

**UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOZOFICKÁ**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**2008
VALCOVÁ**

Bc. Martina

**Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická**

Identita českého etnika v Daruvaru v kontextu politiky

Bc. Martina Valcová

**Diplomová práce
2008**

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Katedra sociálních věd
Akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina VALCOVÁ**

Studijní program: **N6703 Sociologie**

Studijní obor: **Sociální antropologie**

Název tématu: **Identita českého etnika v Daruvaru**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Studentka zpracuje téma etnicity a identity českého etnika v Daruvaru. V teoretické části nastíní a zhodnotí literaturu, která se zabývá identitou, češtvím, atributy české kultury, asimilací, jazykem, historickými a politickými událostmi. V praktické části bude realizován terénní výzkum mezi českým etnikem v Daruvaru. Výzkum bude prováděn pomocí zúčastněného pozorování, polostandardizovaných rozhovorů a prostřednictvím dotazníkového šetření mezi českými krajany v Daruvaru.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

MATUŠEK, J. Češi v Chorvatsku. 1. vyd. Daruvar: JEDNOTA, 1994. 208 s.

ISBN 953-96028-1-5

ŠATAVA, L. Jazyk a identita etnických menšin: Možnosti zachování a re-vitalizace. 1. vyd. Praha: CARGO, 2001. 154 s. ISBN 80-902952-1-5

PIRJEVEC, J. Jugoslávie 1918 – 1992. 1. vyd. Praha: ARGO, 2000. 537 s. ISBN 80-7203-277-1

**Sborník Češi v cizině 6. Příspěvky ze semináře Vliv subjektivních a ob-
jektivních faktorů na proměny etnicity u českého etnika v zahraničí a po
reemigraci. 1. vyd. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, 1992.
240 s. ISBN 80-85010-48-8**

Vedoucí diplomové práce:

prof. PhDr. Leoš Šatava, CSc.
Katedra sociálních věd

Datum zadání diplomové práce:

30. dubna 2007

Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2008



prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

děkan

L.S.



PhDr. Livia Šavelková, Ph.D.

vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2007

Poděkování:

Chtěla bych vyjádřit poděkování panu prof. PhDr. Leoši Šatavovi, CSc. za vedení a konzultace této diplomové práce, dále celé Katedře sociálních věd Filozofické fakulty za poskytnutí záštity nad terénním výzkumem v Daruvaru.

V neposlední řadě patří velký dík informátorům z oblasti Daruvaru, bez jejichž pomoci a spolupráci by tato práce nemohla vzniknout. Jmenovitě děkuji paní Libuši Stráníkové a celému vydavatelství Jednota za poskytnutí zázemí a informací, dále paní ředitelce České školy J. A. Komenského v Daruvaru a ředitelce Českého svazu, Lence Janotové, která umožnila provést výzkum ve škole a samozřejmě všem učitelům a informátorům.

SOUHRN

Diplomová práce se zabývá analýzou současné situace českého etnika v Daruvaru. Jejím cílem je zachycení vztahu české menšiny k politice státní, lokální i menšinové. Práce je věnována aktuálním problémům, se kterými se česká menšina v oblasti Daruvaru potýká. Záměrem práce je nastínění průběhu a výsledků parlamentních voleb, které proběhly v Chorvatsku v roce 2007. Pozornost je věnovaná i kandidátům na poslance české a slovenské menšiny.

Poznatky byly získány z terénního výzkumu, který byl realizovaný v oblasti Daruvaru v roce 2007. Studie je zaměřena na výzkum české identity, etnického cítění a postavení české menšiny v Chorvatsku.

KLÍČOVÁ SLOVA

Česká menšina

Daruvar

Politika

Identita

Národnost

Parlamentní volby v Chorvatsku

Dvojjazyčnost

Poslanec české a slovenské menšiny

Česká menšinová rada

TITLE

Identity of the Czech ethnic group in Daruvar in the context of politics

SUMMARY

The thesis is concerned with analysis of the current situation of the Czech ethnic group in Daruvar. The aim of the work is to reflect the relationship of the Czech minority to the politics of state, local politics and minority politics. The thesis is focused on the current problems the Czech minority in Daruvar area is concerned with. The aim of the work is to outline the course and the results of the Parliament elections held in 2007. The candidate of the Czech and Slovak minority is paid attention.

Information is based on the research, which was realized in Daruvar area in 2007. The paper analyses the research of the Czech identity, ethnic feelings and the status of the Czech minority in Croatia.

KEYWORDS

Czech minority

Daruvar

Politics

Identity

Nationality

Parliamentary Election in Croatia

Bilingualism

Member of Parliament of Czech and Slovak minority

Czech Minority Council

OBSAH

ÚVOD	14
1 VÝCHODISKA VÝZKUMU	15
1.1 Výzkumné otázky.....	15
1.2 Dílčí otázky	16
1.3 Lokalita	16
1.4 Předchozí výzkum	17
1.5 Současný výzkum	18
1.6 Metodologie	19
1.6.1 Dotazníkové šetření.....	19
1.6.2 Rozhovory	21
1.6.3 Zúčastněné pozorování.....	23
1.6.4 Studium dokumentů	23
1.7 Vymezení pojmů	24
2 ČESKÁ MENŠINA A POLITIKA	26
2.1 Česká menšinová rada.....	26
2.2 Svaz Čechů v Republice Chorvatsko	32
2.3 Lokální správa a (ne)podpora menšin	33
2.4 Etnické menšiny a politika v Chorvatsku	35
2.5 Výzkum české menšiny a politiky	36
2.6. Závěr ke kapitole česká menšina a politika	39
3 PARLAMENTNÍ VOLBY 2007	44
3.1 Postava poslance české a slovenské menšiny	44
3.2 Kandidáti na poslance	48
3.3 Volební kampaň	50
3.5 Výsledky voleb	55
3.6 Povolební situace	57
3.7 Výzkum parlamentní volby.....	59
3.8 Závěr ke kapitole parlamentní volby.....	61
4 AKTUÁLNÍ OTÁZKY A PROBLÉMY ČESKÉ MENŠINY	63
4.1 Diskriminace menšin při volbách	65
4.2 Právo české menšiny na dvojjazyčné nápisy	66
4.3 Připsání chorvatské národnosti v 18 letech.....	72
4.4 Racionalizace – zavření 1. ročníku české školky.....	73
4.5 Jednotnost/nejednotnost české menšiny.....	77
4.6 Výzkum aktuální problémy české menšiny	78
4.7 Závěr ke kapitole aktuální otázky a problémy české menšiny.....	82
5 VÝSLEDKY VÝZKUMU	86
ZÁVĚR	97
BIBLIOGRAFIE	99
PŘÍLOHY	105

ÚVOD

Tato diplomová práce se zabývá postavením české menšiny na území Chorvatska. Přináší analýzu současné situace české minority v Chorvatsku s nástinem dalšího vývoje do budoucnosti. Pozornost je zaměřena na vztah české menšiny v oblasti Daruvaru k politice státní, lokální a menšinové. Zachycuje aktuální problémy, se kterými se česká minorita potýká. Část práce je věnována parlamentním volbám, které proběhly dne 7. 11. v roce 2007 v Chorvatsku. Sledována je linie kandidátů na poslance české a slovenské národnostní menšiny v Chorvatsku od počátku volební kampaně, až po situaci po volbách.

Problematika zemí bývalého státního útvaru Jugoslávie je stále aktuální a vyžaduje si hlubší zájem a studium odborníků. Na území Chorvatska se po rozdělení bývalé Jugoslávie ocitlo 22 národnostních menšin, což s sebou přineslo řadu problémů, jež stále nejsou zdaleka vyřešeny. Jedním z důležitých úkolů bylo sjednocení práva národnostních menšin.

Postavení menšin a vztah k menšinám vypovídá o míře demokracie v daném státě, ale také o respektování či nerespektování lidských práv a svobod. Politika státu určuje, jaká práva menšiny mají, či mohou mít. V zákonech je dále stanoveno, na co menšiny naopak právo nemají. Vše dále zastřešují mezinárodní organizace, které plní úlohu kontrolní, poradní a samozřejmě dávají prostor pro vyjednávání. Fakt, že se Chorvatsko chystá vstoupit do Evropské unie, s sebou přináší řadu nových okolností, musí splnit řadu nových kritérií, mimo jiné by se mělo zasadit o upevnění demokracie, respektování lidských a národnostních práv rovněž na regionální úrovni.

Poznatky a informace pro psaní diplomové práce byly získány prostřednictvím opakovaného terénního výzkumu v Daruvaru realizovaného v průběhu let 2005, 2007 a také dotazníkového šetření, které proběhlo v oblasti Daruvaru na podzim roku 2007.

1 VÝCHODISKA VÝZKUMU

Česká republika má úzké vazby na Chorvatsko. Jedním z důvodů je i početná česká minorita žijící na území Chorvatska. Podpora české menšiny v Chorvatsku ze strany České republiky má dlouholetou tradici a nadále se rozvíjí. Počet příslušníků české menšiny byl v roce 2001, kdy bylo provedeno sčítání lidu, domů a bytů v Chorvatsku, vyčíslen na 10 510. Z dlouhodobější perspektivy dochází na území Chorvatska k úbytku lidí, kteří se hlásí k české národnosti. Dokladem toho jevu jsou statistické údaje.

Na základě zmíněných skutečností, je nezbytné se zabývat příčinami úbytku příslušníků české menšiny v Chorvatsku. Důležité je také soustředit se na aktuální situaci, která se odehrává v české komunitě v Chorvatsku. Zájem by měl být zaměřen na současné problémy, se kterými se česká minorita v Chorvatsku potýká.

1.1 Výzkumné otázky

Jakým způsobem ovlivňuje identitu příslušníků české menšiny politika? Jakou roli hraje politika v životě české komunity v Chorvatsku? Do jaké míry jsou příslušníci české menšiny v područí politiky? Je politika pro českou komunitu v Chorvatsku důležitá? Dochází na základě uplatňování politické moci k negativním jevům pro českou menšinu?

Zapojuje se česká komunita aktivně do politického života v Chorvatsku? Dostavují se Češi žijící v Chorvatsku k volbám? Je pro českou menšinu při volbách důležitá spíše politická strana nebo dávají hlas kandidátům z řad české menšiny? Co si myslí o funkci poslance české a slovenské menšiny? Jakou váhu mají menšinové rady a jak fungují?

Lze využít politiku jako nástroje pro získání určitých věcí? Může politická funkce vést ke střetu zájmů české menšiny a volebního programu? Jaká práva dává menšinám chorvatský stát? Jsou tyto práva respektovány? Jaké postavení má česká menšina v Chorvatsku? Lze vidět rozdíly mezi postojem lokální vlády a vlády Chorvatska v postoji k menšinám?

Měl by si Svaz Čechů uchovat svoji apolitičnost, nebo by se měl podílet i na otázkách spojených s politikou? Další Otázkou je, zda by měl Svaz Čechů podpořit kandidáta na poslance české a slovenské menšiny.

1.2 Dílčí otázky

Výrok předsedy Rady pro národnostní menšiny Republiky Chorvatsko Tolnauera uvádí Bartošová (2007: 3): „Česká národnostní menšina má tradici nejen organizační ale i kulturní, je velmi rozpoznatelná. Česká národnostní menšina může podle organizace, podle činnosti být příkladem mnohým nově vzniklým menšinám, příkladem k tomu, jak je třeba pracovat a pečovat o svoji identitu.“

Vybízí se zde otázka, zda skutečně česká menšina cítí své češství a tíhne ke spojenectví s českou komunitou, českými tradicemi, českým folklorem, českou historií, atd. Je touha příslušníků české menšiny po zlepšení podmínek pro menšiny v Chorvatsku většinová, nebo se jedná o sen pouze malé hrstky lidí? Nedochozí spíše k tomu, že příslušníci české komunity v Chorvatsku berou „češství jako povolání“?

Je česká menšina tak jednotná a silná, jak je propagováno v médiích? Jakou roli hraje při utváření identity české školství v životě Čechů žijících v Chorvatsku? Jaký význam mají pro českou menšinu instituce jako je Svaz Čechů, nakladatelství Jednota, Besedy, české vysílání v rádiu, televizní pořad pro národnostní menšiny - Prizma, atd.? Jaké vztahy má Česká republika k české komunitě v Chorvatsku?

Jaké postavení zaujímá česká menšina k ostatním menšinám nacházejícím se na území státu Chorvatsko? Do jaké míry česká komunita spolupracuje s ostatními menšinami?

1.3 Lokalita

Místo, kde probíhal terénní výzkum, je významné z několika hledisek. Město Daruvar je známé jako centrum české minority, pyšníčí se Českou mateřskou školkou Ferdy Mravence, Základní školou J. A. Komenského, nakladatelstvím Jednota, českým vysíláním Rádía Daruvar, kanceláří Poslankyně české a slovenské menšiny, zároveň je sídlem Svazu Čechů v Chorvatsku. Zkrátka je městem, které je významně spjato s českou menšinou. Důkazem toho jsou i názvy firem např. pivovar Staro Češko založený v roce 1840 v Daruvaru, Auto Kotrba, kavárna Bohemia, Otto zednická a převoznická živnost, Krejčovství a prodejna textilu Weltruský, atd. V roce 2001, když probíhalo sčítání lidu, žilo v Daruvaru 18,91 % příslušníků české menšiny, tedy 2 504 Čechů. Daruvar patří k národnostně bohaté oblasti, neboť kromě Čechů žije v Daruvaru

58,36 % Chorvatů, 14,07 % Srbů, 1,05 % Maďarů a 7,61 % tvoří ostatní menšiny např. Albánci, Makedonci, Italové, Němci, Slovinci, Slovinci,¹ atd. Podrobné údaje jsou uvedeny v příloze č. 3. Zmíněné údaje dokazují, že Češi představují významnou složku obyvatelstva města Daruvar, tvoří téměř $\frac{1}{5}$ obyvatel města Daruvar, zatímco Chorvaté čítají $\frac{3}{5}$ obyvatel města Daruvar. K městu Daruvar náleží následující obce: Daruvarski Vinogradi, Dolní Daruvar, Horní Daruvar, Dolany, Lipovec Majur, Ljudevit Selo, Markovac a Vrbovac. I v minulých letech tvořila česká menšina v Daruvaru podstatnou část obyvatel, lze tedy konstatovat, že je považována za tradiční menšinu v daném městě.

Z hlediska turistického ruchu představuje toto místo také vinařský ráj a zároveň lázeňskou atmosféru, neboť v centru města se nacházejí lázně s termálními prameny a na okraji města se rozprostírají vinice a vinné sklípky. Daruvar se nachází v západní Slavonii, ve východní části Chorvatska a spadá do Bjelovarsko-bilogorského župy.² V blízkosti Daruvaru se nachází vesnice a města, kde rovněž žije české etnikum, např. Ivanovo Selo, Končence, Hrubečné Pole, Holubňáky, Horní a Dolní Střežany, Pakrac, Prekopakra, Lipik, Brestov, Velké a Malé Zdenice, Bjelovar, atd.

Historicky město spadalo pod habsburskou říši, ale projevil se zde i vliv turecký. Je však také územím, na kterém probíhaly boje v 90. letech minulého století. V srdcích místních obyvatel zanechaly tyto události špatné vzpomínky a s následky, které s sebou válka přinesla, se potýkají dodnes.

1.4 Předchozí výzkum

Diplomová práce navazuje na terénní výzkum, jež proběhnul v Daruvaru v průběhu roku 2005. Výzkum byl rozdělen do tří etap a bylo použito metody zúčastněného pozorování, polostandardizovaných a nestandardizovaných rozhovorů a nakonec bylo provedeno dotazníkové šetření. Hlavním výzkumným tématem byla identita Čechů žijících v Daruvaru.

Byla provedena analýza vztahů Čechů, Chorvatů a Srbů, snahou bylo zachytit národní povědomí české menšiny, kým se cítí být a jakým způsobem si udržují svoji identitu. Zda se ztotožňují s označením „Češi žijící v Chorvatsku“ nebo spíše „chorvatští Češi“. Výzkumník se zabýval asimilací českého etnika s výhledem do

¹ Údaje jsou čerpány ze statistiky sčítání obyvatel z roku 2001 Republica Hrvatska – Držení závod za statistiku, přístupné online na www.dzs.hr

² Župa je správní území obdobné kraji, příslušníci české menšiny používají termín županství

budoucnosti, dále se věnoval reemigraci a aktivitám, které přispívají k udržování češství.

Výzkumník dále zjišťoval, jak si Češi v Daruvaru konstruují a zároveň udržují svoji identitu, jakou roli hraje rodina, česká škola a Česká beseda ve znalosti českého jazyka, a na kolik tyto instituce ovlivňují jejich pocit češství. Zajímavým zjištěním bylo také to, jaký mají krajané v Daruvaru vztah k České republice a k jejím obyvatelům a jaký vztah mají k Chorvatům a k ostatním menšinám.

1.5 Současný výzkum

Výzkumník navázal na terénní výzkum realizovaný rovněž v Daruvaru a jeho nejbližším okolí. Výzkumník rozšířil téma výzkumu, tedy od konstrukce identity české menšiny v Daruvaru se zaměřil na výzkum identity českého etnika v kontextu politiky. Terénní výzkum proběhl za podpory Univerzity Pardubice v Daruvaru na přelomu září a října roku 2007. Konkrétně se jednalo o podporu z grantu Programu rozvojových aktivit Fakulty Filozofické v rámci specifického výzkumu v roce 2007. Projekt nesl název „Česká menšina v Chorvatsku – terénní výzkum v lokalitě Daruvar“. Řešitelem grantu byl prof. PhDr. Leoš Šatava, CSc. a výzkumník byl členem řešitelského týmu.

Výzkum byl realizovaný v průběhu jednoho měsíce přímo v městě Daruvar. Při výzkumu byly použity následující metody: standardizované a polostandardizované rozhovory, zúčastněné pozorování a bylo uskutečněno dotazníkové šetření. Nedílnou součástí výzkumu bylo studium v archivu Svazu Čechů v Daruvaru. Aktuální informace o dění v české komunitě v Daruvaru byly získávány i po odjezdu z Chorvatska, prostřednictvím vysílání Rádía Daruvar a komunikací s krajaný v rámci emailové pošty.

Rozhovory byly uskutečněny s významnými představiteli české menšiny v Daruvaru: ředitelkou České mateřské školky Ferdy Mravence v Daruvaru, ředitelkou a zaměstnanci nakladatelství Jednota v Daruvaru, ředitelkou a učitelí České základní školy J. A. Komenského v Daruvaru, poslankyní české a slovenské menšiny, kandidáty na poslance české a slovenské menšiny, předsedou Menšinové rady v Daruvaru, zástupcem starosty města Daruvaru, pracovnící českého vysílání Rádía Daruvar, televizní reportérkou, která připravuje v pořadu Prizma reportáže o české menšině v Chorvatsku. Interview však byla prováděna i mezi „obyčejnými lidmi“, kteří se významně podíleli na samotném výzkumu.

1.6 Metodologie

Pro výzkum identity českého etnika v Daruvaru v kontextu politiky výzkumník zvolil metody primární a sekundární analýzy dat. Součástí byla také syntéza poznatků a jejich následná komparace. Nedílnou součástí výzkumu bylo použití několika metod výzkumu, o kterých se výzkumník zmíní níže.

V průběhu výzkumu byl použit jak kvalitativní, tak kvantitativní výzkum. Jak říká Disman (2007: 290): „Kvantitativní a kvalitativní výzkum jsou vlastně komplementární... Výstup z jednoho typu výzkumu je převzat druhou metodou a znalost tak může být kumulována a prohlubována v nekonečném kruhu, nebo snad lépe, spirále poznání.“ Důvodem zvolení, jak kvalitativního tak kvantitativního výzkumu, byla snaha o získání co nejvíce dat, jež by přispěla k zachycení co nejpřesnějších informací. Kvalitativní výzkum doplňuje poznatky získané z kvalitativního výzkumu, což platí i obráceně.

Primární data byla získána prostřednictvím kvantitativního výzkumu. Technikou sběru dat byl dotazník, který respondenti vyplňovali během dotazníkového šetření realizovaného během výzkumu v Daruvaru. Při výzkumu bylo rovněž použito kvalitativního výzkumu, v rámci něhož byly použity následující techniky sběru dat: rozhovory a zúčastněné pozorování.

Následovala sekundární analýza dat, jež přispěla k získání informací z jiných zdrojů, a to zejména z: týdeníku Jednota, Výsledků parlamentních voleb v Chorvatsku 2007, Stanov města Daruvar, Ústavního zákona o právech národnostních menšin v Chorvatsku, atd. Získané poznatky byly použity pro analýzu a následnou syntézu poznatků z problematiky identity českého etnika v Daruvaru v kontextu politiky.

1.6.1 Dotazníkové šetření

Výzkum identity českého etnika v Daruvaru se zaměřením na politiku byl podpořen kromě zúčastněného pozorování, rozhovorů a studia dokumentů také dotazníkovým šetřením. Jak říká Hauge (2003: 103): „Dotazník je strukturovaný sled otázek, navržených za účelem zjištění názorů a faktů a následného zaznamenání těchto údajů.“ Kozel (2006: 161) dodává, že: „význam dotazníků spočívá ve čtyřech oblastech.

Získává informace od respondentů, poskytuje strukturu rozhovoru, tj. usměrňuje proces rozhovoru, zajišťuje standardní jednotnou matici pro zapisování údajů a za čtvrté ulehčuje zpracovávání údajů.“

První fáze zahrnovala předvýzkum, který sloužil pro ověření srozumitelnosti a jednoznačnosti otázek. Následně výzkumník uskutečnil dotazníkové šetření v oblasti Daruvaru, jež probíhalo v rámci terénního výzkumu v měsíci září a října roku 2007. Dotazníky distribuoval výzkumník osobně a v případě potřeby upřeshňoval otázky, pro lepší pochopení otázek. Respondenti byli seznámeni s důvodem provádění dotazníkového šetření a bylo jim vysvětleno, kde a jak budou výsledky z dotazníkového výzkumu prezentovány. V případě nutnosti byla otázka a možnosti odpovědí přeloženy do chorvatského jazyka, ale to pouze ve výjimečných případech.

Pro výběr respondentů byl zvolen úsudkový (záměrný) výběr, kdy si výzkumník sám zvolil respondenty, kteří byli vhodnými dotazovanými. A to na základě skutečnosti, že s daným člověkem již přišel do styku, takže věděl, že patří mezi příslušníky české menšiny žijící v Chorvatsku. Dalším kritériem při výběru vhodných respondentů byla znalost českého jazyka, neboť dotazník byl vypracován v českém jazyce.

Vyplněné dotazníky výzkumník sbíral, z toho důvodu, aby návratnost dotazníku byla co nejvyšší. Část dotazníků byla rozesílána prostřednictvím emailu. Pro respondenty je tato varianta výhodnější, neboť mají čas vyplnit dotazník v klidu a rovněž si můžou dostatečně dlouho promyslet otázky a zvážit své odpovědi.

Celkově bylo rozdáno a rozesláno 100 dotazníků. Z tohoto počtu se vrátilo 62 dotazníků. Sedm dotazníků nebylo zcela vyplněných, proto se pro analýzu dotazníků použilo celkově 55 dotazníků.

Respondenti písemně odpovídali na třináct otázek a vyplňovali tyto identifikační údaje: pohlaví, věk, vzdělání a bydliště, které dále slouží jako podpůrné informace pro třídění otázek. Otázky byly zaměřeny na výzkum národní (etnické) identity, znalosti českého jazyka, etnických stereotypů, postavení české menšiny v Chorvatsku a postavení české menšiny vůči ostatním menšinám, dále na výzkum důležitosti politických zástupců české menšiny, účast při volbách, zapojování do politického dění a důležitost zachování české identity v budoucnosti.

V dotazníku jsou zastoupeny otevřené otázky, které slouží k vysvětlení interpretací získaných pozorování. V dotazníku se vyskytují i uzavřené otázky, které nabízejí dotazovanému výběr odpovědí, což je pro respondenta jednodušší a usnadňuje mu rozhodování. Třetím druhem otázek použitých v dotazníku jsou otázky

polouzavřené, kdy jsou respondentovi nabídnuty odpovědi, ale je zde uvedena i možnost „jiné“, dotazovaný tedy může uvést svoji odpověď. Je zde zastoupena také filtrační otázka, která slouží k filtrování lidí např. Ti co v otázce č. 9. zvolili možnost A, pokračují v odpovědi na otázku č. 10. Tím se zajistí selektování lidí a odpovědí, které tazatel potřebuje.

V dotazníku je zastoupena také technika k měření postojů – sémantický diferenciál. Jak uvádí Disman (2007: 161): „Sémantický diferenciál je velice účinným nástrojem pro zjištění toho, jaké stereotypní představy mají lidé o příslušnících jiných sociálních skupin, a tedy nástrojem k měření dimenzí předsudků, které máme.“ Odpovědi jsou strukturované do škál s lichým počtem kategorií 1-7 definovaných v protikladných párech, např. otevřený – uzavřený. Dotazovaný se rozhoduje na základě stupnice 1 až 7, kdy se přiklání k jednomu nebo druhému pólu. Škálování například dovoluje určit počet uživatelů, kterým záleží na zachování české identity a naopak kterým nezáleží na zachování české identity.

Lze tedy shrnout, že dotazník obsahuje otevřené, i uzavřené otázky, dále filtrační otázku a je doplněn identifikačními údaji o respondentovi.

Dotazník je uveden v příloze č. 25.

1.6.2 Rozhovory

Rozhovory byly prováděny ve dvou formách. **Rozhovor pomocí návodu a neformální rozhovor.** Před samotným započítím rozhovoru se výzkumník představil a zmínil se pár slovy o své osobě a účelu výzkumu. Snažil se navodit přátelské a neformální prostředí. Výzkumník uvedl téma rozhovoru a oblasti, které ho zajímají. Požádal o souhlas se záznamem rozhovoru. Výzkumník používal buď zápisník, do kterého si psal poznámky, nebo diktafon, na který zaznamenával celý rozhovor. Na závěr výzkumník poděkoval informátorovi za čas, který mu věnoval a za informace, které mu byly sděleny. V některých případech výzkumník nechal informátorovi svůj kontakt, pro případ, že by měl zájem o výsledky výzkumu. Zároveň výzkumník požádal o kontakt na informátora z důvodu možného setkání v budoucnosti. Tato situace však závisela na oboustranných sympatiích. Délka rozhovorů se lišila, v průměru měl rozhovor délku cca. jeden a půl hodiny. S některými informátory trval rozhovor třeba hodinu,

s jinými i půl dne, s náhodnými informátory, například během společné cesty, pouze 30 minut.

První forma zahrnovala rozhovory, které byly realizovány podle předem připraveného seznamu témat. Výhoda zmíněného rozhovoru spočívá v tom, že záleží na výzkumníkovi, v jakém pořadí a jakým způsobem získá informace. Podstatné je to, že seznam mu slouží jako opora, aby věděl v průběhu rozhovoru, na jakou oblast se má ptát. Jak zdůrazňuje Hendl (2005: 174), „rozhovor s návodem umožňuje provést rozhovory s několika lidmi strukturovaněji a ulehčuje srovnávání. Pomáhá udržet zaměření rozhovoru, ale dovoluje dotazovanému zároveň uplatnit vlastní perspektivy a zkušenosti.“

Výzkumník použil při rozhovorech následující okruhy témat: etnická (národní) identita, menšinové rady a jejich význam, postava poslance české a slovenské menšiny, parlamentní volby – účast při volbách, podpora politických stran nebo kandidátů na poslance české a slovenské menšiny, vztahy české menšiny a lokální správy, postavení české menšiny v Chorvatsku, problematika zděděných práv, automatické připsání chorvatské národnosti po dosažení 18. roku, problematika školství, jednotnost či nejednotnost české menšiny, budoucnost české menšiny, spolupráce české menšiny s ostatními menšinami.

Druhým typem byl rozhovor neformální, který výzkumník využíval v různých situacích, které se během terénního výzkumu vyskytly. Dané rozhovory vznikaly spontánně a informátor si často ani neuvědomoval, že je objektem zájmu. Např. na ulici, v obchodě, v restauraci, během kulturní akce, či přehlídky, při cestování dopravním prostředkem, atd. Výhodou tohoto rozhovoru je fakt, že lidé nemají ostych, nebojí se mluvit otevřeně o tom, jaký mají názor a co si o daném problému myslí. Často se stávalo, že výzkumník touto cestou získal podstatné informace, které by se mu nepodařilo jinak zjistit. Důležité je také prostředí a situace, při které rozhovor probíhal. Neboť v přirozeném prostředí se informátor cítí lépe, nemá zábrany a emoce se projevují silněji a častěji než při jiném druhu rozhovoru.

Podle Hendla (2005: 175), „síla neformálního rozhovoru spočívá v tom, že zohledňuje individuální rozdíly a změny situace. Otázky mohou být individualizovány, aby se dosáhlo hloubkové komunikace a využilo se prostředí a situace a aby se posílila konkrétnost a bezprostřednost rozhovoru.“

Díky propojení zmíněných dvou typů rozhovorů se výzkumníkovi podařilo získat velké množství informací, na základě kterých, mohl analyzovat, komparovat a nakonec vyvodit výsledky výzkumu.

Rozhovory byly uskutečněny po předchozí dohodě s významnými představiteli krajanského života, např. s ředitelkou Svazu Čechů Lenkou Janotovou, ředitelkou nakladatelství Jednota s Libuší Stráníkovou, poslankyní české a slovenské menšiny Zdenkou Čuchnilovou, dále s některými kandidáty na poslance české a slovenské menšiny, ale také s méně známými lidmi, kteří se hlásí k české komunitě. Snahou bylo získat informace také od mladé generace lidí, od studentů, kteří jednou budou stát v čele české menšiny, a na kterých bude záviset budoucnost české menšiny v Chorvatsku. V textu jsou rozhovory zvýrazněny kurzívou.

1.6.3 Zúčastněné pozorování

Jednou z technik sběru dat kvalitativního výzkumu je zúčastněné pozorování. Disman (2007: 305) definuje zúčastněné pozorování následovně: „Zúčastněné pozorování je styl výzkumu, ve kterém výzkumník participuje na každodenním životě lidí, které sleduje.“ Existuje rozlišení v typech zúčastněného pozorování na základě ztotožnění se výzkumníka s lidmi, mezi kterými pozorování provádí. Výzkumník během zúčastněného pozorování působil v roli „účastníka jako pozorovatele“, což znamená, že byl přijat jako rovnocenný člen skupiny, zároveň však všichni věděli, že realizuje výzkum.

Výzkumník prováděl zúčastněné pozorování nepřerušovaně během celé doby výzkumu. Snažil se účastnit co nejvíce společenských akcí a událostí v životě české menšiny. Aktivně se zapojil do činností jako ostatní příslušníci české menšiny a zároveň prováděl pozorování. Výhodou zapojení bylo vytváření přátelských vztahů a budování vzájemné důvěry mezi příslušníky české menšiny.

Příkladem, kdy výzkumník byl v roli „účastníka jako pozorovatele“, byl fotbalový zápas v Brestově, setkání Karavany přátelství v Prekopakře, besedování o písničce ve Slavonském Brodě, atd.

1.6.4 Studium dokumentů

Studium dokumentů je významné z hlediska doplnění informací z dotazníkového šetření, zúčastněného pozorování a uskutečněných rozhovorů.

Hendl (2005: 204) používá následující definici: „Za dokumenty se považují taková data, která vznikla v minulosti, byla pořízena někým jiným než výzkumníkem a pro jiný účel, než jaký má aktuální výzkum. Výzkumník se tedy zabývá tím, co je již k dispozici, ale musí to vyhledat. Rozlišujeme osobní dokumenty, úřední dokumenty, archivované údaje, výstupy masových médií a virtuální data.“

Lze tedy shrnout, že za dokument můžeme považovat vše, co nevzniklo za účelem daného výzkumu a má hmotný charakter záznamu lidské činnosti.

Při výzkumu byly použity následující osobní dokumenty: dopisy, fotografie, prospekty, letáky, zprávy z akcí. Z úředních dokumentů výzkumník použil Stanovy města Daruvar, Ústavní zákon o právech národnostních menšin v Chorvatsku, Statistiku sčítání obyvatel, domů a bytů z roku 2001 v Chorvatsku, Statistiku výsledků parlamentních voleb v Chorvatsku, výsledky voleb do Menšinové rady města Daruvar 2007, Statistiku výsledků voleb do zastupitelstva v Daruvaru z roku 2005, Dopis – žaloba ústavnímu soudu, Dopis – odpověď předsedy vlády Ivo Sanadera poslankyni české a slovenské menšiny Zdeně Čuchnilové, kde všude byla na území Chorvatska dvojjazyčnost, rodný list, atd.

Výzkumník čerpal informace z výstupů masových médií, z týdeníku Jednota, vydávaném v Daruvaru a archivu nakladatelství, Jutarnich listů, Daruvar.hr, z pořadů Radia Daruvar zaměřených na českou menšinu. Informace výzkumník čerpal také z virtuálních dat, jmenovitě z internetových stránek: krajane.cz, izbori.cz, ceskabesedarijeka.cz, daruvar.hr, atd.

1.7 Vymezení pojmů

V textu diplomové práce se objevují odborné pojmy, se kterými výzkumník dále pracuje. Není účelem této práce uvést výčet všech definic, různých pojetí a směrů v antropologii, atd. Záměrem je snaha o upřesnění základních pojmů a jejich významů, tak jak je výzkumník používá v kontextu k danému prostředí české menšiny v Chorvatsku.

Národnost je chápána ve významu etnické příslušnosti. Tzn. že při sčítání lidu z roku 2001 v Chorvatsku statistika uvádí pojem národnost pro označení etnické příslušnosti.

Pojem **menšina** je v textu používán ve spojitosti s národnostní příslušností skupiny lidí, která je oproti většinové společnosti početně menší.³

Etnikum vymezuje Hubinger (1991: 244) jako: „Souhrn lidí, kteří mají společnou etnicitu a etnickou příslušnost, odlišnou od jiných analogických skupin.“ V tomto smyslu je etnikum pojímáno i v této práci.

Termín **identita** se v textu vyskytuje ve spojení se slovem „český“. V tomto významu je chápána jako sociální konstrukt, který si jedinec vytváří, sdílí tak určité společné charakteristiky a vymezuje se tak vůči ostatním skupinám.

Stereotypy jsou v diplomové práci chápány jako soubory představ, které mají příslušníci společenské skupiny o sobě, pak se jedná o autostereotypy, nebo o jiných, jež se označují heterostereotypy. Jejich společným znakem jsou hodnotící soudy, provází je zjednodušenost. Mají velice blízko k předsudkům.

Již z názvu diplomové práce vyplývá, že téma výzkumu spadá pod subdisciplínu sociální antropologie **politickou antropologii**. Podle Soukupa (2004: 574): „se politická antropologie zabývá mezikulturní komparativní analýzou vzniku, vývoje a fungování politických systémů a institucí v kontextu různých sociokulturních systémů.“

Předmětem zájmu politické antropologie je výzkum uplatňování moci, účast při volbách, průběh voleb, volební systém, politické autority, práva a jejich uplatňování, vůdcovství, vlády, politické správy, legislativy, funkce politických institucí a politických činností, činnost vládních i nevládních politických struktur, atd.

Cabada (2007: 350) uvádí, že je: „politická antropologie, charakterizovaná političně jako primárním objektem svého zájmu, zasahuje do některých odvětví politické vědy a překrývá se s nimi v analýze a popisu některých společenských kategorií. K těmto kategoriím patří např. podoba a fungování politických systémů, případně jejich klasifikace, společenská a politická modernizace a transformace, vztahy mezi centrem a periferií politická komunikace, politická náboženství, politická kultura, apod.“

Balandier (2000: 19) označuje politickou antropologie jako projekt, který slouží pro: „překonání jednotlivých politických doktrín a zkušeností a směřuje tak k ustavení politické vědy, která bude člověka chápat jako homo politicus a která bude zkoumat vlastnosti společné všem doposud poznaným politickým organizacím bez ohledu na jejich historickou a geografickou různorodost.“ Skalník (2004: 89-90) upozorňuje na důležitost terénního výzkumu v politické antropologii. Prostřednictvím terénního výzkumu lze při sledování politické praxe ověřovat hypotézy o hodnotách a postojích.

³ Podrobněji viz. Petrušek, M. Velký sociologický slovník. (Svazek 1) A/O. 1. vyd. Praha: Karolinum 1996. 605 s.

2 ČESKÁ MENŠINA A POLITIKA

2.1 Česká menšinová rada

Zastřešující institucí pro Rady národnostních menšin je Rada národnostních menšin Republiky Chorvatsko.⁴ Úloha rady spočívá v tom, že má poradenskou roli, která je důležitá jak pro menšiny, tak i pro celé Chorvatsko. Značnou roli rada sehrála při evropské integraci. Dalším problémem, kterým se rada zabývá, je zviditelnění menšin ve veřejně sdělovacích prostředcích. Rada národnostních menšin spolupracuje s chorvatskou vládou při vyřizování menšinové problematiky, ale i záležitostí z dalších oblastí života. Republiková menšinová rada byla konstituována 16. dubna 2003 v čele s Aleksandrem Tolnauerem, celkem zasedala 22 krát. Od vzniku rady se podařilo zvýšit prostředky ze státního rozpočtu na programy národnostních menšin a institucí o 21,6 %. Rada národnostních menšin podle Ústavního zákona uděluje finanční prostředky ze státního rozpočtu na programy pro kulturní autonomii národnostních menšin. Prostředky jsou přísně účelové.

Jak Lalićová (2007: 7) uvádí: „Dne 22. března 2007 vláda Chorvatska jmenovala na základě zákona o vládě RCH a ústavního zákona o právech národnostních menšin členy Republikové menšinové rady z řad významných kulturních, vědeckých, odborných a konfesních osobností. Předsedou Republikové menšinové rady se opětovně stal Aleksandar Tolnauer příslušník židovské menšiny, místopředsedou byl zvolen Duro Zatezalo příslušník srbské menšiny, dále Bashkim Shehu za albánskou menšinu, Nives Rittigová-Beljaková za rakouskou menšinu a Borislav Pavlovski za makedonskou menšinu. Po volbách, které proběhnou dne 20. května 2007, bude zvoleno dalších sedm členů rady a to z řady členů menšinových rad.“

Menšinová rada je poradní těleso, navrhuje a kontroluje, uplatňování zákonů o národnostních menšinách.

Výrok předsedy Rady pro národnostní menšiny Republiky Chorvatsko Tolnauera uvádí Lalićová, a Podsedník (2007: 6-7): „Často se zapomíná na to, že menšinové rady jsou součástí lokální a regionální samosprávy. I když mají jen poradní úlohu, nehlasují, ale je velmi důležité, že při rozhodování jsou.“

Bartošová (2005: 3) upřesňuje slova Tolnauera: „Rada pro národnostní menšiny je (na základě článku 35, odstavec 4 ústavního zákona) tělesem, což je i specifickým chorvatského ústavního zákona o právech národnostních menšin (další takový v Evropě neexistuje), které samo rozděluje prostředky přidělené ze státního rozpočtu pro národnostní menšiny na jejich kulturní autonomii, tedy na manifestace, kulturní pořady, vydavatelství a všechno to, čím národnostní menšiny projevují svou identitu. Sdružení

⁴ Dále uváděna pro označení Republika Chorvatsko zkratka RCH

národnostních menšin jsou impozantní afirmativní záležitostí nejen pro národnostní menšiny ale i pro Republiku Chorvatsko, protože jsou bohatstvím.“

V Chorvatsku je 22 národnostních menšin, 19 z nich je organizováno do občanských sdružení. Rada pro národnostní menšiny financuje aktivity národnostních menšin. Finanční prostředky na činnost menšin pro rok 2007 představuje suma 35 miliónů kun, tedy o 18 % více než v minulém roce. Z toho česká menšina získá 3 256 000 kun. Nejvíce prostředků obdrží srbská menšina více než 9,5 miliónu kun, dále pak italská menšina s více než 7,1 miliónu kun.⁵

Bartošová (2005: 3) píše o názorech Aleksandara Tolnauera: „S aktivitou národnostních menšinových sdružení jsem velmi spokojen ze dvou důvodů. Za prvé: národnostní menšiny tím způsobem pečují o svou identitu a zároveň se integrují do společnosti. Znamená to, že jiným prezentují svou kulturu, která je zároveň i chorvatskou kulturou, protože má v Chorvatsku dlouholetou tradici. Z řad menšin jsou mnohé významné osobnosti veškerého chorvatského života. Nemluvím jen o Čechách, ale o všech menšinách. Jde o integraci do chorvatské společnosti se svou identitou. Za druhé: velmi podstatné je to, že menšiny nejsou statické. Rozvíjí se. Rada je v tom podporuje právě pomocí peněz, které nám stát přiděluje, aby menšinové organizace zvyšovaly standard na respektabilní úrovni.“

Koncem roku 2002 byl v chorvatském parlamentu schválen Ústavní zákon národnostních menšin. Na jeho základě byly vytvořeny regionální a místní rady jednotlivých národnostních menšin. Jejich úkolem je koordinace činností mezi menšinovými spolky a místními orgány státní správy.

Laličová (2006 <http://krajane.radio.cz>) píše o interview s poslankyní české a slovenské menšiny

„Bohužel to nefunguje, uplatňování zákona se nekontroluje, neexistuje sankce. Ovšem existují výjimky, např. v Záhřebu a na Istrii, kde je početná italská menšina spolupráce menšinových rad s místní či regionální správou funguje dobře.“

Menšinová rada města Daruvar si v roce 2004 jako hlavní úkol vytyčila spolupráci s lokální správou za účelem dosažení uplatňování práv menšin. S tím souvisí komunikace s institucemi menšin jako jsou školy, školky, nakladatelství Jednota, atd. Snaží se přispět k řešení problémů a delegovat požadavky k lokální správě.

Ústavní zákon o národnostních menšinách ukládá Menšinové radě pečovat o média. Jinými slovy může Menšinová rada města Daruvar ovlivňovat menšinové vysílání Radia Daruvar. Nakladatelství Jednota pravidelně informuje prostřednictvím časopisu Jednota o menšinové radě. Cílem je také zviditelnění české menšiny v televizi.

⁵ Srovnej Selicharová, M. (2007) In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 12, roč. 62, 11 s.

V současnosti funguje pořad Prizma, který je věnován menšinám v Chorvatsku, ale zastoupení české menšiny není dostatečné. Rada navrhuje zavedení pořadu Kroniky Čechů a Slováků.

Po uplynutí čtyřletého funkčního období proběhly dne 17. června 2007 volby do Županské české menšinové rady (25 členů): Sisacko-moslavinské, Bjelovarsko-bilogorské a Požežsko-slavonské. Proběhly volby do Městské české menšinové rady: v Daruvaru, Kutině, Záhřebu, Hrubečném Poli, Lipiku a Pakraci. Volili se představitelé ve shromáždění: Záhřebském, Primorsko-goranském, Brodsko-posavském a Istrijském županství. Ale také představitelé v obecní radě: Lipovany, Kaptol a Grdevac.

Selicharová (2007: 5) se domnívá: „Vzhledem k počtu příslušníků česká menšina pozbyla právo na volbu obecní rady v Lipovanech a Kaptole, v obci Hercegovac o volbu rady nemají zájem. Vzhledem k počtu deklarovaných příslušníků mohla česká menšina mít představitele také ve Splitsko-dalmatském županství a ve městě Garešnice, ale nenašli se kandidáti. Novinkou letošních voleb jsou kandidáti na představitele české menšiny v Istrijském županství a v obcích Sirač a Velký Grdevac. Kandidátky na volby českých menšinových rad a představitelů menšin v lokální samosprávě navrhly České besedy.“

Selicharová (2007: 4): „Volby menšinových rad v lokální správě se konaly ve 20 županstvích, 57 městech a 68 obcích, představitelé menšin se volili v 18 županstvích, 44 městech a 390 obcích. Členy do rad kandidovalo všech 14 menšin, které na to měla právo, a kandidáty na úrovni obcí, měst a županství 18 z 19 menšin. V Bjelovarsko-bilogorském županství menšiny volily na 26 místech rady albánské, české, maďarské a srbské menšiny a představitele romské menšiny. Odezva voličů se pohybuje od 6 do 22 procent.“

Jak píše Selicharová (2007: 4) „Radu české národnostní menšiny v městě Daruvar tvoří patnáct kandidátů. Z 1980 voličů hlasovalo pouze 284, tedy 14,34 %.⁶ Nejvíce hlasů obdržela Lenka Janotová. Volby probíhaly v oblasti Daruvaru ve třech místech – v Daruvaru, Dolanech a Dolním Daruvaru. Z celkového počtu menšinových voličů hlasovalo 421, tedy 10 %. Na úrovni města byli voleni členové české a srbské menšiny a představitel maďarské menšiny.“

Menšinovní poslanci jsou rovněž ve Slovinsku a Rumunsku. Ve většině zemí však fungují při vládách menšinové rady. Specifickým příkladem je Maďarsko, kde byla zavedena menšinová samospráva na všech úrovních.

Bartošová (2005: 5) se zmiňuje: „Menšinové rady mají dbát o to, aby právo na rovnoprávné užívání češtiny bylo zavedeno do stanov měst a obcí.“

⁶ Republika Hrvatska Bjelovarsko Bilogorska županija, Grad Daruvar, Gradsko izbornno povjerenstvo Grada Daruvara. Daruvar, 17. Lipna 2007. godine. Odluku. Ur. Broj: 2111/01-01-2007-4

Selicharová uvádí (2007: 4): „Úkolem menšinových rad je vysvětlovat, co získáme češtvím, působit v lokální správě, aby se řešily menšinové otázky, ale také aby se budovala infrastruktura, dbalo o životní prostředí.“

Česká menšinová rada města Daruvar 7. listopadu 2005 znovu projednávala otázku Stanov města Daruvar za přítomnosti poslankyně Zdenky Čuchnilové, místostarosty Dalibora Rohlíka, radních české národnosti a předsedy České menšinové rady BBŽ⁷ Josefa Herouta. Rada měla v plánu seznámit radní se svou činností a zároveň hovořit o požadavcích rady. Rada neobdržela odpověď na dopis, který zaslala městu Daruvar před měsícem, v němž žádala o sladění Stanov se Zákonem o používání jazyka a písma národnostních menšin v RCH a Ústavním zákonem o právech národnostních menšin. Přestože městská rada jednala o změnách stanov, jednání o člancích, které zajišťují menšinová práva, bylo odloženo na další zasedání. Předseda Rady Damir Malina jak píše Stráníková (2005: 10) se k tomu vyjádřil následovně: „Lze se tedy obávat, že městská rada ani tentokrát nehodlá splnit povinnost, které se s různými záminkami vyhýbá už plných pět let.“

Radní projevíli obavy, aby dvojjazyčnost pro město neznamenal další výdaje na dvojjazyčné nápisy, dokumentaci a na zaměstnávání lidí, kteří ovládají češtinu. Argumentovali, že by stejná práva později mohli žádat i Srbové. Předseda rady Damir Malina se vyjádřil, že česká menšina se vždy chovala racionálně, obavy z toho, že realizace zákona v praxi by byla zbytečně drahá, jsou tedy liché. Jde především o to, aby české menšině bylo přiznáno právo, kdy podle platných chorvatských zákonů má právo na používání mateřského jazyka na veřejnosti. Poslankyně Zdenka Čuchnilová upozornila na fakt, že pokud stanovy města nebudou sladěny s platnými zákony a pokud menšině nebudou přiznána zděděná práva⁸, což mělo být učiněno už před pěti lety, mohlo by dojít k tomu, že menšina o tato práva trvale přijde. Proto byl přijat její návrh, aby Rada v případě, že město změny stanov neprovede do čtrnácti dnů, požádala o dozor Ústřední úřad státní správy podle č. 38 Ústavního zákona.⁹

Dne 23. ledna 2006 Rada české menšiny města Daruvar napsala dopis městu Daruvar ještě před hlasováním o stanovách města. Jsou zde citovány články z Ústavního zákona o právech národnostních menšin, Zákona o používání jazyka a písma

⁷ Zkratka Bjelovarsko-bilogorské župy - kraj

⁸ Zděděná práva jsou běžně používaným termínem příslušníků české menšiny v Daruvaru. Proto je označení v textu zachováno. Zděděná práva jsou chápána jako práva tradiční

⁹ Srovnej Stráníková, L. (2005) In Jednota. Daruvar: Jednota, 2005. Č. 44, roč. 60, 10 s.

národnostních menšin v Republice Chorvatsko, Zákona o lokální a regionální samosprávě, které jsou v rozporu se statutem města Daruvar. Jsou zde popsány návrhy na doplnění konkrétních bodů či formulací týkajících se uznání zděděných práv české menšiny.

V únoru 2006 se Rada české menšiny města Daruvar usnesla na tom, že podnikne jednání v souladu se články 32. a 38. Ústavního zákona o právech národnostních menšin, podle kterého má rada, jestliže míní, že akt lokální jednotky není v souladu se zákonem, právo seznámit s tím Státní ústřední úřad pro správu, zastupitelstvo a republikovou menšinovou radu, a požádat o provedení dozoru nad uplatňováním zákonů.

Jak zmiňuje Rešković (2006) Menšinová rada požádala v dubnu 2006 vládu, aby suspendovala sporný statut, který se měl do 60 dnů sladit s ústavním zákonem o právech menšin. Vláda ani Státní ústřední úřad pro správu dosud nepřinesly rozsudek, ale konzultace s vedením města i nadále pokračují. Představitelé menšin, vedení Zdenkou Čuchnilovou a Turkem Radinem, proto požádali, aby Rada bez odkladů podala Ústavnímu soudu pro správu žalobu proti vládě. Smiřující část členů, vedená Aleksandrem Tolnauerem míní, že se má vládě lhůta prodloužit do konce října. Teprve potom podá Rada žalobu, v případě, že problém nebude řešen nebo bude usneseno v neprospěch Čechů. (Rešković, V. Jutarni list. 7. 7. 2006)

Dne 18. října 2006 Rada po národnostní menšiny RCH jednohlasně rozhodla podat Ústavnímu soudu žalobu na město Daruvar kvůli neplnění Ústavního zákona o právech národnostních menšin a Zákona o používání menšinového jazyka a písma. Nyní se čeká na odpověď Ústavního soudu. Vyskytují se však obavy z toho, že může trvat i několik let než se Ústavní soud vyjádří. Otázkou je, co by se stalo, kdyby tato žaloba byla zamítnuta. Mohlo by to ohrozit další jednání a uzavřít dveře k přiznání zděděných práv? Na druhou stranu, pokud nefunguje vzájemná domluva na úrovni lokální správy a české národnostní menšiny a mezinárodní organizace nepodnikají příslušné kroky, aby přispěli ke zdárnému řešení, jaké řešení zbývá?

Řešením je vrátit se k vyjednávání na lokální úrovni, nebo podat žalobu, což bylo učiněno. Dalším řešením je zapojit Českou republiku, aby příslušným aktem – mezinárodní smlouvou - ošetřila práva české menšiny, tak jako to udělala Itálie pro italskou menšinu v Chorvatsku.

Nejdůležitější však je, aby příslušníci české menšiny drželi pohromadě, ať už se jedná o členy Rady české národnostní menšiny, Poslance české a slovenské menšiny,

představitelé Svazu Čechů, politiky české národnosti, atd., ale i obyčejné občany české národnosti, aby dosáhli uznání zděděných práv. Jednotlivec toho moc nezmuže, ale skupina, která vystupuje na veřejnosti jako celek a má jasné a oprávněné požadavky, má větší naději na úspěch.

Česká menšinová rada města Daruvar je teprve na začátku, hledá jakým směrem se ubírat, co spadá pod její kompetenci a co už dělat nemůže. Složitým procesem je součinnost Českých menšinových rad, aby efektivně fungovaly, vzájemně si pomáhaly a prosazovaly stejné věci.

Selicharová (2007: 5) uvádí výroky Damira Maliny: „Rada začínala od A, nevěděli jsme mnoho o svých právech, úkolech, stejně tak málo těchto informací měla lokální správa. Jako politické poradní těleso jsme se zapojovali do jednání městské rady. Dostávali jsme řádně materiály, o kterých se na zasedáních jednalo...Nejvíce času jsme věnovali sladování městského statutu s ústavním zákonem o právech menšin. Městská rada statut schválila, ale česká menšinová rada, a tedy česká menšina v Daruvaru, s jeho zněním není spokojena. Chceme, aby se v Daruvaru respektovala zděděná práva na používání českého jazyka a písma. Čekáme na rozhodnutí soudu. To je otázka, která zůstává úkolem nové české menšinové rady města Daruvaru.“

Libuše Stráníková (2006: 5) „Vláda Republiky Chorvatska totiž stanovila lhůtu do 30. září 2006, aby starosta Daruvaru společně s Ústředním úřadem pro státní správu, Radou pro národnostní menšiny RCH a s bjelovarsko-bilogorským županstvím znovu projednali otázku dvojazyčnosti na území města Daruvaru.“

Z důvodu pomoci menšinovým radám byla založena, instituce Koordinace české menšinové rady RCH. Dohodu o podporu Koordinace stvrdilo podpisem šest ze sedmi předsedů županských rad a města Záhřeb. Prvním předsedou Koordinace českých menšinových rad se stal Antonín Tony Řehák z Rijeky, představitel české menšiny v shromáždění Přímořsko-goranské župy. Zástupci jsou Josef Herout, předseda české menšinové rady Bjelovarsko-bilogorské župy a Jaromil Kubiček, předseda české menšinové rady města Záhřeb.

Náplň činnosti této koordinace jak píše Selicharová (2006: 5) je „zajišťovat jednotný postup a pomoc radním a představitelům při jejich účasti ve veřejném životě a při řízení lokálních záležitostí za účelem dalšího rozvoje, zachování a ochrany postavení české menšiny v RCH. Tvoří ji předsedové nebo místopředsedové rad a představitelé měst a obcí, celkem 18 členů...“

Dne 20. října 2007 byla svolána schůze české menšinové rady Bjelovarsko-bilogorské župy. Při této příležitosti byl schválen finanční plán a program práce v nastávajícím mandátním období.

Jak popisuje Selicharová (2007: 11): „hlavním úkolem je sladění aktů s ústavním zákonem a jeho uplatňování v lokálních správách, dále sledování zastoupení menšiny v představitelských tělesech, účast v řešení kádrových otázek menšiny, sledování, jak se uplatňuje právo na určení českého jazyka a jak funguje předškolní výuka.“

Rovněž došlo k volbě pětičlenného předsednictva Županské menšinové rady, podle informací Selicharové (2007: 11) se jím stal Josef Herout, Anna Milićová-Zápotocká, Zdenka Čuchnilová, Vladimír Bílek a Jára Kulhavá, členy finanční komise se stali Jiří Horák, Josef Vaněk a Eda Malina, za členy županské koordinace rad byli zvoleni Josef Herout, Anna Milićová-Zápotocká a Borislav Chaloupecký.

2.2 Svaz Čechů v Republice Chorvatsko

Svaz Čechů v Chorvatsku¹⁰ je instituce, která reprezentuje jednotlivé společenské organizace Čechů již od roku 1921, kdy byl dne 28. a 29. června v Osijeku založen Československý Svaz. Jak uvádí Lalićová (2007, krajane.net) během 2. světové války byla činnost Československého Svazu zakázána. Dne 1. října 1944 došlo ke znovuoživení činnosti Svazu v Daruvaru, který pak existoval pod stejným názvem až do roku 1975, kdy byl přejmenován na Svaz Čechů a Slováků. V závislosti na rozpadu Československé republiky došlo k rozdělení Svazu Čechů a Slováků na Matici Slovenskou, později Svaz Slováků a Svaz Čechů. V současné době působí tyto instituce odděleně, ačkoliv mají společného poslance české a slovenské menšiny.

Klíčová role Svazu tkví v tom, že koordinuje činnosti jednotlivých krajanských sdružení a zastupuje menšinu jako celek před veřejností a vládními orgány Chorvatska i České republiky.

Svaz Čechů je definován jako „nepolitická organizace dobrovolně sdružených spolků – Českých besed, škol, klubů a jednotlivců – příslušníků české menšiny, jejichž činnost se zaměřuje na kulturu, osvětu, umění, vědu a sport.“ (<http://www.savez-ceha-rh.htnet.hr/ceski/svaz/>)

Na úrovni Svazu se přerozdělují finanční prostředky, které jsou české menšině poskytovány. Jednotlivé České besedy fungují samostatně, ale jsou zaštiťované Svazem, od kterého dostávají finanční prostředky. Pod ochranná křídla Svazu patří také české školy, mateřské školky a vydavatelství Jednota.

¹⁰ Oficiálním názvem instituce je Svaz Čechů v Republice Chorvatsko. V textu je dále uváděno Svaz Čechů

V roce 2006 si Svaz Čechů připomněl 85. let svého působení.¹¹ Rok 2007 přinesl zvýšení počtu skupin pracujících v rámci Českých besed. Na konci roku 2008 bylo registrováno 108 skupin ve dvaceti šesti Besedách, jak uvádí Jarmila Kulhavá (2008: 4-5) tajemnice Svazu Čechů.

Daňková, a V., Podsedník (2007: 3) informují: „Svaz Čechů zastřešuje 26 dobrovolně sdružených Českých besed...Svaz a besedy nás zavazují k poctivému vztahu ke všemu, co naši předkové dokázali na kulturně osvětovém poli. Chce-li někdo zastupovat českou menšinu, musí mít na zřeteli, že se láska k mateřštině, kulturnímu dědictví, k budoucnosti menšiny upřímně prožívá a nezneužívá.“

Stráníková píše (2007: 5) „Dnes už je většinou jasné, co je v čí kompetenci: zatímco Svaz a České besedy mají v doméně kulturní a osvětovou činnost, Menšinové rady jsou tu proto, aby pro ni vytvářely dobré podmínky a hájily menšinová práva. Pro činnost Svazu je dobré, že v menšinových radách působí z velké části lidé, kteří se účastní krajanského života...Pokud jde o volby, Svaz ani tentokrát vysloveně nepodpoří ani jednoho kandidáta, ale žádnému z těch, kdo se pokusí získat přízeň českých voličů, nebude stát v cestě.“

Názory kandidátů na poslance české a slovenské menšiny jsou uvedeny v příloze č. 32.

2.3 Lokální správa a (ne)podpora menšin

V roce 2005 proběhly v Daruvaru volby Městské rady města Daruvar. Palatinuš (2005: 1-3) uveřejňuje, že z 12 102 voličů hlasovalo 4 443, z toho platných hlasů bylo 4 336. Nejvíce hlasů získala strana HSS, dále HDZ, SDP, LS- HNS (koalice), HSP, HSU, atd. V souvislosti s českou menšinou je podstatné, že z řad české menšiny kandidovali: Dalibor Rohlík – místostarosta (SDP), Jozo Klígl (HSS), Hlinko Hlušička (HSS) a Mira Zakora (SDP). Kromě Čechů do Městské rady města Daruvar byli přijati Vendel Varga příslušník maďarské menšiny (HSU) a Victor Pierobon příslušník italské menšiny (nezávislý kandidát).

Hlavním problémem, který vzniká, je rozpor mezi volebním programem politických stran na jedné straně a na druhé straně zájmy české menšiny. Tento rozpor se vyostřil v případě racionalizace České školky Ferda Mravenec v Daruvaru. Neboť někteří členové Městské rady města Daruvar hlasovali pro racionalizaci z důvodu povinnosti vůči volební straně, za kterou kandidovali. Zároveň však hlasovali proti své

¹¹ 85 let činnosti chápáno bez přerušení, tedy od roku 1921 do roku 2006

přirozenosti, kdy se museli zříci toho, že pro českou menšinu je toto rozhodnutí nesprávné.

Podsedník et al. (2006: 3-4): „Spolupráce s místní správou je však různá: od vynikající po problematickou. To poslední se týká samozřejmě Daruvaru, kde v nových stanovách města již není uznáváno rovnoprávné používání českého jazyka, ač jde o středisko chorvatských Čechů. Vnucuje se otázka, co se změnilo, zda noví lidé ve vedení města mají právo rozhodnout, že zde nemusí platit státní zákony.“

Stráníková (2007: 5): „...poněvadž problémy vznikají z neinformovanosti, doporučuje Svaz zintenzívnit spolupráci s radními české národnosti bez ohledu na stranickou příslušnost.“

Janotová (2007: 5): „Apeluji na příslušníky české menšiny v městské radě a zastupitelstvu, aby se zamysleli, když hlasují pro takovátou usnesení, zda je to v souladu s jejich uvědoměním a zdravým rozumem, anebo jde jen o stranickou disciplínu. Prosím je, aby mysleli vlastní hlavou a brali v úvahu to, co je pro českou menšinu dobré. Náš národnostní život záleží na tom, jaké postavení české instituce v tomto prostředí budou mít... Politické strany zapomínají na volební sliby. Je mi líto, že právě CHSS, kde je tolik Čechů, se tak tvrdě staví k otázce počtu dětí v české školce, zásadní otázce této instituce.“

Podsedník et al.(2006: 5): „Jak nepochopitelný je v jiných prostředích postoj vedení města Daruvar k české menšině. My Češi jsme vždycky byli na straně Chorvatska, máme Chorvatsko rádi. Když někde v cizině prezentujeme českou menšinu, prezentujeme i své Chorvatsko. Chorvatsko má dobré zákony, chybí jen dobrá vůle je použít v praxi.“

Selicharová et al. (2007: 4-5): „Souhlasím, že je stranická disciplína důležitá, ale v některých případech je třeba mít vlastní názor. Nesouhlasím se způsobem jednání. Podle mne jde o násilné vnucování řešení. Školky nejsou továrny na boty, jedná se o děti. Je to zvláště citlivé, když jde o národnostní menšiny. Naše městské vedení nejedná správně.“

Podsedník et al.(2006: 5) „Často se setkáváme se závistí a téměř nepřátelským postojem. Tyto problém nemají příslušníci menšiny v pokrokovějším prostředí jako je Rijeka nebo Záhřeb. Možná je chyba také v tom, že se jako příslušníci menšiny zabýváme pouze kulturní činností a ne politikou. Kdybychom ve vedení lokální správy měli uvědomělé krajany, možná by hlasování o zákonech a předpisech dopadlo jinak. Všechny problémy musíme dál řešit pomocí státních institucí, nepodléhat provokacím a zůstat jednotí, sjednocení Svazem Čechů.“

Řehák (2007: 13): „Poslanci musí umět naslouchat lidem, kteří je zvolili, chápat jejich problémy. Poslanci se však manipuluje jako by byli referenty ve státní službě. Kupují se beneficiemi. Jakmile jsou zvoleni, ztrácejí svobodu, samozřejmě ti, kteří si tak představují politickou kariéru.“

2.4 Etnické menšiny a politika v Chorvatsku

Obecně české menšiny nacházející se na území státu Chorvatsko mají velice příznivé podmínky. Především od roku 2002, kdy byl schválen nový Ústavní zákon o právech národnostních menšin. Problémem však zůstává fakt, že nedochází k naplňování zmiňovaného zákona, a tím vznikají určité rozpory, neboť v řadě případů nejsoudržována práva menšin, která jsou obsažena v této Ústavě. Podrobněji v kapitole č. 5.

Selicharová (2007: 7): „Aby menšinová problematika mohla být řešena, musí ji podporovat politické strany. Žádná politická strana zatím nemá kvalitní program pro menšiny, ani jedna se nesnažila 'otevřít' otázku, proč se neuplatňují menšinové zákony. Všechny politické strany potřebují mandát menšinových poslanců, aby měly v parlamentu silnější pozice a získaly tak více prostředků. Právě proto musí kandidát na menšinového poslance být nezávislý.“

Řehák (2007: 13): „Politický boj je marketing, který nabízí zboží s jediným cílem – aby byl výdělek. Práce politiků by měla občanům přinést kvalitnější život. Uživatelem činnosti politiků není jednotlivec ani elita, které se staví nad všechny, ale každý, kdo hlasoval. Malá odezva k volbám je důkazem, že se práce politiků minula s cílem...Politikové jsou materiálně zajištěni a nezávisejí na těch, kdo jim vyplácí mzdu, závisejí na moci.“

Fofoňka (2007: 5): „Otázkou je, která z politických stran bude nejvíce a nejlépe usilovat o práva národnostních menšin? Tradičně byli Češi nakloněni HSS, ještě z Radičovy doby. Radić měl k menšinám výjimečně pokrokový vztah. Daruvarský starosta je členem HSS, ale vzhledem k jeho chování, od kterého se jeho strana nedistancovala, podpora nás Čechů této straně nepřichází v úvahu. HDZ změnila srst, ale ne i povahu, SDP je nedefinovaná, hraje levicově a přitom společně HDZ zrušily dvojí volební právo; přitom bosenští Chorvaté mohou hlasovat v obou státech. Zbývají nám tedy jenom strany centra. Protože sám jsem liberálem, dávám přednost této volbě.“

Od začátku roku 2008 probíhá nový projekt Sociální styky a civilní společnost na Daruvarsku, který by měl pomoci národnostním menšinám k získání jejich práv. Tento projekt není určen pouze pro menšiny, ale také pro městské instituce a občanská sdružení. Projekt Sociální styky a civilní společnost řídí Záhřebské Centrum pro mírová studia a měl by probíhat v rozmezí devíti dvoudenních dílen v průběhu celého roku 2008. Skončit by měl v listopadu téhož roku. Jak uvádí Pejić (2008: 13) po ukončení projektu by měl být vytvořen z účastníků seminářů tým, který by měl vést kampaň pro potvrzení občanské společnosti v lokálním prostředí.

Řehák (2007: 13): „Evropská pospolitost stále upozorňuje, že nemáme dobrou soustavu, že pro EU není přijatelná... Nebylo nám dostatečně vysvětleno, proč je pro nás dobré dostat se do EU. Vědí to jenom politikové. Ti však nejsou dostatečně kontrolováni a proto dochází k tunelování, drancování podniků při přestavbě, inspekční služby jsou neúčinné, soudnictví paralyzované. Školství se stalo továrnou diplomů a mladé nepřipravuje účinně na život... Podle toho, jakou ústavu máme, už dávno bychom měli být členy EU.“

2.5 Výzkum české menšiny a politiky

Čím se zabývá Menšinová rada a jaký je její význam?

Jasna Vaničková-Filová: „Menšinové rady fungující v mnoha obcích a měst, čili županstvích v Chorvatsku, jsou podle toho, co vidíme, ještě pořád převážně 'ozdobou' většiny. Zákonem je přesně stanoveno, že jsou politickými představiteli menšin. V jejich kompetenci je jakožto poradního tělesa, se podílet na každodenním fungování městských, obecních a županských rad. Ve skutečnosti české rady fungují jako spolky, jimiž by opravdu neměly být. Zdá se mi, že bylo zvoleno několik zbytečných předsedů, kterých je teď nadbytečně. V životě menšiny se, i když rady máme už plných 5 let, vlastně nic nezměnilo. Ti, kteří dále vedou menšinu jsou dobrovolníci a to ve Svazu Čechů a v Českých besedách.“

Damir Malina: „Sami jsme nevěděli, co to znamená, právně politický orgán menšiny zároveň poradní orgán lokální správy. Zabývá se politickými a právními záležitostmi, školství, získávání práce. Lokální správa musí podle zákona, pokud projednávají zákony nebo práva týkající se menšiny, musí to projednat s menšinovou radou, musí žádat mínění od nich, ale nemusí se řídit podle našich názorů.“

Marie Resová: „Menšinová rada je poradním orgánem lokální správy. Neviděla jsem smysl Menšinové rady, je mi to tak trochu proti srsti. Jestli se chce někdo zabývat politikou, jsou tu politické strany. Je to plýtvání času, peněz a energií. Vše je nahonem, členové menšinové rady jsou lidé, kteří většinou vedou Besedu. Menšinová rada má patnáct členů.“

Zdenka Čuchnilová: „Menšinové rady jsou součástí samosprávy a především mají funkci ochrany menšinových práv na úrovni lokální. Jako představitelé poradního tělesa svoji funkci ještě nekonávají úplně. Je to novinka a ještě se stále potýkají s tím, co je jejich úloha a jakou úlohu mají vůči městské radě a naopak. V ústavním zákoně je definována jejich úloha, avšak ve Stanovách města Daruvar je menšinová rada samovolně definována bez státní konsekvence. V Daruvaru rada nesplňuje své funkce – nemůže se stát že městka správa odvolá jednu skupinu v české školce ‘Ferda Mravenec’ a Česká rada města Daruvar nic nepodniká.“

Jaké má Menšinová rada úkoly? Čeho chce dosáhnout?

Mato Pejić: „Je snaha o to, aby Menšinové rady měly možnost práva veta. Myslím si, že by to bylo dobré, neboť by pak nemohlo dojít k situaci, že menšinová zástupci hlasují proti zájmům české menšiny.“

Damir Malina: „V tomto roce proběhly v sedmém měsíci menšinové volby pro Menšinové rady, byl jsem opět zvolen předsedou. Dali jsme si za úkol, že se pokusíme jednat s vedením města pokusit se jednat i mimo rozhodnutí ústavního soudu. Pokusíme se domluvit s vedením města a přednést jim své minimální a maximální požadavky. Všechno je jasné, vůle lidí v Daruvaru jsou na naší straně, chybí nám jen politická vůle města. V příštích volbách na lokální úrovni nesmíme dovolit, aby byli zvoleni ti samí lidé.“

Jak je menšinová rada respektována?

Mato Pejić: „Menšinová rada je slabá.“

Vlatka Daňová: „Obce menšinové rady neberou, sama menšinová rada neví, co má dělat.“

Jaký má politika na lokální úrovni vliv na českou menšinu?

Jitka Staňová-Brdarová: „Politika na lokální úrovni má velký vliv na menšiny. Politika na úrovni lokální správy má větší vliv než politika lokální v České republice. Lokální správa má vliv na vše.“

Kdo má rozhodující vliv v politice na lokální úrovni politické strany nebo osobnosti?

Dalibor Rohlík: „V lokální politice mají rozhodující vliv politické strany.“

Mato Pejić: „Na lokální úrovni rozhodují osobnosti a na úrovni státní naopak politické strany.“

Jaké jsou vztahy mezi českou menšinou a lokální správou?

Damir Malina: „Vztahy se propásly mezi městem a českou menšinou, cítí se napětí. Starosta ukázal svoji pravou tvář, že nemá moc rád Čechy. Je to tvrdý nacionalista.“

Jasna Vaničková-Filová: „Vztahy české menšiny a lokální správy jsou docela dobré. Spory se odehrávají především v osobní rovině, záleží na jednotlivcích. Ke zlepšení vztahů by přispěla argumentovaná komunikace. Menšinová rada nesmí být sama sobě účelem. V pátém roce působení nestačí se pořád učit co a jak dělat na seminářích, a tak utrácet peníze, to už se mělo naučit dávno.“

Mato Pejić: „Měla by být dobrá vůle na to, aby se menšinám přiznali jejich práva, nikoliv proto, že na to mají právo. Když je dobrá vůle, jde vše.“

Jakou pozici má Svaz Čechů v Chorvatsku?

Lenka Janotová: „Svaz je respektován jako představitel české menšiny. Ani češší krajané nezměnili názor, Český svaz hraje stále důležitou roli. V době válečných let psal Svaz dopisy, aby došlo k ukončení války. Svaz pro lidi v té době hodně znamenal, když stáli na rozcestí a nevěděli, jak se rozhodnout, co budou dál dělat, tak dostali od Svazu směrnici ve smyslu, tohle je naše vlast, budeme bojovat za Chorvatsko.“

Myslíte si, že by měl být Svaz Čechů apolitický?

Jasna Vaničková-Filová: „Svaz Čechů je apolitický a myslím si, že by měl takový zůstat. Jestliže je politika (ještě podle Machiavelliho) způsobem jednání a vedení v jednom státě, tak jsem si jista, že má česká menšina v Chorvatsku svou vlastní politiku.“

Vlatka Daňová: „Svaz by měl mít svého kandidáta. Je dobré využít všechny možnosti, je třeba jít s dobou.“

Janotová Lenka: „Svaz Čechů je apolitický a mělo by to tak zůstat. Od toho jsou tady Menšinové rady, aby se věnovaly politice a právním záležitostem. Všichni chtějí mít podporu Svazu, musíme se domluvit.“

Domníváte se, že by měl Svaz Čechů podporovat kandidáty na poslance české a slovenské menšiny?

Bílek Vladimír: „Možná by měl mít Svaz svého kandidáta, který by byl vybrán před volbami.“

Jasna Vaničková-Filová: „Svaz by měl volit kandidáta na zkouškách, abychom do Sněmu opravdu dostali osobu, která je schopna být vynikajícím politikem jediné strany – české menšiny.“

Mato Pejić: „Škoda, že Svaz Čechů při parlamentních volbách v roce 2000 nejednal jinak, vybrali špatnou kandidátku, osoba nedostala hlasy ani ve svém rodném místě.“

Jaké má česká menšina vztahy s jinými menšinami v Chorvatsku?

Mato Pejić: „Žádná z menšin nemá společný problém. Italové mají dvojjazyčnost v celém županství na Istrii, mají za humny Itálii, menšina je velice organizovaná. Romové mluví třemi jazyky, zpronevěřují peníze, děti nechodí moc do školy, je nutné mít ve školách pomocníky.“

Zdenka Čuchnilová: „Česká menšina, je dobře organizovaná, především v osvětě a kultuře, avšak život není jenom o tom. Poslední volby ukázaly, že nám schází profilování politici, kterým záleží i na jiných otázkách, jako je třeba životní úroveň – hospodářství, zaměstnanost, sociální politika, atd. Hodně voličů, příslušníků menšiny právě proto volilo na politických a ne menšinových listinách. Když jde o prosazení nějakých konkrétních požadavků nebo zákonů, o který má zájem menšina, tu poslanci nastupují společně jako Klub menšinových poslanců.“

Ludmila Bláhová: „Jiné menšiny nejsou tak organizované jako Češi nebo Italové. Česká menšina má vysokou úroveň v organizovanosti.“

Jitka Staňová-Brdarová: „Nejblíže k nám jsou Maďaři. Srbové vše berou přes politiku, nemají stejné problémy jako my, neboť my je máme již vyřešené. Italové jsou privilegovaní, hned vše řeší mimostátně.“

Zdenka Čuchnilová: „Menšiny v Chorvatsku jsou dosti uzavřené. Mezi menšinami neexistuje nějaká užší spolupráce, alespoň ne na kulturní úrovni, což by bylo pro multikulturnost chorvatské společnosti velmi důležité. Menšinovi poslanci nespolupracují dostatečně. Výjimkou jsou zákony. Každá menšina má své specifikum: Srbové – jsou nejpočetnější, jsou nově vzniklou menšinou a mají také nejvíce problémů. Italové – jsou starou menšinou, jsou dobře chráněni Osimskou smlouvou. Maďaři – podepsali bilaterální smlouvu, která jim dává určitou prioritu. Romové stejně jako v Čechách, mají mnoho problémů od sociálních, až po vzdělávací... Češi a Slováci – dříve tvořili jednu menšinu, po rozdělení Československé republiky, došlo k oddělení české a slovenské menšiny. Dnes jako i státy, každá funguje samostatně, ale se stejnými kulturními manifestacemi. Spolupráce mezi Svazy neexistuje. Tu a tam se některá Česká beseda a Matice Slováků setkají na společné kulturní akci, ale to je spíše výjimka než pravidlo.“

Jaké problémy mají ostatní menšiny v Chorvatsku?

Mato Pejić: „Problémy se vyskytují u Slovinců, kvůli státní hranici Chorvatsko - Slovinsko, kdy jsou spory o 2 metry tam nebo sem. Je to stále otevřený problém.“

Zdenka Čuchnilová: „Chorvatsko má velmi dobrou menšinovou legislativu. V praxi se objevuje hodně problémů, jak jsem již uvedla. Evropská unie poukazuje jen na problémy srbské menšiny, které já osobně nepovažuji za problémy menšiny, ale za problémy poválečné, jako je návrat uprchlíků, návrat nemovitostí, nezaměstnanost atd. Za druhé je tu romská menšina, což je evropský trend. My ostatní je nezajímáme. Důkazem toho je problém dvojjazyčnosti v Daruvaru, který je spojen s českou menšinou. Několikrát jsem na různých seminářích pro menšiny, kterých se účastnili i evropské instituce, o tomto problému informovala, ale bez efektu.“

Lenka Lalićová: „Menšiny jsou využívány, neboť noviny se prodávají titulkem jako „Rom okradl toho, ...“

2.6. Závěr ke kapitole česká menšina a politika

Z výzkumu vyplynulo, že příslušníci české menšiny při lokálních volbách dávají hlas většinou zástupcům české menšiny, kteří kandidují buď jako nezávislí kandidáti nebo za politickou stranu. Pro české etnikum je důležité mít českého zástupce v místě bydliště. Důvodem je snazší komunikace se zastupiteli při řešení problémů, lepší informovanost o dění v zastupitelstvu, možnost získat pro českou menšinu určité ústupky, atd. Pokud kandiduje v lokálních volbách příslušník české menšiny jako nestraník, je to pro české etnikum výhoda, neboť pak není vázán volebním programem dané politické strany. Příslušníci české menšiny se rozhodují také na základě osobní roviny, pokud daného kandidáta osobně dobře znají.

Menšinové rady mají pro českou menšinu velký význam. Přesto se zdá , že není tento potenciál zcela využit. Vyskytují se značné rezervy v práci těchto Menšinových rad. Jejich cílem je zatupování české menšiny na politické úrovni. V současné době mají úlohu pouze poradní, mohou tedy pouze doporučit místní správě, jak v dané věci nejlépe postupovat. Právo veta by mělo vyřešit situace, kdy se zástupci české menšiny dostávají do rozporu při rozhodování, zda ctít zájmy české menšiny, nebo být věrni programům politické strany, za kterou kandidovali.

Jejich hlavním nástrojem k dosažení cílů by měla být vzájemná komunikace s ostatními radami, s Českým Svazem, poslankyní české a slovenské menšiny a samozřejmě s lokální správou. Důležité je propojení s menšinovými radami dalších měst a společná podpora v prosazování daných cílů. Měly by si získat respekt u příslušníků menšin a vysvětlit jim, jakou mají úlohu, v čem jsou důležité a jaké mají pravomoci. Touto cestou by se tak mohly stát respektovaným subjektem nejenom mezi menšinami, ale také ve sféře státní. Vybízí se zde tak otázka, zda Svaz Čechů neztratí „práci“ díky činnosti menšinových rad.

Svaz Čechů má v životě české menšiny nepopiratelnou roli. Slouží jako pojítko mezi českou komunitou, Českými besedami, českými školami, českým vydavatelstvím, atd. Je to zastřešující organizace, která propaguje a podporuje českou kulturu a české etnikum na veřejnosti. Díky organizaci a bohaté činnosti si získala respekt jak v Chorvatsku, tak i v České republice, kde obdržela předsedkyně Svazu Čechů Lenka Janotová ocenění. Pro české etnikum je tato instituce velmi důležitá, neboť díky ní se mohou lidé scházet, používat český jazyk, připomínat si svoji identitu a své češtví.

Ačkoli Svaz Čechů vystupuje apoliticky a prezentuje se jako kulturní organizace, tak se při parlamentních volbách v roce 2000 se politicky angažoval. Svaz Čechů podpořil v těchto parlamentních volbách jednoho kandidáta na poslance české a slovenské menšiny, ačkoliv vystupuje jako apolitická instituce. Kandidátem, který získal podporu Svazu Čechů, byla Ana Vodvářková, učitelka zeměpisu a dějepisu v České škole J. A. Komenského v Daruvaru. Tehdy kandidovalo 9 kandidátů za českou a slovenskou menšinu. Ve volbách vyhrála Zdenka Čuchnilová s 1 401 hlasy, což znamenalo, že se Svaz Čechů ocitl v nepříjemné situaci. Kandidát, kterého Svaz Čechů veřejně podpořil v parlamentních volbách, nevyhrál, získal pouze 877 hlasů. Důvodem byla nedostatečná připravenost tohoto kandidáta, významnou roli hrály také osobní sympatie, neboť nedostal hlasy ve svém rodném městě.

Po této zkušenosti se Český Svaz staví odmítavě k podpoře kandidátů na poslance české a slovenské menšiny, z toho důvodu, aby se již tato nepříjemná situace neopakovala. To sebou přináší otázku „Zda by Svaz Čechů neměl podpořit zvoleného kandidáta“, aby se předešlo nepříjemným situacím při volební kampani, dohadování kandidátů na poslance, kupování si hlasů, tříštění hlasů, atd.

Pokud mohou jiné zastřešující organizace podpořit svého kandidáta z řad menšin, tak proč by to nemohlo fungovat i mezi českým etnikem? Podpořit správného kandidáta, který by nejlépe splnil stanovená kritéria, získal pro českou menšinu podporu při řešení problémů, dostatečně reprezentoval českou menšinu, dokázal komunikovat s lidmi a byl podporován českým etnikem.

To vše lze dle správně stanovených kritérií hodnotit. „Výběrové řízení“ na kandidáta na poslance české a slovenské menšiny lze uskutečnit v dostatečném předstihu před samotnými parlamentními volbami. Zdá se to, jako jedna z možností, jak zvolit toho „pravého“ poslance české a slovenské menšiny. Společným cílem všech je, aby daný poslanec byl přínosem pro českou a slovenskou menšinu.

Výzkumník se domnívá, že by Svaz Čechů měl zaujmout určité stanovisko i k politickým otázkám, nikoli se orientovat čistě jenom na kulturní činnost. Politika je nedílnou součástí občanské společnosti a tedy i života každého jednotlivce. Politika ovlivňuje každodenní život. Pomocí politiky lze prosazovat své cíle a také jich dosáhnout. Je nutné zvolit optimální cestu, jak dosáhnout požadovaných cílů. Svaz Čechů svým nezájmem o politickou oblast dává najevo, že se ho politická situace netýká a v návaznosti na to, příslušníci české menšiny neprojevují přílišný zájem o politické dění v Chorvatsku. To má za následek nízkou účast příslušníků české menšiny při volbách. Tím dochází ke snížení legitimacy zvolených zástupců, např. poslance české a slovenské menšiny.

Chtě nechtě, se politika stala součástí každodenního života obyvatel. Z tohoto důvodu by měl Svaz Čechů ukázat českému etniku směr, podle kterého by se lidé mohli řídit.

Jak říká Skalník (2004: 89): „Politická kultura působí, uznána či neuznána, v každé politické činnosti: není politiky bez politické kultury...Politickou kulturu můžeme definovat jako ty hodnoty, postoje a praktiky, obvykle odvozené z minulosti, jež způsobují variabilitu politických procesů.“

Česká menšina má v Chorvatsku velice dobré postavení. Jsou jí přiznána základní práva, která jsou stanovena Ústavním zákonem o právech národnostních

menšin, dále Zákonem o používání jazyka a písma národnostních menšin, Zákonem o volbách členů zastupitelstva v lokální a regionální samosprávě, Zákonem o volbách zástupců do chorvatského parlamentu.¹²

Antunović (2000: 6) „Chorvatsko má menšiny nacházející se v jiných zemích a z toho důvodu věříme, že je důležité zaujmout dobrý postoj k našim vlastním minoritám s očekáváním toho, že se chorvatská menšina dočká stejně kladného přijetí a postojů v zemích, kde žijí.“¹³

Jak říká Žagar (2004: 69-70) „Válka probíhající v 90. letech měla vliv na etnické vztahy v Chorvatsku, způsobila změny v etnické struktuře populace...Ekonomické a sociální krize stejně tak netolerantní politika může přispět ke zhoršení etnických vztahů v zemi. Na druhou stranu, ekonomická, sociální a politická stabilita a úspěšná demokratizace hrají základní a pozitivní roli ve zlepšení etnických vztahů. Vzhledem k nedávnému vývoji v regionu bychom si měli uvědomit destruktivní potenciál nacionalismu, nacionalistických ideologií a politiky v této společnosti...V Chorvatsku se vytváří multietnická společnost a ochrana a pozice národnostních menšin zůstávají důležitým politickým a sociálním záměrem, který je obzvláště důležitý, protože Chorvatsko usiluje o Euroatlantickou integraci“.¹⁴

Nejlepší postavení z menšin v Chorvatsku mají Italové už vzhledem k tomu, že Itálie sousedí s Chorvatskem. Proto je v zájmu obou zemí, aby vztahy byly na dobré úrovni a mohl tak probíhat obchod, turistika, atd. Italská menšina zde pravidelně vydává časopisy, mají právo dvojjazyčnosti na Istrii.

Česká menšina následuje za italskou menšinou. Češi jsou v Chorvatsku považováni za „kulturní národ“, s bohatou tradicí, s výjimečnou organizovaností menšiny a obohacující kulturou. Takto jsou prezentováni i v médiích „Češi tančí, zpívají a hrají“.

Srbové jsou početně největší menšinou v Chorvatsku, patří mezi tzv. nově vytvořené menšiny. V závislosti na historických událostech mají těžké postavení, neboť lidé stále nezapomněli na válečné události z 90. let. Potýkají se s několika problémy např. výstavba domů, návrat uprchlíků, atd.

Největší sociální a ekonomické problémy mají Romové. Vyskytují se v podobné situaci jako Romové na Slovensku. Řeší situaci se vzděláváním romských dětí a možností pomocníka ve školách, atd. V médiích jsou Romové prezentováni jako ti „problémoví“, jsou spojeni s negativními obrazy.

¹³ Text přeložen je autorem z anglického jazyka

¹⁴ Text je přeložen autorem z anglického jazyka

Maďarská menšina byla v bývalé Jugoslávii nejpočetnější v dnešní Vojvodině a také v dnešním východním Chorvatsku, především v Baranji. Po vytvoření státu Chorvatsko zde zůstala pouze menší část maďarské menšiny. Jak uvádí Jankovics (2007: 29) maďarskou menšinu sdružuje Demokratická pospolitost Maďarů Chorvatska, vydávají týdeník Uj Magyar Képes Újság.

Slovenská menšina společně s českou menšinou byly spojeny do Svazu Čechů a Slováků. V návaznosti na rozdělení Československé republiky, došlo i k rozdělení Svazu Čechů a Slováků. Slovenská menšina je sdružena pod Maticí slovenskou. Vydávají časopis Prameň od roku 1992.

Lze konstatovat, že menšiny v Chorvatsku nemají společné problémy. Každá menšina má své vlastní problémy, liší se mírou organizovanosti, početností, aktivitami, úrovní znalosti a používání menšinového jazyka. Spojuje je však zájem o dodržování menšinových práv.

Unukić (2007: 10) se zmiňuje o Radě pro menšiny RCH, jež zastřešuje menšiny v Chorvatsku a snaží se spolupracovat se státním aparátem, s lokální správou, s představiteli menšin, koordinacemi menšinových rad, menšinovými sdruženími a právníckými osobami, jež zastupují menšiny a dávají pozor na dodržování menšinových práv. Rada pro menšiny RCH předává informace menšinovým radám a představitelům menšin, dále rozděluje finanční prostředky, které získávají ze státního rozpočtu. Peníze jsou rozdělovány menšinám na realizování kulturních programů.

3 PARLAMENTNÍ VOLBY 2007

Parlamentní volby v Chorvatsku proběhly dne 24. a 25. listopadu roku 2007. Volby probíhaly ve dvanácti volebních jednotkách. Deset volebních jednotek je na území státu Chorvatsko, jedenáctá volební jednotka je pro ty, kteří žijí v zahraničí a dvanáctá volební jednotka je tvořena národnostními menšinami. V některých lokalitách se volby opakovaly dne 9. prosince roku 2007.¹⁵

Stráníková (2007: 3): „Letošní volby jsou páté, ve kterých se volí i menšinový poslanec české a slovenské menšiny. Vždycky doposud to byl poslanec z řad české menšiny, který se, popravdě řečeno, poctivě snažil hájit také zájmy slovenských spoluobčanů. Je ovšem otázka, jak to vnímali Slováci sami. Určitě by v poslaneckém křesle raději viděli „svého“ člověka.“

Fofoňka (2007: 5): Souhlasím, že se musíme politicky organizovat a politicky působit. Jen politickým působením můžeme napravit to, s čím nesouhlasíme. Nezávislé listiny však nejsou východiskem, protože se z nich těžko někdo dostane do parlamentu. Své práva můžeme obhájit jenom působením v parlamentárních politických stranách.“

Stráníková (2007: 3): „...Je velmi důležité, kdo je v čele státu, kdo řídí jeho hospodářství, školství, financování a všechno ostatní. Stejně tak je důležité, kdo zastupuje zájem těch slabších, mezi které patříme také my, národnostní menšiny, zejména na státě, jehož demokracie má ještě stále vratké nohy.“

3.1 Postava poslance české a slovenské menšiny

Řehák (2007: 13): „Kdyby menšinoví poslanci naslouchali menšinovým radám a představitelům, kdyby hovořili s lidmi a nesnažili se jen vysvětlovat, proč je dobré to, co schválila vláda a parlament, zachovali by si svobodu, sílu by čerpali z porozumění lidským problémům a působili by pro dobro širokých mas. Menšinoví poslanci musí svým příkladem ukázat, jak pracovat v zájmu pokroku spolu s většinovým národem. Musí se věnovat otázkám celé společnosti, aby získali důvěru, vytvářet ovzduší spolupráce. Náš poslanec se musí honosit tím, co dělají menšinové spolky. Základem jeho působení je ústava, ta však nesmí být pouze hezky napsaným státní dokumentem.“

Daňková et al. (2007:3): „Nově zvolený poslanec za českou a slovenskou menšinu by měl ve své budoucí činnosti vycházet z Prohlášení Svazu, úzce spolupracovat se všemi českými institucemi, podporovat jednotnost menšiny – plnit ‘otcův odkaz svatý’...“

Prvním poslancem české a slovenské menšiny v chorvatském parlamentu se stal nezávislý kandidát Njegovan Starek. Jako poslanec české a slovenské menšiny zůstal na

¹⁵ Volby se opakovaly dne 9. prosince 2007 ve 12. volební jednotce pro kandidáta na poslance maďarské národnostní menšiny, dále pro kandidáta na poslance rakouské, bulharské, německé, polské, romské, rumunské, rusínské, ruské, turecké, ukrajinské, vlašské a židovské národnostní menšiny a rovněž pro kandidáta na poslance srbské národnostní menšiny. Volby proběhly znovu téhož dne v 9. volební jednotce

tomto postu v průběhu 2 mandátů. Byl zvolen v parlamentních volbách v roce 1992 a 1995.

Zdenka Čuchnilová byla zvolena poslankyní české a slovenské menšiny v parlamentních volbách v roce 2000, 2003 a 2007. Při parlamentních volbách na poslankyni české a slovenské menšiny v roce 2000 byla na kandidátce HSS, tj. Chorvatské selské strany. Co všechno se během jejího funkčního období podařilo uskutečnit?

Bartošová (2003: 8-9) v rozhovoru se Zdenkou Čuchnilovou uvádí: „V tomto období byly schváleny všechny zákony, které národnostní menšiny potřebují, aby mohly svá práva realizovat. Zákon o menšinovém školství, zákon o úředním používání mateřského jazyka, novelu ústavního zákona o právech menšin. Parlament udělal pro menšinové zákony vše. V této části jsem s tímto funkčním obdobím spokojená... Věnovala jsem e také výuce českého jazyka i získání schválení osvětového rádce pro české školy. Že ještě nefunguje, to už není v mé moci. Povolení máme...Od letoška by žáci besední České doplňovací školy v Záhřebu měli miz češtinu uvedenou ve vysvědčení. I na to je povolení ministerstva školství.

A naopak jaké věci se nepodařily provést nebo co by mělo být ještě realizováno?

Bartošová: (2003: 8-9): „O spokojenosti těžko mluvit, pokud jde o implementaci práv. Podle mých poznatků ani jednotky lokální samosprávy ani státní správa neměly vůli je realizovat. Věřím, že by se jednotky lokální samosprávy chovaly k realizaci menšinových práv jinak, kdyby ministerstvo jurisdikce pečlivěji kontrolovalo implementaci zákonů. Například ještě stále všude nefungují menšinové rady. I tam, kde jsou zvolené, nedostaly se dál od ustavení. Ještě stále nemáme dvojjazyčné názvy. Několikrát jsem na to upozorňovala, ale nemám výkonnou moc a víc než upozornit nemohu. Jsem nespokojená s tím, co se udělalo v hospodářství. Když jsem šla do voleb: řekla jsem si: ano, my musíme bojovat o menšinová práva, ale především nám musí záležet na tom, jak se rychle obnoví hospodářství, jaká bude nabídka pracovních příležitostí, aby počet nezaměstnaných v Chorvatsku klesl pod deset procent.“

V parlamentních volbách v roce 2003 Zdenka Čuchnilová opět kandidovala za Chorvatskou sedláckou stranu. Ale v průběhu mandátu vystoupila z Chorvatské sedlácké strany a stala se nezávislým kandidátem. Jaký byl důvod Zdenky Čuchnilové, že odešla ze strany HSS? Selicharová (2007: 6) interpretuje slova Zdenky Čuchnilové: „Vystoupila jsem z HSS, abych mohla více udělat pro dobro menšiny.“

Co se během druhého volebního období podařilo poslankyni české a slovenské menšiny v Republice Chorvatsko prosadit?

Selicharová (2007: 6): „Každý politik a tedy i poslanec se snaží udělat co nejvíce pro lepší život občanů Chorvatska... Také ve druhém mandátu jsem očekávala, že učiníme víc. Byly však schváleny zákony, které nevytvořily nejvhodnější podmínky pro podnikatelství...Podpořila jsem zákony, o kterých jsem myslela, že jsou dobré: např. o školství, sociální problematice, důchodech...Nemohu říci, že jsem s druhým mandátem

nespokojena, ale očekávala jsem že se vyřeší to, co nebylo učiněno dříve. Týká se to jurisdikce, která zasahuje do kompletního života, od hospodářství po školství a sociální politiku. Očekávala jsem plné uplatnění menšinových zákonů. Zklamaly mne názory, že 'Češi žádají mnoho'. Netušila jsem, že se někdo odváží říci, že nemůže být to, co je regulováno zákonem.“

Kterým menšinovým otázkám jste jako poslankyně věnovala největší pozornost?
Selicharová (2007:6): „Především školství, i když školství dobře funguje...Zákon nám umožnil mít školního poradce, ale čtyři roky trvalo, než ministerstvo školství vydalo povolení k jeho zaměstnání. Až v druhém mandátu se podařilo toto právo uskutečnit...Pracovala jsem také na vytvoření kvalitních podmínek pro činnost krajských spolků...Z Českých besed to byla Prekopakra, Jazvenik, Česká obec Bjelovar, Bjeliševac, Tréglava, rijecký spolek stavěl zbrusu nový Dům. Jelisavec neměl vlastní prostor, scházeli se v sakristii kostela. Pomohla jsem jim, aby si vystavěli Dům, podobně tomu bylo v Markovci, který má nyní díky pomoci z Chorvatska a Slovenska krásnou Drvenicu...“

S myšlenkou postavit Český dům v Rijece přišli krajané v roce 1994. Svaz Čechů v Republice Chorvatsko a město Rijeka koupily v roce 2001 pozemek o rozloze kolem 1 500 čtverečních metrů v riječské čtvrti Hosti. S výstavbou se započalo v roce 2004. Na výstavbu Českého domu přispěli jednak příslušníci české menšiny v Chorvatsku, členové České Besedy Končenice, Záhřeb, Horní Daruvar, Daruvar, Dolany, Bjelovar, dále Primorsko-goranské župa, město Rijeka, Rada národnostních menšin RCH, město Ostrava, obec Římov, Bílovice, atd. I Česká republika v rámci Ministerstva zahraničních věcí přispěla částkou 4 miliony korun na stavbu Českého domu v Rijece, jak potvrzuje Zdeněk Lyčka (2008, č. 56) ředitel Odboru kulturních a krajských vztahů Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Víceúčelový objekt se honosí třemi patry, kde se nachází sál s jevištěm, zkušebna, šatny, knihovna, výstavní síň, kanceláře, které budou moci být využívány jako ubytovna s 50 lůžky, kuchyň s jídelnou, kavárna, restaurace, garsoniéra pro domovníka, garáž, sklady a další užitkové prostory. První fáze výstavby skončila v červenci roku 2005, kdy byla budova zastřešena. Celkový rozpočet je stanoven na 35 milionů korun.¹⁶

Na otázku zda je na straně HDZ poslankyně **Zdenka Čuchnilová** odpovídá: „Jsem jediná z osmi menšinových poslanců, která s HDZ, nemám podepsanou smlouvu. Podporuji kvalitní programy, ať už je navrhuje kterákoliv politická strana. Když v parlamentu hovořím jménem klubu menšinových poslanců, musím mluvit podle stanoviska klubu. Právě proto jsem často hovořila osobně, abych pomohla poukázat na to, kde jsou problémy a s čím nesouhlasím,“ jak uvádí Selicharová (2007: 6-7)

¹⁶ Srovnej <http://www.ceskabesedarijeka.hr/dom.html> Stavba Českého domu - kulturního střediska Čechů v Rijece, Česká beseda Rijeka

Od roku 2005 je v Daruvaru otevřena kancelář poslankyně Zdenky Čuchnilové. Přijímají se zde oficiální zahraniční návštěvy, ale slouží také široké veřejnosti. Převážně příslušníci české a slovenské menšiny se obracejí na poslankyni s nejrůznějšími problémy a záležitostmi. Z čeho je však financováno zařízení a provoz kanceláře?

Selicharová (2007: 7) popisuje odpověď Zdenky Čuchnilové: „Na zařízení a provoz poslaneckého úřadu jsem použila prostředky, které se z rozpočtu státu dostávají na politickou činnost. V prvním mandátu má část zůstala HSS, v druhém byly použity na činnost české a slovenské menšiny...Nájem prostoru a vybavení do úřadu stálo více než 100 tisíc a plat zaměstnance kolem 200 tisíc kun.“

Velmi častou otázkou, která pálí příslušníky české menšiny, jsou finanční prostředky poslankyně české a slovenské menšiny a jejich využití. Poslankyně je kritizovaná za to, že nebyly vynaloženy účelně pro českou a slovenskou menšinu. Jak se k této otázce staví sama poslankyně?

Selicharová (2007: 7): „V uvedeném období bylo na účet poslaneckého úřadu vyplaceno 992 217,50 kun, z toho byly vydány donace českým a slovenským spolkům, sdružením důchodců, školám. Finančně jsem podpořila celomenšinové programy (dožínky, přehlídky, školní manifestace), vydávání knih, Naše jaro zajištění nábytku do krajaňských Domů, bylo to více než 300 tisíc kun. Za semináře Besed a Matic kolem 100 tisíc kun. Politické strany tyto prostředky využívají na konvence. Poskytla jsem pomoc rodině, která v požáru přišla o majetek, sociální pomoci organizování školy v přírodě... Finanční zprávu příjmů a výdajů za každý rok kontroloval výbor pro ústavu, pravidla a politickou soustavu parlamentu a státní úřad pro revizi. Jeho zhodnocení bylo: při kontrole rozpočtu a výdajů nebyly zjištěny žádné nesprávnosti.“

Kdo konkrétně se na Vás obrátil s žádostí o pomoc?

Selicharová: (2007: 7) „Nejčastěji se na mne obracely osoby, které několik let nemohly dostat zaměstnání. Dále to byly problémy válečných invalidů, odškodnění za zničený majetek ve válce a návrat majetku různé neřešené právní problémy, které svědčí o tom, že právní stát nefunguje ve všech oblastech. Krajané mi přicházeli dávat podporu v úsilí o uplatnění menšinových zákonů, dokonce i navrhovali, jak tuto problematiku řešit. Velkou podporu jsem měla v Besedách

Co čeká nového poslance v následujícím mandátu?

Selicharová (2007: 6-7): „Je třeba pokračovat v úsilí o uplatňování menšinových zákonů ve všech prostředích, na která se vztahují, rovnoprávné používání menšinového jazyka, o školství, informování. Ústřední státní úřad pro správu a samosprávu musí konečně říci, která prostředí mají právo na dvojjazyčnost. V Chorvatsku je 120 jednotek lokální samosprávy, které mají právo na dvojjazyčnost, ale jenom v asi padesáti se uplatňuje. Příslušníci menšin se musí vyjádřit, zda si dvojjazyčnost přejí a lokální správu požádat o její zavedení. Dalším úkolem bude vysílání v menšinových jazycích v republikových elektronických médiích. Prizma byla zavedena jako dočasné vysílání a trvá už málem 15 roků. Menšinové kroniky nebyly znovu zavedené. Vina je na HRT, ale i na vládě, která tuto otázku nevyřešila.“

V parlamentních volbách konaných v roce 2007 již byla Zdenka Čuchnilová na kandidátce jako nezávislý kandidát.

3.2 Kandidáti na poslance

Bartošová (2003: 8-9) interpretuje odpověď Zdenky Čuchnilové: „Když jsem kandidovala poprvé, domnívala jsem se, že politická strana má víc předností. Po čtyřletém poučení vím, že má přednosti i nedostatky, zrovna jako být nezávislý zástupce. Strana znamená mít spolupracovníky, mít pomoc. Být nezávislý zástupce často znamená být satelit. Když máš stranu, máš možnost působit prostřednictvím klubu. Někdy však stranickost překáží, protože musíš dodržovat stranickou kázeň.“

Jak uvádí Selicharová (2003: 9) v předchozích parlamentních volbách, které proběhly v roce 2003, kandidovalo na poslance české a slovenské menšiny 7 kandidátů. Na post poslance české a slovenské menšiny kandidoval jeden Slovák a šest Čechů. Jmenovitě: Mgr. Zdenka Čuchnilová, Andrej Kuric, Velimír Lalić, Zdenka Rambousková, Njegovan Stárek, Zlatko Vávra a Ante Zadro. Zvítězila Mgr. Zdenka Čuchnilová s 1 277 hlasy, která kandidovala za HSS¹⁷. Na druhém místě se umístil Slovák Andrej Kuric se 433 hlasy, dále Zlatko Vávra, Velimír Lalić, Ante Zadro, Siniša Njegovan Stárek a Zdenka Rambousková. Podrobnější informace o výsledcích parlamentních voleb na poslance české a slovenské menšiny z roku 2003 jsou uvedeny v příloze č. 6.

V parlamentních volbách v roce 2007 kandidovalo 9 kandidátů na poslance české a slovenské menšiny, 1 Slovák a 8 Čechů. Slovák Andrej Kuric dostal podporu od Svazu Slováků v Republice Chorvatsko. Naproti tomu Svaz Čechů nevyjádřil podporu ani jednomu kandidátovi. Strategie jiných menšin se značně liší. Např. Romové mají 12 kandidátů na post poslance, Italy reprezentují pouze tři kandidáti a Italská unie nepodpořila ani jednoho z kandidátů. Naproti tomu Bosňáci mají jednoho kandidáta, kterého podporuje 12 bosňáckých sdružení. Podrobněji v přílohách č. 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Stráníková (2007: 3): „Nikdy doposud nebyl o menšinové poslanecké křeslo tak velký zájem jako v těchto volbách... Dalo by se uvažovat o tom, proč je tomu tak. Je důvodem nespokojenost s prací dosavadní poslankyně? Vždyť tomu doposud nic nenavštěvovalo, a její zásluhy jsou nesporné a neodmyslitelné. Myslí si snad někdo, že

¹⁷ HSS – Hrvatska seljačka stranka - Chorvatská selská strana

dokáže více a lépe? Jsou tak velkým lákadlem peníze a další výhod poslaneckého křesla?“

Daňková et al. (2007: 3): „O přímou podporu Svazu z nich požádali Jiří Fofůňka, Vladimír Bilek a Jasna Vaničková – Filová. Komu dát přednost, komu dát důvěru? Předsednictvo Svazu Čech v RCH rozhodlo, že nebude nikoho jmenovitě kandidovat. Ponechá všem příslušníkům české menšiny, aby rozhodli, komu dají svůj hlas, svou důvěru.“

V příloze č. 19 je uveden dopis, kde jeden z kandidátů na poslance české a slovenské menšiny žádá o podporu.

Stráníková (2007: 3): „Pravdou je, že se Svaz Čechů a Besedy snaží chovat jako nepolitické organizace, mají to ostatně ve svých stanovách, a jako nepolitická se tváří i Jednota.“

Daňová et al. (2007: 3): „V tomto předvolebním období je zapotřebí si připomenout Prohlášení příslušníků české menšiny z 18. dubna 1993. Uvádí se v něm: ‘Svaz Čechů věnuje především pozornost kulturnímu rozvoji menšiny, nechce však zůstat stranou politického života...Při volbách do Sněmu RCH, županství i nižších orgánů lokální správy se bude snažit, aby byl zvolen demokratickou cestou ten z kandidátů, který bude nejlépe zastupovat zájmy menšiny...’ Toto prohlášení má pro českou menšinu váhu a důležitost Ústavy. Předepisuje a zavazuje, zakresluje naši cestu, budoucnost české menšiny v Chorvatsku.“

Přehled kandidátů na poslance české a slovenské menšiny v Chorvatsku v roce 2007:

Kandidát **Vladimír Bilek** – včelař - podnikatel z Daruvaru, vystupuje jako nezávislý kandidát.

Kandidát **Vlado Cabrnoh** - žije v Končenicích a je podnikatelem

Kandidát **Zdenka Čuchnilová** – vystudovaná Mgr. Sc., v současné době poslankyně české a slovenské menšiny již ve dvou mandátech, nezávislá kandidátka z Daruvaru

Kandidát **Jiří (Juraj) Fofůňka** – kandiduje za nezávislé, podnikatel z Orahovice

Kandidát **Bohumil Kopecký** – reprezentuje Autochtonní selskou stranu, působí v Záhřebu jako podnikatel, narodil se v Daruvaru, je vystudovaný inženýr chemie, působil jako předseda České besedy Záhřeb.

Kandidát **Andrej Kuric** - předseda Svazu Slováků v Republice Chorvatsko. Je dlouholetým dopisovatelem časopisu Jednoty, žije v Osijeku.

Kandidát **Miloslav Malina** - žije v Horním Daruvaru, je zemědělec a kandiduje za stranu Demokratický centr.

Kandidát **Ivan Miler** - nezávislý kandidát, důchodce z Pakrace, který žije dlouhodobě ve Švýcarsku.. Narodil se v Pakraci. Od roku 1971 žil ve Švýcarsku, neboť byl přesvědčen, že je politicky pronásledován.,, *V krajanském prostředí je úplně neznámý. Ačkoliv pochází z krajanské rodiny. Ivan Miler česky nemluví a svou kandidaturu*

zduvodňuje 'potřebou, aby se toho v Chorvatsku hodně změnilo'. Kandiduje na české listině, protože se cítí být Čechem.“ (Daňková, V. Jednota, roč. 62, č. 43, s. 13)

Kandidát **Jasna Vaničková-Filová**, nezávislá kandidátka, vystudovala bohemistiku a italský jazyk. Dlouhodobě působí v menšinovém pořadu Prizma v Chorvatské televizi, kde přináší zpravodajství o menšinách v Chorvatsku.

3.3 Volební kampaň

Volební kampaně pro parlamentní volby v roce 2007 odstartovaly dne 3. listopadu 2007 a probíhaly tři týdny. Redaktoři nakladatelství Jednota (2007: 3) uveřejnili v časopise Jednota, že: „během předvolební kampaně bude jednota ve své zpravodajské části uveřejňovat zprávy, týkající se činnosti kandidátů, v rovnoměrném poměru.“

Stráníková (2007: 3): „Nemůžete si představit drazí čtenáři, co nám v redakci Jednoty tato kampaň přinesla. Ano nabídli jsme eventuálním kandidátům za ekonomickou cenu možnost osobního představení, s tím, že předvolební kampaní nebudeme zbytečně zatěžovat řádné stránky Jednoty. Tehdy jsme netušili, že budeme týden co týden dělat osmistránkovou přílohu...Další nepříjemnosti nám přinesla snaha některých kandidátů za každou cenu soupeře 'potopit'; odvolávali se přitom na své občanské právo vést svou kampaň vlastním způsobem...Netušili jsme také, že budeme muset přepočítávat řádky, přeměřovat velikosti obrázků či dávat pozor, čí fotografie je dole a čí nahoře, evidovat, které jméno se kolikrát v novinách objeví...“

Podle Selicharové (2007: 13) se snažili voliče ovlivnit ve svůj prospěch nejenom kandidáti na poslance české a slovenské menšiny. Ale také politické strany se snažily si získat u české menšiny své příznivce. Např. politická strana SDP prostřednictvím svého kandidáta Z. Mršiče a D. Rohlíka v rámci předvolební kampaně poskytla České besedě v Končenicích televizi a CD přehrávač.

Kandidáti na poslance české a slovenské menšiny volili různé strategie v rámci volební kampaně.

Vladimír Bílek se v rámci kampaně objevoval na většině krajských akcí. Jako tanečník Holubičky se Vladimír Bílek pravidelně účastnil kulturních činností aktivit Českých besed, během kampaně však intenzitu návštěv těchto kulturních akcí zvýšil. Jeho kampaň byla zacílena na příslušníky české menšiny, kdy vystupoval jako nezávislý kandidát. O jeho kampaň se staral 30ti členný tým. Prezentoval se prostřednictvím tištěných materiálů, rádia, televizního vysílání a osobním setkáváním s příslušníky české menšiny. Více v příloze č. 16.

Vlado Cabrnoh byl rovněž nezávislým kandidátem a svoji kampaň zahájil v Ivanově Sele, kde se představil místním občanům. Po vesnicích a městech měl vylepené plakáty a rovněž měl i letáky, kde byl uveřejněn jeho program. Představil se v pořadu volby 2007 v chorvatské televizi HRT 1, rozhovor poskytl také na Radiu Daruvar, Hrubečné Pole a Garešnice. Více v příloze č. 17.

Zdenka Čuchnilová se ještě před začátkem volební kampaně účastnila krajských akcí, kde jakožto současná poslankyně české a slovenské menšiny pronášela krátké projevy, kde zmiňovala zásluhy české menšiny a upozorňovala na stávající parlamentní volby, např. ve Slavonském Brodě při kulturní akci: Třetí setkání při písničce dne 29. září 2007.

Jedním takovým gestem, kterým se snažila získat voliče, byla 6. přehlídka českých pěveckých sborů a skupin v Rijece – Krajské zpěváčky. Jak popisuje Stráníková (2007: 3-4), kulturní akce se konala v nově vystavěném Českém domě, kde vystoupilo devatenáct pěveckých skupin a sborů z celého Chorvatska, celkově se zúčastnilo tohoto setkání čtyři sta krajanů. Mezi hosty byli i významné osobnosti: předsedkyně Svazu Čechů Lenka Janotová, náměstek starosty města Daruvar Dalibor Rohlík, starosta města Daruvar Zvonko Cegledi, starosta města Rijeka Vojko Obersnel, atd. Poslankyně české a slovenské menšiny Zdenka Čuchnilová přednesla svůj projev a jako milé překvapení hostům zaplatila i pohoštění pro všechny účastníky přehlídky v rámci propagace před blížícími se parlamentními volbami.

V rámci vysílání Radia Daruvar, Garešnice, Hrubečného Pole představila Zdenka Čuchnilová svůj volební program. Objevila se také ve vysílání TV Záhřeb. Jak uvádí Raisová et al. (2007: 14) v Požeško-slavonské župě proběhla kampaň v Kaptole a navštívili ji i příslušníci české menšiny z Bjeliševce, moderátorem byl ředitel České základní školy v Končenicích Josef Herout. Při své kampani navštívila také Záhřeb, Bjelovar, Mezurač, Horní Daruvar, Končence, Brestov, Sisak. Zaměřila se na příslušníky slovenské menšiny, které navštívila v Jelisavci. Podrobněji v příloze č. 18.

Během kampaně na post poslance se Zdenka Čuchnilová (2007: 25) obhájuje v časopise Jednota před protikandidátem Miloslavem Malinou.

„Pan Miloslav Malina uvádí moji úlohu při schvalování zákonů, a přitom není informován o žádné mé diskusi nebo jednání o zemědělství v Chorvatském sněmu. Myslím si navíc, že není seznámen s tím, jak se zákony ve Sněmu schvalují. Není

seznámen s lobováním jednotlivých sdružení, o kterých hovoří, která měla rozhodující úlohu u vládnoucí strany...Velké politické strany problém menšin nezajímají, ale ani malé strany nejsou dostatečně silné něco učinit. Proto je právě nezávislý poslanec ten, který svou schopností musí pro menšinu vybojovat co nejvíce.“

Jiří Fofůka se zaměřil ve své kampani na osobní kontakt s potenciálními voliči. Na pomoc si vzal „české symboly“, za pomoci českých písniček v hudebním doprovodu harmonikáře a dívek oblečených v českém lidovém kroji, navštěvoval jednotlivé domy a snažil se voliče dostat na svoji stranu.

Fofůka (2007: 25) uveřejnil následující inzerát v časopise Jednota:

„Jiří Fofůka zástupce starosty města Orahovice hledá pro volební kampaň byt nebo dům v Daruvaru podle možnosti v centru města nebo bližším okolí, dva tajemníky/ce: 1 do kanceláře a 1 terénního pracovníka (přednost mají čeští intelektuálové, kteří znají větší počet příslušníků české menšiny, 1 muzikanta – harmonikáře, který zná české písně a kulturu – pro práci v terénu.“

Jak popisuje Raisová A. et al. (2007: 14) pan Fofůka si vybral pro začátek kampaně město Dažanovec z toho důvodu, že je s tímto místem spjat prostřednictvím rodiny, dále barvitě popisuje, jak volební kampaň probíhala:

„Pan Fofůka se každému svému bývalému spoluobčanovi s úsměvem představil, s muži si ťukl sklenkou slivovice a ženám a dívkám daroval karafiát či výrobky, zhotovené dežanoveckými ženami.“

Raisová et al. (2007: 14): „Součástí kampaně bylo vystoupení v půlhodinovém pořadu na Radiu Daruvar, kde hovořil o svých vizích, ale také o starých českých receptech. Mluvené slovo bylo doplňováno českými písničkami.

Více informací o volební kampani Jiřího Fofůky v příloze č. 19.

Bohumil Kopecký byl ve volební kampani podpořen Autochtonní chorvatskou selskou stranou, za kterou kandidoval. Vystoupil v televizních pořadech HRT2, RTL, ve vysílání Radia Sljeme a Chorvatského rozhlasu, jak uvádí Raisová A. a kol. (Jednota 2007, roč. 62, č. 44, s. 14). Rovněž se představil v obcích: na Daruvarsku, v Dežanovci, Končenicích, ve Zdencích, atd. Podrobněji v příloze č. 22.

Andrej Kuric, jediný kandidát Slováků, je známou postavou u příslušníků slovenské menšiny. Při své kampani se orientoval právě na slovenskou komunitu žijící v Chorvatsku. Dle slov Raisové A. et al. (2007: 15) navštívil hlavně slovenské krajanské spolky a osady v Iloku, Radoši, Josipovci, Lipovlanech a Mezurači.

Miloslav Malina má stanovený rozpočet na předvolební kampaň něco kolem 10 tisíc kun, tedy ve srovnání s ostatními kandidáty se jedná o nejlevnější předvolební kampaň mezi kandidáty na poslance české a slovenské menšiny. V rámci předvolebního soupeření vystoupil ve vysílání 2. programu záhřebské televize a navštívil české krajany v Brestově, Dežanovci, v obci Holubňáky, v Královci, Šibovci, Střežanech, Dolanech, Horním Daruvaru, Zdencích a Ivanově Sele tento výčet uvádí Raisová et al. (2007: 15). Více informací o kampani Miloslava Maliny naleznete v příloze č. 20.

Ivan Miler se prezentoval v Pakraci, Lipiku a Filipovci. Svě informační materiály rozesílal voličům v Daruvaru a Prekopakře poštou. Podrobněji v příloze č. 22.

Jasna Vaničková Filová se nemusela během kampaně představovat, neboť jí téměř všichni znají z pořadu Prizma. Během volební kampaně vystoupila ve čtyřech pořadech v rádiu, distribuovala plakáty, natočila několik krátkých reklamních upoutávek a navštívila kolem šesti besed. Soustředila se především na intelektuály z řad menšin, neboť se domnívá, že právě ti by měli být novou hybnou silou menšiny. Více informací o volební kampani Jasny Vaničkové-Filové v příloze č. 21.

3.4 Volební systém

Chorvatský parlament¹⁸ je nejvyšším zákonodárným orgánem měst a obcí a nositelem zákonodárné moci v Chorvatsku. V souladu s pravidly Ústavy Republiky Chorvatsko má chorvatský parlament nejméně 100 a nejvíce 160 zástupců, jejichž mandát trvá 4 roky. Právo volit při parlamentních volbách má obecně každý chorvatský občan, který dovršil 18ti let, má právní způsobilost a bydliště v oblasti města.¹⁹

V závislosti na ústavních změnách, které proběhly dne 28. března 2001, se stal díky zrušení horní komory²⁰ parlament jednokomorovým. Je tvořen poslanci dolní komory – poslanecké komory.

¹⁸ V chorvatštině Hrvatski sabor

¹⁹ Přeloženo autorem, čerpáno z dokumentu Průvodce parlamentními volbami 2007, v originále Vodič kroz Parlamentarne izbore 2007, http://www.vjesnik.hr/Izbore_2007/Dokument.asp?c=7

²⁰ Župní komory

Jak potvrzuje Šedo (2007: 60) Chorvatsko volí podle listinného poměrného systému. Což znamená, že bylo voleno 140 poslanců v deseti stejně velkých volebních obvodech, při použití 5 % klauzule. Přitom 8 mandátů připadlo menšinám. Stejně tak tomu bylo v roce 2003, zatímco v roce 2000²¹ bylo menšinám věnováno pouze 5 mandátů (volilo se relativní většinou). Jedenáctý obvod byl v těchto třech volebních obdobích věnován chorvatské diaspoře.²² Celkem bylo v roce 2007 zvoleno 153 mandátů.

Základní pravomoci parlamentu podle Ústavního zákona v Chorvatsku:

- Rozhoduje o přijímání a změnách ústavy
- Přijímá zákony
- Přijímá státní rozpočet
- Rozhoduje o válce a míru
- Přijímá Strategii národní bezpečnosti a obrany
- Realizuje občanskou kontrolu nad ozbrojenými silami a bezpečnostními službami
- Rozhoduje o změnách hranic
- Vypisuje referendum
- Kontroluje práci vlády a dalších činitelů odpovědných parlamentu
- Uděluje amnestii za trestné činy

Lalićová (2006, <http://krajane.radio.cz>) uvádí: „V Chorvatsku funguje jednokomorový parlament a ve sněmovně je 152 poslanců, z toho 8 menšinových. Ti jsou voleni ve zvláštní volební jednotce, kterou je celé Chorvatsko a jejich počet je dán Ústavním zákonem o právech národnostních menšin. Srbskou menšinu zastupují 3 poslanci, maďarskou jeden, italskou jeden, Čechy a Slováci jeden, Bosňáci, Slovinci, Makedonci a Černohorci jeden a zbývajících dvanáct menšin jeden poslanec. Ve sněmovně samozřejmě funguje Klub menšinových poslanců. Zájmy jednotlivých menšin jsou různé, ale existuje i společná problematika, kterou se snažíme řešit.“

V parlamentních volbách v roce 2003 i v roce 2007 nebylo umožněno volit příslušníkům menšiny své zástupce a zároveň zástupce z politických stran.

²¹ Jeden mandát měla srbská menšina oproti dnešním třem mandátům a další změnou byla skutečnost, že byla židovská menšina zahrnuta ke čtyřem menšinám – německé, rakouské, rusínské a ukrajinské

²² Počet poslanců diaspoře byl odvozen v závislosti na volební účasti, což představovalo volbu různého celkového počtu poslanců

Bartošová (2003: 8-9): „Podle ústavního zákona o právech menšin, mají menšiny doplňkový hlas. Mají právo zvolit si svého poslance ve zvláštní volební jednotce a při tom se nezříct všeobecného volebního práva. Do volebního zákona se toto právo nedostalo. V něm jen stojí, v článku třetím, že menšiny nemohou dvakrát volit. Pravda, nikdo nemůže volit dvakrát čili na dvou místech, to však nevylučuje doplňkový hlas.“

Příslušníci národnostních menšin mohli zvolit, buď všeobecné voličské právo tzn. právo volit v některé z deseti volebních jednotek, nebo mohli dát hlas kandidátům ve zvláštní 12. volební jednotce, jež reprezentují menšiny. Tato situace byla pro voliče velice nesnadná, neboť se chtěli podílet na rozhodování o tom, jaká strana s jakým volebním programem bude vládnout. Na druhé straně však cítili přirozenou potřebu podpořit kandidáta, který by usiloval o dodržování práv menšin, získávání financí, atd. Docházelo tak ke tříštění hlasů.

3.5 Výsledky voleb

Z celkového počtu 4 478 580 voličů bylo 404 950 Chorvatů žijících v zahraničí a 248 899 lidí, kteří se hlásí k národnostní menšině v Chorvatsku. Celkově dosáhla volební účast při parlamentních volbách v roce 2007 v Chorvatsku 57,75 %, hlasovalo 2 586 295 voličů ve dvanácti volebních jednotkách. Oficiální výsledky voleb poslanců do chorvatského parlamentu byly uveřejněny dne 22. prosince 2007 z důvodu opakování voleb v některých volebních jednotkách, (viz výše).

Daňková et al. (2007: 5): „Na soupisu voličů při parlamentních volbách bylo zapsáno 17 632 Čechů a Slováků. Na listinách politických stran hlasovalo 45,8 % voličů, zatímco menšinovému poslanci dalo hlas 23,2 %.“

Kandidátů na poslance za českou a slovenskou menšinu bylo celkově devět. O vítězství rozhodly pouze tři voličské hlasy. Poslankyní se stala Mgr. Zdenka Čuchnilová, které voliči dali 684 hlasů, stala se tak poslankyní české a slovenské menšiny již potřetí. Na druhém místě se umístil kandidát Vladimír Bílek s 681 hlasy. Následuje ing. Jiří Fofonka 424 hlasů, Jasna Vaničková-Filová 309 hlasů, Andrija Kuric 282 hlasů, Vlado Cabrnoh 104 hlasů, Bohumil Kopecký 72 hlasů, Miloslav Malina 64 hlasů a Ivan Miler 7 hlasů. Celkově hlasovalo z 6 266 lidí, 2 663 voličů, tedy 42,50 %.

Odevzdáno bylo 2 627 volebních lístků, z čehož 36 hlasovacích lístků bylo neplatných 23. Srovnej příloha č. 9.

Srbská národnostní menšina získala v těchto volbách 3 poslance. Maďarská menšina a italská menšina mají po jednom poslanci. Rakouská, bulharská, německá, polská, romská, rumunská, rusínská, ruská, turecká, ukrajinská, vlašská a židovská menšina společně vybrala svého jednoho zástupce, který ji bude reprezentovat v parlamentu. Obdobně je tomu i u albánské, bosenské, černohorské, makedonské a slovinské menšině, jež zvolila rovněž jednoho poslance. Dohromady mají menšiny v chorvatském parlamentu 8 poslanců. Podrobnější informace k výsledkům parlamentních voleb jsou uvedeny v přílohách č. 10, 11, 12, 13, 14.

Pro porovnání autor této práce uvádí výsledky parlamentních voleb z roku 2003. Celkový počet voličů dosáhl 4 371 608, z toho 393 844 voličů volilo za národnostní menšiny a 399 049 představovali Chorvaté žijící v zahraničí.²⁴ O místo poslance české a slovenské menšiny se ucházelo 7 již zmíněných kandidátů.

Jak uvádí Selicharová (2003: 9): „Město Daruvar má 11 655 obyvatel z toho 8 390 obyvatel má hlasovací právo. K volbám se dostavilo 5 809 voličů, volilo 5 804 voličů. Platných bylo 5 615 lístků a neplatných 189. Na všeobecné listině si voliči mohli vybírat kandidáty 36 politických stran...Z 1458 příslušníků české menšiny s právem hlasu volilo na menšinové listině 856 voličů (22 lístků bylo neplatných.“

Daňková (2006: 3): „Moje mínění je, že politika celou věc zavařila, tak ať ji laskavě zase napraví. Sympatie jsou samozřejmě na straně každého, ba i politické strany, která o mne dbá a prohlašuje, že jsme bohatství. Svaz Čechů je jen kulturní sdružení, a proto je pravý okamžik, aby se o přízeň voličů českého původu ucházely politické strany. Hory a doly, které se slibují těsně před volbami, jsou – jak se teď ukazuje, houby plátané.“

Selicharová (2007: 6): „Znepokojující je pokles počtu voličů z řad menšiny, kteří volili jednoho z menšinových kandidátů. Značný počet příslušníků menšiny volil kandidátky politických stran. Tento jev dokazuje nutnost mít možnost volit na menšinové i na politické listině.“

Janotová (2007: 9): „Dnes je situace jiná. Být poslancem znamená být materiálně důkladně zajištěn a mít ohromnou moc. To je to snad důvod, proč se tolik Čechů ucházelo o místo poslance? Každý měl jistě své důvody, svůj program. Každý chtěl voliče přesvědčit, že právě on je ten nejlepší. Někdo zvolil inteligentní způsob, normální, bez provokací a urážek. Za námi je už několik parlamentních i lokálních voleb. Vždy se slibovali víc, než se uskutečnilo, ale ještě nikdy se voliče nekupovaly.

²³ Informace jsou převzaty z dokumentu Službeni rezultati izbora za zastupnike u hrvatski sabor uveřejněného dne 22. prosince 2007 na internetových stránkách www.izbori.hr/2007Sabor/rezultati/rezultati.html

²⁴ Údaje jsou získány z encyklopedie Wikipedia, název dokumentu je Hrvatski parlamentarni izbori 2003 http://hr.wikipedia.org/wiki/Hrvatski_parlamentarni_izbori_2003.

Anebo se mýlím? Dělal se to tajně? Pro všechny zúčastněné je to ponižující způsob, byť to někteří schvalovali. Bohužel je tzv. Obchodování s poslanci úplně legální. Jako učitelka se ptám, co si z počínání politiků vyberou děti, jak si ony vysvětlí novou skutečnost- dej a bude ti dáno, nedáš-li, nemáme o čem mluvit...Konečně je po volbách a všem se nám ulevilo. Doufejme, že si poslanci uvědomí, že je zvolil národ, aby mu sloužili a pracovali v jeho prospěch. Přece nejde jen o jejich vlastní prospěch, benefice a další vymoženosti, které mají zaručené už tím, že je národ zvolil.“

3.6 Povolební situace

Vítězem parlamentních voleb do chorvatského parlamentu je strana HDZ, která obhájila své prvenství z minulých parlamentních voleb. Sestavila tak koalici s HSS-HSLS, SDSS, HSU a s pěti menšinovými poslanci. Předsedou Parlamentu se stal dne 17. ledna 2008 Luka Bebić, kandidující za stranu HDZ.

Podle údajů zastupitelského úřadu ČR v Chorvatsku (2008: 16) celkem vzniklo 153 poslaneckých mandátů. Z tohoto počtu obdrželo HDZ 66 mandátů (z nichž 5 mandátů náleží diaspoře), SDP získala 56 mandátů. Třetí vítěznou stranou se stala HNS se 7 poslanci, dále HSS se 6 mandáty, radikální HSP s 1 mandátem, strana důchodců HSU taktéž s 1 mandátem, koalice HSLS/DC se 3 mandáty a jeden mandát má Chorvatská demokratická rolnická strana HDSS. 8 mandátů připadá menšinovým poslancům.

Tabulka: Chorvatský parlament je složen z následujících politických subjektů:

Politická strana	Počet mandátů
HDZ	66 (5 mandátů za diasporu z BaH)
SDP	56
HNS	7
HSS	6
IDS	3
HDSSB	3
SDSS	3 (poslanci srbské národnostní menšiny)
HSLS	2
HSU	1
HSP	1
Poslanci národnostních menšin	5

Seznam politických stran v Chorvatsku je uveden v příloze č. 15 a složení nové chorvatské vlády po parlamentních volbách je uveden v příloze č. 8.

Dne 12. ledna 2008 byla sestavena nová vláda Republiky Chorvatsko. Premiérem se stal podruhé Ivo Sanader. Jeho osmnáctičlenná vláda je vládou většinovou. Vládu tvoří premiér, čtyři místopředsedové vlády a 13 ministrů. Vláda má celkem 16 ministerstev. Vláda získala důvěru parlamentu dne 18. ledna 2008. Složení chorvatského parlamentu je znázorněno v příloze č. 9.

Jak píše Daňková (2008: 12) pro Bjelovarsko–bilogorské župu velkým úspěchem je nové složení vlády, neboť jsou v ní zastoupeni 3 osobnosti z naší župy: Dušan Bajs, župan kandidoval za Selskou stranu a získal křeslo ministra turismu, Đurđa Adlešićová, starostka Bjelovaru se stala jednou z místopředsedkyň vlády a Gordan Jandroković, který kandidoval za HDZ se pyšní postem ministra zahraničních věcí.

Ivo Sanader společně s pěti menšinovými poslanci podepsal společnou dohodu. Přítomen byl jeden italský, tři srbští a jeden český poslanec. Smlouva obsahuje 7 bodů, podepsaných je pouze 5 bodů. Dva body byly vynechány: otázka místního rozvoje, neboť to se týká všech občanů nejenom příslušníků menšiny; druhou otázkou bylo sestavení vlády, o tuto otázku neměli, až na srbské poslance, menšiny zájem. Zmíněných pět bodů, na kterých, se společně dohodli, jsou následující: Tzv. doplňkový volební hlas, který pro příslušníky menšin znamená, že budou moci volit jak politickou stranu, tak menšinového poslance. Dalším bodem bylo zviditelnění činnosti menšin v samosprávě v Chorvatsku, zaměstnávání příslušníků národnostních menšin je také v dohodě. Vláda se zavázala podpořit vzdělávací činnost a kulturu, součástí je rovněž otázka dvojjazyčnosti. Zesílit spolupráci s Českou republikou, podepsat se Slovenskou republikou bilaterální smlouvu o ochraně menšin. Součástí je dohoda o finanční pomoci finanční na objekty české a slovenské menšiny v Chorvatsku. Ivo Sander podepsal se Zdenkou Čuchnilovou zvláštní dohodu, kde je zmíněna otázka dvojjazyčnosti v Daruvaru. Důsledné uplatňování zákonů o dvojjazyčnosti v jednotkách lokální samosprávy, v souvislosti s českou a slovenskou menšinou a především vyřešení dvojjazyčnosti v Daruvaru je součástí zvláštní dohody mezi Ivou Sanaderem a Zdenkou Čuchnilovou, jak uvádí Lalićová (2008 Radio Daruvar)

Knížek (2008: 19) píše: „Při posledních volbách jsem byl jediný, kdo hlasoval na české menšinové listině. Jestliže dostaneme doplňkový hlas jak lze předpokládat po domluvě menšinových poslanců s předsedou vlády I. Sanaderem, mohlo by nás při dalších parlamentních volbách být více. Nechci ani pomyslet, co bude pro menšinu znamenat nesplnění domluvy a slibu. Ale především nám samotným musí záležet na tom,

abychom se nestyděli za to, že jsme Češi.“ Pan Knížek žije ve městě Ivanić Grad, kde žije pouze hrstka Čechů.“

Nečekanou zprávou bylo oznámení o novém radním městské rady v Daruvaru, kterým se stal kandidát na poslance české a chorvatské menšiny Vladimír Bílek.

Jak uvádí Pejić (2008: 13): „Vladimír Bílek byl jmenován předákem daruvarské pobočky HNS Liberálních demokratů a zároveň bude zastávat funkci radního v Městské radě až do skončení mandátu. Zdravko Sikora, dosavadní předseda a radní, se vzdal funkcí z důvodu toho, že uvolňuje prostor Vladimíru Bílkovi, neboť byl velice úspěšný v kandidatuře na poslance v parlamentních volbách. Do Vladimíra Bílka jsou vkládány naděje o budoucím úspěchu strany v lokálních volbách pro další volební období.“

Názory kandidátů na poslance v parlamentních volbách o průběhu kampaně a o samotných volbách jsou uvedeny v příloze č. 23.

3.7 Výzkum parlamentní volby

Jak hodnotíte práci poslance české a slovenské menšiny?

Damir Malina: „Moc nám pomohla poslankyně české a slovenské menšiny, spolupracovala s českou menšinovou radou, s Českými Besedami, se Svazem Čechů, pomáhala se školkou i školou. Pomáhala nám psát dopisy na úřady, v komunikaci se státními institucemi, ministerstvem, atd. Ale v jedné věci trochu uškodila a to díky osobním sporům se starostou města Daruvar. Dříve byla předsedkyní Sedlácké strany v Daruvaru, kandidovala 2 x na poslankyni za Sedláckou stranu. Ve druhém poslanceckém mandátu vystoupila ze Sedlácké strany, předsedou strany se stal starosta Cegledi. Čuchnilová se stala nezávislou, neboť když byla v Sedlácké straně, nedostávala finanční prostředky pro menšinu. Nepříjemně se rozešli se starostou. Házeli si klacky pod nohy. Ovlivnilo to jednání i ve dvojjazyčnosti. Starosta říká, že to poslankyně dělá naschvál, že chce uplatnit práva o dvojjazyčnosti.“

Jak hodnotíte kampaně kandidátů na poslance české a slovenské menšiny?

Damir Malina: „Politické strany mají kampaně směřující do nepříjemných oblastí. Podle zákona může bývalý poslanec, pokud chce znovu kandidovat, tak dostat od republiky 370 tisíc nebo 380 tisíc kun na kampaň. Člověk, který kandiduje poprvé, si musí kampaň financovat sám a jestli vyhraje, tak mu peníze potom vrátí.“

Jasna Vaničková-Filová: „Rozhodující při volbách byly peníze. Celá kampaň probíhala tak, že jsme na lokální úrovni neměli možnost ani jednou se konfrontovat, odpovídat na otázky. Poslankyně plně využívala svých více než 300 tisíc kun, které dostala ze státního rozpočtu na kampaň, navštěvovala besedy, organizovala jim večere a rozdávala peníze v obálkách. To je něco úplně mimo zákon demokratického státu, a osobně jsem tomu, co jsem viděla, nemohla věřit. Ostatní kandidáti byli docela vhodní na post poslance české a slovenské menšiny a nikdo z nás devíti se ničeho takového nedopustil. Je to ovšem zkušenost, ze které jsem poznala, jaký je současný, dovolím si říci, smutný stav menšiny. Neboť mi v několika Českých besedách řekli, že u nich byla poslankyně a koupila jim kroje, večeri a dala jim peníze a že svůj hlas dají tomu, kdo jim dá víc.“

Damir Malina: „Poslankyně má výhodu, že může utrácet peníze, které dostala. Platila oběd v Rijece 400 lidem, Slovákům pomohla vystavět kulturní dům v Jelisavci. Hodně hlasů sebere od Slováků. Slováci jsou s ní spokojeni. Poslankyně se snaží peníze, které dostala z rozpočtu, asi 12 tisíc, rozdělit mezi Čechy a Slováky spravedlivě.“

Co si myslíte o parlamentních volbách?

Mato Pejić: „Chorvaté v Bosně mají právo účastnit se voleb. Není to dobré řešení, protože nežijí v Chorvatsku, neplatí daně, ale mají právo účastnit se chorvatských voleb. Může docházet k ovlivnění Chorvatů v Bosně chorvatskými politickými stranami aby při volbách hlasovali pro tu, či onu politickou stranu.“

Marie Resová: „Je dobré mít poslance české a slovenské menšiny v parlamentu. Ale při volbách se musíme rozhodnout, zda volit jenom poslance menšinového nebo politickou stranu, která nás povede.“

Vlatka Daňková: „Před sčítáním lidu a před volbami by se mělo lidem vysvětlovat, proč je důležité se deklarovat jako Čech.“

Mato Pejić: „Lidé nejsou při volbách schopni se zorientovat, nemají takový přehled.“

Jitka Staňová-Brdarová: „Poslanec by měl být vždy nezávislý, není to příliš šťastné řešení, mělo by se volit paralelně – dvojitě právo hlasů.“

Jaký má význam pro příslušníky české menšiny poslanec české a slovenské menšiny?

Jasna Vaničková-Filová: „Význam poslance je v jednání na státní úrovni, ve spolupráci s jednotkami lokální samosprávy. Což neznamená chodit na besídky a čekat potlesk v první řadě. Ale jde o to být opravdovým mluvčím těch, kteří si jej vybrali. Jeho úkolem by mělo být mluvit o jejich problémech a řešit je, za veliký plat, který dostává. Já si bohužel, i když jsem novinářkou a pravidelně sleduji práci Sněmu, nepamatuji, kdy naposledy poslankyně pro českou a slovenskou menšinu ve Sněmu o těchto menšinách jmenovitě promluvila.“

Dalibor Rohlík: „Poslanec české a slovenské menšiny má důležitou roli. Měl by být však v politické straně, protože když bude nezávislý bude se muset k někomu přiklonit a přikloní se k vládnoucí straně.“

Zdenka Čuchnilová: „Ve státě, kde je mladá demokracie, kde jsou cítit následky domovinské války, kde jsou národnostní city ještě dost napjaté, tak menšinoví poslanci, hrají důležitou úlohu.“

Jaká je povolební situace?

Jasna Vaničková-Filová: „Povolební situace – spánek. O dvojjazyčnosti, po dohodě se vládnoucí politickou stranou, ještě ani slova. Podle zkušenosti předpokládám, že se v dohodě s koaličním partnerem čeká na počátek volební kampaně pro příští lokální volby, které se budou konat v květnu 2009. Bude opět zapotřebí hrstka českých hlasů tak se snad podaří něco vybojovat.“

3.8 Závěr ke kapitole parlamentní volby

Při rozhovorech se zpočátku informátorům nezamlouvalo mluvit o politice. Odůvodňovali to především tím, že je politika nezajímá. V průběhu rozhovoru se však rozmluvili a své názory interpretovali s emocemi a vášní. Tvrdili, že Češi jsou kulturní národ a s politikou nemají co dočinění. Ale nemají na výběr, protože je politika všude kolem nás a setkávají se s ní každý den, v běžném životě.

Příslušníci české menšiny se shodli, že je velice důležité mít v parlamentu svého poslance za českou a slovenskou menšinu. Uváděli několik důvodů např. reprezentace české a slovenské menšiny, řešení problémů menšiny, získávání finančních prostředků pro menšinu, prosazování zákonů, které jsou prospěšné pro menšiny, atd.

Informátoři poukázali na to, že osobní spory menšinových politiků jsou velkou překážkou při snaze české menšiny dosáhnout např. dvojjazyčnosti. Díky sporům politiků dochází k nepříjemným situacím. Jsou např. negativně ovlivňovány jednání mezi příslušníky české menšiny a lokální správy v Daruvaru. Osobní spory menšinových politiků jsou přenášeny na příslušníky české menšiny. V konečném důsledku to znamená, že osobnost, která politicky zastupuje českou a slovenskou menšinu by neměla svými osobními spory ovlivňovat jednání příslušníků menšiny.

Kandidátů na poslance české a slovenské menšiny bylo celkem devět. Kandidovali jak za politickou stranu, tak jako nezávislí. Motivace pro kandidaturu byla jednak finanční, neboť plat poslance je velice lukrativní, ale také prestižní, protože zvolením získávají roli reprezentanta menšiny. Dalším důvodem byla nespokojenost s činností bývalého poslance české a slovenské menšiny. Všichni kandidáti ve volebním programu slibovali, že se budou snažit o prosazení změn, které pomohou české a slovenské menšině zlepšit jejich postavení a dosáhnout vytyčených cílů.

Volební kampaně menšinových kandidátů na poslance probíhaly po celém Chorvatsku. Každý kandidát zvolil jinou strategii, jak získat své voliče. Rozdílem však byly finanční prostředky, které kandidáti na poslance mohli využít. Bývalý poslanec české a slovenské menšiny dostal finanční příspěvek na kampaň od státu, zatímco ostatní kandidáti si museli kampaň financovat ze svých zdrojů. Osm kandidátů na poslance tak bylo znevýhodněno. Během kampaně žádali kandidáti na poslance podporu Českých besed a také Svazu Čechů. Některé České besedy vyjádřily podporu kandidátovi, neboť díky darům, které kandidát věnoval České besedě, si získal jejich přízeň. V některých případech fungovalo pravidlo, že „dáš-li ty, bude ti dáno.“ Svaz

Čechů odmítl veřejně podpořit jakéhokoli kandidáta na poslance české a slovenské menšiny. Během kampaně se někteří kandidáti na poslance české a slovenské menšiny slovně napadali a bojovali nečestným způsobem, neboť se vzájemně obviňovali a pošpiňovali jeden druhého.

Jak Skalník (2004: 89) uvádí, že „politictí činitelé, kteří politickou kulturu podceňují, nepřihlížejí k ní a nesnaží se ji i měnit v souladu se svými politickými cíli, nebudou úspěšní. Politická kultura jako pověstný bumerang vrátí praktické snahy politiků, stran, hnutí i nejdemokratičtějších politických sdružení zpět na místo, odkud začaly.“

Tendencí voličů z řad menšin je dávat při volbách přednost při volbách spíše politickým stranám, než kandidátům na poslance reprezentující menšinu. Dochází pak k situacím, kdy se stane poslancem kandidát, který získal např. v případě poslance české a slovenské menšiny pouhých 684 hlasů. Oproti kandidátům politických stran, kteří musí získat dokonce 17 tisíc hlasů k tomu, aby se stali poslanci v parlamentu.

Lze vysledovat sestupnou tendenci v počtu hlasů, které poslanec české a slovenské menšiny získává v parlamentních volbách. V předchozích letech např. v roce 2000 vyhrála poslankyně Zdenka Čuchnilová s 1 401 hlasy a v roce 2003 již obdržela pouze 1277 hlasů. Rovněž klesá i účast voličů z řad menšin.

V současné době je na seznamu voličů české a slovenské národnosti evidováno pouze 6 266 lidí. Ve srovnání s předchozím seznamem z roku 2003, je vidět evidentní snížení počtu osob zapsaných na menšinové listině o více než 1000 lidí. V roce 2000 se účastnilo parlamentních voleb 63,62 % českých a slovenských voličů. V parlamentních volbách v roce 2003 hlasovalo 45,45 % příslušníků české a slovenské menšiny. Při posledních parlamentních volbách byla účast českého a slovenského etnika pouze 42,5 %.

Výsledky parlamentních voleb byly pro kandidáty na poslance české a slovenské menšiny velice těsné. Zdenka Čuchnilová, nezávislá kandidátka, zvítězila o tři hlasy před Vladimírem Bílkem, který rovněž kandidoval jako nezávislý kandidát. Parlamentní volby rozdmíchaly vztahy mezi příslušníky české menšiny. Po volbách nastává období uklidnění vášní. Poslankyně Zdenka Čuchnilová reprezentuje českou menšinu nadále i ve třetím mandátu. Lze jen stěží očekávat zlepšení vztahů mezi českou menšinou a lokální správou v Daruvaru. Bude záležet na volbách na lokální úrovni, které proběhnou v roce 2009. Pokud se podaří změnit složení lokální správy takovým způsobem, aby zde působili rovněž zástupci české menšiny, lze předpokládat posun k pozitivnímu přístupu k české menšině.

V současné době poslankyně české a slovenské menšiny podepsala smlouvu společně s ostatními menšinovými poslanci s Ivo Sanaderem. Tato dohoda by měla zaručit tzv. doplňkový volební hlas, jež opravňuje příslušníky menšin volit politickou stranu i menšinového poslance. Součástí smlouvy bylo zviditelnění činnosti menšin v samosprávě v Chorvatku, otázka dvojjazyčnosti, zaměstnávání příslušníků národnostních menšin, podpoření vzdělávací činnosti a kultury, spolupráce s Českou republikou, podepsání bilaterální dohody se Slovenskem u o ochraně menšin. Součástí je dohoda o finanční pomoci na objekty české a slovenské menšiny v Chorvatsku. Zvláštní dohoda mezi Ivo Sanaderem a Zdenkou Čuchnilovou o uplatňování dvojjazyčnosti v Daruvaru a důsledné uplatňování zákonů o dvojjazyčnosti v jednotkách lokální samosprávy, v souvislosti s českou a slovenskou menšinou.

Budoucnost ukáže, zda sliby, které byly dány, budou splněny. Zda se poslankyni Zdenka Čuchnilové podaří dosáhnout stanovených cílů a bude tak pro českou a slovenskou menšinu přínosem.

4 AKTUÁLNÍ OTÁZKY A PROBLÉMY ČESKÉ MENŠINY

Po osamostatnění Chorvatska vyplula na povrch řada problémů, které musel stát začít řešit. Jedním z nich byla otázka sjednocení práva národnostních menšin. Model uskutečňování práv národnostních menšin zdědilo Chorvatsko od předešlé SFRJ. Menšinám, které se vyskytovaly již v bývalé Jugoslávii, byl přiznán statut tzv. „starých menšin“. Jedná se např. o českou, slovenskou, italskou, maďarskou, romskou a židovskou menšinu. Objevuje se zde však i nový termín tzv. „nové“ menšiny, které byly součástí Socialistické Federativní Republiky Jugoslávie. Jedná se o srbskou, slovinskou, makedonskou, bosenskou a černohorskou menšinu. Chorvatský stát tedy přiznal statut příslušníků menšin i tzv. „novým“ menšinám.

Nově vzniklý stát Chorvatsko se vydal cestou demokracie a směrem k Evropské unii, tudíž i problematika menšin se dostává do popředí. Evropská unie klade Chorvatsku podmínky pro jeho vstup do Evropské unie. Kritéria se týkají politické sféry, zavazují k upevnění demokracie a respektování lidských a národnostních práv na regionální úrovni. Chorvatsko převzalo tyto závazky a pracuje na splnění stanovených podmínek. Zároveň musí sestavit kvalitní zákon, který bude zajišťovat práva národnostních menšin. Jeden ze základních kroků pro vstup Chorvatska do Evropské

unie byl učiněn přijetím nového Ústavního zákona o právech národnostních menšin dne 22. prosince 2002, jak říká Žagar (2005: 47-48).

Článek 5 Ústavního zákona o právech národnostních menšin charakterizuje pojem národnostní menšina: „Národnostní menšina ve smyslu Ústavního zákona, je skupina chorvatských občanů, jejíž příslušníci tradičně obývají území Chorvatské republiky, mají etnické, jazykové, kulturní a/ nebo náboženské charakteristiky, kterými se liší od ostatních občanů, a jsou vedeni snahou tyto charakteristiky zachovat.“

V článku 7 Ústavního zákona o právech národnostních menšin se píše:

„Chorvatská republika zajišťuje plnění zvláštních práv a svobod příslušníků národnostních menšin, které užívají jako jednotlivci nebo spolu s jinými osobami, které patří ke stejné národnostní menšině, určuje-li tak tento Ústavní zákon nebo zvláštní zákon, společně s příslušníky jiných národnostních menšin, zejména ve věci :

- použití jazyka a písma, soukromě i veřejně a v úředním styku,
- výchovy a vzdělávání v jazyce a písmu, které používají,
- užívání svých znaků a symbolů,
- kulturní autonomie formou udržování a prezentací vlastní kultury, také zachováváním svého kulturního a hmotného dědictví a tradice,
- práva vyznávat své náboženství a zakládat náboženská společenství spolu s ostatními příslušníky té víry,
- přístupu k masovým sdělovacím prostředkům a provádění informačních kampaní (příjem a distribuce informací) v jazyce a písmu, které používají,
- sdružování a sjednocování pro naplňování společných zájmů,
- zastoupení v zastupitelských orgánech na celostátní a místní úrovni a ve správních a soudních orgánech,
- účasti příslušníků národnostních menšin ve veřejném životě a správě lokálních záležitostí prostřednictvím rad a zástupců národnostních menšin,
- ochrany před veškerým jednáním, které ohrožuje nebo by mohlo ohrožovat jejich existenci, nebo naplňování práv a svobod.“

Podle hodnocení OSCE²⁵ a Rady Evropy Chorvatsko zajistilo uplatňování práv menšin. Na území Chorvatska se nachází 22 menšin, které tvoří dohromady 7,5 % celkové populace, tedy 331 383²⁶ příslušníků národnostních menšin. Nejpočetnější menšinou jsou Srbové, čítající 201 631 příslušníků, tedy 4,5 %, dále Bosňáci 20 755, na třetím místě co do počtu příslušníků jsou Italové s necelými 20 000, následují Maďaři se

²⁵ Organisation for Security and Cooperation in Europe tj. Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě. Zabývá se podporou a rozvojem plně demokratické společnosti, prevencí lokálních konfliktů, obnovováním stability a míru ve válečných oblastech, prosazováním kolektivní bezpečnosti, odstraňováním rozdílů mezi státy. Vznikla transformací Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě v roce 1995. Sdružuje evropské státy, zakavkazské státy, středoasijské státy, USA a Kanadu.

²⁶ Údaje se vztahují k soupisu obyvatel z roku 2001

16 595, Albánci 15 082 a konečně Češi v počtu 10 510 příslušníků tedy čtvrt procenta.²⁷

Podrobněji v příloze č. 4.

Lalićová (2005: 4): „Velké problémy má naše nejpočetnější srbská menšina s návratem majetku, nejvíce problémů má snad romská komunita. Ale jsou tady i tzv. tradiční menšiny: Slováci, Češi, Židé, kteří mají svůj vžitý systém krajanské práce a organizace.“

Podsedník at al. (2006: 4-5): „V Chorvatsku je sedm jazyků (patří k nim italština, maďarština, čeština, rusínština, ukrajinština a srbština), ale jen Italové dokázali právo na dvojjazyčnost uchránit v plné míře. Všechny ostatní národnosti s tím mají problémy.“

Česká menšina v Chorvatsku je považována za jednu z nejlépe organizovaných menšin na světě. Je známá například svými tanečními, hereckými, hudebními a pěveckými soubory. Historické události a určité okolnosti přivádí příslušníky menšin také k problematice postavení menšiny v Chorvatsku. Ačkoliv Svaz Čechů²⁸ vystupuje jako apolitický subjekt, zdá se, že bude nucen vyjádřit své stanoviska k politické situaci týkající se práv menšin. V současné době tuto funkci zastávají Rady národnostních menšin.

4.1 Diskriminace menšin při volbách

Menšiny žijící v Chorvatsku mají velice těžké rozhodování při parlamentních i lokálních volbách. Dle zákona se příslušníci menšin musí rozhodnout, zda budou volit politickou stranu, nebo dají přednost menšinovému kandidátovi. Příslušníci menšin se mohou zapsat na speciální menšinovou listinu na základě své příslušnosti k dané menšině. V praxi to znamená, že se musí dotyčný osobně dostavit na příslušný matriční úřad, kde stvrdí svým podpisem, že je národností např. Čech a na základě toho žádá, aby byl zapsán na menšinové listině.

Důvod, proč absolvovat daný proces je jednoduchý. Tento úřednický krok opravňuje příslušníky menšin při volbách volit menšinové zástupce. Pokud tento byrokratický čin daný příslušník menšiny nevykoná, nemůže při volbách dát hlas kandidátovi z řad menšiny. Jiný způsob, jak se lidé ocitnou na menšinové listině, je prostřednictvím sčítání lidu, které naposledy proběhlo v Chorvatsku v roce 2001.

²⁷ Počet příslušníků menšin je datován k roku 2001, kdy proběhlo sčítání lidu. Výčet menšin není celý, následují další menšiny.

²⁸ Svaz Čechů v Republice Chorvatsko je nepolitická, samostatná organizace dobrovolně sdružených Českých besed, škol, klubů, jednotlivců – příslušníků české menšiny v oblasti kultury, osvěty, umění, vědy a sportu.

Příslušníci menšin, kteří uvedou jinou národnost než chorvatskou, jsou zapsáni na menšinový seznam.

Při volbách dochází k nepříjemné situaci, kdy si lidé myslí, že jsou zapsáni na dané menšinové listině, ale ve skutečnosti tam uvedeni nejsou. Stává se to u mladých lidí, kteří získali plnoletost, tedy dosáhli 18ti let, a jdou poprvé k volbám. I když mají v rodném listě napsáno, že jejich národnost je česká a sami se považují za Čecha, tak nejsou uvedeni na menšinové listině. Příčinou je neznalost zákona.

V zákoně o volbách do chorvatského parlamentu je stanoveno že:

„Příslušníci menšin volí tak, že se na volebním místě mohou rozhodnout, jestli budou hlasovat na listině kandidátů národnostních menšin ve zvláštní 12. volební jednotce nebo na listině volební jednotky, do které patří podle svého bydliště. Příslušníci srbské menšiny na hlasovacím lístku zatrhnou nejméně jednoho a nejvíce tři řadová čísla před jmény kandidátů. Příslušníci ostatních národnostních menšin zakroužkují před jménem kandidátů na hlasovacím lístku jen jedno řadové číslo.“

(http://www.vjesnik.hr/Izbori_2007/Dokument.asp?c=7)

Knížek (2008: 18): „Pro českou menšinu volit na listinách politických stran znamená rychlejší asimilaci. Uvědomíme-li si, že naši voliči jsou starší lidé...Všichni jsme občany Chorvatska, platíme daně, žijeme a pracujeme zde, chodíme do školy, kupujeme přispíváme do státního rozpočtu, a proto by bylo normální, abychom mohli volit i politicky. Nejsme přece apolitičtí...Doplňkového hlasu pro příslušníky národnostní menšiny se nikdo nemusí bát, žádná politická strana, protože se v praxi potvrzuje, že se příslušníci menšiny vyjadřují různě, že jsou zastoupeni ve všech politických stranách zleva přes střed až doprava.“

4.2 Právo české menšiny na dvojjazyčné nápisy

V roce 1974 se ve stanovách města Daruvaru objevuje odstavec č. 9 práva národnostní, konkrétně se těmto právům věnují články 88 – 96. Hovoří se zde o právu české menšiny a ostatních národností na vlastní jazyk, na udržování vlastní kultury a národní tradice.

Rovněž ve stanovách města Daruvaru z roku 1984 se píše o právech národnostních menšin. Vztahuje se k tomu odstavec č. 7 a články 44 – 50.

Článek 48. „Příslušníci národností v Daruvaru mají právo užívání a prosazování svých národnostních rysů. Během svátků (národních, republikových, obecních), při oslavách, pěveckých i jiných místních manifestacích, by měli organizátoři i obyvatelé města oficiálně směřovat k potvrzení rysů české, ale i jiné národnosti a také jejich jazyka.“

Článek 50. „Akty obecní pospolitosti, místních a samosprávných zájmových pospolitostí a jiných samosprávných organizací a pospolitostí budou regulované a zajistí splňování práv národností zvláště:

- definují smíšené nebo dvojjazyčné oblasti pro český jazyk nebo jazyk jiných národností,
- vymezují oblast (území) a města, kterých se týká umístění dvojjazyčných venkovních znamení: nápisy, názvy orgánů a organizací, pečete a jiné,
- vymezují velikost, obsah, způsob a realizaci práce včetně aktů používání dvojjazyčnosti při informování příslušníků národností prostřednictvím zpráv, trvalých vyhlásek, jako i ve všech jiných otázkách důležitých pro uplatňování práv národností,
- vymezují způsob práce se zdroji informování a jiných podrobností při realizaci Ústavy a těchto Stanov pro co nejlepší realizování práv národností,
- zajišťují potřebný kádr lidí (skrze dlouhodobé plánování) pro realizaci práv národností v orgánech, organizacích a pospolitostech, jež provádějí veřejné zplnomocnění prostřednictvím provádění „kádrové“ politiky, zvláště v používání českého jazyka.

Dokladem toho, že v minulosti existovaly české nápisy, jsou fotografie pořízené fotografem Tony Hnojčíkem v Daruvaru v roce 1993. Český nápis byl umístěn na budově Obecního shromáždění ve městě Daruvar. České nápisy však byly i na jiných institucích, a dokonce i na firmách. Jak dokládá fotografie v příloze č. 29, 30 a 31.

Dne 8. října 2005 předseda chorvatského parlamentu Ivo Sanader písemnou formou odpověděl poslankyni české a slovenské menšiny Zdeně Čuchnilové na otázku „V jakých městech a obcích v Republice Chorvatsko měli do roku 1993 ve svém statutu dvojjazyčnost?“:

„Do roku 1993 měly lokální jednotky nárok, v souladu s Ústavním zákonem o lidských právech a svobodách a o právech etnických a národnostních etnik či menšin v Republice Chorvatsko (Narodne novine, br. 65/91, 27/92 a 34/92), ustanovit prostřednictvím nařízení ve své oblasti služební používání menšinového jazyka.“

V tomto textu²⁹ jsou vyjmenována jednotlivá města a obce, kterým byla přiznána dvojjazyčnost do roku 1993. Italská menšina měla právo na dvojjazyčnost ve 42 městech a obcích, maďarská menšina ve 36 městech a obcích, slovenská menšina v 6 městech a obcích, rusínská menšina ve 2 městech, ukrajinská menšina ve 2 obcích a také česká menšina v následujících devíti městech a obcích: Daruvar, Dežanovec, Dulovac, Hrubečné Pole, Končenice, Lipik, Pakrac, Sirač a Velký Grdevac. V přehledu obcí, ve kterých Češi uskutečňují právo na užívání svého jazyka, je vyjmenováno všech 9 obcí s podrobnými informacemi týkajícími se rozsahu práva užívání menšinového

²⁹ Sander, Ivo. Odpověď předsedy chorvatského parlamentu Zdeně Čuchnilové, Zagreb, 8. října 2005

jazyka. Konkrétně v bývalém statutu města obce Daruvar bylo úředně povoleno oficiální používání českého i jiného menšinového jazyka v následujících případech:

- při styku s městem a jeho orgány,
- při jednání se státními orgány,
- při vydávání městských vyhlášek, které se týkají občanů,
- při povinnosti zaměstnat určitý počet pracovníků, kteří znají jazyk,
- při vydávání vyhlášek v překladu.

Do roku 1993 stanovy města Daruvar upravovaly používání českého jazyka jako rovnoprávného jazyka s jazykem chorvatským, z čehož vyplývala určitá práva pro českou menšinu na Daruvarsku. V roce 1993 byla v celém Chorvatsku provedena územně správní reforma. V městě Daruvar vzniklo pět jednotek lokální samosprávy, a poněvadž nebyl schválen zákon o používání menšinového jazyka, nebylo jeho používání na Daruvarsku regulováno. Přestože již v roce 1994 byla v jednání parlamentu první verze zákona o úředním používání menšinových jazyků, byl tento zákon schválen až v roce 2000. Podle jeho ustanovení mělo během šesti měsíců od jeho schválení město Daruvar, jako nová jednotka lokální samosprávy, do svých stanov zabudovat i používání českého jazyka jako rovnoprávného úředního jazyka. Pro to však neexistovala vůle ve vedení města. Zákon ale článkem 2. odstavcem 2. určil, že se nemohou zmenšit práva, která menšina měla do roku 1993, takzvaná zděděná práva. Z toho vyplývalo, že česká menšina má tato práva, a že nejde o to, chce-li je město Daruvar udělit či ne. Češi mají právo na úřední používání českého jazyka. V parlamentu jsem položila osobní otázku vládě, zda má česká menšina na Daruvarsku na základě starých stanov právo na používání českého jazyka. Odpověď byla pozitivní: Má, a to nejenom v Daruvaru. Zkrátka, všechny obce, které vznikly z bývalé obce Daruvar, mají právo na dvojjazyčnost, jak uvádí Bartošová (2005: 4) v rozhovoru se Zdenkou Čuhnilovou.

Ústavní zákon o právech národnostních menšin připouští tři možnosti pro uplatnění menšinových práv, včetně práva na úřední použití jazyka menšiny. Dvojjazyčnost se podle tohoto zákona může realizovat v následujících případech:

- 1) když příslušníci menšiny tvoří 1/3 obyvatelstva
- 2) když je s jejich mateřskou zemí podepsána mezinárodní smlouva, která to stanoví
- 3) podle zděděného práva.

Selicharová píše (2006: 11): „Na základě toho Daruvarský statut ustanovil dvojjazyčnost v Dolním Daruvaru, kde žije 25 % Čechů, v Horním Daruvaru 35 %, v Lipovci 75 % a Dolanech 33 %. Ústavní zákon hovoří o 33 % příslušníků české menšiny v celkovém počtu obyvatel, aby byla uznána dvojjazyčnost.“

Podle zprávy Radia Daruvar (2006: 11) se: „představitelé politických stran HDZ, SDP a HSU přiklonili k vysvětlení starosty Z. Ceglediho, že nový statut města Daruvar vychází ze soupisu obyvatel a nepovoluje dvojjazyčnost tam, kde není víc jak 33 procent českých občanů. Jako jediný se hlasování zdržel Vlado Kočí, člen pohlavárstva z řad HSS.“

Dvojjazyčnost byla v Daruvaru samozřejmostí od 50. let minulého století až do roku 2003. Ale v současné době zde dvojjazyčnost povolena není, přestože se jedná o středisko české menšiny, o město, kde se téměř sto let nachází sídlo České besedy, kde je české nakladatelství Jednota, kde víc než osmdesát let působí česká škola, a kde víc než šedesát let sídlí Svaz Čechů.

Právo na uznání již dříve získaného práva je stanoveno v článku 4 Ústavního zákona. Právo na dvojjazyčnost je navíc také stanoveno Zákonem o použití jazyka a písma národnostních menšin v Chorvatské republice.

Jak se k problému dvojjazyčnosti staví ti, kterých se to týká? Odpovědi a názory jsou uvedeny v příloze č. 34.

Zdá se, že článek 3. Ústavního zákona o právech národnostních menšin přesně vystihuje ideály soužití menšin a majoritní společnosti:

„Osoby patřící k národnostním menšinám (dále v textu příslušníci národnostních menšin), mají nárok na práva a svobody, jakými jsou základní lidská práva a svobody, jsou nedílnou součástí demokratického systému Chorvatské republiky a dostává se jim nezbytné podpory a ochrany, včetně pozitivních opatření ve prospěch národnostních menšin. K podpoře rozvoje Chorvatské republiky přispívají etnická a kulturní rozmanitost, duch porozumění a snášenlivosti.“

A článek 8 Ústavního zákona o právech národnostních menšin náležitě dokresluje situaci:

„Ustanovení tohoto zákona a zvláštní zákony, jimiž se řídí práva a povinnosti příslušníků národnostních menšin, je třeba vysvětlovat a prakticky aplikovat s cílem respektovat příslušníky národnostních menšin a chorvatský lid, jejich rozvoj, porozumění, solidaritu, snášenlivost a vzájemný dialog.“

Zástupci české menšiny se snažili prostřednictvím jednání na lokální úrovni, ale i na státní úrovni, prosadit změny ve stanovách města Daruvar, aby jim byla přiznána zděděná práva a prosadila se tak dvojjazyčnost. Do jednání se zapojila poslankyně české

a slovenské menšiny Zdenka Čuchnilová, Rada menšin města Daruvar, Rada menšin RCH, předsedkyně Svazu Čechů Lenka Janotová a členové nakladatelství Jednota, kteří uveřejňovali články týkající se daného problému. Téma dvojjazyčnosti zazněla na řadě seminářů, schůzí, setkání. S touto situací byl dokonce seznámen i český premiér Jiří Paroubek, který přijel v roce 2006 na návštěvu Chorvatska a informován byl rovněž velvyslanec České republiky v Chorvatsku Petr Buriánek. A jaký je výsledek?

Jednání nejsou stále ukončena. V roce 2007 byly schváleny nové stanovy města Daruvar, kde nebyla přiznána zděděná práva české menšiny. Zdá se, že zákony fungují na státní úrovni, ale na lokální úrovni dochází k nepochopení a neochotě. Existencí kvalitního ústavního zákona a zákona o používání menšinového jazyka a písma, se uznání zděděných práv české menšiny stalo problémem.

Selicharová (2007: 6) v rozhovoru se Zdenkou Čuchnilovou uvádí: „Problémy nastaly jenom v určitých prostředích a kvůli jednotlivcům. Takoví lidé nejsou jenom proti nám jako menšině, ale proti státu, ve kterém žijí, proti pokroku. Stejně problémy ohledně zděděných práv mají i Maďaři. Celá Evropa o tom ví. Vrhá to špatné světlo na náš demokratický stát.“

Sdělovací prostředky se podílejí na vytváření obrazu menšin. Konkrétně česká menšina je prezentována jako „kulturní“ menšina, která zpívá, tancuje a hraje.

Laličová (2005: 4 č. 19) uvádí názor Alexandra Tolnauera: „Kdykoli jsou menšiny mediálně představovány, hovoří se o sporných situacích, skandálech, střetech a velmi zřídka afirmativně...když něčeho menšiny dosáhnou či v něčem uspějí, tak o nich média mlčí.“

Lalicová (2005: 4, č. 22) „Česká národnostní menšina má zvláštní pozici. Je pevně zakořeněná v prostředí, kde žije a sama se stala institucí...Všeobecně řečeno, česká komunita má výborné a tradiční programy, vyvíjí se a není statická. Můžeme ji prezentovat jako menšinu se záviděníhodnou organizací.“

I česká menšina začíná být chápána jako ta, která dělá problémy, ta, která vyžaduje stále nějaká práva a domáhá se jich. Ano a proč by příslušníci české menšiny neměli bojovat za svá práva? Je na tom něco špatného? V jádru podstaty věci jejich požadavky nejsou tak velké, aby nemohly být naplněny. Problém je však spatřován především v tom, že když budou uznána práva české menšiny na dvojjazyčnost, podobných práv by se mohli začít domáhat i jiné menšiny. A této situaci se lokální

správa chce vyhnout, neboť „domovinská“³⁰ válka vnesla mezi lidi sváry, nenávisť, pocit křivdy, a kdyby se ve městě objevily úřední nápisy v cyrilici, tak by s tím lidé zásadně nesouhlasili a okamžitě by to rozdmíchalo vlnu nevole. Nicméně rozdíl je v tom, že srbská menšina neměla přiznanou dvojjazyčnost ve stanovách města Daruvar, kdežto česká menšina ano. Historie české menšiny sahá daleko do minulosti, podílela se na stavbě města, byla loajální k území, na kterém žije a bránila Daruvar v „domovinské válce“, podílela se na obnově města, přispívala k růstu města a obohacovala město svým kulturním programem a vystoupeními, zkrátka vytvářela dobré jméno města a je tomu i tak nadále.

Stráníková (2007: 3) popisuje názory Antonína Řeháka (předsedy Menšinových rad Chorvatska): „V nynější době už menšiny mohou a musí jednat politicky, aby uhájily svá práva. Většina chorvatských zákonů včetně ústavy vznikala v době utváření nového státu a válečného ohrožení, což se na nich podepsalo, a proto jsou v nich některé změny nutné. Chorvatsko totiž vidí svou budoucnost ve společenství evropských národů, v Evropské unii... Ovšem, i menšiny musí dokázat svou zralost. Jednak tím, že se její příslušníci neostýchají jako menšina deklarovat, jednak kulturou menšinové politiky.“

Proto se domnívám, že by lokální správa měla postupovat tak, aby byl respektován Ústavní zákon, ale také ostatní zákony a předpisy. V případě, že lokální předpis nebo některé jeho ustanovení porušují Ústavní zákon, je třeba jej opravit.

Článek 38 Ústavního zákona o právech národnostních menšin říká:

- (1) „Rady národnostních menšin nebo zástupci národnostních menšin v samosprávných jednotkách mohou požádat kompetentní orgán státní správy, aby prováděl dozor nad praktickou aplikací tohoto Ústavního zákona a zvláštních zákonů, kterými se řídí práva a svobody národnostních menšin v samosprávných jednotkách, a přijal opatření pro zákonné jednání těchto orgánů.
- (2) Rada národnostních menšin může požadovat od vlády Chorvatské republiky dohled nad aplikací tohoto ústavního zákona a zvláštních zákonů, kterými se řídí práva a svobody národnostních menšin v orgánech státní správy a přijetí opatření pro zákonné jednání těchto orgánů.
- (3) Rady národnostních menšin nebo zástupci národnostních menšin a Výboru pro národnostní menšiny jsou v souladu s ustanoveními Ústavního zákona o ústavním soudu Chorvatské republiky oprávněni postoupit Ústavnímu soudu Chorvatské republiky ústavní soudní při, pokud se na základě jejich vyhodnocení nebo na základě iniciativy členů příslušné národnostní menšiny lze domnívat, že práv a svobod národnostních menšin, zaručených ustanoveními tohoto Ústavního zákona a zvláštních zákonů, bylo zneužito.“

³⁰ Termín domovinská válka je v textu používán pro označení občanské války, která proběhla v 90. letech 20. století. Toto označení běžně užívají informátoři v oblasti Daruvaru, proto výzkumník názvosloví ponechal

Laličová (2005: 4-5, č. 22) prezentuje názory Alexandra Tolnauera:

„Proběhly již dva správní dozory: jeden se vztahuje na městskou správu v Pule a druhý na práva romské komunity. V současnosti jsou zrušena čtyři výběrová řízení na pracovní místa a to kvůli tomu, že příslušníci menšin lépe splňovali podmínky ve srovnávání s ostatními kandidáty a výběrová řízení nevyhráli. Zdůrazňuji, že je důležitá edukace příslušníků menšin, na co vše mají právo a jak ta práva konzumovat. Standardy jsou dosaženy a nemohou mít sestupnou tendenci.“

Jak se k otázce dvojjazyčnosti v Daruvaru staví kandidáti na poslance české a slovenské menšiny? Odpovědi a názory kandidátů jsou uvedeny v příloze č. 35.

4.3 Připsání chorvatské národnosti v 18 letech

Zajímavou skutečností je, že při sčítání lidu v roce 2001 se v Daruvaru deklarovalo 2 504 Čechů. V průběhu 6 let, tedy do roku 2007 ubylo v Daruvaru 524 příslušníků české menšiny. Což je velice závažné zjištění. Celkově v roce 2001 bylo podle sčítání obyvatel na seznamech voličů 10 510 Čechů a 10. března 2007, kdy se konaly volby do Menšinových rad, bylo už na seznamech uvedeno pouze 8 014 Čechů. Rozdíl je 2 496 českých příslušníků. Porovnej s přílohou č. 24 a č. 3.

Velkou měrou je tato situace způsobena předpisem, podle kterého je každý občan v době nabytí plnoletosti do seznamu voličů automaticky zapsán jako „Chorvat.“ Tuto větu zveřejnila redakce časopisu Jednota v roce 2007 v čísle časopisu 22 na straně 5. Vystává zde velký problém, neboť o tomto nařízení řada lidí neví. Může se tedy stát, že i když své děti rodiče zapíší u matrikáře jako Čechy, tak jimi zůstanou do té doby, než dosáhnou osmnácti let. Pak je jim „automaticky“ připsána chorvatská národnost, pokud z vlastní iniciativy nejdou na příslušný úřad a nezaregistrují se jako Češi. Paradoxně tím ztrácí česká menšina své příslušníky, neboť „nevědomost neomlouvá“. Ve většině případů teprve u voleb Češi zjistí, že nejsou uvedeni v seznamu Čechů, ale to už je pozdě, neboť nemohou volit např. poslance české a slovenské národnostní menšiny, nebo do menšinových rad.

Před volbami mají lidé možnost ověřit si, jakým způsobem jsou zapsáni v seznamu voličů a to následujícími způsoby: osobním jednáním na úřadě státní správy v župě, městech, a obcích nebo na webové stránce www.uprava.hr.

Stráníková (2007: 3) uvádí slova Antonína Řeháka (předsedy Menšinových rad Chorvatska): „Česká menšina v Chorvatsku se setkává s podobnými problémy jako jiné národnostní menšiny. Řada lidí, zejména mladých, se ostýchá deklarovat se jako

příslušník menšiny, a jako takový se zapojit do kulturního a zejména politického života. Proto bylo v některých prostředích před posledními volbami problematické sestavit volební listiny do menšinových rad – přestože bylo dost lidí, ochotných věnovat se politickému působení, ukázalo se, že se nedeclarují jako příslušníci menšiny. Politická situace byla taková, že přihlásit se jako příslušník menšiny mohlo způsobit problémy. Dnes je situace mnohem příznivější, ale seznamy voličů ještě nejsou spolehlivé. Lidé možná ani nevědí o svém právu kdykoliv si zjistit, zda a jak jsou v seznamu voličů vedeni, případně si nechat zapsat jakoukoli opravu či změnu... Každý z nás, pokud nám záleží na budoucnosti české menšiny, by si měl zkontrolovat, zda je v seznamu voličů u jeho jména v políčku národnost uvedeno - česká.“

4.4 Racionalizace – zavření 1. ročníku české školky

Neotevření jednoho ročníku školky Ferda Mravenec v Daruvaru znamenalo velkou vlnu nevole a rozdmíchání vášní mezi českou menšinou. Důvodem byla tzv. racionalizace, tedy úspora peněz, které město dává na provoz školky. Při hlasování došlo k vyhocené situaci. Češi, kteří jsou v místní samosprávě a jsou příslušníky politických stran, při hlasování volili podle strany, nikoli podle příslušnosti k české menšině. Došlo k paradoxní situaci, kdy příslušníci české menšiny volili pro racionalizaci české mateřské školky.

Selicharová (2006: 6) interpretuje slova Ceglediho (starosty města Daruvar): „K racionalizaci se přistupuje ze dvou důvodů: protože se na školky vydává 31 % základních prostředků městského rozpočtu, což je v rozporu se zákonem o lokální správě a samosprávě, dalším důvodem je požadavek syndikátu školství o zvýšení platů o 6,5 %...Racionalizace v mateřských školách postihuje jen technické služby, kam patří i ředitelky, které budou nyní částečně pracovat i s dětmi. Racionalizace byla částečně provedena už v letošním roce, kdy byla školkám snížena dotace města o 15 % (tehdy se ušetřilo 94 000 kun), s novou racionalizací by se mělo ušetřit 210 000 kun. Školky dostávají na každé dítě 1275 kun, což bude zachováno. Touto racionalizací se výdaje na školky v příštím roce sníží z 31,08 % na 26 %, chorvatský průměr je 16-21 %.“

Přehled financí české a chorvatské školky v Daruvaru v období 2005 - 2007

ROKY		Školka F. Mravenec	Školka V. Nazora
2005	Z rozpočtu města Podíl v celkových výdajích školky	1 069 802 kun 77,5 %	1 912 111 kun 87,5 %
2006	(snížení o 15%) Z rozpočtu města Podíl v celkových výdajích školky Počet zaměstnaných	914 680 kun 66,3 % 18+1 vych.v 6.skup.	1 634 897 kun 74,9 % 30
2007	Z rozpočtu města Podíl v celkových výdajích školky Počet zaměstnaných Zvýšení o 15 % podle požadavku syndikátu	864 800 kun 66 % 16,6 899 378 kun	1 569 501 75,2 % 27,8 1 679 366 kun

Zdroj: Selicharová, M. (2006) In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006, č. 50, roč. 61, č. 50. 6.

Selicharová et al. (2007: 5) uvádí názor Dušana Deviče (nezávislého člena Městské rady Daruvar): „Spojovat školky tak, aby zaměstnanci jedné částečně pracovali i v druhé, není podle mne pořádku. Není v pořádku ani to, že české školce nebyla povolena skupina pro nejmladší děti. Hlasoval jsem proti návrhu městské správy. I v tomto případě je třeba respektovat zděděná práva tím spíše, že ve školce už mají zaběhnutý systém práce v rámci přidělených prostředků, včetně šesté skupiny. Všichni ti, kdo provádějí racionalizaci, zapomínají, že je česká školka základem české základní školy a ta základem další existence menšiny...Menšinové školky sice existují kvůli zachování jazyka, tradic, kultury, ale mělo by se i jiným dětem umožnit, aby do nich chodily. Je to důležité zvláště v multinacionálním prostředí Daruvaru.“

Selicharová et al. (2007: 5) interpretuje slova Boženy Vargové (ředitelky České mateřské školy Ferda Mravenec v Daruvaru): „Doposud jsme vždycky dbali o to, aby se do školky zapsaly děti zaměstnaných rodičů, přednost měly děti, které budou chodit do české školy. Na začátku nového školního roku budeme mít pět skupin, ve kterých bude 125 dětí, což znamená zvýšení počtu dětí v každé skupině o 20 procent. Budeme se snažit pracovat tak, aby děti utrpěly co nejmenší škody. Nebudeme brát děti do jednoho roku. V pěti skupinách bude pracovat 10 vychovatelek, správce bude částečně pracovat ve skupině; u nás se tak pracuje už šest let, od první racionalizace. Ve školce bude zaměstnáno 16,6 osoby. Ze školky V. Nazora bude u nás částečně pracovat pedagog a vyšší zdravotní sestra.“

Selicharová et al. (2007: 4) zmiňuje postoj Borise Peranoviče (tajemníka Chorvatské školky V. Nazora v Daruvaru): „Také naše školka je plná, máme 20 % dětí nad limit a nevím, jak to budeme řešit. Každý den přicházejí dva tři rodiče ptát se na místo ve školce. Nemůžeme jim s jistotou slíbit, že dítě bude přijato. Již v červnu jsme měli zapsáno 240 dětí a optimum je 190. Není nám jasné, proč došlo k racionalizaci, když se do obou školek hlásí větší počet dětí, než mohou přijmout.“

V praxi tato skutečnost znamená, že děti, které chtěly jít do českých jeslí při české školce, neměly na výběr a rodiče je tudíž umístili do školky chorvatské. Tento akt má své důsledky a to poměrně značné. Neboť když děti jednou navštíví chorvatskou školku, je pak nepravděpodobné, že budou pokračovat na české základní škole, ale půjdou se svými kamarády do školy chorvatské. Problém je v tom, že tak děti ztratí možnost učit se ve škole český jazyk, české dějiny a nebude v nich pěstován vztah k češtví a českým kořenům.

Stráníková (2007: 5): „Postavení obou školek je nerovnoprávné: české školce město nepovoluje otevření jeslí a navíc neuznává dvojjazyčnost (famózních 70 kun po dítěti, které stát na toto konto do městského rozpočtu posílá, se v rozpočtu rozplývá, a město vyplácí oběma školkám stejnou sumu po dítěti bez ohledu na zákon.“) (Stráníková, L. Jednota 2007, roč. 62, č. 39, s. 5)

Selicharová et al. (2007: 4-5) uvádí výrok Zdenky Kutilové (vychovatelky, předsedkyně správní rady školky): „Neměli bychom problémy, kdyby nám městská rada povolila šestou skupinu, jako v minulém roce. Znamenalo by to méně dětí ve skupinách, mohli bychom se jim více věnovat, děti i rodiče by byli spokojenější. Nejhorší je to, že se do výchovy dětí míchá politika a pokouší se přesunovat je jako krabice z jedné školky do druhé...Navíc jsou děti české školky budoucností české menšiny...Podle mě je jedno, kolik dětí půjde do té které školky. Česká mateřská škola fungovala se zmenšenými prostředky v šesti skupinách. Kdyby bylo více porozumění, mohli jsme tak pracovat i dále.“

Tato situace nenechala českou komunitu chladnou a řada lidí vystoupila s kritikou a nesouhlasem s tímto rozhodnutím. Předsednictvo Svazu Čechů jednalo o tomto problému na schůzi předsednictva dne 4. října 2007. Ředitelka školky Božena Vargová požádala Svaz o pomoc.

Situaci popisuje Stráníková (2007: 5): „Zakladatel, který školku zároveň financuje – město Daruvar, omezuje přísun finančních prostředků už více než rok a za tu dobu snížil dotaci o 15 % za minulý rok a znovu o 15 % za rok letošní, což například v letošním roce oproti loňskému činí kolem 150 tisíc kun. Výsledkem racionalizace je mimo jiné, že je v předškolní skupině dokonce 37 dětí, a že se zatím neví, co bude s dvanácti dětmi, které do jara naplní jeden rok a měly by tudíž do školky začít chodit.“

Staňová-Brdarová (2007: 6): „Letos se o 125 dětí v 6 věkových skupinách (přestože správa města může financovat pouze 5) stará 12 vychovatelek. O umístění dětí ve školce je větší zájem než umožňuje kapacita.“

Co si myslí Božena Vargová ohledně České školky Ferdy Mravence popisuje Stráníková (2007: 4): „Fakt, že o českou školku mají rodiče tak velký zájem, je dostatečně výmluvný. Kdyby vztah školky a jejích zaměstnanců k dětem, rodičům a menšině nebyl tak dobrý, nebyl by o zápis do české školky zřejmě ani zájem. Město nás takto trestá za kvalitní práci.“

Janotová (2007: 5): „Začalo to se stanovami města. Rovnoprávné používání českého jazyka se do nich nedostalo a otázka počtu dětí ve školce je pokračováním omezování menšinových práv. Na případ se šestou skupinou naší školky se už nedívám jenom jako na hospodárnost, ale dovoluji si říci, jako na nacionalismus a zasahování do lidských práv. Školka má podmínky pro normální práci v šesti skupinách a nežadá na to dodatečné prostředky. Už před demokratickými změnami v RCH se do české mateřské školy zapisovaly děti jiných národností a chorvatského národa, aniž by se jejich počet omezoval. Nikdy se nezdůrazňovalo, že české děti mají jít do české a chorvatské do chorvatské školky. Takovým způsobem se narušuje kontinuita výchovy dětí od jeslí k přípravě do české základní školy. Když se jeden rok děti do školy nezapiší, ztratíme celou generaci českých dětí pro základní školu.“

Ke vzniklé situaci se vyjádřili i rodiče dětí, kterých se tento problém týká nejvíce. Většina lidí s racionalizací nesouhlasí a nechápou, proč došlo k neotevření 6. skupiny ve školce. Právě rodiče se budou muset přizpůsobit vzniklé situaci a hledat řešení, kam umístit svého potomka. Jesle byly otevřeny z dobré vůle školky, aby bylo vyhověno rodičům, kteří měli zájem o umístění dětí mezi jedním a druhým rokem do českých jeslí. Městská rada doporučila zapisovat pouze děti českého původu a ostatní, i ty, co do této školky již chodí, požádat o přepsání do školky V. Nazora, jak uvádí Stráníková (2007: 4). Pokud by se však postupovalo podle této rady, tak by to mělo značný vliv na psychiku dětí, které by se z vytvořeného kolektivu a známého prostředí musely vytrhnout a znovu se začleňovat do prostředí neznámého a přeorientoávat se na jazyk chorvatský. Toto řešení se zdá nesprávné.

Jaký na tuto situaci mají názor rodiče?

Selicharová (2007: 4) uvádí: „Je to špatné. Vůbec nevíme jak vzniklou situaci řešit. Michaelu v roce 2000 bez problémů zapsali do české školky... Jesle budou rodičům chybět. Pro nás je to komplikovaná a nevyřešitelná situace. Je smutné, že do české školky přijímají nečeské děti a naše nepřijímají.“

Selicharová (2007: 4) interpretuje: „S českou školkou jsme byli maximálně spokojeni, také s tetami. Chodila tam starší dcera...Není mi jasné proč musíme zapsat dítě do školky, kterou jsme si nevybrali...To je demokracie?...Očeských jeslí vím, že školka zavedla vlastními silami a z vlastních prostředků, jen aby vyhověla rodičům.“

Jak se k otázce České mateřské školky Ferada Mravenec v Daruvaru staví kandidáti na poslance české a slovenské menšiny? Jejich názory jsou uvedeny v příloze č. 33.

4.5 Jednotnost/nejednotnost české menšiny

Česká menšina vystupuje oficiálně jako dobře organizovaný a jednotný celek.

Panuje však shoda uvnitř české menšiny mezi jednotlivými lidmi?

Selicharová (2007: 7): interpretuje názor Zdenky Čuchnilové: „Mám dojem, že naše menšina není jednotná. Poslanec potřebuje podporu Svazu, Besed a Matic, aby byl silnější.“

Neshoda názorů se projevila při projednávání (ne)podpory kandidáta na poslance české a slovenské menšiny Svazem Čechů. Nakonec bylo rozhodnuto, že Český svaz nepodpoří žádného kandidáta.

Janotová (2007: 3): „Tímto způsobem Svaz dokazuje, že ctí demokratické právo každého Čecha samostatně rozhodovat. Dveře Svazu Čechů jsou pro každého dobře smýšlejícího člověka otevřené, spolupráce je možná a žádoucí v každé oblasti naší činnosti...Kromě samotných besed nemá nikdo právo zasahovat do takovéto organizovanosti, poněvadž by narušoval dlouholetou a velice dobrou vzájemnou spolupráci. Ani Svaz ani Besedy nejsou vlastnictvím jednotlivců a nikdo nemá právo jimi manipulovat...Velkou zodpovědnost za jednotnost české menšiny mají i české menšinové rady a představitelé české menšiny. Všichni musí mít na zřeteli, že skvělá budoucnost české menšiny tkví ve vzájemné spolupráci, toleranci a v rozumném vztahu k chorvatskému národu a příslušníkům ostatních menšin.“

Oproti tomu Svaz Slováků svého kandidáta na poslance české a slovenské menšiny v parlamentních volbách v roce 2007 oficiálně a veřejně podpořil.

Dalším sporným bodem jsou učebnice pro žáky v českém jazyce. Jak uvádí Staňová-Brdarová (2007: 15): „Ministerstvo vědy, osvěty a sportu se zavázalo vůči EU, že umožní všem menšinovým žákům výuku z učebnic v mateřském jazyce. To znamená, že by všechny učebnice pro základní a postupně i pro společenské předměty českých oddělení gymnázia měly být přeloženy do menšinového jazyka... Postupně byla přeložena veškerá pedagogická dokumentace do českého jazyka, takže třídní knihy a vysvědčení v českých školách žáci dostávají v dvojjazyčné podobě.“

Staňová-Brdarová (2007: 7): „V rámci školy pro všechny bylo italské, maďarské a české menšině, protože mají výuku v základních školách v menšinovém jazyce, umožněno vydat učebnice v mateřském jazyce. Tým menšinových pracovníků, hlavně učitelů, novinářů, vychovatelů a studentů, věnoval léto pernému překládání učebnic.“

V současné době mají žáci učebnice v jazyce chorvatském, ale výuka některých předmětů probíhá v českém jazyce. Učitelé vítají učebnice, které budou přeloženy do češtiny. Rodiče se však obávají, že nebudou moci svým dětem při učení pomáhat, neboť nebudou rozumět danému učivu v českém jazyce.

Staňová-Brdarová (2006: 14-15): „Česká menšina má velkou výhodu v tom, že má své menšinové vydavatelství, tedy Jednotu, protože tím se vydávání učebnic zjednodušuje. Autorské učebnice pro výuku českých dětí v Chorvatsku jsou dávány za příklad všem menšinám. Problém je však s překlady, protože ostatní menšiny mají přeložené

učebnice málem pro všechny předměty, které se učí v menšinovém jazyce. My děláme učebnice velice kvalitní, ale děláme je pomalu a tím nevyužíváme všech peněz, které bychom od Ministerstva školství Chorvatska mohli získat, což je škoda.“

Vystydová (2007: 4): „Chorvatská vláda zajistila ve svém programu rozvoje chorvatského školství pro všechny žáky základních a žáky prvních tříd středních škol učebnice na další školní rok zdarma. Proto je nutné zajistit překlady učebnic do začátku července, během července a srpna je vytisknout, aby 1. září byly v základních školách a prvních třídách středních škol.“

Na překladech učebnic se podíleli učitelé, novináři, vychovatelé a studenti během letních prázdnin. Je nutné ocenit jejich obětavou práci a patří jim velký obdiv. Jenže tím práce na překladu učebnic nekončí. Texty byly předány lektorce Marii Sohrové, která má na starost spolu s dalšími kolegy jazykovou úpravu učebnic a teprve pak se mohou dát do tisku a rozdat na školách. Jak je vidět, je v daném termínu téměř nemožné vše potřebné dokončit.

Stráníková (2007: 3): „Ministerstvo nakonec zmírnilo své původní stanovisko, že všechny přeložené učebnice musí být do začátku školního roku ve školách. Vždyť teprve v červenci dalo pokyn k překládání a zajistilo na ně finanční prostředky. Převážná část překladatelů učebnic jsou učitelé našich škol; můžeme potvrdit, že svůj úkol plní s rozmyslem a svědomitě, takže přechod na učebnice s českým textem nebude pro žáky představovat obtíže. Dosud při vyučování češtinu jen poslouchali, nyní budou mít před sebou v učebnici text a budou si ho moci přečíst a podle potřeby se k němu vrátit.“

4.6 Výzkum aktuální problémy české menšiny

Domníváte se, že dochází při volbách k diskriminaci?

Mato Pejić: „Zatím se nepřešlo do pozitivní diskriminace, ale mělo by to tak být.“

Damir Malina: „Snažíme se dosáhnout pozitivní diskriminace, neboť nyní musí příslušníci menšin hlasovat buď za politickou stranu, nebo dají hlas menšinovému kandidátu. Snažíme se o pozitivní diskriminaci, aby mohli příslušníci menšiny volit jak politicky, tak měli možnost si vybrat svého zástupe menšiny v parlamentu. Každému záleží hlasovat politicky, žijeme v tomto státu, ale zároveň bychom chtěli vybrat kvalitního člověka, který bude zastupovat práva menšiny. Ale pozitivní diskriminaci nechťejí povolit kvůli tomu, že by docházelo k tříštění hlasů.“

Ludmila Bláhová: „To mně vadí, že si musíte při volbách vybrat. Je to strašná křivda. Je potřeba volit, neboť rozhodneme o tom, kdo bude sedět na židli jako zástupce menšiny.“

Vlatka Daňková: „Spravedlivé je volit 2 x, jednou jako občan Chorvatska a zároveň jako člen menšiny. Chorvaté v Bosně volí také 2 x, jednou ve volbách v Chorvatsku i v Bosně. Tak proč bychom nemohli volit také my? Ať to platí pro všechny.“

Zdenka Čuchnilová: „Pozitivní diskriminace neexistuje ani pro jednu menšinu v Chorvatsku, zrovna tak ani v Bosně. Pozitivní diskriminaci mají Slovinci, ale jen pro dvě menšiny, a Rumunsko pro 20 menšin, ale je to určeno zvláštními specifiky.“

Jaký máte názor na problematiku dvojjazyčnosti v Daruvaru?

Mato Pejić: „Češi mají právo na dvojjazyčnost, neboť měli toto právo před válkou. Nikomu před válkou nevadilo, že jsou tu dvojjazyčné nápisy. Jde nám o to, aby se čeština vrátila na nápisy na státních institucích.“

Jasna Vaníčková-Filová: „Nepěkná je situace v Daruvaru, kvůli dvojjazyčnosti, vůbec nemusela vzniknout. Je to především problém špatné komunikace mezi poslankyní a starostou, kteří si byli před nedávnou dobou svoji 'pravou rukou.' Nyní jim vlastně oběma taková situace vyhovuje, poněvadž se každý z nich představuje jako 'bojovník' o jednu stranu. Spory mezi Čechy a Chorvaty v Daruvaru nejsou, to je ostuda pro nás všechny.“

Ludmila Bláhová: „Možná ublížila vztahům válka. Když něco dostanou Češi, tak to musejí mít i Srbové. Neumím si představit, že se na ceduli napíše česky obec a vedle toho ještě cyrilicí. Nemusíme tak tvrdě bojovat o tu dvojjazyčnost. Nemyslím si, že by to nemělo být, ale měli bychom s tím ještě počkat. Vzpomínky z války jsou ještě příliš čerstvé.“

Marie Resová: „Daruvar je sídlem Čechů v Chorvatsku. Když přijedete do Daruvaru, tak nemáte dojem, že jste v sídle Čechů, dokud nezačnete mluvit s lidmi. Ale když je Daruvar sídlem Čechů v Chorvatsku, tak by tu české nápisy být měly. Neboť před válkou zde všude byly české názvy na zdech, na úřadech, bankách. Když přijedete k moři, tak tam jsou všude cedule 'Vítáme Vás'. Je to na dobré vůli lidí, aby uznali dvojjazyčnost.“

Zdenka Čuchnilová: „Italská menšina na Istrii problém dvojjazyčnosti nemá. Italská menšina je chráněna bilaterální dohodou tzv. „Osimskou dohodou“, Na Istrii se dvojjazyčnost nikdy ani nezrušila, poněvadž Istrie nebyla zasažena „domovinkou“ válkou. Ostatní menšiny problém mají, především srbská, maďarská, rovněž i česká menšina, která se odvolává na zděděná práva. Daruvar dvojjazyčnost měl (bylo to definováno stanovou města Daruvar z roku 1974 a 1984 na základě tehdy jugoslávských zákonů). Při schvalování nových menšinových zákonů, poslanci chtějí dosáhnout, aby nebyla zděděná práva zrušena. Nové menšiny můžou tato práva získat pouze v případě, že v dané jednotce lokální správy žije 33% menšinových příslušníků, a nebo na základě bilaterální smlouvy, což v případě Čechů neplatí.“

Damir Malina: „Možná, kdyby byl zvolen jiný kandidát na poslance, který by byl starostovi bližší, myslím si, že by byl ochoten starosta usednout znovu ke stolu a jednat ohledně dvojjazyčnosti. Máme teď problémy ho dostat k jednání. On říká, že teď je to na soudě. Jenže my se bojíme, že soud bude trvat třeba deset let. Starosta to bere tak, že on je v právu. Budeme se snažit ještě jednat se starostou. Musíme dostat na radnici české cedule, ty tam byly. Nikdy cyrilice na radnici na ceduli nebyla. Srbové se více tlačí než

Češi. Daruvar je specifický, žije tady 19 % Čechů a dvojjazyčnost tu byla. Jestli Daruvar nezíská dvojjazyčnost, tak o ní nemůže žádat ani Dežanovec a Hrubečné Pole, kteří měli také dvojjazyčnost. Končenice se řídí podle jiného zákona, žije zde více než 50 % Čechů, proto mají dvojjazyčnost. Maďaři mají stejnou situaci ve východní Slavonii v Beli Manastir, měli dvojjazyčnost a nemůžou to dostat a Maďarů je víc než nás.“

Damir Malina: „V našich osadách kolem Daruvaru je zavedeno úřední používání českého jazyka v Horním Daruvaru, Dolním Daruvaru, Lipovci, Dolany, ty už jsou dvojjazyčný. Jenom Daruvar nemá dvojjazyčnost. Na co nám je používání českého jazyka Horním Daruvaru, když není dvojjazyčnost uznána v samotném Daruvaru.“

Damir Malina: „Na 1. máje jsme vyvěsili v Českém domě v Daruvaru českou vlajku. Když jsme ji chtěli druhý den slavnostně sundat, tak přijela policie, že musíme vlajku sundat ihned, že někdo nahlásil na policii, že na místním domě je vyvěšena vlajka jiné země. Nakonec se zjistilo, že podle práva, jsme tam vlajku České republiky mít vyvěšenou mohli. Tak se nám omluvili. Protože došlo ke sladování stanov města Daruvar 2. -3. února 2006, že může se používat česká vlajka na místech, kde sídlí menšinová rada. Menšinová republika republiky Chorvatska musela schválit použití této vlajky. Také ve stanovách Českého Svazu je stanoveno, že Český Svaz a jeho členové (České Besedy) mohou vyvěšovat českou vlajku. Za dva dny bylo na Českém domě napsáno cyrilicí, ' ať žije 1. Máj'. Pak na Koordinaci všech menšinových rad, bylo rozhodnuto, že česká menšina může používat jako své symboly českou státní vlajku, hymnu Kde domov můj a erb Svazu Čechů, s tím, že ve stuzě bude místo Svaz Čechů v RCH stát nápis Češi v Republice Chorvatsku. Můžeme používat českou vlajku, znak a českou hymnu. Chtějí nás zastrašit, ale my se nedáme.“ V příloze č. 2 je zobrazen symbol Svazu Čechů. Stráníková (2007: 12) potvrzuje slova Damira Maliny o používání národnostních symbolů.

Co si myslíte o automatickém připsání chorvatské národnosti?

Vlatka Daňková: „Automatické připsání chorvatské národnosti v 18ti letech je problém. Měly by se zapojit menšinové rady a Svaz Čechů a připravovat přednášky o této problematice. Je nutné vysvětlit, na co mám právo a o co se musím postarat, i když mám v křestním listě uvedenou národnost českou.“

Zdenka Čuchnilová: „Příslušníkům všech menšin po dosažení 18 let je připsána automaticky národnost chorvatská, poněvadž jsou narozeni v Chorvatsku. Je to však individuální právo, které jedním podpisem v matrice může změnit na národnost, kterou plnoletý občan chce.“

Marie Resová: „Není dobré, že po dosažení osmnácti let je automaticky připsována národnost chorvatská, aniž by na to někdo upozornil.“

Damir Malina: „Při volebních kampaních, asi 14 dní před volbami upozorňujeme lidi, aby si ověřili na úřadě, zda jsou na menšinové listině, nebo ne. Lidé si myslí, že jsou Češi, ale po dosažení plnoletosti jsou automaticky přepsáni na národnost chorvatskou. Lze to zjistit i přes internet těsně před volbami. Stává se i to, že lidé jdou volit, chtějí volit za českou menšinu a on je Chorvat. Nemůžeme přinutit mladé lidi, aby šli na úřad a přepsali se jako Češi. Protože i když mají v rodném listě, že jsou Češi, po dosažení 18ti let je přepsána jejich národnost na chorvatskou. Ztrácí se nás, je nás stále méně a

miň, staří nám umírají a mladí se nedeklarují. Rodiče by měli dát určitý směr, aby se děti deklarovaly jako Češi. Když se mladých zeptáš, tak ti odpovědí 'já jsem Chorvat, žiji v Chorvatsku, to mi stačí'.

Jak se stavíte k problematice školství?

Mato Pejić: *„Větší nával je do české školky, než do chorvatské školky. Všechny děti musely odejít do chorvatské školky, protože tam místo bylo. Tady je o 1 učitelku míň a v chorvatské školce o jednu víc. Česká škola tak ztrácí jednu generaci, protože pak děti budou chodit do školy chorvatské.“*

Vlatka Daňková: *„ U dítěte se musí přestovat povědomí o tom, že je Čech. Ve školách by měli být počítače s českým pravopisem, aby si sami děti mohli hledat v encyklopedii wikipedii v českém jazyce, je potřeba děti zaujmout pro český jazyk. To je ta nejlepší cesta.“*

Jitka Staňová-Brdarová: *„Učit na chorvatské škole je pro učitele jednodušší, učitelé mají stejné peníze a míň práce. V české škole mají učitelé vyšší úvazek o 4 hodiny, učí dvojjazyčně a musí to být osoba, která na sobě chce pracovat a zdokonalovat se.“*

Ludmila Bláhová: *„Do české školy se přihlásil žák ruské národnosti. Jeho maminka Ruska ho umístila do české školy proto, že je lepší. My musíme být lepší, aby byly děti spokojené. Pracujeme na tom, aby česká škola měla dobrou pověst, jinak by zanikla.“*

Božena Vargová: *„Město určuje, kolik skupin budeme mít, je to vázané na finance. Důležité je zaplnit každé místo, děti se rodí někdy víc někdy míň. Město hradí pouze 5 skupin, ale my potřebujeme i šestou skupinu – jesle.“*

Mato Pejić: *„Do české školky můžou chodit pouze děti českých rodičů, nikdo jiný. To je nacionalismus, neboť tam chtějí chodit i děti ostatních menšin.“*

Co si myslíte o učebnicích, přeložených do českého jazyka?

Vlatka Daňková: *„Kolega se mi svěřil, že jeho manželka nechce povolit, aby jejich dítě šlo do české školy. Argumentem bylo to, že mu nebude moci poradit, nezvládne mluvit česky, ...Podle mě není dobré řešení mít učebnice pouze v českém jazyce. Kombinace výuka v českém jazyce a knihy v chorvatské se mi zdá dobrá.“*

Lenka Janotová: *„Budeme používat jak chorvatské, tak české učebnice. Rodiče se obávají, že nebudou moci pomáhat dětem a že je budou muset dávat do jiné školy. Chceme jim vyjít vstříc. Navrhovali jsme vydání terminologických slovníčků. Na rodičovské schůzce bude rodičům podáno vysvětlení, je nutné brát v úvahu všechny rodiče, ať jsou z rodiny české, chorvatské nebo smíšené.“*

Jitka Staňová-Brdarová: *„Z českých učebnic budou mít děti prospěch, neboť budou moci používat 2 učebnice českou i chorvatskou. Výhodou je to, že učitelé mohou sáhnout po chorvatských učebnicích.“*

Ludmila Bláhová: *„Přeložené učebnice do českého jazyka bych žákům dávala podle toho, jak umí česky. Protože stejně žákům budu muset překládat české výrazy do chorvatštiny. Pro mě by bylo lepší pracovat s učebnicí chorvatskou. Některé rodiče to*

může odradit, když budou mít děti pouze české učebnice. Řešením by bylo, kdyby mohly mít děti obě učebnice, jak v českém, tak chorvatském jazyce. “

Domníváte se, že dochází ke střetu zájmů?

Jasna Vaničková-Filová: *„Nemusí nutně docházet ke střetu zájmu, jestliže má příslušník menšiny politickou funkci, ba naopak, toho by bylo zapotřebí využít. Osobně se domnívám, že se nesmíme stát ghettem, nýbrž bychom měli být součástí většiny, moudře a tolerantně. “*

Myslíte si, že se česká identita v budoucnosti udrží mezi příslušníky české menšiny?

Jasna Vaničková-Filová: *„Počet Čechů žijících v Chorvatsku rapidně klesá rok od roku. Výjimkou jsou pouze ti, kteří dovedou bez zabloudilého chorvatského slovíčka, vyslovit několik vět v češtině. Asimilace se nedá zastavit, ale lze ji zpomalit. Česká menšina by měla směřovat ke vzdělávání. Toho jsem chtěla docílit i jako poslanec, zavést studium češtiny na Pedagogické fakultě v Záhřebu. Na této fakultě vyučují učitelé, kteří absolvovali chorvatskou fakultu, a do školy se vrací se znalostí češtiny, kterou získali ještě na základní škole. Žáci jsou často ze smíšených manželství. Jazyk i identita se velice rychle ztrácí a stává se pro lidi jednodušší a snadnější používat chorvatský jazyk. “*

Vlatka Daňková: *„V bývalé Jugoslávii jsem v občance měla v příjmení háček. Když jsem si šla pro novou občanku v novém státě Chorvatsko, tak mi háček vzali. Čtyři roky jsem se dožadovala úřady a nakonec jsem se dočkala svého háčku. Jsem nacionalistka, když trvám na svém háčku nad písmenem n v příjmení? Z mého pohledu nejsem nacionalistka, chci jenom háček. Z pohledu českého jsem. “*

4.7 Závěr ke kapitole aktuální otázky a problémy české menšiny

Na úrovni státní, při parlamentních volbách, dávají příslušníci české menšiny přednost volbě politických stran. Neboť zástupce české menšiny nemůže sám ovlivnit politiku Chorvatska. Zatímco politické strany a jejich programy určují směr, jakým se bude politika státu ubírat. Což je pro většinu obyvatel Chorvatska důležitější než fakt, že mají jednoho svého zástupce české a slovenské menšiny.

Účast při volbách je nižší oproti předchozím letům, také počet příslušníků menšin se snižuje. Jaký je důvod? Do jisté míry na to může mít vliv asimilace. Důležitým faktem je však problém automatického přepsání národnosti na národnost chorvatskou po dosažení plnoletosti tj. 18ti let. Díky tomuto fenoménu dochází k situaci, kdy mladí lidé, kteří mají již v rodném listě uvedenou národnost českou, jsou

bez jakéhokoliv upozornění, či souhlasu s přepsáním české národnosti přepsáni na národnost chorvatskou.

Tento jev je uplatňován u všech národností v Chorvatsku. Pak dochází k nepříjemným situacím při volbách, kdy příslušníci české menšiny, chtějí dát hlas např. kandidátovi na poslance české a slovenské menšiny a nemohou, neboť jsou evidováni na většinové listině voličů. Příslušníci menšin jsou zapsáni na menšinových seznamech, na které mohou být zapsáni při sčítání lidí, nebo musí osobně přijít na matriku a zapsat se na příslušný seznam. Problém spočívá v tom, že o tom nejsou lidé dostatečně informováni a neví, že musí tento proces absolvovat, aby znovu potvrdili svoji národnost, kterou mají již zapsanou na rodném listě.

Řešením by mohla být tzv. pozitivní diskriminace. Kdy by mohli příslušníci menšin volit politické strany a přitom dát hlas i menšinovému kandidátovi. Vyřešila by se tím situace, do které se příslušníci menšin dostávají při volbách. Každý chce ovlivnit, jaká politická strana s jakým politickým programem bude v čele státu, ale zároveň jako příslušníci menšiny, chtějí dát hlas i menšinovému kandidátovi. Touto pozitivní diskriminací by se vyřešilo toto dilema. V návaznosti by pak mohlo dojít k navýšení účasti menšinových voličů při volbách a zároveň by se zvýšil počet lidí, kteří by byli evidováni na seznamech menšin. Nedošlo by tak k diskriminaci menšin, neboť příslušníci menšin by nemuseli ve volebních místnostech uvádět svoji národnost.

Jak uvádí Pejić (2007: 4), Ivo Sanader přislíbil, že by se způsob hlasování měl vyřešit do poloviny jeho volebního mandátu, tedy do dvou let od parlamentních voleb. Návrhem je, aby menšiny, které tvoří méně než 1,5 % obyvatelstva Chorvatska, měly možnost doplňkového volebního práva. Což by se týkalo všech menšin, kromě srbské menšiny, neboť tu tvoří více jak 1,5 % obyvatel Chorvatska.

Otázka dvojjazyčnosti je specifickým problémem, se kterým se česká menšina v Chorvatsku potýká. V minulosti byla přiznána dvojjazyčnost v Daruvaru a jeho okolí, je to uvedeno ve Stanovách města Daruvar z roku 1974 a 1984. V roce 2007 však byly schváleny nové Stanovy města Daruvar, kde dvojjazyčnost menšině přiznána není. Příslušníci české menšiny se domáhají práva, dosáhnout znovuzavedení této dvojjazyčnosti v Daruvaru. Ještě v roce 1993 byly dvojjazyčné nápisy v Daruvaru, Dolních Střežanech, Velkých a Malých Zdencích, Ivanově Selu, Hrubečnému Poli, Dežanovci, Sirači, atd. Po válečných událostech, byly dvojjazyčné nápisy vyměněny a v současné době česká menšina bojuje o přiznání těchto zděděných práv. Zákon o právech národnostních menšin, toto právo přiznává ve třech případech: 1) když

příslušníci menšiny tvoří 1/3 obyvatel; 2) když je s mateřskou zemí podepsána bilaterální smlouva, která to stanoví; 3) na základě zděděného práva.

Problém zůstává s neochotou místní samosprávy uznat tuto dvojjazyčnost. Jejich argumentem je to, že pak by to chtěly i jiné menšiny, což není přípustné. Paradoxem je to, že je dvojjazyčnost přiznána např. v Dolanech, Lipovci, Horním a Dolním Daruvaru, ale v samotném Daruvaru v místě, kde se nachází centrum české menšiny, není dvojjazyčnost povolena. Příčinou neochoty povolit dvojjazyčnost v Daruvaru jsou osobní spory starosty města Daruvar a poslance české a slovenské menšiny. Česká menšina chce pouze získat to, co jí bylo přiznáno v minulosti.

Dalším problémem české menšiny v Daruvaru je racionalizace, která probíhá v České školce Ferda Mravenec v Daruvaru. V důsledku úspory finančních prostředků došlo k neotevření 6. skupiny v této školce. Počet dětí však narůstá a přibývá počet zájemců o navštěvování školky. Ředitelka školky je nucena odmítat rodiče dětí, které chtějí umístit svého potomka do české školky. S tím souvisí i nařízení, podle kterého můžou do české školky chodit pouze děti české národnosti. Ostatní děti mají být přesunuty do školky chorvatské.

Česká školka se musí řídit příkazy, které vydává místní samospráva, neboť českou školku financuje. Skutečností je, že v chorvatské školce museli přijmout jednoho pracovníka navíc, zatímco v české školce naopak musela jedna učitelka ukončit pracovní poměr. Opět se zde ukazuje, že významnou roli hrají politici v lokální správě, kteří podpořili a odsouhlasili racionalizaci ve školkách.

Došlo k situaci, kdy příslušníci české menšiny, kteří jsou v lokální samosprávě hlasovali pro racionalizaci, ačkoli si byli vědomi toho, že hlasují proti zájmům české menšiny. Příčinou toho byl fakt, že někteří museli respektovat program politické strany, za kterou kandidovali a jejíž jsou členy. V některých případech, jak vyplynulo z rozhovorů, šlo však o osobní zájmy, kdy bylo dotyčnému něco slíbeno, pakliže bude hlasovat pro racionalizaci. Na tomto příkladu je patrné, jak důležitá je politika v životě příslušníků české menšiny a jak je nutné se aktivně zapojovat do politiky, aby nebyly zájmy české menšiny dávány do ústraní. Dochází ke střetu zájmu, kdy příslušníci české menšiny jsou v situaci, kdy se musí rozhodnout, jak jednat a jsou zároveň příslušníky české menšiny a třeba politikem.

Českou školku navštěvují děti i jiných národností, než je česká. Důvodem je skutečnost, že česká školka, ve srovnání se školkou chorvatskou, je hodnocena pozitivněji. Rodiče říkají, že česká školka má vyšší úroveň a že se o děti více učitelky

starají, věnují se dětem a rozvíjení v nich češství, pořádají soutěže, spolupracují s rodiči, atd.

Obavou tedy zůstává, že pokud děti budou nuceny přejít do školky chorvatské, kde je třída jesliček otevřena, tak děti ve školce již zůstanou, neboť zde budou mít kamarády a budou s nimi chtít jít přirozeně do školky a dále do chorvatské školy. Příslušníci české menšiny mají oprávněný strach z toho, že se tak ztratí generace českých dětí, které by jinak dále pokračovaly v navštěvování české školky a následně české školy.

Česká školka a škola jsou základem české menšiny v Chorvatsku. Díky nim se udržuje češství a česká identita, prostřednictvím těchto institucí se děti učí český jazyk, dostávají do podvědomí české tradice, českou kulturu, zvyky, atd. Pokud by v budoucnosti došlo ke zrušení těchto institucí, pak by budoucnost české menšiny byla ohrožena. Neboť právě česká školka a česká škola, České besedy, Svaz Čechů, nakladatelství Jednota jsou klíčovými při udržování české menšiny v Chorvatsku.

Otázka českých učebnic a jejich užívání ve škole znamenala mezi příslušníky české menšiny rozpor. Neboť rodiče, se obávají, že nebudou schopni svým dětem pomát s učením, že nebudou rozumět, co je napsáno v učebních. Proto v některých případech váhají, zda raději neumístí své dítě do školy chorvatské. Pokud jsou děti ze smíšených manželství, tak jsou obavy oprávněné, neboť většinou pomáhá dětem s učením matka a pokud je národnostní Chorvatka, tak nemusí porozumět dané látce v českém jazyku.

Ředitelka české školy v Daruvaru slíbila, že děti dostanou i učebnice chorvatské a tím by se vyloučily tyto obavy rodičů. Jakým způsobem však učitelé budou vyučovat, když budou při výuce používat dvě učebnice ve dvou jazycích? Jistě bude pro ně výuka náročnější a také sami někteří učitelé se budou muset učit slovíčka a látku v českém jazyce. Neboť znalost českého jazyka byla i u českých učitelů rozvíjena nejvíce v české školce, české základní škole, případně na gymnáziu, kde je sekce, kde se vyučují některé předměty v češtině. Na pedagogické fakultě sice český jazyk studovali, ale jejich vyučujícími byli Chorvaté, takže znalost českého jazyka není taková, jako kdyby se učili u rodilých mluvčích, nebo by absolvovali semestr na vysoké škole v České republice. Někteří učitelé jezdí na kurz českého jazyka do Dobrušky a někteří studují český jazyk na vysoké škole v České republice. V rozvíjení znalosti českého jazyka pomáhají pořady v českém jazyce, pořady v rádiu v českém jazyce, časopis Jednota, který je psán v českém jazyku. Ale v zásadě záleží na každém jedinci, zda bude český jazyk používat, nebo dá raději přednost chorvatskému jazyku, kterým mluví většina lidí.

Již z pozorování lze vysledovat, že příslušníci české menšiny používají v běžném životě spíše chorvatský jazyk.

Příslušníci české menšiny vystupují na veřejnosti jako jeden celek. Hájí společně své názory a zájmy, vystavují na obdiv svoji českou kulturu, tradice a zvyky. Jsou považováni za nejlépe organizovanou menšinu v Chorvatsku. Ale jaká je skutečnost, je opravdu české menšina jednotná?

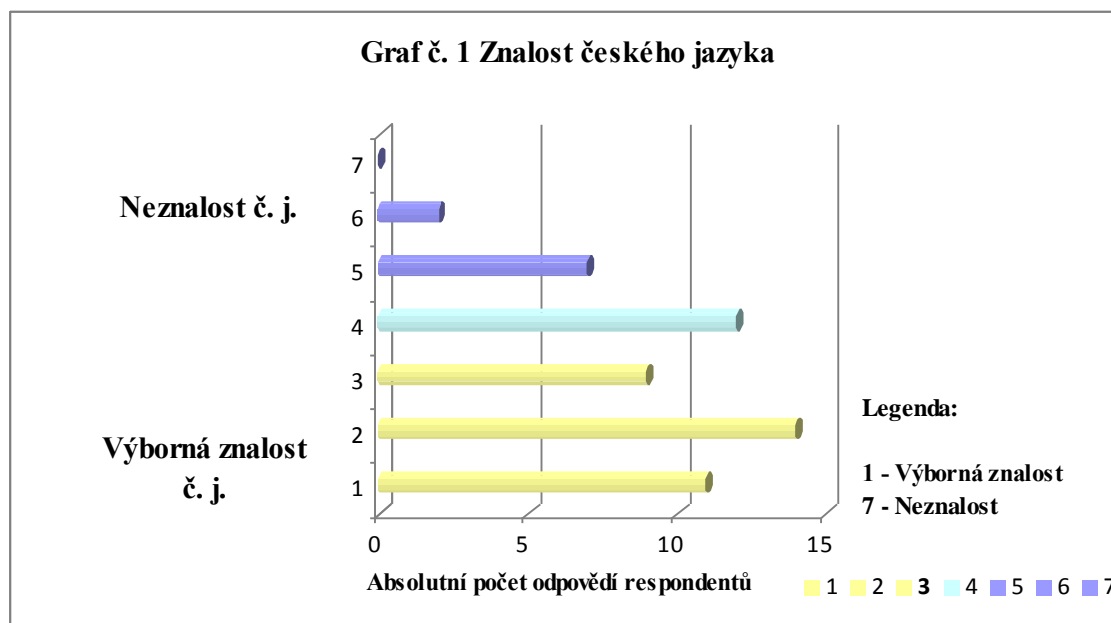
Do jisté míry česká menšina není jednotná, neboť co každý člověk, tak jiný názor. Příkladem toho může být rozpor mezi označením Češi v Chorvatsku a chorvatští Češi. Další rozpor se týká toho, zda by měl být Svaz Čechů zcela apolitický, jestli by nebylo dobré při volbách vybrat a podpořit kandidáta na poslance české a slovenské menšiny. Nejednotnost názorů se projevuje také v otázce českých učebnic. V zásadních otázkách se však názory shodují, např. v případě dvojjazyčnosti v Daruvaru.

5 VÝSLEDKY VÝZKUMU

Výsledky výzkumu zahrnují analýzu informací získaných z rozhovorů, zúčastněného pozorování a z dotazníkového šetření. Na základě použití zmíněných metod výzkumu mohl výzkumník provést kontrolu získaných údajů. Což v praxi znamenalo, že si výzkumník informace získané během zúčastněného pozorování ověřoval, při rozhovorech a dotazníkovém šetření. V této kapitole jsou prezentovány výsledky z dotazníkového šetření, jež jsou zároveň doplněny o výpovědi informátorů, neboť se vzájemně dokreslují. Bližší informace o průběhu výzkumu jsou uvedeny v kapitole Metodologie. Pro lepší představivost a přiblížení dané problematiky jsou v textu použity grafy, jež jsou opatřeny doprovodným textem, který vysvětluje výsledky z dotazníkového výzkumu.

Na otázku „*Jak hodnotíte svoji znalost českého jazyka*“ odpovídali respondenti prostřednictvím škály od 1 do 7, kdy číslo jedna označovalo výbornou znalost českého jazyka, naopak číslo sedm znamenalo neznalost českého jazyka. Výsledky ukazují, že $\frac{1}{4}$ respondentů ohodnotila svoji znalost českého jazyka dvojkou, přiklonili se tedy spíše k výborné znalosti českého jazyka společně s $\frac{1}{5}$ respondentů, kteří zatrhli na škále číslo jedna. Více než $\frac{1}{5}$ respondentů zajala neutrální postoj, neboť zvolila na stupnici číslo čtyři, jinými slovy se nepřiklonili ani k výborné znalosti ani k neznalosti českého jazyka. Pouze něco málo přes $\frac{1}{10}$ respondentů, se přiklonilo spíše k neznalosti českého

jazyka. Celkově lze konstatovat, že 79 % respondentů se přiklonilo spíše k výborné znalosti českého jazyka a pouze 21 % respondentů dalo přednost neznalosti českého jazyka. V příloze č. 26 jsou uvedeny podrobnější grafy.

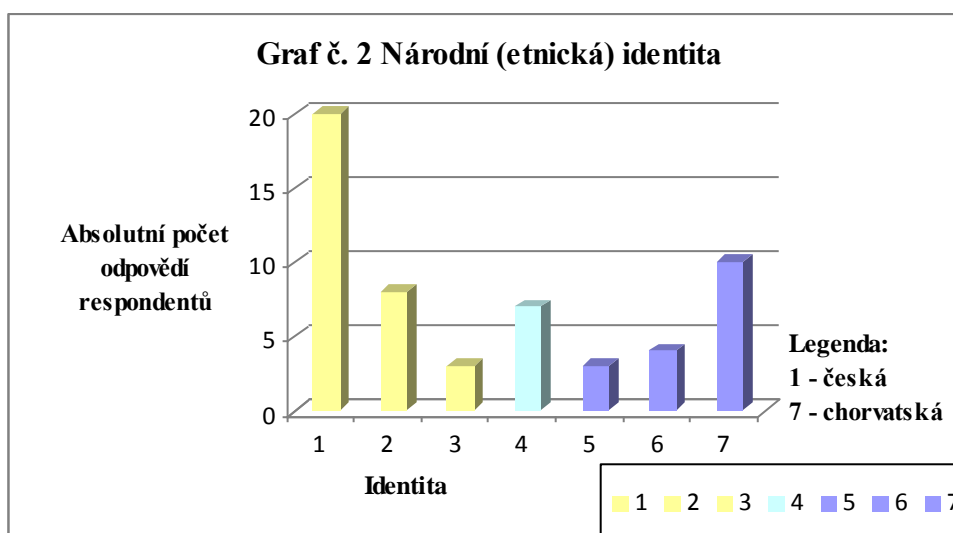


Z rozhovoru s **Boženou Vargovou** vyplynulo: „Český jazyk je náš mateřský jazyk, nutná je péče o mateřský jazyk, kulturu, o vše, co je spjaté s naší historií.“

Vlatka Daňková dodává: „Dnes mají děti více možností, jak se učit češtinu. Mají multimediální výuku, češtinu slyší v každodenním hovoru. Děti umějí po dokončení školy daleko lépe mluvit než my. Dnes je důležité si udržet český jazyk, ale jít s dobou. Je toho na nás moc, vysoké nároky umět psát dobře česky není tolik důležité, jako mluvit česky. Děti se stydí na veřejnosti používat český jazyk. Je důležité nalákat lidi, aby mluvili česky, není důležité jak, ale hlavně je, aby mluvili.“

Damir Malina: „V Českých besedách je hodně Chorvatů, když přijdu na zkoušky Holubičky, tak se mluví chorvatsky, děti mezi sebou ve škole mluví chorvatsky, děti na ulici si hrají a baví se mezi sebou chorvatsky. Moji kluci doma se mnou mluví česky, s mámou chorvatsky a mezi sebou také chorvatsky. Když mě vidí, že jsem blízko, tak automaticky přejdou na češtinu. Já jim nebráním, ale nejsem za to rád.“

Druhá otázka zněla: „**Jaká je vaše národní (etnická) identita**“. U této otázky byla rovněž uvedena škála, ze které respondenti vybírali ze stupnice 1 až 7. Mohli si však zvolit mezi dvěma poli česká-chorvatská nebo česká-srbská, kdy česká představovala číslo jedna a chorvatská nebo srbská číslo sedm. Nikdo z respondentů se s identitou srbskou neztotožnil. Graf tedy znázorňuje pouze dvojici česká – chorvatská.

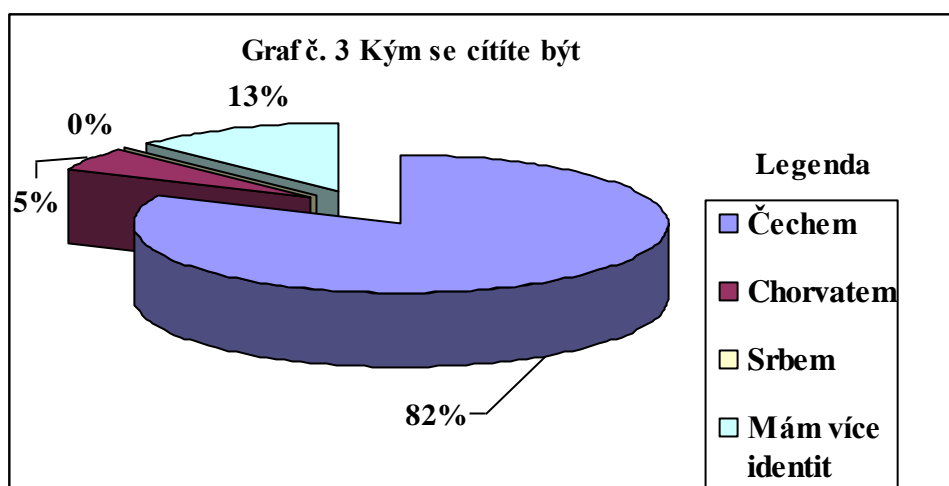


Z grafu vyplývá, že nejvíce respondentů se ztotožňuje s českou národní (etnickou) identitou. Tvoří tak 36 % dotazovaných. Naopak 18 % respondentů dává přednost identitě chorvatské. Téměř 13 % dotazovaných zvolilo neutrální odpověď, označili na stupnici hodnotu čtyři. Což znamená, že lidé nejsou zcela vyhraněni. Dalším aspektem je to, že pojem identita není pro každého srozumitelným termínem. Ne každý se s označením identita ztotožňuje. Celkově se respondenti přiklánějí k české identitě, konkrétně se jedná o 62 %, pouze 38 % dotazovaných vyjádřilo spíše pro identitu chorvatskou. Podrobnější grafy k dané otázce jsou uvedeny v příloze č. 27.

V rozhovoru **Božena Vargová** argumentuje, že: „se rodiče více vracejí ke svému původu než dříve, hlásí se více k české národnosti.“

Damir Malina: „Na konci školního roku bychom chtěli mít schůzky se studenty gymnázia, aby si prověřili opravdu to svoje já. Lidé si myslí, že jsou Češi. Dle zákona, mohou kandidáti do Menšinové rady dostat soupis voličů. Tedy já jeden takový seznam mám. Když jsem se díval, tak někteří kamarádi nebyli na listině uvedeni, tak jsem za nimi šel a řekl jsem jim 'ty jsi Čech a tady na listině tě napsaného nevidím', někteří zašli na úřad a přepsali si národnost na českou, někteří nechtěli. To je také jeden veliký krok k demokracii. Já můžu již působit přímo na ty lidi.“

Třetí otázka zní „**Kým se cítíte být**“. V dotazníku je zvolena z důvodu ověření, zda se kryje identita, kterou respondenti uvedli v otázce číslo dva s tím, kým se cítí být. Dotazovaní měli čtyři možnosti odpovědí: a) Čech, b) Chorvat, c) Srb a poslední varianta byla d) mám více identit s možností doplnění.



Z uvedeného grafu vyplývá, že $\frac{4}{5}$ respondentů se cítí být Čechem/Češkou. Pouze 5 % dotazovaných se cítí být Chorvatem/Chorvatkou. Žádný z respondentů neuvedl, že se cítí být Srbem/Srbkou. 13 % dotazovaných uvedlo, že mají více identit a to českou a chorvatskou. Při srovnání s odpověďmi z otázky č. 2 lze vysledovat, že ne všichni respondenti, kteří uvedli, že se cítí být Čechem/Češkou, se ztotožňují s českou národní (etnickou) identitou.

V rozhovoru **Ludmila Bláhová** řekla: „*Hodně dětí mluví doma chorvatsky, málo dětí se vychovává k češství. Ředitelka české školy se snaží, aby v nich probudila to citění. Když dítě řekne, já jsem Čech, tak z toho není cítit hrdost.*“

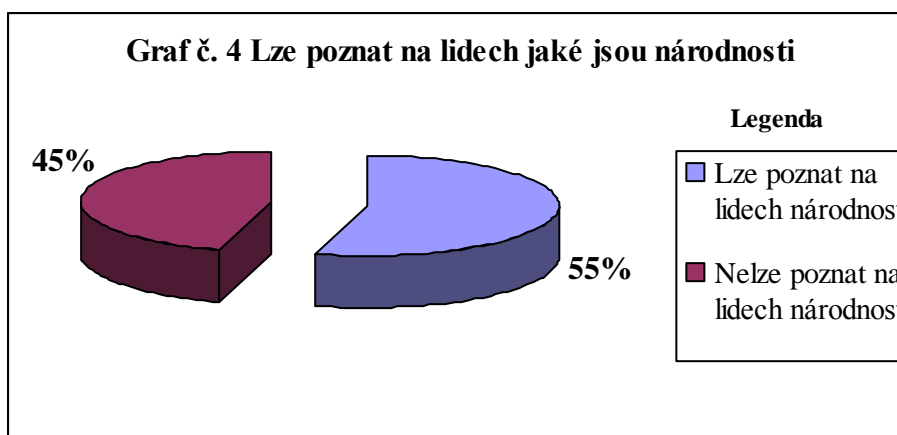
Vlatka Daňková komentuje: „*Je potřeba vypěstovat povědomí, pýchu, aby děti chodily do české školy, aby se lidé přepsali na menšinovou listinu, aby si kupovali časopis Jednota...jedna dívka na státní soutěži s divadlem řekla: 'My neděláme obyčejné divadlo, ale děláme české divadlo'.*“

Čtvrtá otázka je tzv. otevřená, což znamená, že respondenti mají prostor pro vyjádření svého názoru. Otázka zněla „*V čem spatřujete výhody a nevýhody dvojí identity*“ Pro ilustraci výzkumník uvádí některé odpovědi respondentů, které se vyskytly nejčastěji. Mezi **výhody dvojí identity** dotazovaní řadili: dva jazyky, dvě kultury, multietnický pohled na svět, možnost lepšího výběru zaměstnání, jako Češi se učíme jednomu evropskému jazyku, hájíme českou kulturu a zvyky a tím je náš život aktivnější a bohatší o jednu kulturu, chápavější, tolerantnější pohled na svět, bohatství podnětů, širší rozhledu v kultuře, možnost porovnání, kolik jazyků znáš, tolik znamená.

Mezi **nevýhody dvojí identity** respondenti uváděli: diskriminace, uvědomování si každé chyby v češtině, většinový národ bere menšiny jako něco méněcenného oproti Chorvatům. Vyskytla se také odpověď, že žádné nevýhody dvojí identity nejsou.

Na základě uvedených odpovědí lze shrnout, že mezi nejčastější výhody dvojí identity patří znalost dvou jazyků, bohatství dvou kultur a vstřícnější postoj vůči druhým. Mezi nevýhody dvojí identity se objevila diskriminace a méněcennost. Což znamená, že dvojí identita představuje spíše výhodu než nevýhodu. V rozhovoru **Vlatka Daňková** uvedla: „*Jsem něco mezi Čěškou a Chorvatkou, ale píšu se jako Češka.*“

Pátá otázka byla zaměřena na rozpoznání národnosti na lidech, její znění: „**Lze poznat na lidech, jaké jsou národnosti.** Např. jak se pozná, jestli je někdo Čech, Chorvat nebo Srb“.



Odpovědi na danou otázku byly téměř vyrovnané, neboť 55 % dotazovaných konstatovalo, že lze na lidech poznat, jaké jsou národnosti. Mezi základní poznávací znaky uvádějí: kulturu, pracovitost, veselou povahu, šetrnost, chování, jazyk, nářečí. Zajímavé je to, že jsou to charakteristiky, které připisují národnosti české. 45 % respondentů se domnívá, že se na lidech nedá rozpoznat, jaké jsou národnosti.

Z rozhovorů vyplynulo, že se nedá poznat, kdo je Chorvat a kdo Čech. Mato Pejić: „*Nedá se to poznat kdo je kdo, není to ani důležité to rozeznávat.*“

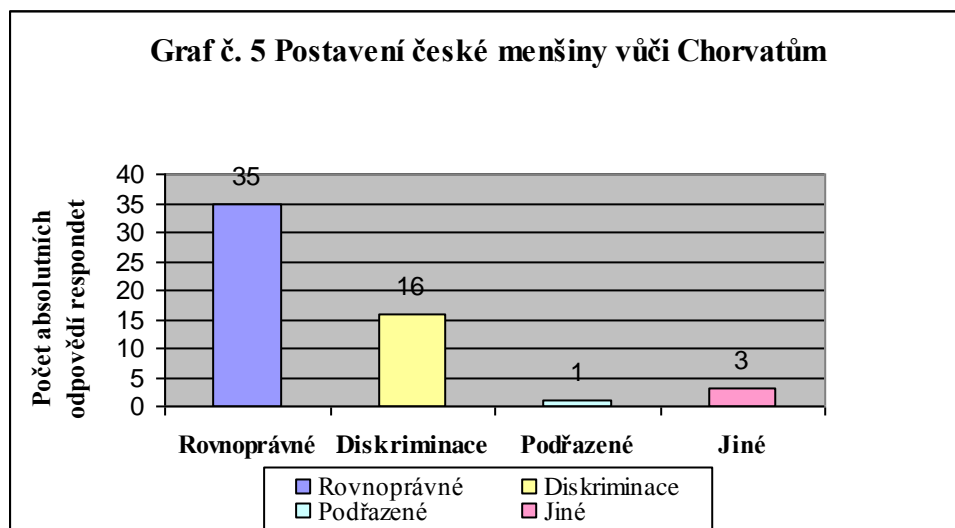
Šestá otázka byla zaměřená na stereotypy o národnostech, zda příslušníci české menšiny připisují určité charakteristiky, jež jsou z jejich hlediska typické pro určitý národ. Otázka zněla: **Vyberte ze stupnice 1-7, co si představíte, když se řekne Čech, a dále když se řekne Chorvat.** V dotazníku byl uveden výčet dvojic, které jsou

protipólem: pracovitý-líný, klidný-agresivní, přátelský-nepřátelský, veselý-smutný, společenský-individualista, skromný-náročný, štědrý-lakomý, hrdý-zahanbený, věřící-bez víry, otevřený-uzavřený, chytrý-hloupý, politický-apolitický. Respondenti měli označovat, která charakteristika se spíše hodí k Chorvatům a která k Čechům.

Údaje se natolik lišily, že výzkumník nepřistoupil k zobecnění těchto charakteristik. Lze konstatovat, že dotazovaní neoznačovali charakteristiky na stupnici s hodnotou 6 a 7, jež mají negativní význam. Nejčastěji byly přisuzovány charakteristiky v rozmezí hodnot 1 až 3. Výsledkem zjištění u dané otázky je to, že se respondenti přikláněli spíše ke kladným charakteristikám a to u charakteristik obou národností. Žádný respondent se nevyjádřil, že se tímto způsobem nedá hodnotit nebo, že nelze takto rozhodovat a přidělovat charakteristiky Čechům nebo Chorvatům. Výsledkem výzkumu je tedy to, že jsou stereotypní představy o určitých charakteristikách stále aktuální a lidé je rozlišují.

Otázka číslo sedm zněla: „*Jaké postavení mají Češi v Chorvatsku vůči Chorvatům*“. Respondenti vybírali ze čtyř možných odpovědí: a) rovnoprávné, b) projevuje se diskriminace, c) podřazené, d) jiné. U odpovědi s písmenem b) měli respondenti možnost napsat, v čem se projevuje diskriminace a u písmenka d) mohli dotazovaní rovněž vyjádřit svůj názor.

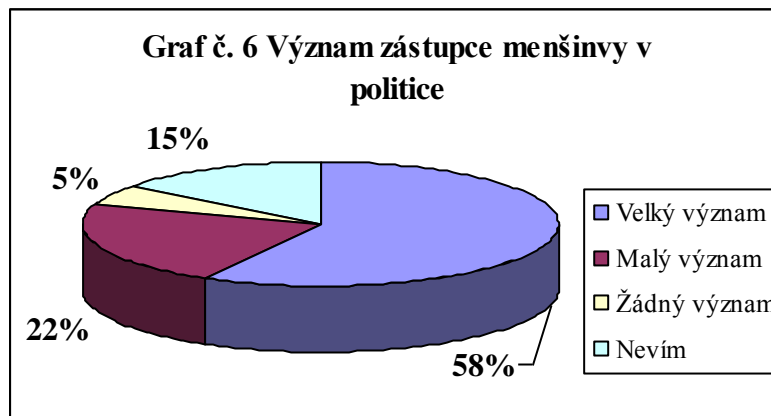
Graf znázorňuje, že téměř 64 % respondentů uvedlo, že Češi, kteří žijí v Chorvatsku, mají vůči Chorvatům rovnoprávné postavení. 29 % dotazovaných se domnívá, že se projevuje diskriminace a to zejména po stránce právní v nedodržování práv, jako příklad uváděli problematiku dvojjazyčnosti v Daruvaru spojenou s činností lokální správy v Daruvaru, dále diskriminaci respondenti pocítují v médiích konkrétně v radiu a televizi a také díky politice ve školství. Někteří z dotazovaných se zmínili, že diskriminace funguje pouze v určitých osadách, nebo se jedná o diskriminaci ze strany jedné konkrétní osoby. Pouze 1,8 % respondentů se vyjádřilo, že má české etnikum v Chorvatsku podřazené postavení vůči Chorvatům. A nakonec 5,5 % dotazovaných uvedlo odpověď d) jiné postavení. Jako příklad uváděli: neuskutečňování práv podle zákona, jiný respondent odpověděl na zmíněnou otázku následovně: „*jak v čem, práva se nedodržují, v kultuře jsme vzorem*.“



Otázka číslo osm zněla „**V jakém postavení je česká menšina vůči ostatním menšinám**“ navazuje na otázku předešlou. K této otázce měli dotazovaní možnost vyjádřit svůj názor. V následujících řádcích výzkumník uvádí nejfrekventovanější odpovědi. „Docela rovnoprávné, ale k Srbům o dost méně“. „Hůř než Italové, lépe než jiné menšiny.“ „Česká menšina se více ctí než ostatní menšiny, alespoň v tomto okolí.“ „Záleží na prostředí“. „Česká menšina je velmi aktivní a bojuje o svá práva.“ „Ve stejném jako jiné menšiny.“ „Česká menšina je velmi organizovaná a tak je brána jako dobrý příklad ostatním. Mnohé menšiny se od nás učí. V České republice jsme bráni jako nejlepší organizovaní krajané.“ „Kvůli skromnému postavení je často zanedbávána státem, je velice pracovitá víc než ostatní menšiny.“

Damir Malina: „Mimo Italů, kteří jsou opravu silní, je česká menšina nejorganizovanější a na prvním místě. Srbové jsou co do počtu největší, ale Češi jsou dávání za příklad ostatním menšinám, neboť česká menšina má vysokou organizovanost ve všech složkách. Velké diskriminace nejsou. Problémy nemají Maďari, Slováci. Všichni mají rádi české aktivity, oslavy, českou kulturu.“

Otázka číslo devět zněla „**Jaký význam má pro českou minoritu v Chorvatsku zástupce menšiny v politice**“ jako příklad byl uveden poslanec české a slovenské menšiny v Chorvatsku. Dotazovaní vybírali ze čtyř variant odpovědí: a) velký význam, b) malý význam, c) žádný význam, d) nevím.

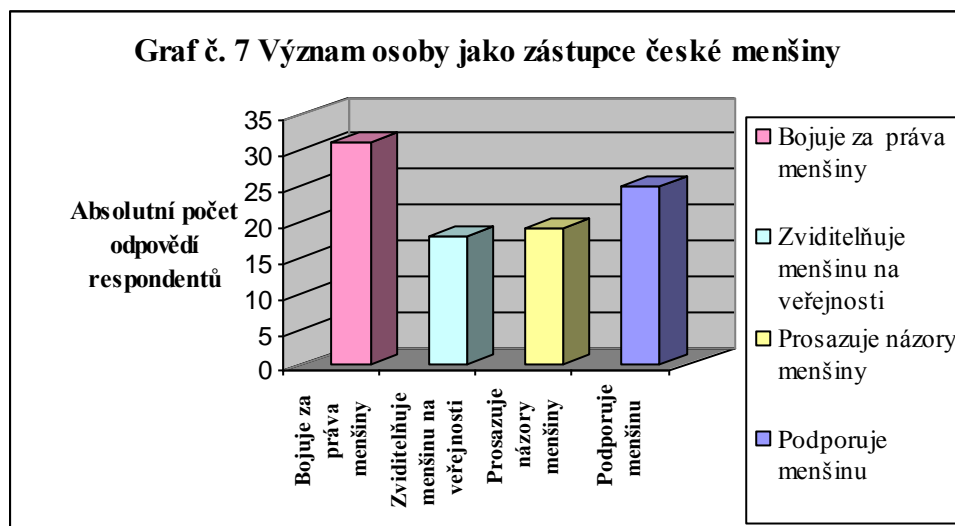


Z grafu číslo 6 vyplývá, že téměř $\frac{3}{5}$ respondentů shledává, že má zástupce české menšiny v politice velký význam. Více než $\frac{1}{5}$ dotazovaných se domnívá, že zástupce české menšiny v politice má naopak malý význam. Pouze 5 % respondentů nepřikládá zástupci české menšiny v politice význam žádný. Mezi dotazovanými se našli i takoví, kteří si nebyli jisti svojí odpovědí, proto se uchýlili k variantě neutrální, tedy zvolili odpověď nevím, tvořili 15 % z celkového počtu dotazovaných.

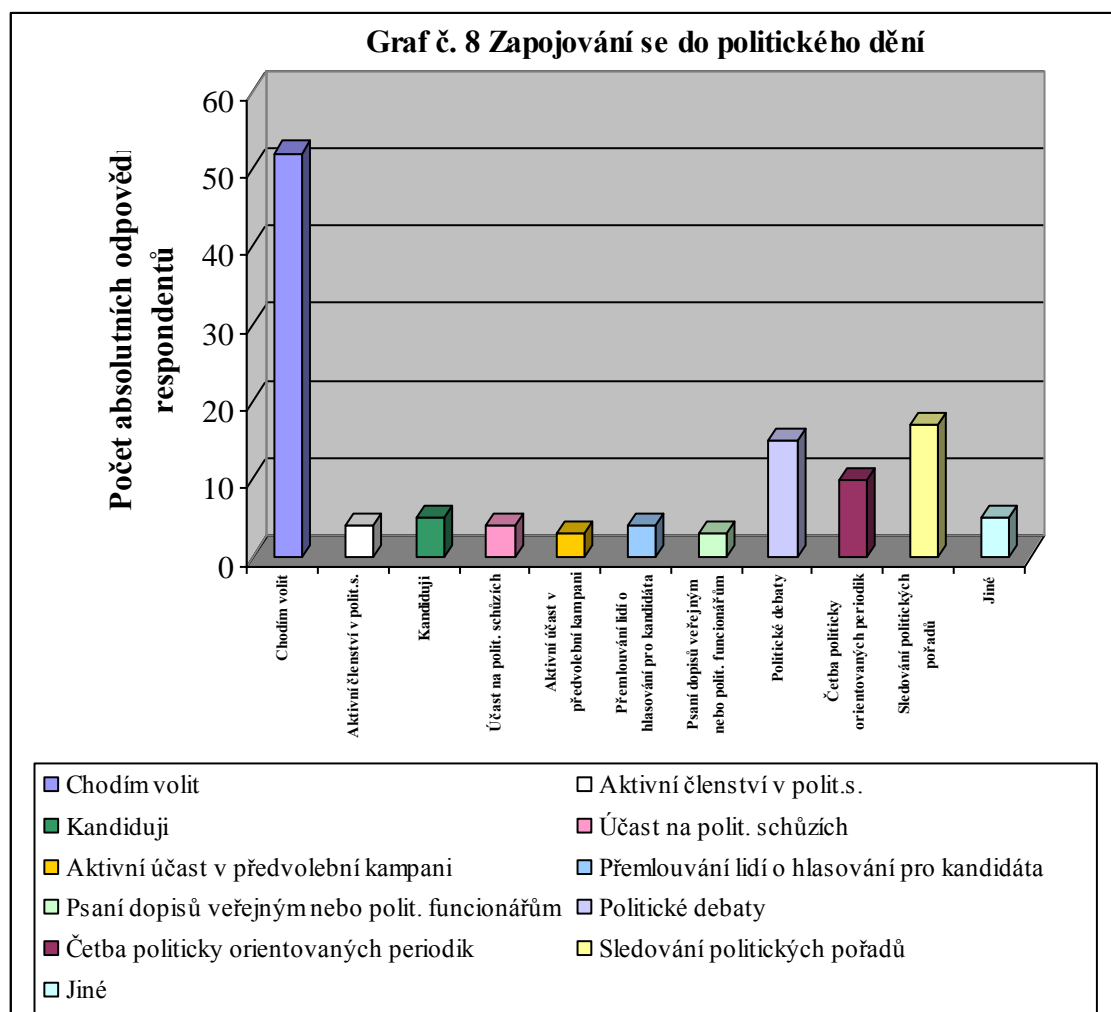
Na otázku číslo 10 odpovídali pouze respondenti, kteří u otázky číslo 9 zvolili odpověď a). Neboť otázka číslo deset je určena pouze pro ty, kteří uvedli, že pro českou menšinu v Chorvatsku má zástupce v politice velký význam. Otázka zněla „**V čem vidíte význam zástupce menšiny**“. Odpovědi byly členěny do pěti odpovědí: a) bojuje za práva menšiny, b) zviditelňuje menšinu na veřejnosti, c) prosazuje názory menšiny, d) podporuje menšinu, e) jiný význam. U odpovědi e) měli dotazovaní možnost uvést svůj názor, v čem spatřují význam zástupce české menšiny.

Graf číslo 7 označuje význam zástupce české menšiny v politice. Respondenti mohli uvádět více odpovědí. Pouze jeden dotazovaný zatrhnul všechny odpovědi, které měl v nabídce a dodal, že: „*To všechno dohromady, za předpokladu, že je spolupráce poslance a Svazu Čechů, který to všechno doposud konal, ale neměl velký vliv na politiku, dobrá. V opačném případě může být kontraproduktivní.*“

Celkem na tuto otázku odpovídalo 32 dotazovaných a dohromady uvedli 93 odpovědí. Konkrétně 97 % respondentů se shodlo, že největším významem zástupce české menšiny v politice je to, že bojuje za práva české menšiny. Na druhém místě 78 % respondentů uvedlo, že význam spočívá v podpoře menšiny. Skutečnost, že zástupce prosazuje názory menšiny, je uváděna dle počtu hlasů na třetím místě. Vyslovilo se tak téměř 50 % respondentů. Na posledním čtvrtém místě podle 56 % dotazovaných tkví význam ve zviditelňování menšiny na veřejnosti. Jak lze vidět z odpovědí, tak každý respondent průměrně uvedl 2,9 odpovědi.



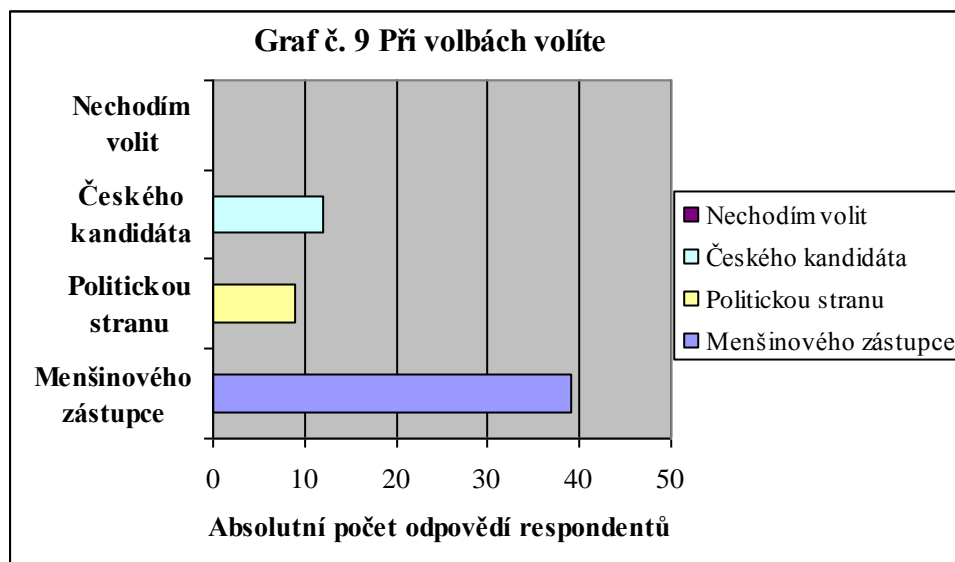
Otázka číslo jedenáct je zaměřena na zapojování příslušníků české menšiny do politického dění. Otázka zněla „**Zapojujete se do politického dění**“. Dotazovaní měli možnost vybrat více odpovědí, v nabídce bylo uvedeno 11 variant, z toho jedna možnost byla odpověď jiné, kdy respondent mohl zvolit jinou činnost, jak se zapojuje do politického dění.



Celkem respondenti uvedli 75 odpovědí. Průměrně každý dotazovaný označil 1,36 odpovědi. Jak dokládá graf číslo osm, nejvíce respondentů se zapojuje do politického dění tím, že chodí k volbám, uvedlo to tak 94,5 % respondentů. Na druhém místě uvedli dotazovaní, že sledují politické pořady, k této možnosti se přihlásilo 31 % respondentů. Třetí místo náleží politickým debatám mezi přáteli, jak uvedlo 27 % dotazovaných. Podle počtu odpovědí následuje četba politicky orientovaných periodik, kandiduji/kandidoval jsem. Na šestém místě dotazovaní označili jiné a uváděli následující odpovědi: „vedoucí České menšinové rady, člen Menšinové rady, vyhýbám se politice“. Na sedmém místě respondenti shodně uvedli tři činnosti: přemlouvání jiných, aby hlasovali určitým způsobem, účast na politických schůzích, a aktivní členství v politické straně. Následuje psaní dopisů veřejným nebo politickým funkcionářům a aktivní účast v předvolební kampani.

Jednoznačně se příslušníci české menšiny zapojují do politického života tím, že chodí volit při parlamentních volbách, při volbách do zastupitelstva a při volbách do menšinových rad.

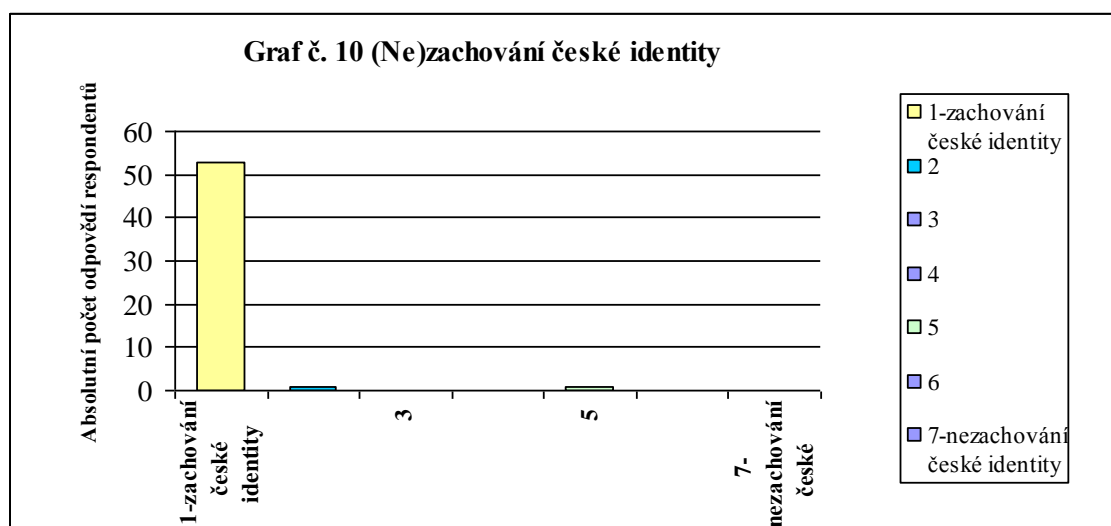
Otázka číslo dvanáct logicky navazuje na předchozí otázku. Cílem je zjistit, komu dávají příslušníci české menšiny při volbách přednost, zda menšinovému zástupci, politické straně, českému kandidátu nebo se neúčastní voleb. Otázka zněla **“Koho při volbách volíte“**.



Z dotazníkového šetření vyplývá, že 71 % dotazovaných při volbách volí menšinového zástupce. Na druhém místě dávají přednost českému kandidátu před politickou stranou.

Pět respondentů uvedlo dvě odpovědi na otázku. Všichni označili, že volí menšinového zástupce. Z toho dva dotazovaní napsali, že ještě volí politickou stranu, a zbývající tři kromě menšinového zástupce volí českého kandidáta. Odpověď, že nechodí volit neoznačil nikdo z dotazovaných.

Poslední třináctá otázka se věnuje otázce identity. „*Záleží Vám na zachování české identity*“.



Respondenti vybírali prostřednictvím škály na stupnici od 1 do 7. Kdy číslo jedna znamenalo zachování české identity a naopak číslo sedm bylo pro nezachování české identity.

Z grafu vyplývá, že 96 % respondentů považuje za důležité zachovat českou identitu. Pouze dva respondenti označili na škále hodnotu 2 a hodnotu 5. Výsledkem toho, jsou respondenti pro zachování české identity.

Damir Malina: „*Podle Ústavního zákona od roku 2006 mohou příslušníci menšin mít občanský průkaz i v menšinovém jazyce tedy v češtině. Např. je v občanském průkaze napsáno 'ime' a pod tím je napsáno česky 'jméno'. Nyní mohou mít příslušníci menšin jako Italové, Maďaři, Češi občanský průkaz v menšinovém jazyce. Např. ti, kteří mají ve jménu písmenko ř nebo y, mohou požadovat v občanském průkaze vedle chorvatského jazyka i zapsání jména v jazyce českém např. Jiří Vystyd.*“

Identifikační údaje respondentů jsou zpracovány v následujících grafech č. 11 Pohlaví respondentů, graf č. 12 Věk respondentů, Graf č. 13 Vzdělání respondentů, Graf č. 14 Bydliště respondentů. Grafy jsou uvedeny v příloze č. 28.

ZÁVĚR

Na závěr práce lze říci, že česká menšina v Daruvaru je propojena s politikou Chorvatska. Ačkoliv se menšina jeví jako apolitická, nezbude jí v budoucnosti jiná možnost, než se začít politicky angažovat. Důvod je prostý, pokud příslušníci české menšiny budou chtít prosadit svá práva, např. dvojjazyčnost, právo dvojitého hlasu při volbách, nadále rozvíjet kulturní činnost, zachovat si výuku v českém jazyce, získávat finanční prostředky na kulturní akce, opravy domů, atd., jedinou cestou k prosazování těchto práv je aktivní činnost i v politické sféře.

Nezbytností je dobrá komunikace a jednotnost mezi příslušníky české menšiny. Významným hlediskem je také podpora kandidáta na poslance české a slovenské menšiny Svazem Čechů. Třebaže se Svaz Čechů prezentuje jako apolitická organizace, měl by při volbách vyslovit podporu jednomu kandidátovi, aby se předešlo rozkolům mezi příslušníky české menšiny.

Příslušníci české menšiny v Daruvaru se stávají tzv. „profesionálními Čechy“, což jinými slovy znamená, že se snaží být „pravými Čechy“. Češství je bráno na Daruvarsku jako „povolání“. Už jen samotný fakt, že příslušníci české menšiny profesionálně pracují pro českou menšinu. V návaznosti na to, mají práci, neboť např. pracovníci v nakladatelství Jednota vydávají týdeník Jednota v českém jazyce a ten je určen pro příslušníky české menšiny. Díky tomu česká menšina poskytuje zaměstnání „profesionálním Čechům“.

Tento jev se projevuje v běžném životě a je patrný na první pohled. Lze ho poznat z chování, kdy například intelektuálové z řad české menšiny opravují ostatní, když hovoří česky, nebo když zpívají české písně, tak se snaží najít „tu zaručeně nejstarší českou písničku“. Celkově se příslušníci české menšiny obracejí k minulosti, k českému původu, k obnovování české tradice, atd. Paradoxem však je, že o aktuální situaci v České republice a současném dění příliš zájem nemají. Dalo by se říci, že jsou „zakonzervováni“ a předávají si mezi sebou to, co jim kdysi dávno předali předkové z území dnešní České republiky. Neprojevují velký zájem o soudobou českou kulturu.

Převážná většina příslušníků české menšiny se cítí být Čechy žijícími v Chorvatsku, nikoli chorvatskými Čechy. Ztotožňují se rovněž s pojmem dvojí identita. Uvádějí, že mají identitu jak českou, tak chorvatskou. Zkrátka, že domovem je pro ně Chorvatsko, ale své kořeny mají v Čechách.

Aktuálním problémem je také zapojení mladé generace do činností a aktivit českého etnika. Neboť hrozí, že starší generace, která se snaží udržovat a šířit češství, udržovat český jazyk, nebude mít nástupce v řadách generace mladší. Projevuje se zde trend, kdy mladí lidé nerozlišují, kdo je Čech, Chorvat, Srb, Makedonec, ale snaží se začlenit mezi většinový proud. V generaci mladých se běžně používá chorvatský jazyk jako dorozumívací prostředek a nastává situace, že po absolvování české školy již český jazyk dále nerozvíjí. Výjimkou jsou pouze rodiny, kde jsou oba rodiče Češi, nebo mají příbuzné, kteří mluví českým jazykem, dále učitelé, kteří vyučují český jazyk, aktivní členové českých spolků a intelektuálové.

Ve srovnání s jinými menšinami v Chorvatsku má České etnikum dobré postavení, mají svůj menšinový tisk, české školy, kde se vyučuje český jazyk, jsou finančně podporovány jejich spolky a organizace, ve kterých se sdružují a celkově jsou bráni jako menšina, která obohacuje Chorvatsko. Lepší postavení má již jenom italská menšina, což je dáno historicky a také tím, že Itálie má geograficky blízko k Chorvatsku.

Na závěr lze říci, že příslušníci české menšiny se snaží udržovat češství, českou identitu a český jazyk. Smíšená manželství a asimilace však mají značný vliv na existenci české menšiny v Chorvatsku. Budoucnost české menšiny závisí na mladé generaci příslušníků české menšiny a na jejich snaze bojovat proti postupující asimilaci. Jednou z možností jsou média, prostřednictvím kterých se může šířit český jazyk, další možností je užší spolupráce s Českou republikou ve smyslu umožnění praxe českých studentů pedagogických univerzit v Chorvatsku na školách, kde probíhá výuka v českém jazyce. Nezbytnou součástí je rovněž zapojení do politiky a aktivní účast. Činnost Menšinových rad by měla být dále rozvíjena, aby nebyla pouze okrasou, ale pomohla české menšině v praxi uskutečňovat jejich požadavky.

Nabízí se zde otázka, zda česká menšina v Chorvatsku nežádá příliš ve srovnání s ostatními menšinami v jiných státech. Neboť práva, která jsou přiznána Ústavou o menšinových právech, by jim mohla leckterá menšina závidět. Problémem je však to, že skutečnost je jiná a práva se v praxi nedodržují. Česká menšina se tedy bude muset snažit bojovat o svá práva a trvat na tom, aby byla uplatňována. Prostředky, jakými dosáhnout svých cílů by však měly být přiměřené.

BIBLIOGRAFIE

MONOGRAFIE

ANTUNOVIĆ, Ž. *Legal aspects of the rights of national minorities: Stability Pact of South Eastern Europe*. Zagreb: Office for National Minorities of the Government of the Republic of Croatia 2000. 400 s.

BALANDIER, G. *Politická antropologie*. Přeložil L. Šerý; Praha: Dauphin 2000. s. ISBN 80-86019-90-X (Originál Antropologie politique. Preses Universitaires de France v Paříži 1995) 285 s.

CABADA, L., KUBÁT, M., et al. *Úvod do studia politické vědy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. 455 s. ISBN 978-80-7380-076-5 .

DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 3. vyd. Praha: Karolinum Univerzita Karlova, 2007. 374 s. ISBN 978-80-246-0139-7.

HAUGE, P. *Průzkum trhu*. Přeložil V. Jungmann. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2003. 234 s., ISBN 80-7226-917-8 (Originál Work Publisher 2003, 3rd Edition).

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 408 s. ISBN 80-7367-040-2.

KOZEL, R. et al. *Moderní marketingový výzkum*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006. 277 s. ISBN 80-247-0966-X.

JANKOVICS, R. Vydání maďarské menšiny. In: Přehled kulturních, literálních a školních otázek, č. 25. Jednota: Daruvar 2007. 64 s. ISSN 13303880.

PETRUSEK, M. *Velký sociologický slovník*. (Svazek 1) A/O. 1. vyd. Praha: Karolinum 1996. 747 s. ISBN 80-7184-164-1.

SKALNÍK, P. „Česká politická kultura“ a její evropské kontexty z hlediska politické antropologie. In: Politická kultura: antropologie, sociologie, politologie. Praha: SET OUT-Roman Míšek 2004. 271 s. ISBN 80-86277-40-2.

SSOUKUP, V. *Dějiny antropologie: Encyklopedický přehled dějin fyzické antropologie, paleoantropologie, sociální a kulturní antropologie*. Praha: Karolinum 2004. 667 s. ISBN 80-246-0337-3.

ŠEDO, J. *Volební systémy postkomunistických zemí*. 1.vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2007. 419 s., ISBN 978-80-7325-137-6.

UNUKIĆ, N. *Cena menšinového informování v Chorvatsku*. In: Přehled kulturních, literálních a školních otázek, č. 25. Jednota: Daruvar 2007. 64 s. ISSN 13303880.

ŽAGAR, M., et al. *Komparativna analiza manjinskih politika: Slovenija, Mađarska, Rumunská, Hrvatska*. In *Manjine i Evropske integracije*. Split: Stina, 2005. 76 s. ISBN 953-99054-8-6.

ŽAGAR, M. *Ethnic minorities in Croatia and Slovenia*. In: *Ethnic Relations in South Eastern Europe. Probléms of Social Inclusion and Exclusion*. LIT VERLAG: Münster 2004. 149 s. ISBN 3-8258-7869-4.

ZÁKONY, VYHLÁŠKY

Cakanić, Z. *Statut općine Daruvar*: In Službeni Vjesnik Općine Daruvar. Daruvar. 27. ožujak 1974. Broj: 3, 177/1-D-1071.

Palatinuš, D. *Odluku o objavi konačnih rezultanta izbora za članove Gradskog vijeća grada Daruvara. Bjelovar, 16. Svibnja 2005. Ur.Broj: 2111/01-01-2005-14. Klasa: 013-01/05-01/01.1-3 s.*

Republika Hrvatska Bjelovarsko Bilogorska županija, Grad Daruvar, *Gradsko izborno povjerenstvo Grada Daruvara*. Daruvar, 17. lipna 2007. Godine. Odluku. Ur. Broj: 2111/01-01-2007-4.

Republika Hrvatska Bjelovarsko-Bilogorska županija, *Gradsko Izborno Povjerenstvo Daruvar, Bjelovar, 16. svibanj 2005. Broj: 2111/01-01-2005-14. Klasa: 013.01/05-01/01.*

Sanader, I. *Zastupničko pitanje mr. Sc. Zdenke Čuhnil, u vezi s dostavom podataka o gradovima i općinama u Republici Hrvatskoj koji su do 1993. godine u statutima uređivali pravo na dvojezičnost – odgovor Vlade*. 8. Rujna 2005. Broj 5030110-05-2. Klasa 021-12/05-18/118.

Statut općine Daruvar: In Službeni vjesnik općine Daruvar. 24. travanj. 1984. Broj 5.

Varga, V. *Statut Grada Daruvara*. In Službeni Glasnik Grada Daruvara. 20. ožujak 2007. Rodine. Broj 2.Republika Hrvatska Bjelovarsko-Bilogorska Županija Grad Daruvar. ISSN 1332-4136

ČLÁNKY V ČASOPISECH

BARTOŠOVÁ, V. (2003) *J sme nuceni zříci se práva*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2003, č. 41, roč. 48, 8 - 9 s.

BARTOŠOVÁ, V. (2005) *Češi vždy nadchnou*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2005, č. 37, roč. 60, 3 s.

BARTOŠOVÁ, V. (2005) *Kdo má právo na dvojjazyčnost*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2005, č. 41, roč. 60, 4-5 s.

ČUCHNILOVÁ, Z. (2007) *Dementi*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 43, roč. 62, 25 s.

DAŇKOVÁ, V. (2006) *Česká beseda nemá právo vyvěsit menšinový prapor*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006, č. 19, roč. 61, 3 s.

DAŇKOVÁ, V. (2006) *Ke každé menšině přistupovat specificky*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006, č. 20, roč. 61, 3 s.

DAŇKOVÁ, V. Podsedník, Ž. (2007) *Méně kandidačních listin – kromě menšinových*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 43, roč. 62, 3 s.

DAŇKOVÁ, V. (2007) *Vstříc parlamentním volbám: Přibyl nám devátý kandidát*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 43, roč. 62, 13 s.

DAŇKOVÁ, V, et al. (2007) *Předvolební kampaň a volby očima poslaneckých kandidátů*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 47, roč. 62, 4-5 s.

DAŇKOVÁ, V. et al. (2008) *Jen čtvrtina krajanů volila z menšinové listiny*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2008, č. 2, roč. 63, 5 s.

DAŇKOVÁ, V. (2008) *BBŽ má v nové vládě dva ministry a místopředsdky vlády*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2008, č. 3, roč. 63, 12 s.

FOFOŇKA, J. (2007) *Nechceme víc než to, co přejeme Chorvatům ve Vojvodině*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 5, roč. 62, 13 s.

FOFOŇKA, J. (2007) *Jiří Fofoňka zástupce starosty města Orahovice*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 38, roč. 62, 25 s.

HUBINGER, V. et al. *Základní pojmy etnické teorie*. In Český lid. Praha: Etnologický ústav Akademie Věd Československé republiky, 1991, č. 4, roč. 78, 244 s.

JANOTOVÁ, L. (2007) *O situaci se zajímají i instituce ČR a velvyslanectví*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 31, r. 62, 5 s.

JANOTOVÁ, L. (2007) *Komu dát přednost, komu vyjádřit důvěru*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 43, roč. 62, 3 s.

JANOTOVÁ, L. (2007) *Musíme působit ve prospěch české menšiny*: In jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 48, roč. 62, 9 s.

KNÍKŽEK, M. (2007) *Jako menšina nejsme apolitičtí*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 48, roč. 62, 18 s.

KNÍKŽEK, M. (2008) *Kdo se za svůj jazyk stydí...*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2008, č. 4, roč. 63, 19 s.

KULHAVÁ, J. (2008) *Zvětšil se počet skupin při Besedách*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2008, č. 1, roč. 63, 4-5 s.

LALIČOVÁ, L. (2005) *Menšiny nejsou pouze společností v lidových krojích*: In Jednota. Daruvar: Jednota 2005, č. 19, roč. 60, 4 s.

LALIČOVÁ, L. (2005) *Nesnáze jsou na lokální úrovni*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2005, č. 22, roč. 60, 4-5 s.

LALIČOVÁ, L. PODSEDNÍK, Ž. (2007) *Největší vyvýšení peněz v rozpočtu je pro národnostní menšiny*: In Jednota. Daruvar: Jednota 2007, č. 4, roč. 62, 6-7 s.

LALIČOVÁ, L. (2007) *Tolnauer opět předsdou*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 14, roč. 62, 7 s.

PEJÍC, M. (2008) *Co přináší pozitivní diskriminace*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2008, č. 2, roč. 63, 4 s.

PEJÍC, M. (2008) *Dílna o menšinách*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2008, č. 5, roč. 63, 13 s.

PEJÍC, M. (2008) *V. Bílek v čele HNS*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2008, č. 6, roč. 63, 13 s.

PODSEDNÍK, Ž., STRÁNÍKOVÁ, L., DAŇKOVÁ, V. (2006) *Ctít minulost a zajistit budoucnost*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006, č. 26, roč. 61, 3-6 s.

RAISOVÁ, A., SELICHAROVÁ, M., PODSEDNÍK, Ž., et al. (2007) *Krajanští kandidáti v předvolebním shonu*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 44, roč. 62, 14-15 s.

RAISOVÁ, A., SELICHAROVÁ, M., STRÁNÍKOVÁ, L., et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 14-15 s.

Radio Daruvar (2006), In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006, č. 4, roč. 61, 11 s.

Redakce časopisu Jednota (2007) *Jednota a volby ve zpravodajské části*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 43, roč. 62, 3 s.

ŘEHÁK, A. T. (2007) *Jaké politiky si přejeme*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 13 s.

SELICHAROVÁ, M. (2003) *Voliči dali hlas pravici: Staronová sněmovní poslankyně české a slovenské menšiny Zdenka Čuchnilová*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2003, č. 46, roč. 58, číslo strany není uvedeno

SELICHAROVÁ, M. (2003) *Nejúspěšnější CHDP a SDP-Libra*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2003, č. 47, roč. 58, 9 s.

SELICHAROVÁ, M. (2005) *Ta naše písnička česká*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2005, č. 41, roč. 60, 3 s.

SELICHAROVÁ, M. (2006) *Na pomoc menšinovým radám*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006, č. 2, roč. 61, 5 s.

SELICHAROVÁ M. (2006) *O zděděných právech jednat na vyšších instancích*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006, č. 19, roč. 61, 11 s.

SELICHAROVÁ, M. (2006) *Bude-li třeba, půjdeme na ústavní soud*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006, č. 21, roč. 61, 4 s.

SELICHAROVÁ, M. (2006) *Racionalizace nezasahuje do standardů*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006, č. 50, roč. 61, 6 s.

SELICHAROVÁ, M. (2007) *Zákon neznamená nic, jestliže se v praxi neuplatňuje*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 2, roč. 62, 4 s.

SELICHAROVÁ, M. (2007) *Přípravy na volby menšinových rad*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 22, roč. 62, 5 s.

SELICHAROVÁ, M. (2007) *Můj princip je tolerance a rozhovor*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 22, roč. 62, 12-13 s.

SELICHAROVÁ, M. (2007) *Volby bez výtržností s velice malou odezvou*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 25/26, roč. 62, 4 s.

SELICHAROVÁ, M., RAISOVÁ, A. (2007) *Není jasné, proč došlo k racionalizaci*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 31, roč. 62, 4-5 s.

SELICHAROVÁ, M. (2007) In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 37, roč. 62, 11 s.

SELICHAROVÁ, M. (2007) *Menšinová poslanci budou rozhodovat o politické opci*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 39, roč. 62, 6-7 s.

SELICHAROVÁ, M. (2007) *Televize a přehrávač pro Besedu v Končenicích*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 13 s.

SELICHAROVÁ, M. (2007) *Nespokojení s odezvou menšiny k volbám*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 49/50, roč. 62, 6 s.

STAŇOVÁ-BRDAROVÁ, J. (2006) *Češtině se bude učit víc dětí*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006, č. 28, roč. 61, 14-15 s.

STAŇOVÁ-BRDAROVÁ, J. (2007) *Výuka českého jazyka*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 25/26, roč. 62, Příloha 6 s.

STAŇOVÁ-BRDAROVÁ, J. (2007) *České učebnice a nové plány a programy*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 25/26, roč. 62, 15 s.

STAŇOVÁ-BRDAROVÁ, J. (2007) *Učebnice budou v češtině*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 35, roč. 62, 7 s.

STRÁNÍKOVÁ, L. (2006) *Žaloba ve prospěch demokratičnosti*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006, č. 41, roč. 61, 5 s.

STRÁNÍKOVÁ, L. (2007) *Česká národnost v politickém životě*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 9, roč. 62, 3 s.

STRÁNÍKOVÁ, L. (2007) *Zasedala Koordinace českých menšinových rad*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 7, roč. 62, 12 s.

STRÁNÍKOVÁ, L. (2007) *Bez jeslí je české školství ohroženo*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 30, roč. 62, 4 s.

STRÁNÍKOVÁ, L. (2007) *Podzimní starosti českých školáků*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 35, roč. 62, 3 s.

STRÁNÍKOVÁ, L., PODSEDNÍK Ž. (2007) *Nový Český dům ríjeckých krajanů rozezvučela česká píseň*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 37, roč. 62, 3-4 s.

STRÁNÍKOVÁ, L. (2007) *Zasedala svazová tělesa*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 39, roč. 62, 5 s.

STRÁNÍKOVÁ, L. (2007) *Nechtěli jsme politiku, politika nás zahltila*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 3 s.

TÁBORKSKÁ, Z. (2006) *Zastavit platnost Statutu města Daruvaru*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006, č. 17, roč. 61, 3 s.

VYSTYDOVÁ, V. (2007) *Nové učebnice na začátku nového školního roku*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 14, roč. 62, 4 s.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Hrvatski parlamentární izbori 2003. [online]. Poslední revize: není uvedena. [cit. 2008-5-6]. URL: <http://hr.wikipedia.org/wiki/Hrvatski_parlamentarni_izbori_2003>.

Česká beseda Rijeka. *Stavba Českého domu - kulturního střediska Čechů v Rijece*. [online]. Poslední revize: není uvedena. [cit. 2008-05-6]. URL: <<http://www.ceskabesedarijeka.hr/dom.htm>>.

Lalićová, L. *Čeští krajané mají svou poslankyni v Chorvatském parlamentu*, Radio Daruvar Češka emisija. [online]. Poslední revize: není uvedena. [cit. 2008-03-21]. URL: <http://krajane.radio.cz/cs/article_detail/555>.

Lalićová, L. *Češka emisija*. [online]. Poslední revize: není uvedena. [cit. 2008-03-7]. URL: <http://www.radio-daruvar.hr/index.php?option=com_content&task=view&id=499&Itemid=1>.

Lalićová, L. *Svaz Čechů v Chorvatsku oslavil 85. let svého působení*. Český rozhlas 7 – Radio Praha. [online]. Poslední revize: není uvedena. [cit. 2008-02-3]. URL: <http://krajane.radio.cz/cs/article_detail/808>.

Lyčka, Z. *Český dům v Rijece*, Naše řeč 3/2008 č. 56, [online]. Poslední revize: není uvedena. [cit. 2008-05-6]. URL: <<http://www.ceskabesedarijeka.hr/noviny56/noviny11.html>>.

REŠKOVIĆ, V. (2006) In *Jutarni list*. 7. 7. 2006, [online]. Poslední revize: není uvedena. [cit. 2007-10-11]. URL: <http://www.jutarnji.hr/vijesti/clanak/art-2006,11,16,hdz_glavas,50630.jl>.

Služební resultati izbora za zastupnike u Hrvatski sabor 22. prosinca 2007. Republika Hrvatska Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske. [online]. Poslední revize: není uvedena. [cit. 2008-4-4]. URL: <http://www.izbori.hr/2007Sabor/rezultati/rezultati_izbora_sluzbeni.pdf>.

Stanovništvo prema narodnosti, po Gradovima/Općinama Popis 2001. Stanovništvo prema materinskom jeziku, po gradovima/Općinama, Popis 2001. Republica Hrvatska – Državni zavod za statistiku. [online]. Poslední revize: není uvedena. [cit. 2008-3-2]. URL: <<http://www.dzs.hr/default.htm>>.

Souhrnná teritoriální informace Chorvatsko. Zastupitelský úřad ČR v Záhřebu 1.4. 2008. 1-63 s. [online]. Poslední revize 1. 4. 2008. [cit. 2008-23-5]. URL: <<http://services.czechtrade.cz/pdf/sti/chorvatsko-2008-04-01.pdf>>. zpracováno zastupitelským úřadem ČR v Záhřebu ke dni 1. 4. 2008, s. 1-63

Svaz Čechů v Republice Chorvatsko. [online]. Poslední revize: není uvedena. [cit. 2008-10-5]. URL: <<http://www.savez-ceha-rh.htnet.hr/ceski/svaz/>>.

Vodič kroz parlamentarne izbore 2007. GONG. Vjesnik d. d. Hrvatski politički Dnevnik. Zagreb. [online]. Poslední revize: není uvedena. [cit. 2008-1-6]. URL: <http://www.vjesnik.hr/Izbori_2007/Dokument.asp?c=7>.

Tomčić, Z. *Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina*. Zagreb 13. Prosinca 2002. Klasa 016-01/-01/01. [online]. Poslední revize: není uvedena. [cit. 2007-02-10]. URL: <<http://www.nn.hr/clanci/sluzbeno/2002/2532.htm>>.

PŘÍLOHY

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA Č. 1 Mapa Chorvatska a mapa západní Slavonie.....	1
PŘÍLOHA Č. 2 Na mapě je zobrazena mapa oblasti Daruvaru a Znak Svazu Čechů v Republice Chorvatsko.....	2
PŘÍLOHA Č. 3 Výsledky sčítání obyvatel v Daruvaru v roce 2001.....	3
PŘÍLOHA Č. 4 Výsledky sčítání obyvatel v Chorvatsku z roku 2001.....	4
PŘÍLOHA Č. 5 Seznam kandidátů na poslance české a slovenské menšiny ve volbách v Chorvatsku v roce 2000.....	5
PŘÍLOHA Č. 6 Výsledky parlamentních voleb v Chorvatsku v roce 2003 – pořadí kandidátů na poslance české a slovenské menšiny.....	6
PŘÍLOHA Č. 7 Složení chorvatského parlamentu 2007.....	7
PŘÍLOHA Č. 8 Složení chorvatské vlády – parlamentní volby 2007.....	8
PŘÍLOHA Č. 9 Přehled výsledků parlamentních voleb v Chorvatsku ve 12. volební jednotce – kandidáti na poslance české a slovenské menšiny.....	9
PŘÍLOHA Č. 10 Přehled výsledků parlamentních voleb v Chorvatsku ve 12. volební jednotce – kandidáti na poslance maďarské menšiny.....	10
PŘÍLOHA Č. 11 Přehled výsledků parlamentních voleb v Chorvatsku ve 12. volební jednotce – kandidáti na poslance italské menšiny.....	11
PŘÍLOHA Č. 12 Přehled výsledků parlamentních voleb v Chorvatsku ve 12. volební jednotce – kandidáti na poslance srbské menšiny.....	12
PŘÍLOHA Č. 13 Přehled výsledků parlamentních voleb v Chorvatsku ve 12. volební jednotce – kandidáti na poslance rakouské, bulharské, německé, polské, romské, rumunské, rusínské, ruské turecké, ukrajinské, vlašské a židovské menšiny.....	13
PŘÍLOHA Č. 14 Přehled výsledků parlamentních voleb v Chorvatsku ve 12. volební jednotce – kandidáti na poslance albánské, bosenské, černoohorské, makedonské a slovinské menšiny.....	14
PŘÍLOHA Č. 15 Současné politické strany v Chorvatsku.....	15
PŘÍLOHA Č. 16 Kandidát na poslance české a slovenské menšiny Vladimír Bílek.....	16
PŘÍLOHA Č. 17 Kandidát na poslance české a slovenské menšiny Vlado Cabrnoh.....	17
PŘÍLOHA Č. 18 Kandidát na poslance české a slovenské menšiny Zdenka Čuchnilová.....	18
PŘÍLOHA Č. 19 Kandidát na poslance české a slovenské menšiny Jiří Fofňka.....	19
PŘÍLOHA Č. 20 Kandidát na poslance české a slovenské menšiny Miloslav Malina.....	21
PŘÍLOHA Č. 21 Kandidát na poslance české a slovenské menšiny Jasna Vaníčková-Filová.....	22
PŘÍLOHA Č. 22 Kandidát na poslance české a slovenské menšiny Bohumil Kopecký a Ivan Miler.....	23
PŘÍLOHA Č. 23 Názory kandidátů na poslance české a slovenské menšiny na parlamentní volby a kampaň.....	24
PŘÍLOHA Č. 24 Výsledky voleb do České menšinové rady města Daruvar 2007.....	26
PŘÍLOHA Č. 25 Dotazník.....	27
PŘÍLOHA Č. 26 Grafy k otázce č. 1 Znalost českého jazyka.....	29
PŘÍLOHA Č. 27 Grafy k otázce č. 2 Národní (etnická) identita.....	30

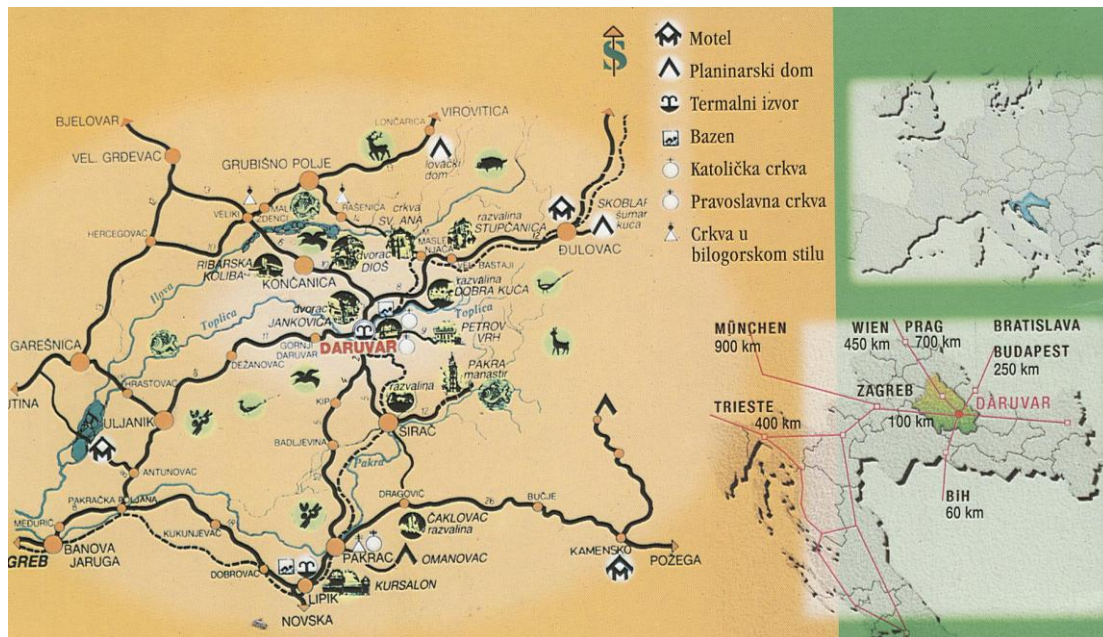
PŘÍLOHA Č. 28 Identifikační údaje respondentů zobrazeny v: Grafu č. 11 Pohlaví respondentů, Grafu č. 12 Věk respondentů, Grafu č. 13 Vzdělání respondentů, Grafu č. 14 Bydliště respondentů.....	31
PŘÍLOHA Č. 29 Fotografie – český a chorvatský nápis na budově obecního shromáždění v Daruvaru v roce 1993.....	32
PŘÍLOHA Č. 30 Fotografie – chorvatský nápis na městském úřadu v Daruvaru v roce 2007.....	33
PŘÍLOHA Č. 31 Problematika dvojjazyčnosti na Daruvarsku.....	34
PŘÍLOHA Č. 32 Názory kandidátů na poslance české a slovenské menšiny na otázku spolupráce Svazu Čechů a se Svazem Slováků.....	35
PŘÍLOHA Č. 33 Názory kandidátů na poslance české a slovenské menšiny na racionalizace v České školce Ferda Mravenec v Daruvaru.....	37
PŘÍLOHA Č. 34 Názory a odpovědi lidí na problematiku dvojjazyčnosti v Daruvaru.....	39
PŘÍLOHA Č. 35 Názory a odpovědi kandidátů na poslance české a slovenské menšiny na problematiku dvojjazyčnosti v Daruvaru.....	42

PŘÍLOHA Č. 1

Mapa Chorvatska a mapa západní Slavonie



Na mapě je zobrazena mapa oblasti Daruvaru



Znak Svazu Čechů v Republice Chorvatsko



PŘÍLOHA Č. 3

Výsledky sčítání obyvatel v Daruvaru v roce 2001

Menšiny	Národnost	Mateřský jazyk
chorvatská	7.729	11.106
albánská	61	61
bosenská	9	10
bulharská	1	1
černohorská	16	0
česká	2 504	1810
maďarská	139	33
makedonská	21	14
německá	27	8
polská	3	3
romská	3	2
rumunská	2	1
ruská	2	3
slovenská	14	4
slovinská	17	21
srbská	1 863	100
italská	34	3
ukrajinská	2	1
židovská	7	0
turecká	0	1
ostatní	789	61
Celkem	13 243	13 243

Zdroj: Republika Hrvatska – Državni Závod za Statistiku
<http://www.dzs.hr>

PŘÍLOHA Č. 4
Výsledky sčítání obyvatel v Chorvatsku z roku 2001

Národnost	Počet příslušníků	%
Chorvaté	3 977 171	89,6
Srbové	201 631	4,5
Ostatní	21 801	0,5
Bosňáci	20 755	0,5
Italové	19 636	0,4
Maďaři	16 595	0,4
Albánci	15 082	0,3
Slovinci	13 173	0,3
Češi	10 510	0,2
Romové	9 463	0,2
Černohorci	4 926	0,1
Slováci	4 712	0,1
Makedonci	4 270	0,1
Němci	2 902	0,1
Rusíni	2 337	0,1
Ukrajinci	1 977	0
Rusové	906	0
Židé	576	0
Poláci	567	0
Rumuni	475	0
Bulhaři	331	0
Turci	300	0
Rakušané	247	0
Vlaši	12	0
Nevedli svoji příslušnost		
Celkem	89 130	2
Regionální příslušnost	9 302	0,2
Neznámí	17 975	0,4
Celkem	4 437 460	100

Zdroj: Državni Zavod za Statistiku
<http://www.dzs.hr>

PŘÍLOHA Č. 5

Seznam kandidátů na poslance české a slovenské menšiny v parlamentních volbách v Chorvatsku v roce 2000

Lista kandidata za zastupnika češke i slovačke nacionálně manjine

1. kandidat: **Mr.sc. Zdenka Čuhnil**, 0901949315603
HRVATSKA SELJAČKA STRANKA – HSS

2. kandidat: **Toni Hnojčik**, 1905951310634
NEOVISNI KANDIDAT

3. kandidat: **Đuro Jonaš**, 0910961340043
HRVATSKA PUČKA STRANKA

4. kandidat: **Bohumil Kopecky**, dipl.ing., 0202943334015
NEOVISNI KANDIDAT

5. kandidat: **Andrija Pekar**, 0709933303518
SAVEZ SLOVAKA U REPUBLICI HRVATSKOJ

6. kandidat: **Ivanka Rajković**, 1006950315034
HRVATSKA STRANKA PRAVA – HSP

7. kandidat: **Njegovan Starek**, 1612946312206
NEOVISNI KANDIDAT

8. kandidat: **Kazimir Šturik**, 2709946330007
HRVATSKA STRANKA ZELENIH – HSZ

9. kandidat: **Ana Vodvarka**, 2007952315619
SAVEZ ČEHA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Zdroj: <http://www.vjesnik.hr/pdf/1999%5C12%5C15%5C28A28.PDF>

PŘÍLOHA Č. 6

Výsledky parlamentních voleb v Chorvatsku v roce 2003 – pořadí kandidátů na poslance české a slovenské menšiny

REPUBLIKA HRVATSKA

DRŽAVNO IZBORNO

POVJERENSTVO

Klasa: 013-03/03-16/12

Urbr.: 599-03-04/09

Zagreb, 8. prosinca 2003.

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske sastavljeno od Ivice Crnića kao predsjednika i članova Alemke Brkljačić-Radančević, Andrije Erakovića, Miljenke Pajalić i Mladena Turkalja te članova proširenog sastava dr. Hrvoja Kraljevića, Miše Zorenića, Mirana Škerla, mr.sc. Milana Škugora, Ane Gregović i Bojane Pejkić, na temelju članka 81. stavka 2. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (Narodne novine, br. 69/03 - pročišćeni tekst), objavljuje službene rezultate izbora zastupnika u Hrvatski sabor provedenih dana 22. i 23. studenoga 2003. godine.

IZBOR ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR ZA NACIONALNE MANJINE U XII. IZBORNOJ JEDINICI Izbor zastupnika kojeg biraju pripadnici češke i slovačke nacionalne manjine

I. Od ukupno **7.386** birača, glasovalo je **3.357** birača, odnosno **45,45%**.

Ukupno je utvrđeno važećih glasačkih listića **3.257**, odnosno **97,02%**.

Nevažećih je bilo **100** glasačkih listića, odnosno **2,98%**.

II. Pojedini kandidati dobili su sljedeći broj glasova:

1. kandidat mr.sc. ZDENKA ČUHNIL	1.277 glasova	39,21 %
2. kandidat ANDRIJA KURIC	645 glasova	19,80 %
3. kandidat ZLATKO VAVRA	433 glasova	13,29 %
4. kandidat VELIMIR LALIĆ	414 glasova	12,71 %
5. kandidat ANTE ZADRO	282 glasova	8,66 %
6. kandidat NJEGOVAN STAREK	141 glasova	4,33 %
7. kandidat ZDENKA RAMBOUSEK	65 glasova	2,00 %

III. Za zastupnika u Hrvatski sabor izabran je kandidat
HRVATSKE SELJAČKE STRANKE - HSS

P r e d s j e d n i k

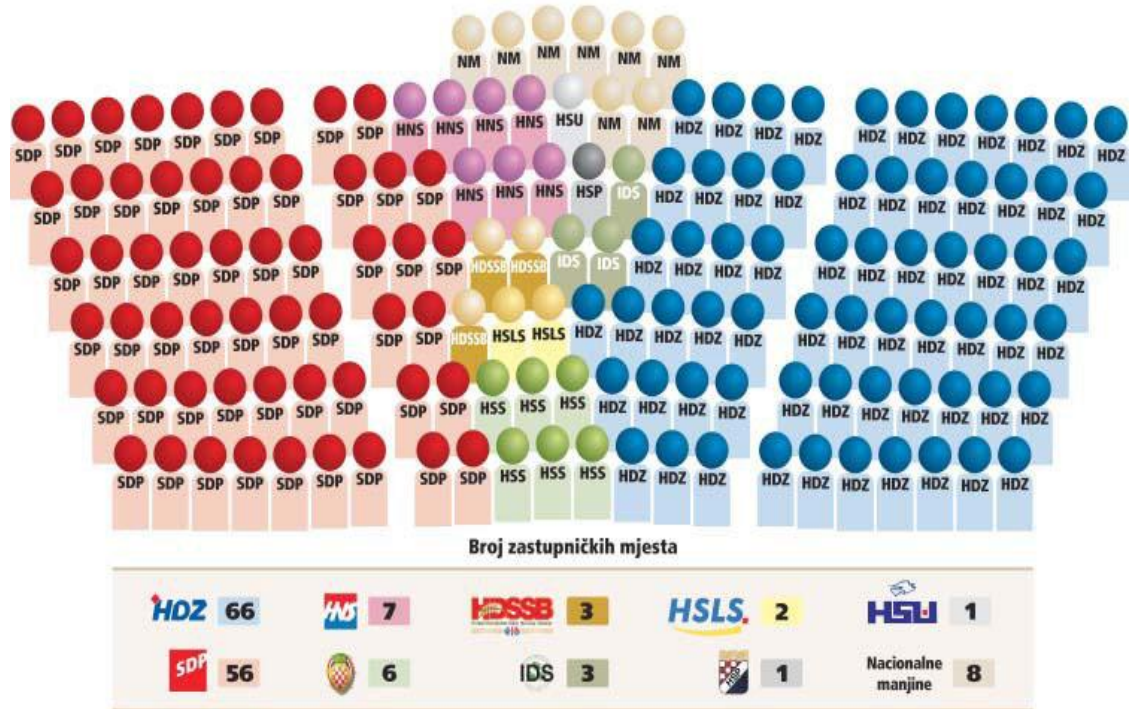
mr.sc. ZDENKA ČUHNIL

Ivica Crnić, dipl.iur.

Zdroj: <http://www.izbori.hr/2003Sabor/rez/i120043.htm>

PŘÍLOHA Č. 7

Složení chorvatského parlamentu 2007



Zdroj: http://www.vjesnik.hr/Izbori_2007/Sabor.htm

PŘÍLOHA Č. 8

Složení chorvatské vlády – parlamentní volby 2007

Ivo Sanader (HDZ)
předseda vlády

Jadranka Kosor (HDZ)
místopředsedkyně vlády, ministryně pro rodinu, mezigenerační
vztahy a veterány

Damir Polančec (HDZ)
místopředseda vlády a ministr hospodářství, práce a podnikání

Djurdja Adlešić (HSLŠ)
místopředsedkyně vlády pro vnitřní politiku

Slobodan Uzelac (SDSS)
místopředseda vlády pro lidská práva a návrat uprchlíků

Zdravko Milinović (HDZ)
ministr zdravotnictví a sociální péče

Gordan Jandroković (HDZ)
ministr zahraničních věcí a evropské integrace

Ivan Šuker (HDZ)
ministr financí

Berislav Rončević (HDZ)
ministr vnitra

Branko Vukelič (HDZ)
ministr obrany

Ana Lovrin (HDZ)
ministryně spravedlnosti

Marina Matulović-Dropulič (HDZ)
ministryně ochrany živ. prostředí, územ. plánování a stavebnictví

Petar Čobanković (HDZ)
ministr místního rozvoje, lesnictví a vodního hospodářství

Božidar Pankretić (HSS)
ministr zemědělství, rybářství a venkovského rozvoje

Dragan Primorac (HDZ)
ministr pro vědu, vzdělávání a sport

Božo Biškupić (HDZ)
ministr kultury

Božidar Kalmeta (HDZ)
ministr moře, dopravy a infrastruktury

Damir Bajš (HSS)
ministr cestovního ruchu

Zdroj: SOUHRNNÁ TERITORIÁLNÍ INFORMACE 18/63
Zastupitelský úřad Záhřeb Chorvatsko
<http://services.czechtrade.cz/pdf/sti/chorvatsko-2008-04-01.pdf>.

PŘÍLOHA Č. 9

Přehled výsledků parlamentních voleb v Chorvatsku ve 12. volební jednotce – kandidáti na poslance české a slovenské menšiny

**REPUBLIKA HRVATSKA,
DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO
REPUBLIKE HRVATSKE**

Klasa: 013-03/07-16/12

Urbr.: 507-07-04/10

Zagreb, 22. prosinca 2007.

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske u sastavu Branko Hrvatin, dipl. iur., predsjednik, Ivica Crnić, dipl. iur., potpredsjednik, Jakob Miletić, dipl. iur., potpredsjednik, Zdravka Čufar Šarić, dipl. iur., potpredsjednica, Aleksandra Jozić-Ileković, dipl. iur., potpredsjednica, Zorislav Ham, dipl. iur., član, Vlatka Kovačević, dipl. iur., članica, Davor Orlović, dipl. iur., član i Josip Vresk, dipl. iur., član, na temelju članka 81. stavka 2. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (Narodne novine, br. 69/03 – pročišćeni tekst i 19/07), objavljuje službene rezultate izbora zastupnika u Hrvatski sabor provedenih dana 24. i 25. studenoga 2007. godine.

**IZBOR ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR ZA NACIONALNE MANJINE
U XII. IZBORNOJ JEDINICI**

Izbor zastupnika kojeg biraju pripadnici češke i slovačke nacionalne manjine

I. Od ukupno **6.266** birača, glasovalo je (prema listićima) **2.663** birača, odnosno **42,50%**.
Ukupno je utvrđeno važećih glasačkih listića **2.627** odnosno **98,65%**.

Nevažećih je bilo **36** glasačkih listića, odnosno **1,35%**.

II. Pojedini kandidati dobili su sljedeći broj glasova:

1. kandidat mr.sc. ZDENKA ČUHNIL 684 glasova 26,04%
2. kandidat VLADIMIR BILEK 681 glasova 25,92%
3. kandidat JURAJ FOFONJKA, ing. 424 glasova 16,14%
4. kandidat JASNA VANIČEK-FILA, dipl. bohemist i talijanist 309 glasova 11,76%
5. kandidat ANDRIJA KURIC 282 glasova 10,73%
6. kandidat VLADO CABRNOH 104 glasova 3,96%
7. kandidat BOHUMIL KOPECKY 72 glasova 2,74%
8. kandidat MILOSLAV MALINA 64 glasova 2,44%
9. kandidat IVAN MILER 7 glasova 0,27%

III. Za zastupnika u Hrvatski sabor izabran je neovisni kandidat
mr.sc. ZDENKA ČUHNIL

P r e d s j e d n i k

Branko Hrvatin, dipl. iur., v.r.

PŘÍLOHA Č. 10

Přehled výsledků parlamentních voleb v Chorvatsku ve 12. volební jednotce – kandidáti na poslance maďarské menšiny

**REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO
REPUBLIKE HRVATSKE**

Klasa: 013-03/07-16/12
Urbr.: 507-07-02/06
Zagreb, 22. prosinca 2007.

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske u sastavu Branko Hrvatin, dipl. iur., predsjednik, Ivica Crnić, dipl. iur., potpredsjednik, Jakob Miletić, dipl. iur., potpredsjednik, Zdravka Čufar Šarić, dipl. iur., potpredsjednica, Aleksandra Jozić-Ileković, dipl. iur., potpredsjednica, Zorislav Ham, dipl. iur., član, Vlatka Kovačević, dipl. iur., članica, Davor Orlović, dipl. iur., član i Josip Vresk, dipl. iur., član, na temelju članka 81. stavka 2. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (Narodne novine, br. 69/03 – pročišćeni tekst i 19/07), objavljuje službene rezultate izbora zastupnika u Hrvatski sabor provedenih dana 24. i 25. studenoga i 9. prosinca 2007. godine.

IZBOR ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR ZA NACIONALNE MANJINE U XII. IZBORNOJ JEDINICI

Izbor zastupnika kojeg biraju pripadnici mađarske nacionalne manjine

I. Od ukupno **9.619** birača, glasovalo je **4.327** birača, odnosno **44,98%**.
Ukupno je utvrđeno važećih glasačkih listića **4.265** odnosno **98,57%**.
Nevažećih je bilo **62** glasačkih listića, odnosno **1,43%**.

II. Pojedini kandidati dobili su sljedeći broj glasova:

1. kandidat mr.sc. DENEŠ ŠOJA 2.040 glasova 47,83%
2. kandidat RÓBERT JANKOVICS 1.975 glasova 46,31%
3. kandidat PETER SEKEREŠ 137 glasova 3,21%
4. kandidat TIBOR VARGA, dipl.oec. 90 glasova 2,11%
5. kandidat STANISLAV RUKSINSKI 23 glasova 0,54%

III. Za zastupnika u Hrvatski sabor izabran je kandidat
SAVEZA MAĐARSKIH UDRUGA
mr.sc. DENEŠ ŠOJA, a za zamjenika **JOSIP KEL**

P r e d s j e d n i k

Branko Hrvatin, dipl. iur., v.r

PŘÍLOHA Č. 11

Přehled výsledků parlamentních voleb v Chorvatsku ve 12. volební jednotce – kandidáti na poslance italské menšiny

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO
REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 013-03/07-16/12
Urbr.: 507-07-03/04
Zagreb, 22. prosinca 2007.

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske u sastavu Branko Hrvatin, dipl. iur., predsjednik, Ivica Crnić, dipl. iur., potpredsjednik, Jakob Miletić, dipl. iur., potpredsjednik, Zdravka Čufar Šarić, dipl. iur., potpredsjednica, Aleksandra Jozić-Ileković, dipl. iur., potpredsjednica, Zorislav Ham, dipl. iur., član, Vlatka Kovačević, dipl. iur., članica, Davor Orlović, dipl. iur., član i Josip Vresk, dipl. iur., član, na temelju članka 81. stavka 2. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (Narodne novine, br. 69/03 – pročišćeni tekst i 19/07), objavljuje službene rezultate izbora zastupnika u Hrvatski sabor provedenih dana 24. i 25. studenoga 2007. godine.

IZBOR ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR ZA NACIONALNE MANJINE U XII. IZBORNOJ JEDINICI

Izbor zastupnika kojeg biraju pripadnici talijanske nacionalne manjine

I. Od ukupno **11.230** birača, glasovalo je (prema listićima) **4.803** birača, odnosno **42,77%**.
Ukupno je utvrđeno važećih glasačkih listića **4.703** odnosno **97,92%**.
Nevažećih je bilo **100** glasačkih listića, odnosno **2,08%**.

II. Pojedini kandidati dobili su sljedeći broj glasova:

1. kandidat FURIO RADIN 4.177 glasova 88,82%
2. kandidat DENIS STEFAN 275 glasova 5,85%
3. kandidat LUCIO SLAMA 251 glasova 5,34%

III. Za zastupnika u Hrvatski sabor izabran je neovisni kandidat **FURIO RADIN**, a za zamjenika **AGNESE SUPERINA**

P r e d s j e d n i k

Branko Hrvatin, dipl. iur., v.r.

PŘÍLOHA Č. 12

Přehled výsledků parlamentních voleb v Chorvatsku ve 12. volební jednotce – kandidáti na poslance srbské menšiny

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO
REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 013-03/07-16/12

Urbr.: 507-07-01/08

Zagreb, 22. prosinca 2007.

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske u sastavu Branko Hrvatin, dipl. iur., predsjednik, Ivica Crnić, dipl. iur., potpredsjednik, Jakob Miletić, dipl. iur., potpredsjednik, Zdravka Čufar Šarić, dipl. iur., potpredsjednica, Aleksandra Jozić-Ileković, dipl. iur., potpredsjednica, Zorislav Ham, dipl. iur., član, Vlatka Kovačević, dipl. iur., članica, Davor Orlović, dipl. iur., član i Josip Vresk, dipl. iur., član, na temelju članka 81. stavka 2. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (Narodne novine, br. 69/03 – pročišćeni tekst i 19/07), objavljuje službene rezultate izbora zastupnika u Hrvatski sabor provedenih dana 24. i 25. studenoga i 9. prosinca 2007. godine.

IZBOR ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR ZA NACIONALNE MANJINE U XII. IZBORNOJ JEDINICI

Izbor zastupnika koje biraju pripadnici srpske nacionalne manjine

I. Od ukupno **190.510** birača, glasovalo je (prema listićima) **25.741** birača, odnosno **13,51%**.

Ukupno je utvrđeno važećih glasačkih listića **25.062**, odnosno **97,36%**.

Nevažećih je bilo **679** glasačkih listića, odnosno **2,64%**.

II. Pojedini kandidati dobili su sljedeći broj glasova:

1. kandidat dr.sc. MILORAD PUPOVAC 15.466 glasova 25,28%
2. kandidat VOJISLAV STANIMIROVIĆ, dr.med. 13.122 glasova 21,45%
3. kandidat RATKO GAJICA 9.683 glasova 15,83%
4. kandidat RADIVOJ-RADE LESKOVAC, dipl. polit. 6.694 glasova 10,94%
5. kandidat VELJKO DŽAKULA, dipl.ing. šumarstva 2.521 glasova 4,12%
6. kandidat dr.sc. SVETOZAR LIVADA 2.434 glasova 3,98%
7. kandidat LUKA ŠUŠAK, dipl.iur. 1.557 glasova 2,55%
8. kandidat LJUBICA JAVORINA-ŠOLAJA, dr.med. 1.267 glasova 2,07%
9. kandidat DUŠAN CRNKOVIĆ, ing. 1.196 glasova 1,96%
10. kandidat VLADIMIR KOSIĆ, dipl.oec. 1.046 glasova 1,71%
11. kandidat DRAGAN HINIĆ, dipl.iur. 941 glasova 1,54%
12. kandidat MLADENKA ATANACKOVIĆ 896 glasova 1,46%
13. kandidat DEJAN MEDAKOVIĆ 706 glasova 1,15%
14. kandidat JELICA ČANAK 705 glasova 1,15%
15. kandidat BRANKO LUBOVAC, dipl.oec. 659 glasova 1,08%
16. kandidat MILUTIN LUKIĆ 618 glasova 1,01%
17. kandidat MILICA MARIĆ 567 glasova 0,93%
18. kandidat PERO DEJANOVIĆ 382 glasova 0,62%
19. kandidat CVIJO JANDRIĆ 373 glasova 0,61%
20. kandidat PETAR DUBAIĆ 337 glasova 0,55%

III. Za zastupnike u Hrvatski sabor izabrani su kandidati

SAMOSTALNE DEMOKRATSKE SRPSKE STRANKE - SDSS

dr.sc. MILORAD PUPOVAC, dr.med., a za zamjenika **ALEKSANDAR MILOŠEVIĆ**

VOJISLAV STANIMIROVIĆ, dr.med., a za zamjenika **MILE HORVAT**

RATKO GAJICA, a za zamjenika **JOVAN AJDUKOVIĆ**

P r e d s j e d n i k Branko

Hrvatin, dipl. iur., v.r

PŘÍLOHA Č. 13

Přehled výsledků parlamentních voleb v Chorvatsku ve 12. volební jednotce – kandidáti na poslance rakouské, bulharské, německé, polské, romské, rumunské, rusínské, ruské turecké, ukrajinské, vlašské a židovské menšiny

REPUBLIKA HRVATSKA

DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO

REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 013-03/07-16/12

Urbr.: 507-07-05/23

Zagreb, 22. prosinca 2007.

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske u sastavu Branko Hrvatin, dipl. iur., predsjednik, Ivica Crnić, dipl. iur., potpredsjednik, Jakob Miletić, dipl. iur., potpredsjednik, Zdravka Čufar Šarić, dipl. iur., potpredsjednica, Aleksandra Jozić-Ileković, dipl. iur., potpredsjednica, Zorislav Ham, dipl. iur., član, Vlatka Kovačević, dipl. iur., članica, Davor Orlović, dipl. iur., član i Josip Vresk, dipl. iur., član, na temelju članka 81. stavka 2. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (Narodne novine, br. 69/03 – pročišćeni tekst i 19/07), objavljuje službene rezultate izbora zastupnika u Hrvatski sabor provedenih dana 24. i 25. studenoga i 9. prosinca 2007. godine.

IZBOR ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR ZA NACIONALNE MANJINE

U XII. IZBORNOJ JEDINICI

Izbor zastupnika kojeg biraju pripadnici autrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rumunjske, rusinske, ruske, turske, ukrajinske, vlaške i židovske nacionalne manjine

I. Od ukupno **9.894** birača, glasovalo je **2.825** birača, odnosno **28,55%**.

Ukupno je utvrđeno važećih glasačkih listića **2.751** odnosno **97,38%**.

Nevažećih je bilo **74** glasačkih listića, odnosno **2,62%**.

II. Pojedini kandidati dobili su sljedeći broj glasova:

1. kandidat NAZIF MEMEDI 351 glasova 12,76%
2. kandidat NADA BAJIĆ 314 glasova 11,41%
3. kandidat RENATA TRISCHLER, dipl.oec. 236 glasova 8,58%
4. kandidat VIKTOR FILIMA 228 glasova 8,29%
5. kandidat BAJRO BAJRIĆ 224 glasova 8,14%
6. kandidat NUSRET SEFEROVIĆ 214 glasova 7,78%
7. kandidat ŽELJKO BALOG 175 glasova 6,36%
8. kandidat ŽELJKO BOGDAN 175 glasova 6,36%
9. kandidat VESNA PICHLER 140 glasova 5,09%
10. kandidat SAMI ALIŠAN 140 glasova 5,09%
11. kandidat SLAVKO BURDA 121 glasova 4,40%
12. kandidat ZVONKO KOSTELNIK, prof. 97 glasova 3,53%
13. kandidat ZVONKO RAC 83 glasova 3,02%
14. kandidat JOSIP ZAVACKI 71 glasova 2,58%
15. kandidat DUŠKO KOSTIĆ 46 glasova 1,67%
16. kandidat SEAD HASANOVIĆ 35 glasova 1,27%
17. kandidat VALTER NEUGEBAUER 33 glasova 1,20%
18. kandidat ZVONKO KALANJOŠ 29 glasova 1,05%
19. kandidat MILAN IGNAC 18 glasova 0,65%
20. kandidat ŽELJKO GAĆA 13 glasova 0,47%
21. kandidat TOFKO MOMIROVIĆ-DEDIĆ 4 glasova 0,15%
22. kandidat BOJAN BALOG 4 glasova 0,15%

III. Za zastupnika u Hrvatski sabor izabran je kandidat

MREŽE ROMSKIH UDRUGA HRVATSKE MRUH

NAZIF MEMEDI

P r e d s j e d n i k

Branko Hrvatin, dipl. iur., v.r

PŘÍLOHA Č. 14

Přehled výsledků parlamentních voleb v Chorvatsku ve 12. volební jednotce – kandidáti na poslance albánské, bosenské, černohorské, makedonské a slovinské menšiny

REPUBLIKA HRVATSKA DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 013-03/07-16/12

Urbr.: 507-07-06/14

Zagreb, 22. prosinca 2007.

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske u sastavu Branko Hrvatin, dipl. iur., predsjednik, Ivica Crnić, dipl. iur., potpredsjednik, Jakob Miletić, dipl. iur., potpredsjednik, Zdravka Čufar Šarić, dipl. iur., potpredsjednica, Aleksandra Jozić-Ileković, dipl. iur., potpredsjednica, Zorislav Ham, dipl. iur., član, Vlatka Kovačević, dipl. iur., članica, Davor Orlović, dipl. iur., član i Josip Vresk, dipl. iur., član, na temelju članka 81. stavka 2. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (Narodne novine, br. 69/03 – pročišćeni tekst i 19/07), objavljuje službene rezultate izbora zastupnika u Hrvatski sabor provedenih dana 24. i 25. studenoga 2007. godine.

IZBOR ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR ZA NACIONALNE MANJINE U XII. IZBORNOJ JEDINICI

Izbor zastupnika kojeg biraju pripadnici albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine

I. Od ukupno **21.380** birača, glasovalo je (prema listićima) **4.524** birača, odnosno **21,16%**.

Ukupno je utvrđeno važećih glasačkih listića **4.370** odnosno **96,60%**.

Nevažećih je bilo **154** glasačkih listića, odnosno **3,40%**.

II. Pojedini kandidati dobili su sljedeći broj glasova:

1. kandidat dr.sc. ŠEMSO TANKOVIĆ 1.348 glasova 30,85%
2. kandidat NEDŽAD HODŽIĆ, dipl.ing. 1.187 glasova 27,16%
3. kandidat LUIGJ DAKA, dr.med. 363 glasova 8,31%
4. kandidat HAMDIIJA MALIĆ 312 glasova 7,14%
5. kandidat IBRAHIM RUŽNIĆ 238 glasova 5,45%
6. kandidat BASHKIM SHEHU 236 glasova 5,40%
7. kandidat FROK PREKPALAJ 220 glasova 5,03%
8. kandidat ANGEL MITREVSKI, dipl.ing. 124 glasova 2,84%
9. kandidat SULEJMAN TABAKOVIĆ 120 glasova 2,75%
10. kandidat SANEL HAMZIĆ 80 glasova 1,83%
11. kandidat DEMAL BRATIĆ 58 glasova 1,33%
12. kandidat MARK KRASNIĆ 50 glasova 1,14%
13. kandidat IBRAHIM IMŠIREVIĆ 34 glasova 0,78%

III. Za zastupnika u Hrvatski sabor izabran je kandidat
STRANKE DEMOKRATSKE AKCIJE HRVATSKE - SDA HRVATSKE
dr.sc. ŠEMSO TANKOVIĆ.

P r e d s j e d n i k

Branko Hrvatin, dipl. iur., v.r

PŘÍLOHA Č. 15

Současné politické strany v Chorvatsku

Akcija socijaldemokrata Hrvatske – ASH (Akce sociálních demokratů Chorvatska)

Hrvatska demokratska zajednica - HDZ (Chorvatské demokratické společenství)

Hrvatska narodna stranka - HNS (Chorvatská národní strana)

Hrvatski nezavisni demokrati - HND (Chorvatští nezávislí demokraté)

Hrvatska seljačka stranka - HSS (Chorvatská rolnická strana)

Hrvatska socijalno liberalna stranka – HSLS (Chorvatská sociálně liberální strana)

Hrvatska stranka umirovljenika – HSU (Chorvatská strana důchodců)

Hrvatska stranka prava - HSP (Chorvatská strana práva)

Hrvatska demokratska stranka lavonie a Baranije – HDSSB (Chorvatská demokratická strana Slavonie a Baranie)

Istarski demokratski sabor - IDS (Istrijský demokratický sněm)

Liberalna stranka - LS (Liberální strana)

Socialdemokratska partija Hrvatske – SDP (Sociálně demokratická strana Chorvatska)

Socijaldemokratska partija – Hrvatska stranka demokratskih promjena - SDP-HSDP (Sociálně-demokratická strana – Chorvatská strana demokratických přeměn)

Srbska demokratsko socijalna stranka – SDSS (Srbská demokraticko- sociální strana)

Srpska narodna stranka - SNS (Srbská národní strana)

Kandidát na poslance české a slovenské menšiny Vladimír Bílek



Vladimír Bílek - NEZÁVISLÝ KANDIDÁT NA MÍSTO POSLANCE ZA ČESKOU A SLOVENSKOU MENŠINU V CHORVATSKÉM PARLAMENTU

Pro zachování české identity

Vladimír Bílek zná mnozí jako dlouholetého člena folklorního souboru Holubička České besedy Daruvar, ale také jako pitěho a podnikavého včeláře. Narodil se 10. července 1979 v Pakraci, v Daruvaru vychodil Českou mateřskou školu Ferda Mravence a Komenského základní školu ve studiu pokračoval na střední Technické škole v Daruvaru. Po absolvování vojenské služby v Rijeci začal studovat na Vyšší zemědělské škole v Križevcích, obor chovatelsví.

Gušlavec, hodnocení medí atj. Je zakladatelem družstva Eko-med v Batinjanech, koordinátorem nového batinjanského družstva Eko-Bilogorac a mistroveselou sdružení chovatelů včelích matek v Záhlébu.

„Uly převážně po celém Chorvatsku, od Daruvarska, přes Lonjské pole až po Baniju, Gorský Kotar a Baranji. Staráme se o více než 400 úlů, polovina z nich je určena pro výrobu medu a druhá pro chov matek (královen). Každá matka je polystyrenová, každá prodává se po čtyřech kolen 10 tun medu a 2000 včelích matek. Med z teplo ohřívá, z netvoří (amorf), kastani, lipy, slunečnice, akátový a další distribuujeme po celém Chorvatsku, nejvíce do Dalmácie. Veliké množství našeho medu se díky včelářským firmám exportuje i do Evropské unie. Kromě toho se naše včelářství zabývá i výrobou pylu, matky každých a jiných včelích produktů“.

„Uly převážně po celém Chorvatsku, od Daruvarska, přes Lonjské pole až po Baniju, Gorský Kotar a Baranji. Staráme se o více než 400 úlů, polovina z nich je určena pro výrobu medu a druhá pro chov matek (královen). Každá matka je polystyrenová, každá prodává se po čtyřech kolen 10 tun medu a 2000 včelích matek. Med z teplo ohřívá, z netvoří (amorf), kastani, lipy, slunečnice, akátový a další distribuujeme po celém Chorvatsku, nejvíce do Dalmácie. Veliké množství našeho medu se díky včelářským firmám exportuje i do Evropské unie. Kromě toho se naše včelářství zabývá i výrobou pylu, matky každých a jiných včelích produktů“.

„Uly převážně po celém Chorvatsku, od Daruvarska, přes Lonjské pole až po Baniju, Gorský Kotar a Baranji. Staráme se o více než 400 úlů, polovina z nich je určena pro výrobu medu a druhá pro chov matek (královen). Každá matka je polystyrenová, každá prodává se po čtyřech kolen 10 tun medu a 2000 včelích matek. Med z teplo ohřívá, z netvoří (amorf), kastani, lipy, slunečnice, akátový a další distribuujeme po celém Chorvatsku, nejvíce do Dalmácie. Veliké množství našeho medu se díky včelářským firmám exportuje i do Evropské unie. Kromě toho se naše včelářství zabývá i výrobou pylu, matky každých a jiných včelích produktů“.

„Uly převážně po celém Chorvatsku, od Daruvarska, přes Lonjské pole až po Baniju, Gorský Kotar a Baranji. Staráme se o více než 400 úlů, polovina z nich je určena pro výrobu medu a druhá pro chov matek (královen). Každá matka je polystyrenová, každá prodává se po čtyřech kolen 10 tun medu a 2000 včelích matek. Med z teplo ohřívá, z netvoří (amorf), kastani, lipy, slunečnice, akátový a další distribuujeme po celém Chorvatsku, nejvíce do Dalmácie. Veliké množství našeho medu se díky včelářským firmám exportuje i do Evropské unie. Kromě toho se naše včelářství zabývá i výrobou pylu, matky každých a jiných včelích produktů“.

„Uly převážně po celém Chorvatsku, od Daruvarska, přes Lonjské pole až po Baniju, Gorský Kotar a Baranji. Staráme se o více než 400 úlů, polovina z nich je určena pro výrobu medu a druhá pro chov matek (královen). Každá matka je polystyrenová, každá prodává se po čtyřech kolen 10 tun medu a 2000 včelích matek. Med z teplo ohřívá, z netvoří (amorf), kastani, lipy, slunečnice, akátový a další distribuujeme po celém Chorvatsku, nejvíce do Dalmácie. Veliké množství našeho medu se díky včelářským firmám exportuje i do Evropské unie. Kromě toho se naše včelářství zabývá i výrobou pylu, matky každých a jiných včelích produktů“.

Vladimír Bílek

Nezávislý kandidát na poslance Čechů a Slováků ve sněmu Chorvatska

Každý příslušník národnosti menšiny má kromě práva a povinnosti, které má každý občan Chorvatska, také právo udržovat svou kulturu, jazyk a tradici. Díky dosavadním poslanečným národnostním menšinám a vládě Republiky Chorvatska jsou schváleny zákony, kterými se regulují menšinová práva.



Zachovat kulturní a etnickou identitu české a slovenské menšiny v Chorvatsku

Po volbách je nutné zajistit, aby se zákony uplatnily v praxi a to tak, jak jsou zapsány, a ne způsobem, jak si jejich využití někteří představují.

Dvojitý právo hlasu je něco, co by v Chorvatsku nemělo nikomu vadit. Dnes se každý příslušník národnosti menšiny na volebním místě musí rozhodnout, zda bude hlasovat na menšinové listině nebo na straně. V případě hlasování na obou listinách by nešlo o žádný nový finanční výdej, protože na volebních místech jsou stejné připraveny volební listiny pro všechny příslušníky menšin. Proto neváhejte, vyžádejte si menšinovou listinu

a svůj hlas dejte tomu z kandidátů, kterému nejvíce důvěřujete.

Všichni mladí, kteří naplnili 18 let jsou do seznamu voličů evidováni buď jako občan s nezaměstnanou příslušností, nebo jako příslušníci většinového národa. Stejná situace vzniká v případě změny bydliště, protože od roku 2003 policie není povinna matrikám zasílat doklady o národnosti příslušnosti.

Výsledkem toho je, že se počet Čechů a Slováků během posledních několika let snížil o 30 procent!

Ještě budu zvolen, budu se snažit, aby se naše práva uznávala - ne kvůli zákonům, ale kvůli naší

důvěře v rovnoprávnost národnostních menšin v naší vlasti Chorvatsku.

Každá osoba má právo na svou vlastní národnostní identitu. Vážíme si práv ostatních a neměli bychom zapomenout na své vlastní.

Všichni poznamenejte si, že v Daruvarském Brestově a v Hercegovci, kde české školy zanikly!

Jsem přesvědčen, že je nutné více spolupracovat se Svazem Čechů a Slováků, menšinovými radami, je třeba dávat jim větší podporu v jejich snažení o zachování kulturní a etnické identity české a slovenské menšiny v Chorvatsku.

Je také nutné prostřednictvím ministerstva zahraničí zapojit českým a slovenským institucím v Chorvatsku větší prostor pro volný formy spolupráce s Českou a Slovenskou republikou, zvláště na poli osvěty, kultury a hospodářství.



Milovat českou kulturu a píseň

„Již v nižších třídách Komenského školy nás třídni učitelka Ljubička Sakafova naučila pro píseň a tanec. Obuj jsem si oblíbila. V paté třídě základní školy jsem se stala členkou malé Holubičky, kterou tvořili vaří, Zljička Zadrová, Miroslava Tomková a Josef Souček. Do Holubičky v té době chodili i mji sourozenci. Ani jako student střední školy jsem pak s tancem neustoupila“.

„Holubičkou jsme procestovali část Evropy, účastnili se mnoha festivalů, prezentovali písně. Daruvar a Chorvatsko. Jedním z nejvýznamnějších vystoupení bylo na mezinárodním festivalu v italském Teramu a ve Švýcarsku, kde byla Holubička hostem české a chorvatské ambasády při OSN (Organizaci spojených národů). Tancili jsme v Paříži, národní“.

„Vladimír miluje českou kulturu a píseň. Díky tanci se seznámil s manželkou Ksenií, roz. Trnkovou z Velkých Zdenec, s níž má třináctletého syna Bruna. Ksenie byla mistroveselkyní zdenecské Besedy, kromě toho vymýšlela choreografie pro taneční skupinu Vodička České besedy Velké a Malé Zdenec. Známost s Vladimírem jí přivedla k Holubičce.

Stejně jako jeho rodiče také Vladimír je od svých



gorského županství. Udržuje kontakty s Českým včelářským svazem a Výzkumným včelářským ústavem v Dole u Prahy, odebírá český časopis Včelářství a informuje se prostřednictvím internetu.

„Jsem liberálem,“ říká Vladimír. Před pěti lety se skupinou mladých lidí založil v Daruvaru pobočku politické strany Libra, která se po třech letech stala součástí Chorvatské národní strany (HNS). Za úspěšného politika považuje Radimira Čučiće. Je odborným ekonomem a proto se Varaždinské županství tak silně hospodářsky rozvíjí, jak v prámýslu, tak v zemědělství a školství.

Pět včelářských generací Bílků



„Děda Miroslav a babička Ladmila pocházejí z mynských rodin: děda byl z mýns na Hovce ve Velkých Zdenecích a babička, rozená Hušková, z mýns na Teplé v Daruvarském Brestově. Děda začal po gymnáziu v Hrubočném Pošti pracovat na poli ve Velkých Zdenecích. Na konci druhé světové války absolvoval kurs pro české učitele a pak působil na škole v Horanin Daruvaru. Tady se oženil a začal s krajaňskou aktivitou, kterou přenesl na celou rodinu. Od roku 1949 učil v České základní škole Josefa Růžičky v Končenicích a stal se jejím ředitelem. V Končenicích se narodil Vladimírův otec Zdenko a strýc Jaromír.

V roce 1960 se rodina přestěhovala do Daruvaru, kde byl Miroslav Bílek nejprve učitelem a potom i ředitelem České základní školy Jana Amose Komenského. Účinnou dobou byl dokonce ředitelem obou škol a dlouho řadu let i úspěšným předávkem České besedy Daruvar.

V době jeho působení byl pro české školy a pro daruvarské besedy zápasem pose-

mek ve Tkoni na ostrově Palmanu. Miroslav Bílek byl znám jako příjemný, společenský člověk a vynikající organizátor a zanechal blahobyt stopy ve školství a krajaňském životě vůbec.

Vladimírův otec Zdenko zabil po absolvování školy rodinu se Zdenkou Kligovcovou z Daruvarského Brestova. „Matka pracuje jako učitelka

zeměpisu a dějepisu na České základní škole J. A. Komenského v Daruvaru, stejně jako strýc Jaromír, který vyučuje fyziku a techniku.“ Vladimír má staršího bratra Jitku a sestru Ljdiu.

„Jsem hrdý na to, že se vícím, kdo k nám z citujný zavazují divi, jak jsme si mohli zachovat české zvyky, kulturu a jazyk. Píší bych si, abychom to, co máme, soustavně zvelebovali.“

PŘÍLOHA Č. 17

Kandidát na poslance české a slovenské menšiny Vlado Cabrnoh

**Nezávislý kandidát
na poslance v Chorvatském sněmu
Vlado Cabrnoh**

Narodil se 18. 5. 1957 v Končenicích. Po absolvování České základní školy J. Rážíčky v Končenicích a střední učitelské školy v Daruvaru pracoval jako vedoucí obchodu v daruvarském podniku PIK Ilova. V roce 1982 začal spolupracovat se slovenskou firmou Agrotehnika Ljubljana. Stejně jako členové rodiny, manželka Danica a dcery Sandra a Maja, je členem České besedy Končenic. Někteří akce ČB Končenicé sponzoruje. Jako školák byl členem folklorní skupiny ČŽS J. Rážíčky v Končenicích.

Zvolíte-li mě, budu se snažit:

- Změnit volební zákon pro příslušníky menšin a uplatňovat lidská práva a svobody.
- Zrychlit decentralizaci, působit na lokální a regionální rozvoj hospodářství.
- Více pečovat o menšiny v oblasti školství a kulturních styků s mateřským státem.
- Navázat hospodářské kontakty s podnikateli z Čech, v čemž mám zkušenosti.
- Finančně podporovat činnost Besed a Matic.

Pro naši lepší budoucnost

Podnikat jsem začal s malým množstvím barev a nářadí pro malířství již v roce 1991, osamostatnil jsem se v roce 1993 a v Daruvaru otevřel svůj obchod, nekdě, no i druhý. Spolupráce s českými podniky začala se Společnými kartáčovými v Buchlovicích, dnes s firmou Colorlak u Uherského Hradiště. K podnikatelskému mému přelomu přispěla k české menšině, která žije na Daruvarsku, a znalost českého jazyka. Před 10 lety jsem začal jezdit na české veletrhy hledět spolupracovníky a navazoval kontakty. Kromě chorvatských a českých firem spolupracuji i se slovenskou firmou (Helios Domžale), slovenskou (Chemolac Smolenice) a švýcarskou firmou (C&C Basel). Báhnem dlouhodobě spolupráce a českými podniky jsem se před pěti lety stal generálním zástupcem a dovozcem barev a laků v Chorvatsku.

Jestliže se stanu poslancem, chci být školákem a základním školám umožnit větší finanční podporu. Důvodem je rozšíření jazykových znalostí, protože právě ona je prostředkem pro zachování identity. Chci být pasobit i v oblasti uplatňování lidských práv a volební zákon přizpůsobit menšinám. Žijícím v Chorvatsku. Chci být přispět ke zrychlení decentralizace, aby se život na vsi zlepšil a aby se snížila asimilace. Ke splnění těchto požadavků je nutné vytvořit hospodářské podmínky a zaměstnat více lidí a spolupracovat i s ostatními státy.

**Nechci slibovat,
chci s vámi
spolupracovat!**

Můj cíl
NEŽÍT Z POLITIKY,
ŽÍT PRO NI
A LEPŠÍ BUDOUCNOST
VŠECH OBYVATEL.

Do politiky jdu kvůli vám všem, nejen kvůli sobě!

**Nezávislý kandidát
na poslance
v Chorvatském sněmu
Vlado Cabrnoh**

*Vážené krajanky a krajané,
ještě jednou
si rozmyslete,
koho budete volit!*

*Osm let se slibovalo a slibuje se zase. Píšte se, proč se některý z nás snaží stát se poslancem v Chorvatském sněmu?
Chcete lepší budoucnost menšin v Chorvatsku?
Doufám, že ano, proto se 25. listopadu zúčastněte voleb.*

*Dobře si rozmyslete, kdo s kým podepsal koalici pro případ, že bude zvolen do Sněmu. Ten bude muset poslouchat toho, kdo ho kandidoval a nebude nezávislý. Bude jednat jako člen některé z politických stran, která není vaše. Píšte se, proč se někteří zase tolik snaží stát se poslancem v Chorvatském sněmu?
Nevěřte těm, kteří tvrdí, kolik peněz, různých dárek, finančních podpor poskytl Českým besedám, vždyť ty peníze nebyly jejich, ale je získali z rozpočtu obou států - Česka a Chorvatska. Dovolují si to napsat, protože svou předvolební kampaň financují z vlastních prostředků a ne jako ti, kteří dostali finanční podporu od různých politických stran. Není to malá částka, jde o 350 tisíc kun, určených jen pro předvolební kampaň. Bylo by rozumnější, kdyby tuto částku věnovali školákům. Vždyť děti jsou naše budoucnost.*

Já, Vlado Cabrnoh, jsem NEZÁVISLÝ a nekorumpovaný, jak v hospodářství, tak v politice. Mám energii, abych s vámi spolupracoval.

PRO LEPŠÍ BUDOUCNOST VŠECH NÁS.

NECHCI SLIBOVAT, CHCI S VÁMI SPOLUPRACOVAT.

Prosím o vaši podporu - na volebním lístku zakroužkujte
ČÍSLO 2 - VLADO CABRNOH
Pěkně vám děkuji

Do politiky jdu kvůli vám všem, nejen kvůli sobě!

PLACENÍ STRÁNKY

Zdroj: Přílohy časopisu Jednota 2007, roč. 62 č. 44 - 46

PŘÍLOHA Č. 18

Kandidát na poslance české a slovenské menšiny Zdenka Čuchnilová

Mgr. Sc. Zdenka Čuchnilová

Kandidátka na poslance české a slovenské menšiny v Chorvatském sněmu

KANDIDUJI SE ZNOVU ZA POSLANKYNI ČESKÉ A SLOVENSKÉ MENŠINY V CHORVATSKÉM SNĚMU.

Vážené krajaneky a krajané!
Co jsem pro vás a pro menšiny udělala v uplynulých poslaneckých mandátech:

- mluvovala jsem o uplatnění všech menšinových zákonů.
- postarala jsem se o finanční zabezpečení rozhlasového vysílání v českém a slovenském jazyce.
- podporovala jsem menšinová vydavatelství.
- zajistila finanční podporu pro stavby a rekonstrukce Českých a Slovenských domů (Rijeka, Prekopaska, Jazvenik, Bjelovar, Verovice, Daruvar, Triglava, Meuzurac, Bjelistevec, Jelsavec, Naticky Markovec, Miljevac...)

Umožněte mi pokračovat v započatém, vždy s vědomím, že:

POLE SE NEOBDĚLÁVÁ SLIBY, NÝBRŽ PRACÍ A MOZOLY.

VE VŠECH AKCÍCH JSEM VÁS, MILÍ KRAJANÉ, PODPORovala A BYLA S VÁMI.

Mgr. Sc. Zdenka Čuchnilová

Kandidátka na poslance české a slovenské menšiny v Chorvatském sněmu

Politicky jsem aktivní od roku 1993. Byla jsem zvolena do shromáždění Bjelovarsko-bilogorského županství, stala jsem se členem zastupitelstva a měla jsem na starosti resort zemědělství.

V roce 1995 jsem se stala přednostkou nově založeného správního úřadu pro zemědělství v županství. Jsem jedním ze zakladatelů Bjelovarského zemědělského vědecku v Gudovci.

I když jsem zvlétla v lokálních volbách, místo starosty jsem přemohla koalici liberální strany a nastoupila na místo ministarostky města Daruvaru.

Všude jsem pozitivně pracovala a ze sebou nechal radu kvalitně odpracovaných škol. Několik akcí, které jsem založila, se koná ještě dnes:

V roce 1998, když byla Česká republika partnerským státem Záhřebského vědecku, využila jsem možnost prezentovat daruvarské hospodářství a českou komunitu v Daruvaru právě na stánku ČR.

Tak byla získána možnost navázat hospodářské styky s mateřskou zemí.

Byla jsem prvním organizátorem Vinodaru v r. 1999 v Daruvaru, oslavy zlaté svatby dopřevě bylo 40 manželských párů, které do té doby oslavily 50 let manželství.

Hospodářství a podnikatelství je mým koníčkem. Středě 30 let jsem pracovala na různých úsecích v zemědělství (vedení zemědělského laboratorně-technického zemědělského kombinátu, komerční ředitelka v daruvarské Potravnice aj.).



Mgr. Sc. Zdenka Čuchnilová

OBČANÉ, ZVOLTE MĚ A SVÝM HLASEM MĚ OPRÁVNĚTE K ZASTUPOVÁNÍ ČESKÉ A SLOVENSKÉ MENŠINY

Umožněte mi pokračovat v započatém:

- důsledném uplatňování Ústavy Republiky Chorvatska a zaručených lidských práv a svobod, menšinových zákonů a práv
- usilovat o hospodářský a sociální rozvoj s důrazem na další změny v hospodářství, podnikování vývozu, zabezpečení kapitálu, zvýšení výroby a zaměstnanosti
- splnit plán zemědělského rozvoje rurálního prostoru a zvýšení úrovně života na vesnici

Můj cíl je i nadále:

ZAMĚSTNANÝ KRAJAN, SPOKOJENÝ A ŠTASTNÝ KRAJAN!

Svým hlasem mi umožníte dokončit reformy ve:

- školství, protože vědomosti, výchova a vzdělávání jsou základem rozvoje
- soudnictví, jehož cílem musí být účinné fungování právního státu
- zdravotnictví, protože je zdraví tělesným, duchovním i sociálním blahobytem
- důchodové soustavě – Důchod není dar, nýbrž získávané právo žít důstojně
- procesu decentralizace, pro vytvoření kvalitní lokální a regionální správy a veřejné služby

PROŠÍM O VAŠÍ PODPORU, ABYCHOM TYTO CÍLE SPOLEČNĚ USKUTEČNILI!

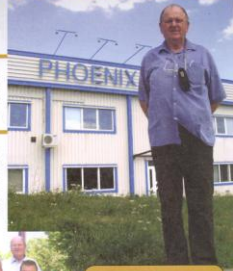
Kandidát na poslance české a slovenské menšiny Jiří Fofonka

Aby se o Čechách v Chorvatsku víc vědělo

Jmenovali se Jiří Fofonka je mi 64 let a v letních volbách bych se chtěl kandidovat za českou a slovenskou menšinu, do chorvatského Parlamentu. Mým cílem není zbohatnout, ale zvýšit úroveň české komunity a pomoci jí v její činnosti. Postráím rakouský důchod a voliční kampaň si budu hradiť z vlastních prostředků.

Pocházím z české rodiny. Narodil jsem se v roce 1943 ve Zámčici u Gostivice, jako jeden ze tří synů Věry roz. Karelkové, a Františka Fofonkových z Dežanovce. Vždy jsem měl kladný vztah k zemědělství, čímž jsem se však vzdělal. Po České základní škole v Dežanovci (tehdy má A. Daněk) jsem rok studoval na učební škole v Novém Vinohradě a pak na střední zemědělské škole v Krizevčicích. Sám jsem se zemědělským technikem a začal pracovat jako agronom v zemědělském podniku v Blagorodovci, 5. manželce Anny roz. Fortkové z Novgradu Podravského, která absolvovala učební školu v Krizevčicích, se nám po roce narodil první syn Dalibor (44), v současnosti vedoucí továrny Phoenix, pak Dražen (42), nyní vedoucí výroby sportovního textilu v Orahovici a Goim (32), vedoucí mateřské školy Fortuna Fedem v Rakousku. Zaměstnáváme celkem 50 lidí. Všechny děti mají vysoké vzdělání.

Manželka pracovala v Bjelovaru jako učitelka a po něm návratu v ústí studovala na vyšší učitelské škole. Já jsem



VZOROV POLITICE
Z chorvatských politiků je nyní zstarek Vlada Gostovic, se kterým předsedá Chorvatská Sjednocení. Z politiků jichých není žádný český prostředník. Václav Havel, ze země Irska, Orahovice je rozšířil malotřídě předseda Chorvatska, který má v nadcházejících volbách veřejně podporu.

při zaměstnání vystavoval VŠM zemědělskou školu v Krizevčicích a zaměstnal se jako ředitel zemědělského podniku v Nové Raci. V blízkosti se nacházel i tvárná na výrobu prutů, kde pracoval nejméně bratr František (1944), mluvil jsem fyzik, který má a staršího bratra Jana s výrobou prutů sennými.

V roce 1971 jsem se rozhodl orientovat se na výrobu prutů a stoujů na jejich výrobu. Po roce se přidal i Jan. Výroba se postupně rozšiřovala, zaměstnávali jsme více lidí. Jedna provozovna již nestíhala. Výroba jsme si rozdělili na několik lokalit. Jan v Dežanovci, já v Nové Raci a František v Bjelovaru.

Od roku 1973 jsem sám vedl firmu v Rakousku, pak jsem ji přenesl synovi. V roce 1990 jsem od starosty Orahovice dostal nabídku na spolupráci – koupil jsem rok sportovní halu a z Rakouska jsme přestěhovali provozovnu se stroji, nyní je tam provozována na výrobu sportovního oblečení. V roce 1991 jsme ve Studenci u Ostravy založili textilní firmu sportovního oblečení s 20 zaměstnanci. Robíme, vlnu jsme již, tvrdí domů levného textilu z Asie, museli zavřít.

Průmysl a stroje na jejich výrobu prodávám po celém světě. Své výrobky nabízejím na veletrzích od Chicaga, přes Moskvu, Singapur až po Shanghai. Největší úspěch máme v německém Düsseldorfu. Letos na podzim se zúčastníme strojírenské veletrhu v Bm.

Nic neslibuji, co řeknu, to platí

Základem mého programu je zachovat všechny aktivity Českých besed, škol, školek, kulturních družstev, vydávatelství atd. Zároveň vše funguje, protože Svaz Čechů je dobře organizován. Důraz kladu na výuku češtiny ve školách (podporu nás chorvatští stáři), organizaci kurzů českého jazyka a zajištěním o studium v Čechách svých dětí. Pomocí získat stipendia. Mladá generace bohužel stále méně hovoří mateřským jazykem a to je škoda. Asimilaci nemůžeme zastavit, ale ji můžeme zpomalit. Proto bych chtěl,



Češi v Chorvatsku KDVM

Češi jsou pracovní. Mám dvě dceru srovnání s třemi partniři k bohatství a podnikovými. V Zákrédu, Daruvaru, Bjelovaru vlastní české banky, nádobu, provazár, jarka aj. Každý druhu má ve Slavonii byt český. Ty ženy v nemocích vřít, ale mohou být poměrně. Chorvatský trh je velký, ale vstupem do EU bude celá oblast velmi zajímavá pro investování českých firm do chorvatského hospodářství.

V Chorvatsku máme 10-15 českých podnikatelů, kteří by se toho mohli ujímat. Mým heslem je ekonomicky silný jedinec – silná rodina. Na všech úrovních bych chtěl informovat o existenci Čechů v Chorvatsku. O nás vědí pouze ti, co za to mají zapláceno. Konkrétně: mám v plánu poslat na podzimním brněnskému veletrhu stánek, kde se budou poskytovat informace o chorvatských vstupu a městech, kde Jiří Čelík, samostatně za přítomnosti českých zástupců a hudebních souborů z Chorvatska, a použitím propagačního materiálu atd. Informace by se poskytovaly i prostřednictvím médií. V Čechách se o neprojevovaly dostatečně zájem.

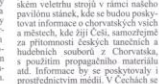


Češi v Chorvatsku KDVM

Češi jsou pracovní. Mám dvě dceru srovnání s třemi partniři k bohatství a podnikovými. V Zákrédu, Daruvaru, Bjelovaru vlastní české banky, nádobu, provazár, jarka aj. Každý druhu má ve Slavonii byt český. Ty ženy v nemocích vřít, ale mohou být poměrně. Chorvatský trh je velký, ale vstupem do EU bude celá oblast velmi zajímavá pro investování českých firm do chorvatského hospodářství.

studentům z Orahovice poskytnout bezúplatně půjčky na studia, které splácí až po jejich ukončení.

Orahovice má malou přímýsovkou zima, do nově 30 hektarových bych chtěl přilákat kapitál z ciziny. Jsem bohatý diverem, máme čisté vody, krásnou přírodu, žijeme doprostřed jezero, Slováci a Španělé.



Češi v Chorvatsku KDVM

studentům z Orahovice poskytnout bezúplatně půjčky na studia, které splácí až po jejich ukončení.

ZAKROUŽKUJTE ČÍSLO 4

Proč máme volit z české listiny?

Protože je to občanská povinnost a nás Čechů je tak málo, že jestliže nebudeme volit své kandidáty, hrozí nebezpečí, že zmizíme anebo nás vymažou.

Věřte, takových je dost.

Jiří Fofonka

Zástupce starosty Orahovice
Kandidát na poslance Čechů Slováků v Chorvatském sněmu

ZAKROUŽKUJTE ČÍSLO 4

DEJTE MI SVŮJ HLAS!

Otázky, zveřejněné na Radu Daruvaru, na které jsem nedostal odpověď:

1. Pani Čučnilová, my, vaši soupeři, financujeme své kampaň sami. Vy jste k tomu účtu z rozpočtu dostala 350 000 kn. Je to spravedlivé?
2. Pane starosto, polovina vašich voličů je vázána na českou menšinu. Za rok a půl se starosta bude volit přímo volbou. Vy si doopravdy myslíte, že vyhrájete volby?
3. Drahe Čelky z Čelí, mi voliči, co si myslíte o mém programu, jehož cílem je zabezpečit finanční prostředky z českého státního rozpočtu za účelem aktivit české komunity?
4. Pani Čučnilová, vy jste jako poslankyně za poslední rok inkasovala 1 milion kn. Neodpověděla jste mi na otázku, kolik z těch peněz získaly české besedy a Svaz Čechů.
5. Pane starosto, proč jste snížil dotace České mateřské školy Ferda Mravenec? Chtěl jste snížit počet skupin a dát výpověď vychovatelce?
6. Pánové Klige, Zákora a Hlušičko, vy byste měli v městské radě zastupovat zájem české menšiny. A vy hlasujete proti. Nestydíte se?
7. Pani Čučnilová, je pravda, že jste zaměstnala manželku jako soukromého řidiče?
8. Pani Čučnilová, víte, že jsem vás přihlásil ke státní etické komisi, protože o mně zveřejňujete nepravdivé údaje?
9. Pane starosto, neodpověděli jste mi na otázku, proč jste v Daruvaru zrušil české nápsy.
10. Vážení kandidáti a mi političtí soupeři, proč se vyhýbáte žhavým tématům? Proč se nevyjadřujete o daruvarském starostovi a jeho vztahu k nám Čechům a o penězích pani Čučnilové? Proč jste jako svata voda?

Co vytýkám současné poslankyni a ostatním kandidátům:

Je nutné zdůraznit, že sněmovní poslankyně Z. Čučnilová navrhuje, aby se nezávislým poslancům v současném mandátu za tuto kampaň vyplácelo 350 000 kn. Hádáte správně, její návrh byl schválen. Tento zákon přivede ostatní kandidáty, kteří se zúčastní voleb a kampaň si hradí z vlastních prostředků, do nepravdivého postavení. Z toho důvodu jsem podal žalobu Ústavu státní soudu. Nečekávám, že se problém do voleb vyřeší, ale byl to můj morální čin.

Jestliže se setkáme veškeré příjmy naší poslankyně v tomto roce, dostaneme:
350 000 kn na pravidelnou činnost
350 000 kn na předvolební kampaň
300 000 kn na brutto plat
1 000 000 kn (milion kn) CELKEM

Je nutné zdůraznit, že sněmovní poslankyně Z. Čučnilová navrhuje, aby se nezávislým poslancům v současném mandátu za tuto kampaň vyplácelo 350 000 kn. Hádáte správně, její návrh byl schválen. Tento zákon přivede ostatní kandidáty, kteří se zúčastní voleb a kampaň si hradí z vlastních prostředků, do nepravdivého postavení. Z toho důvodu jsem podal žalobu Ústavu státní soudu. Nečekávám, že se problém do voleb vyřeší, ale byl to můj morální čin.

Jestliže se setkáme veškeré příjmy naší poslankyně v tomto roce, dostaneme:
350 000 kn na pravidelnou činnost
350 000 kn na předvolební kampaň
300 000 kn na brutto plat
1 000 000 kn (milion kn) CELKEM

Z uvedeného je vidět, že pani poslankyně více než dobře zpeněžila zastupování nás Čechů ve Sněmu. Bylo by zajímavé porovnat, kolik finančních prostředků v letošním roce získal Svaz Čechů. Je pravda, že Besedy určitě částky obdržely, ale jedná se pouze o drobný z miliónu. Abychom získali přehled o jakou částku se jedná, uvádím, že jde o 3 000 kn čili o dva průměrné důchody denně.

Náš poslanec nemůže být nezávislým ani politicky aktivním, on zastupuje Čechy, a proto by všechny prostředky měly být odevzdány na účet Svazu Čechů. Zavazují se, že za je tím budu řídit.



POZOR - NEBEZPEČÍ

Nás kandidátů Čechů je 8 a jenom jeden Slovák. Hrozí nebezpečí, že se naše hlasy rozplynou a do Parlamentu bude zvolen Slovák, což by pro nás Čechy bylo špatné.

Jsem hlavním kandidátem, mám nejlepší program, navštívil jsem přes 4 000 Čechů a proto mi dejte svůj hlas!



Během kampaň jsem se setkal s více než 4 000 Čechů. Dostal jsem přehled o tom, jak žijeme. Jsem mimořádně spokojen, že jsem vedl kampaň od domu k domu. Mě záleží, jsou absolutně pozitivní, všude jsme byli pěkně přijati, tosto cestou jsem děkuji za upřímnost. Omlouvám se těm, které jsem nemohl navštívit, poskytnu se totiž po celém Chorvatsku. Jsem na nás Čechy pyšný.

KAKO GLASAMO

Dolaskom na biracko mjesto trebate izjaviti, da želite glasati za manjinsku listu i tražiti listić českých kandidata. Mene ćete naći pod brojem 4 kao Juraja Fofonjku.

Váš
Jiří Fofonka

Ing. Jiří Fofňka
Ljudevita Gaja 43
33 515 Orahovica

Předmět: Žádost o potvrzení kandidatury

Vážené Češky, Češi, členové předsednictva a předsedové Českých besed.

Žádám vás o podpoření mé kandidatury za poslance Čechů a Slováků do Parlamentu Chorvatska. Svaz Čechů a Slováků by se měl před podáním kandidatur domluvit o kandidovaných. Jestliže některý z kandidátů bude zvolen do Parlamentu a kandidoval ho Svaz, finanční prostředky pro činnost poslance v částce 400 000 kn ročně (tj. 1,6 miliónů kun za 4 roky) budou během mandátu na účtu Svazu. Doposud měla tyto prostředky na svém osobním kontě k dispozici naše poslankyně Čuchnilová. Předsednictvo nemá přehled o tom na jaké účely jsou prostředky využívány. Připomenu pouze poslance maďarské menšiny, který byl odsouzen na rok vězení kvůli neúčelové spotřebě prostředků. Tím nechci tvrdit, že se tak chová i naše poslankyně. Kromě výše uvedené částky dostává paní Čuchnilová, jako nezávislá kandidátka, i 350 000 kun za předvolební kampaň. Připomínám, že jmenovaná byla navrhovatelkou tohoto amandmánu v Parlamentu. Přidáme-li k tomu ještě brutto plat zjistíme, že naše poslankyně má pouze za letošní rok k dispozici milion kun tj. 3 000 kun denně, což je ohromná částka. A jak je známo při kandidatuře jsou finance nezbytné. Protože je tím však ohrožena rovnoprávnost ostatních kandidátů, kteří se chtějí voleb zúčastnit podal jsem ústavnímu soudu (viz příloha) žalobu. Víím, že sice do voleb nebude vyřešena, ale považoval jsem to za svou morální povinnost.

Svaz musí převzít kontrolu nad všemi finančními prostředky. Jedná se totiž o peníze daňových plátců. Náš poslanec nemůže být ani politikem, ani nezávislým, protože zastupuje zájmy nás Čechů a Slováků: a musí hájit zájmy našich menšin. Za své činy je zodpovědný Svazu Čechů a Slováků.

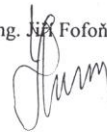
Domnívám se, že jsem si kandidaturu do Parlamentu zasloužil, protože:

- Pocházím z významné české rodiny. Otec a bratr byli českými učiteli v pěti českých obcích (otec František v Bjelovaru a Velkých Zdencích a bratr Jan v Kaptole, Holubňáku a Dežanovci). Všichni se aktivně účastnili činnosti české menšiny.
- Jsem úspěšným podnikatelem. Velkou rodinu mám finančně i materiálně zajištěnou, všichni se zabývají podnikatelstvím.
- Finanční prostředky nejsou motivem kandidatury do Parlamentu. Dostávám velký rakouský důchod, který převyšuje poslanecký. Materiálně jsem nezávislý a svou kampaň si financuji z vlastních prostředků.
- Mám politickou zkušenost, momentálně vykonávám funkci zástupce starosty města Orahovice (volontérsky). Jsem liberálem.
- Velmi dobře znám Českou republiku; působil jsem tam jako podnikatel. Dvacet let jsem vedl firmu ve Studénce u Ostravy a 10 let jsem byl spolujednatel firmy ve slovenské Brezové.
- Z jazyků ovládám chorvatštinu, češtinu, němčinu, italštinu a velmi dobře rozumím slovensky. Vystudoval jsem agronomii.

Ještě jednou vás žádám, abyste podpořili moji kandidaturu do Parlamentu a dali mi příležitost realizovat mé ideje a program.

V Orahovici 26. září 2007-09-27

Ing. Jiří Fofňka



Kandidát na poslance české a slovenské menšiny Miloslav Malina



Miloslav Malina

Kandidát na poslance české a slovenské menšiny v Chorvatském sněmu

Narodil jsem se v roce 1968 v Horním Daruvaru, kde žiji dodnes. Vychodil jsem Českou základní školu Jana Amose Komenského v Daruvaru. Střední zemědělskou školu jsem absolvoval také v Daruvaru. Politiku se aktivně zabývám tři roky. Začal jsem jako model listiny Nezávislých sedláků Chorvatska na lokálních volbách pro město Daruvar. Na náhlí listině bylo nejvíce Čechů. Je mi líto, že to krajané nepoznali. Nejvíce blaží dali CHSS, HDZ, SDP a nezávislé listině Viktora Pierebana. To jsou

Organizovali jsme kulaci stůl v Hrubčném Poli o více než českých náplavě.

Byla pořádána tisková konference na téma dvojjačinnost, používání české menšinové vlajky (případ v Horním Daruvaru), o otázce financování požada pro českou menšinu na Radio Daruvar.

Odsadili jsme hlasovní radních české menšiny v Daruvaru proti zájmem české menšiny. Kritizovali jsme postávkový české a slovenské menšiny, protože se málo zabývala řešení našich problémů.

Jsem před volbami, hovoří se o menšinových problémech, hlásí se také Svaz Čechů, problémy se nesamji odhládk.

To, co mneho generací Čechů svou pracovitostí na tomto území vytvořilo, a práva, která menšina dosáhla, se nemohou jen tak zatlapat.

Co bylo učiněno pro menšinu

O zmlou zákona o zastoupení příslušníků menšiny v lokální samosprávě a v vládní menšinové listiny, aby se radní volili stejně, jako se volí menšinové poslance do Chorvatského sněmu.

Abý představitelé menšiny na všech úrovních o důležitých záležitostech jednali porádkem kulturního stávk.

Nebežda se svým mandátem obchodovat, nemělo mě nádko koupit. Kampaň si financuji sám. Nikdo jsem nechtěl, nikdo nechtěl. Starám se o lepší život lidí a situaci v hospodářství. Buďte podporovat ekonomický rozvoj české a slovenské komunity v RHK. Se stránkou mám smlouvu: jenže budu zvolen, z 20 000 kus, které strana dostane na politickou činnost, měsíčně zůstane straně 5 tisíc a 15 tisíc bude využito pro činnost menšiny.

O co budu usilovat

V krajském podnikatelském pásmu zorganizovat menšinové skupiny podnikatelů různých vředlin. I skupiny v zemědělství s cílem navazovat styky s Českou republikou a jinými státy pro rozvoj hospodářství. Nikdo to nechtěl za nás, musíme to udělat sami. Někdejší podnikali celý život daleko od naší komunity, menší politické strany a svou národní příslušnost jako kábat, teď se ohlédli.

Demokratiški Centar

bi, kolik nahospodářili. Těti se, proč čekali do dne, jenli chtěli menšinské pomoci, proč tak nechtěli dítve? Na to nepotřebovali volby.

Jsem členem malé strany, ale svou práci vykonávám svědomitě. Věna Skare-Ožbolová byla prvním pátrarem posledekých Dušicek, které se konaly v Daruvaru. Mě se je líbilo. Čech pracovat, je uprodivivá, rozumí menšinovým problémům a chce pomoci. Je řečí. Jsem dobrý tým. Rozmyslete si, koma dáte svůj hlas, dáte-li ho mně, já vás nechtám, buďte bojovat za naše práva.

Co se týká poslaných Zdenky Čučulimové, která kandidovala jako žena na vesnici, nestalo se. Zákony, které byly schváleny za jejího mandátu, zvyšovaly dovozní ceny. Peníze na zemědělské podpory ošlely z větší části na dovoz dobytka z ciziny a k domácímu chovu telat se nedostaly. Na shromáždění sedláků Horního Daruvaru jsem žádal od poslanců vyvěření, proč se tak stalo, řecká, že je to v pořádku. Když se dobytek doveze z ciziny, je za tři měsíce doma. Z. Čučulimová byla na funkci ministranky, když se rozhodlo, mají-li Daruvar, Dežanovec a Končevice být zahrnuty do území zvláštní péče, nedělo k tomu. Říká se, že menšinové poslance má být nezávislé, také je pravda, že velké strany nezájmají problémy menšiny, více mohou pomoci strany malé. Nezávislí poslance je osmnoem, po určité době se musí přiklonit k některé straně.

Zemědělská politika

Vypracoval jsem program DC na zlepšení podmínek hospodářství a zaměstnání. Program si můžete přečíst na webových stránkách DC: www.demokratiški-centar.hr. Účastil jsem se mnoha schůzí a seminářů zemědělců, podporoval jsem přímou náplavu v zemědělství. Byl jsem iniciátorem výměny všech sebekých stránek v Chorvatsku. Vyrobilo to příchodem 90 sdružení do komunity, kde dohodnuto žít od vlády, aby vyplácela dotace do zemědělství. O organizaci setkání sebekých vředlin v Končevicích se řadily konvenční sdružení Nezávislých sedláků a předseda Zdenka Baletka.

In jnu nedělejší otázky, které jsem se snažil vyřešit. Projel si jako náhlí změnou více, například usiloval o spojení vesnic pěknými asfaltovými silnicemi, o opravě cest do poli, o více mající ku venčickému domě, přehovav, poli a lesů.

Chci vrátit mládež do vesnic, zlepšit podmínky jejich života.

strany, které nerepektují práva české menšiny. Politicky jsem se začal angažovat sňhodou, vypravokoval mne k tomu vesničané na shromáždění nezávislých sedláků Chorvatska v Horním Daruvaru jako pokrokového zemědělce, který zá zemědělské problémy a život na vesnici.

Když byla sestavena ministryně spravovat Věna Skare-Ožbolová, postavili jsme se za ni, aby chom je udrželi, že není sama, že bojujeme za spravedlnost a naši společnost bez krádeží a korupce.

Sjednocením strany Nezávislých sedláků Chorvatska a Demokratického centra získaly obě strany na sílu. Vladimír Novotný, diplomovaný novinář, se stal hlavním řečníkem strany. Mato Milinari předsedou sdružení pro zemědělství a já členem hlavního výboru Demokratického centra, členem rozšířeného předsednictva a členem výboru pro národní menšiny. Na sjezdu vznikla strana Josa dva Česi, tím se nemůže pochtit žádná jiná strana.

Placena stránka

Placena stránka

Zdroj: Přílohy časopisu Jednota 2007, roč. 62 č. 44 - 46

PŘÍLOHA Č. 21

Kandidát na poslance české a slovenské menšiny Jasna Vaníčková-Filová

Jasna Vaníčková-Filová
dipl. bohemistka

**Nezávislá kandidátka
za českou a slovenskou menšinu
do Chorvatského sněmu**

Počet příslušníků české menšiny velice klesl. Při každém novém sčítání obyvatel je nás o 20 procent méně (v roce 1991 – 13 086, v roce 2001 – 10 510). Situace je ještě smutnější, když jde o mateřský jazyk. Počet krajani, kteří češtinu považují za svůj mateřský jazyk, klesl dokonce o 30 procent. Jestliže budeme takto pokračovat, tak vbrzku žádného poslance nebudeme ani potřebovat!

Jazyk je, jsem o tom přesvědčena, opravdu nejdůležitější pro zachování vlastní identity, a jediné tak i celé keramické identity. Zpomínání námluce by dnes už nemělo být otázkou žádných peněz (dotekla upřímně si myslím, že nikdy otázkou peněz ani nebylo). Je to práce pro každého z nás, dnes, v rodině – tak abychom se nebáli spíše češtinu, aby učení češtinu dětem nikdy nebylo záležit. Není, jestliže mají podporu rodičů.



mateřské školy už nebudou započítí peníze, ale velká zodpovědnost a vůle komunikovat, spolupracovat, trvat na argumentech. Stejně tak v případě rovnoprávného používání českého jazyka, protože doposud nejsou využity všechny možnosti, které stanoví zákon.

Menšinový poslanec musí být ve službě menšiny!

Na podnikatelství, výdělek, prima auto..., na to nám dnes už v celé Evropě nestačí a angličtina, kterou se domluvíme kdekoliv. Ale průřezek v češtině, zachování si vědomí kdo jsem, odkud přicházím a kam jdu, to je něco úplně jiného. To jsou základy, na kterých si stavíme každý svůj domek nazvaný život.

Práci osobu, která se oficiálně jmenuje „menšinový poslanec“, proto vidím především jako práci úředníka, kterému krajane dali důvěru jednat v jejich prospěch na státní úrovni, ale stejně tak i spolupracovat na všech lokálních úrovních. Pro znovuzavedení jazyka do české

Ve více si vážím všeho, co Svaz Čechů udělal v oblasti spolupráce s Českou republikou, která k nám investovala desítky milionů kun, a přitom nikdo z jeho vedení neřekl „já jsem vám dal(a) peníze“, poněvadž to považoval za svou práci, kterou vykonává ve prospěch všech. Jsem přesvědčena, že stejně tak by to mělo být i v případě druhé důležité složky – poslance, který nás všechny, od dětíček po osamělé babičky bez důchodu, představuje a zastupuje především na chorvatské státní úrovni. Finanční prostředky ze státního rozpočtu jsou peníze všech nás, kteří platíme daně, menšinám se rozdělují rovnoprávně a spravlivě. Není to náčí dánek, ale povinnost podle platných zákonů. Jinými slovy, nikdo nikomu nic nedává z vlastní kapsy, a tak bychom to měli jasně také říkat. Proto jsem si jista, že český a slovenský poslanec v žádném případě nesmí být nad menšinou, ale musí být plným menšinovým úředníkem. Na to nebude nutné polebovat úřad, nýbrž poctivost, srdce a alespoň trochu odvahy!



Jasna Vaníčková-Filová

Jasna Vaníčková-Filová
dipl. bohemistka

**Nezávislá kandidátka za českou
a slovenskou menšinu do Chorvatského sněmu**

Jsem úplně nezávislá kandidátka, jelikož jsem nikdy nevytvářovala ani nebyla členkou žádné politické strany; jsem přesvědčena, že kandidát za menšinového poslance musí být úplně nezávislý

10 let se zabývám problematikou české menšiny v Chorvatsku a o ni hovořím v médiích; během natáčení svých reportáží jsem se seznámila se stovkami krajani a přesvědčila se, že je mnohé problémy lépe vidět „ve dvoře“ než z první řady

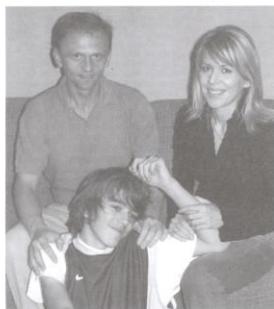
Češi a Slováci žijí v Chorvatsku už kolem dvě stě let. Svazy a Besedy, čili spolky působí výjimečně dobře, není proto zapotřebí do jejich činnosti a zasahovat. Naopak, poslance by jí měl podpořit nejen na státní úrovni, ale i ve spolupráci se županstvími, městy a obcemi, kde žijí příslušníci menšiny

menšinové otázky v oblasti školství, informování, rovnoprávného používání menšinového jazyka, je nutné vyřešit kvalitněji a ihned, tam kde vzniknou, bez konfliktu a bez odkladu

Jazyk je nejdůležitějším prostředkem pro zachování kultury a tradice, vlastní identity, české a slovenské identity. Učením jazyka se snažíme o zpomalení asimilace, a proto každá menšina potřebuje odborníky v vysokokvalitním vzdělání. Je to jediná cesta, která nás může odvést i do Evropy, a tam a tak budeme blíže i naší staré vlasti



Ne politikanství, ano menšiny!



Manžel, mr. dr. med. Branko Fila, chirurg v biogvarské nemocnici, pochází též z české rodiny z Dolních Střezan. Z Daruvara je do Biogorovi oba přivedlo hledání pracovního místa. Syn Filip je žákem osmé třídy Draže základní školy v Bježovnu, a kromě v košíkové, našel velkou zálibu ve zvířatech, a proto téměř všechny víkendy tráví u babičky a dědy v Dolním Daruvaru.



Během své novinářské práce se Jasna Filová setkala a natočila reportáže i s mnohými proslulými osobnostmi českého politického a kulturního života. V roce 2005 to byl rozhovor s režisérem Jiřím Menzilem, který jí prozradil, proč je důležité být si vědom, ze které omálie vesnicko-pocházejí.

Kampaň financují vlastními prostředky – plánují nakládat ve výši 100 000 kun.

PŘÍLOHA Č. 22
Kandidát na poslance české a slovenské menšiny
Bohumil Kopecný a Ivan Miler



Kandidát
Autochtonní chorvatské
selské strany
Autohtona hrvatska
seljačka stranka A-HSS



na poslance
do Chorvatského sněmu

Bohumil Kopecný, dipl./ing.

Programové cíle:

1. Hospodářský rozvoj krajů, především zemědělství, kde žijí příslušníci české a slovenské menšiny
2. Navázání spolupráce s českými a slovenskými firmami
3. Další rozvoj školství v mateřském jazyce
4. Finanční a odborná pomoc menšinovým spolkům pro kulturní činnost
5. Zachování a zlepšení menšinových práv

Má dlouholetá zkušenost v hospodářství, především ve výrobě, investicích a zahraničním obchodě, jsou garancí, že splním to, co jsem vám slíbil.

Váš kandidát, Bohumil Kopecný

IVAN MILER

NEZÁVISLÝ KANDIDÁT NA POSLANCE ČESKÉ A SLOVENSKÉ MENŠINY V CHORVATSKÉM SNĚMU

IVAN MILER, EKONOM, SE NARODIL 8. ČERVENCE 1931 V PAKRACI. JE OTCEM DVOU DĚTÍ A DĚDOU DVOU VNOUČAT. ŽIJE V PAKRACI V ULICI KRÁLE TOMISLAVA 41. OD ROKU 1971 ŽIL A PRACOVAL VE ŠVÝCARSKU. ODEŠEL TAM, PROTOŽE BYL KVŮLI POLITICKÉMU PŘESVĚDČENÍ PRONÁSLEDOVÁN. VE ŠVÝCARSKU ZÍSKAL DŮCHOD.

Do Sněmu chci vnést švýcarský duch spravování země. Byl jsem válečným donátorem, jsem nositelem uznání, které mi udělil první prezident Chorvatska dr. F. Tuđman, a dalších cen a poděkování.

Budu usilovat o to, aby sedlákům zůstal jejich majetek a aby jim byla zajištěna jistá existence, o účinnější soustavu podpor a zvýšení důchodů. Dnes v Chorvatsku vládnou tajkuni, kteří je vydrancovali, poškodili jeho důstojnost a dignitu dobrovolníků domovinské války. Dobrovolníkům se musí umožnit, aby se aktivně zapojovali do života svého prostředí. Zastupovat je musí opravdoví patrioti, a ne ti, kteří podporují vládnoucí struktury. Důchodcům a dělníkům se musí zajistit důchody a platy, ze kterých mohou důstojně žít. Budu usilovat o to, aby všichni občané RCH byli před zákony rovnoprávní.

Jsem ochráncem menšin. Jejich práva se neuplatňují. Nebude se to stávat, když do Sněmu RCH budou zvoleni ti, jimž záleží na občanech a menšinách a ne na sobě samých, jak se dělo dosud.



NOVĚ ZVOLENÝ CHORVATSKÝ SNĚM MUSÍ:

- skoncovat s tajkunským spravováním státu
- skoncovat s korupcí ve všech vrstvách státní správy
- odebrat neprávem získaný majetek přestavbou a privatizací
- přinést zákon o nezastarávání kriminálu
- vysokými pokutami přinutit občany na věrnost a poctivost
- zabránit tajkunům pracovat v státní správě

Proto vyzývám občany Republiky Chorvatsko, vyjděte na volby, abychom zvítězili nad tajkuný. To je důvod, abyste volili pro Sněm Republiky Chorvatsko.
VÁŠ IVAN MILER

• PLACENÁ STRÁNKA •

PŘÍLOHA Č. 23

Názory kandidátů na poslance české a slovenské menšiny na parlamentní volby a kampaň

Vladimír Bílek

SWAZ BY V BUDOUČNU
MĚL MÍT SVÉHO KANDIDÁTA

Volby proběhly dobře, přestože se vyskytly určité nedostatky. Myslím si, že Svaz by měl všechny kandidáty pozvat na společnou schůzku, aby se vidělo, co ze svých předvolebních slibů může kdo splnit, aby příští kampaň pro menšinového poslance nebyla taková jako letos. Možná by Svaz měl v budoucnu mít svého kandidáta, ale už rok před volbami.



Moje stanovisko bylo jasné od samého začátku: odmítám nabídku být kandidátem dvou politických stran a kandidoval jako úplně nezávislý. Výsledky voleb známe. Lidé se mě ptají, jaké to je prohrát o tři hlasy. Pokud jde o českou menšinu, jsem

byl pěkně přijat, což dokazuje, že Češi jsou bez skromnosti výjimečně kulturní národ. Byl to pro mě pěkný zážitek, který by byl úplný, kdybych volby vyhrál. Jsem spokojen, že prakticky všichni kandidáti měli podobný program, jehož základem byla výuka češtiny na všech úrovních a zajištění dodatečných finančních prostředků z Čech. Já bych pouze doplnil – přivést české firmy, které by do Chorvatska investovaly.

Negativním zážitkem pro mě bylo to, že se redakce Jednoty pokoušela můj poslední článek cenzurovat.

Bohumil Kopecký

KAMPAŇ PODLE MOŽNOSTÍ

Co říci o volbách po volbách? Takové výsledky jsem vlastně očekával.

K dispozici jsem měl jen omezené prostředky, na rozdíl od některých

členů kampaň. Lidem je třeba vysvětlit, že jestliže někomu podepsali kandidátku, neznamená to, že za něj musí hlasovat.

Od nové poslankyně Z. Čuchnílové očekávám, že bude pracovat na tom, aby se změnil volební zákon, abychom členy menšinových rad při dalších volbách opravdu volili, a ne abychom je jenom potvrdovali. Na listinách musí být lidé, které navrhuje Beseda, nemůže je navrhnout několik lidí nebo Svaz. Očekávám, že se v budoucnu bude přesně vědět, co je práce Svazu a co poslance. Očekávám také, že budou krajané důkladně informováni o činnosti menšinových rad a jejich úkolech.

Ivan Miler

LIDÉ NEPOCHOPILI,
ŽE JDE O JEJICH OSUD

My, nezávislí kandidáti, jsme upo-

Předvolební kampaň a volby

přesvědčen, že jsem je vyhrál. Ve druhé volební jednotce, kde žije téměř 90 % Čechů v Chorvatsku, mi voliči dali přes 250 hlasů víc než ostatním kandidátům. Zůstanu aktivním v kulturním i v politickém životě menšiny a věřím, že budeme dobře spolupracovat i s poslankyní, protože k vyřešení problémů je nutná spolupráce všech menšinových těles. Děkuji všem, zvláště rodině, třicetiletému týmu a všem, kteří mi důvěřovali, podpořili mě a dali mi svůj hlas.



příležitost nedostal, protože voliči to nepochopili.

jiných kandidátů, takže jsem si nějakou větší kampaň nemohl dovolit. Já, který jsem chtěl něco dát, zvláště co se týká hospodářství, jsem tu

zorižovali, že jsme jediní, kteří budeme chránit zájmy malého člověka, ale nebyli jsme pochopeni. Nepochopili to ani malí podnikatelé.



Voliči svou pozornost věnovali velkým politickým stranám.

Také usměrnění Čechů a Slováků při volbách na velké strany upozorňuje, že lidé nepochopili, že se jedná o jejich osud, jejich existenci, o živnostníky, školy, školky. Nepochopili, že právě oni budou ponechání napospas velkým politickým stranám, které si po volbách na ně vůbec nevzpomenou a zapomenou i na to málo, co v předvolební kampani slibovaly. Velké strany se starají jenom o velké hospodářské firmy, velké obchodní řetězce.

Volební zákon HDZ nespočívá na demokratických principech. V listech jako je Jednota byste měli upozorňovat Sněm, že je třeba změnit volební zákon, aby občané mohli volit svého favorita a ne být nuceni volit politickou stranu.

Jiří Fofňka

ČEŠI JSOU KULTURNÍ NÁROD

Základem mé kampaně bylo navštívit voliče „od dveří ke dveřím“. Kampaň považuji za úspěšnou a pro mne nade vše poučnou.



Komunikoval jsem s celkově 3000 Čechy a viděl, jak žijí. Jsem zvláště hrdý na to, že v každém domě jsem

Miloslav Malina

MUSÍ SE MLUVIT PRAVDA

Je mi líto, že jsem jako menšinový

kandidát neprošel.

Vladimíru Bílko-

vi zazlívám, že voličům

neřekl pravdu.

Jestliže bude kandidovat

v dalších volbách, voliči na to

jistě nezapomenou.

Tvrdil, že je nezávislý a potom se

při zprávách o výsledcích voleb HNS

chlubila, že má menšinového poslance,

Bílka. Není v pořádku takto podvádět voliče. Navíc není v pořádku,

že jednotlivé Besedy vedly pro svého



Jednota
ORGÁN SWAZU
ČECHŮ
V REPUBLICE
CHORVATSKO

Vydává nakladatelství Jednota 43500 Daruvar, náměstí Krále Tomislava 7, Pošti, schránka č. 54, telefon: redakce a administrace 331-121 a 331-456, fax: 331-488, e-mail: niu-jednota@bj.t-com.hr - Šekový účet PB Zagreb a.s. 2340009-1100019747 - Devizní účet: PB Zagreb a.s. 2340009-100000013-70200-3100000-042549 - Redakce a hlavní a odpovědná redaktorka Libuše Stráňáková - Redakční kruh: Vlasta Daňková, Ljilje Dujmenovićová, Lida Crozovićová, Željko Podsednik, Alena Raisová, Marie Selicharová, Jana Štaňová, Zdenka Tábořská, Lela Voborská a Věra Vyslydová - Vychází každou sobotu v nákladu 1500 výtisků. Rukopisy a fotografie se nevracejí. - Celoroční předplatné v tuzemsku 240 kn (60 kn za čtvrtletí) a celoroční v cizině 70 eur nebo 90 US dolarů nebo 110 CA dolarů.

Fotografie na titulní stránce: Mato Pejić

Informace o Svazu Čechů v Republice Chorvatsko na www.savez-ceha-rh.t-com.hr

Izdávac: Novinsko izdavačka ustanova „Jednota“ 43500 Daruvar, Trg kralja Tomislava 7 - Tisak: „Grafodar“ d.o.o. Daruvar, ul. P. Svačića 73

Financirano iz Državnog proračuna Republike Hrvatske preko Savjeta za nacionalne manjine.

Číslo

47

vyšlo

8. 12.

2007

Názory kandidátů na poslance české a slovenské menšiny na parlamentní volby a kampaň

Nová poslankyně Zdenka Čuchnilová

DOMINOVALY MENŠINOVÉ A HOSPODÁŘSKÉ OTÁZKY

Děkuji všem, kteří za mne hlasovali, kteří mi dali svou důvěru. Děkuji také všem, kteří mi gratulovali na novém zvolení za poslance české a slovenské menšiny v Chorvatském sněmu. Děkuji Besedám, ve kterých byla uskutečněna má kampaň, kterou jsem finančně hradila, že jejich členi vyslechli můj program, problémy s kterými jsem se setkávala, že mi přednesli své návrhy, čemu bych v novém mandátu měla věnovat pozornost. Je mi líto, že jsem nebyla i v dalších Besedách. Je mi líto, že všechny Besedy nevedly veřejně kampaň pro kandidáty, které preferovaly. Na jedné straně hovoříme o demokracii, toleranci a přitom jsme neupřímní a neřekneme veřejně, koho podporujeme. Věřím, že budu i dále mít dobrou spolupráci s oběma menšinami. Já se o to vynasním.

Výsledky voleb menšinového poslance ukazují, že dva neúspěšnější kandidáti nezískali společně ani tolik hlasů, jako já sama před čtyřmi roky. Svědčí to o tom, že tak velký počet kandidátů hlasy roztrávil. Tato kampaň byla nejspínavější dosud, byla nemorální...

Na základě své osmileté zkušenosti soudím, že jako menšinový poslanec musím ještě více působit politicky, že potřebujeme politickou elitu, kterou budou podporovat i menšinové instituce.

V mé kampani dominovaly menšinové a hospodářské otázky. Čas-



stát přinutí, abychom plnili zákony, což je náš velký problém. V Unii se nemůže stát, aby se nerespektoval zákon, schválený parlamentem.

Většina Besed působí na venkově, proto se hodně otázek vztahovalo na zemědělství. Zemědělství musí být konkurenčně schopné. Kromě

oči poslance kandidátů

Stejným způsobem hodnotí letošní předvolební kampaň všechny menšiny v Chorvatsku. Malá odezva všech příslušníků menšin, jenom 20 %, svědčí o tom, že menšiny chtějí působit na to, jak budou žít a kdo bude v zemi vládnout.

to mi byla kladena otázka, jaké je mé mínění o vstupu RCH do EU. Evropská unie bez Chorvatska může být, Chorvatsko bez EU bohužel ne. Nemusíme však spěchat, Chorvatsko se musí na členství důkladně připravit, realizovat všechny potřebné reformy. Vstup do EU nás jako

beneficí musíme definovat zemědělskou politiku, využívání zemědělské půdy, aby mladí lidé, kteří se zemědělstvím chtějí zabývat, přesně věděli, co je čeká a co mají vyrábět. Musíme také definovat nacionální zemědělský důchod, který zemědělcům zajistí existenci a slušný život.

J. Vaníčková Filová

NEMYSLELA JSEM SI, ŽE JDE O PENÍZE

Jsem vděčná všem těm krajanům, kteří mi svým hlasem vyjádřili důvěru. Uvědomuju si, že těch 309 hlasů je plný sál Českého domu v Daruvaru, a to není zrovna málo.



Z celého průběhu předvolební kampaně mám však velmi špatný dojem, kterého se asi těžko zbavím. Netušila jsem, že při volbě tak důležité osoby jako je menšinový poslanec v Chorvatském sněmu, jde v první řadě o peníze. Je pravda, že kdo má peníze, ten je lehce rozdává, zvlášť když mu je dal někdo jiný, například strana nebo stát. Já jsem za celou kampaň nedala nikomu nic. I kdybych ty peníze měla, dala bych je raději někomu, kdo potřebuje invalidní vozík, než abych za ně kupovala hlasy.

ZÁLEŽÍ PŘEDEVŠÍM NA DOBRÉ A VSTRÍCNÉ SPOLUPRÁCI

Přestože jsme se snažili získat vyjádření všech kandidátů, kteří se o post menšinového poslance ucházeli, nepodařilo se nám to. Vlado Cabrnoh odmítl komentovat, Andrej Kurie se vyjádřil, že průběhem kampaně spokojen není. Byla podle jeho názoru příliš ovlivněna množstvím peněz, které jednotliví kandidáti do ní mohli vložit. V závěru stejně všechno záleží na dobré a vstřícné spolupráci se zvoleným poslancem.

Připravili vd, žp, ar, ms, ls



Všechny své účty jsem také dala k dispozici Gongu. Myslím si ale, že všichni to udělat nemohou, a že se stávají věci, které i z právního hlediska nejsou v pořádku. Nejde jen o peníze, ale například i o zapojování do kampaně menšinové rady na straně jednoho kandidáta. O takových věcech se nemá mluvit.

Jednota 5

PŘÍLOHA Č. 24

Výsledky voleb do České menšinové rady města Daruvar 2007

REPUBLIKA HRVATSKA
BJELOVARSKO-BILOGOŠKA ŽUPANIJA
GRAD DARUVAR
Gradsko izborno povjerenstvo Grada Daruvara

Klasa: 013-01/2007-01/01
Ur.broj: 2111/01-01-2007-4

Daruvar, 17. lipnja 2007. godine

Temeljem članka 24. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (NN broj 155/02) i članka 50., 51., 63. i 65. Zakona o izboru članova predstavničkog tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN RH 44/05) Gradsko izborno povjerenstvo Grada Daruvara utvrđujući rezultate izbora za izbor vijeća nacionalnih manjina i predstavnike nacionalnih manjina, na temelju rezultata svih glasova na biračkom mjestu utvrđuje i objavljuje sljedeću

ODLUKU

Za izbor članova VIJEĆA ČEŠKE NACIONALNE MANJINE u Gradu Daruvaru:

Izborna jedinica ima ukupno Glasovalo	1980 birača	
Važećih glasačkih listića	284 birača	- 14,34 %
Nevažećih glasačkih listića	284	
	0	

Kandidati su dobili sljedeći broj glasova:

1. Marija Bubić	113
2. Drahuška De Bona	148
3. Tomislav Doležal	127
4. Kareli Hašpi	137
5. Alenka Horak	129
6. Jiri Hubinka	121
7. Leonora Janota	172
8. Zdenka Kutli	133
9. Damir Malina	163
10. Slavko Pokorny	125
11. Romana Rašetić	142
12. Marija Res	111
13. Alojz Stranjik	125
14. Vitomir Veltruski	132
15. Ante Zadro	151

Za članove VIJEĆA ČEŠKE NACIONALNE MANJINE u Gradu Daruvaru izabrani su kandidati:

1. Marija Bubić
2. Drahuška De Bona
3. Tomislav Doležal
4. Kareli Hašpi
5. Alenka Horak
6. Jiri Hubinka
7. Leonora Janota
8. Zdenka Kutli
9. Damir Malina
10. Slavko Pokorny
11. Romana Rašetić
12. Marija Res
13. Alojz Stranjik
14. Vitomir Veltruski
15. Ante Zadro

Članovi Povjerenstva:

1. Olga Šimon-Daněk
2. Miroslav Nemeš



PREDsjedNIK
Damir Palatinuš

PŘÍLOHA Č. 25

DOTAZNÍK

Dobrý den, jsem studentka oboru Sociální antropologie na Univerzitě v Pardubicích v České republice. Provádím v Daruvaru a jeho okolí výzkum zaměřený na studium Čechů a jejich život v Chorvatsku. Proto Vás prosím o spolupráci při vyplnění těchto dotazníků. Získané informace budou zpracovány v diplomové práci. Dotazníky jsou anonymní a poskytnuté údaje nebudou použity k jiným účelům

Pokyny pro vyplnění:

- odpovědi zakroužkujte
- u některých (označených) otázek je možno zvolit více odpovědí
- u některých odpovědí máte prostor pro písemné vyjádření
- u stupnice (škály) vyberte jedno číslo a zakroužkujte ho (nejedná se o známky)

1) Jak hodnotíte svoji znalost českého jazyka? (Zakroužkujte)

Výborná znalost českého jazyka 1 2 3 4 5 6 7 Neznalost českého jazyka

2) Jaká je vaše národní (etnická) identita? (Zvolte pouze 1 variantu a zakroužkujte)

česká 1 2 3 4 5 6 7 chorvatská (nebo)
česká 1 2 3 4 5 6 7 srbská

3) Kým se cítíte být?

a) Čech b) Chorvat c) Srb d) mám více identit

(jaké).....

4) V čem spatřujete výhody a nevýhody dvojí identity, popište:

Výhody:.....

Nevýhody:.....

5) Lze poznat na lidech jaké jsou národnosti? A jak se pozná jestli je někdo Čech, Chorvat, nebo Srb?

- a) ano–podle
- b) ne

6) Vyberte ze stupnice 1-7, co si představíte, když se řekne Čech

(Označte vždy 1 číslo v 1 řádku, nejedná se o známky)

pracovitý, pilný	1	2	3	4	5	6	7	líný
klidný	1	2	3	4	5	6	7	agresivní, horkokrevný
přátelský	1	2	3	4	5	6	7	nepřátelský
veselý	1	2	3	4	5	6	7	smutný
společenský	1	2	3	4	5	6	7	individualista
skromný	1	2	3	4	5	6	7	náročný
štědrý	1	2	3	4	5	6	7	lakomý
hrdý	1	2	3	4	5	6	7	zahanbený
věřící	1	2	3	4	5	6	7	bez víry
otevřený	1	2	3	4	5	6	7	uzavřený
chytrý	1	2	3	4	5	6	7	hloupý
politický	1	2	3	4	5	6	7	apolitický

Vyberte ze stupnice 1-7, co si představíte, když se řekne Chorvat (Označte vždy 1 číslo v 1 řádku)

pracovitý, pilný	1	2	3	4	5	6	7	líný
klidný	1	2	3	4	5	6	7	agresivní, horkokrevný
přátelský	1	2	3	4	5	6	7	nepřátelský
veselý	1	2	3	4	5	6	7	smutný
společenský	1	2	3	4	5	6	7	individualista
skromný	1	2	3	4	5	6	7	náročný
štědrý	1	2	3	4	5	6	7	lakomý
hrdý	1	2	3	4	5	6	7	zahanbený
věřící	1	2	3	4	5	6	7	bez víry
otevřený	1	2	3	4	5	6	7	uzavřený
chytrý	1	2	3	4	5	6	7	hloupý
politický	1	2	3	4	5	6	7	apolitický

7) Jaké postavení mají Češi žijící v Chorvatsku vůči Chorvatům?

- a) rovnoprávné

- b) projevuje se diskriminace (v čem).....
c) podřazené
d) jiné
(napište).....

8) V jakém postavení je česká menšina vůči ostatním menšinám? (popište).....
.....

9) Jaký význam má pro českou minoritu v Chorvatsku zástupce menšiny v politice? (např. poslanec české a slovenské menšiny)

- a) velký význam b) malý c) žádný d) nevím

/Dotaz pouze pro osoby, které označily v otázce č. 9 a)/

10) V čem vidíte význam zástupce menšiny? (můžete označit více možností)

- a) bojuje za práva menšiny c) prosazuje názory menšiny
b) zviditelňuje menšinu na veřejnosti d) podporuje menšinu
e) jiný význam (vypište)

11) Zapojujete se do politického dění? (Možnost označit více odpovědí)

- a) chodím volit
b) aktivní členství v politické straně
c) kandiduji/kandidoval jsem
d) účast na politických schůzích
e) aktivní účast v předvolební kampani
f) přemlouvání jiných, aby hlasovali určitým způsobem
g) psaní dopisů veřejným nebo politickým funkcionářům
h) politické debaty s přáteli
i) pravidelné četba politicky orientovaných periodik
j) sledování politických pořadů
k) jiné (napište).....

12) Při volbách volíte (Označte)

- a) menšinového zástupce c) českého kandidáta
b) politickou stranu d) nechodím volit

13) Záleží Vám na zachování české identity? (Zakroužkujte)

Zachování české identity 1 2 3 4 5 6 7 Nezachování české identity

Identifikační údaje: (označte barevně)

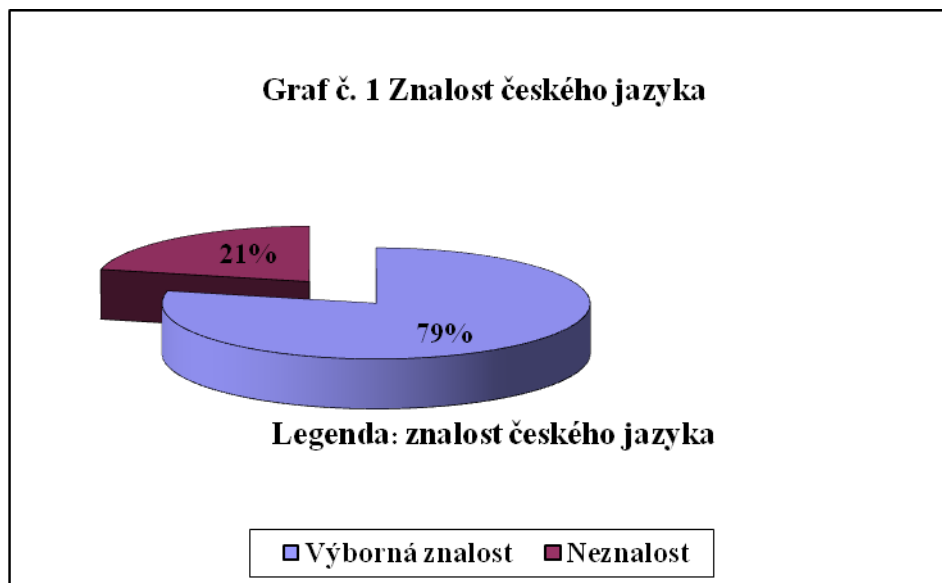
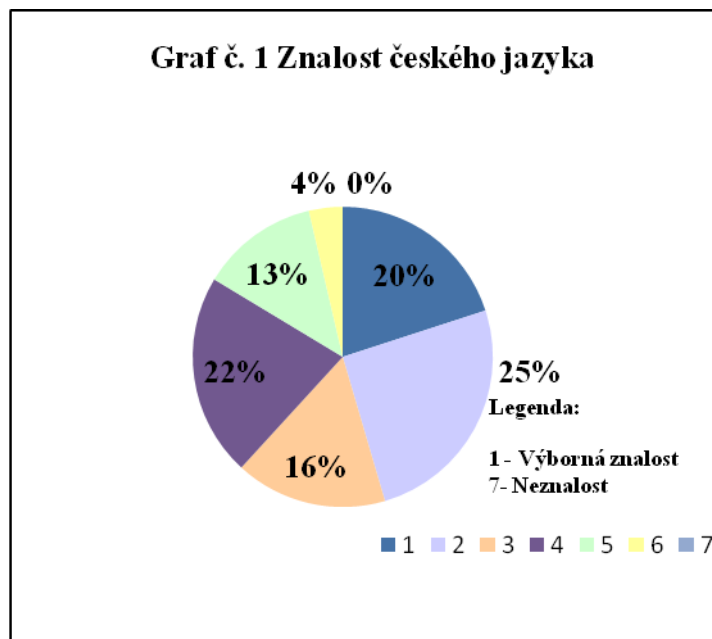
- | | | | | | |
|-----------------|---------|-------------|------------------|------------------|------------------|
| Pohlaví: | a) žena | Věk: | a) 18 - 29 let | Vzdělání: | a) základní |
| | b) muž | | b) 30 - 39 let | | b) vyučen(á) |
| | | | c) 40 - 49 let | | c) středoškolské |
| | | | d) 50 - 59 let | | d) vyšší škola |
| | | | e) 60 a více let | | e) vysokoškolské |

- Bydlíte:** a) ve městě..... (napište jméno města)
b) na vesnici..... (napište jméno vesnice)

Děkuji za Vaši ochotu a čas věnovaný vyplnění dotazníku. Přeji Vám hezký den a těším se na další spolupráci. S pozdravem studentka 5. ročníku Sociální antropologie, Univerzita Pardubice, Česká republika

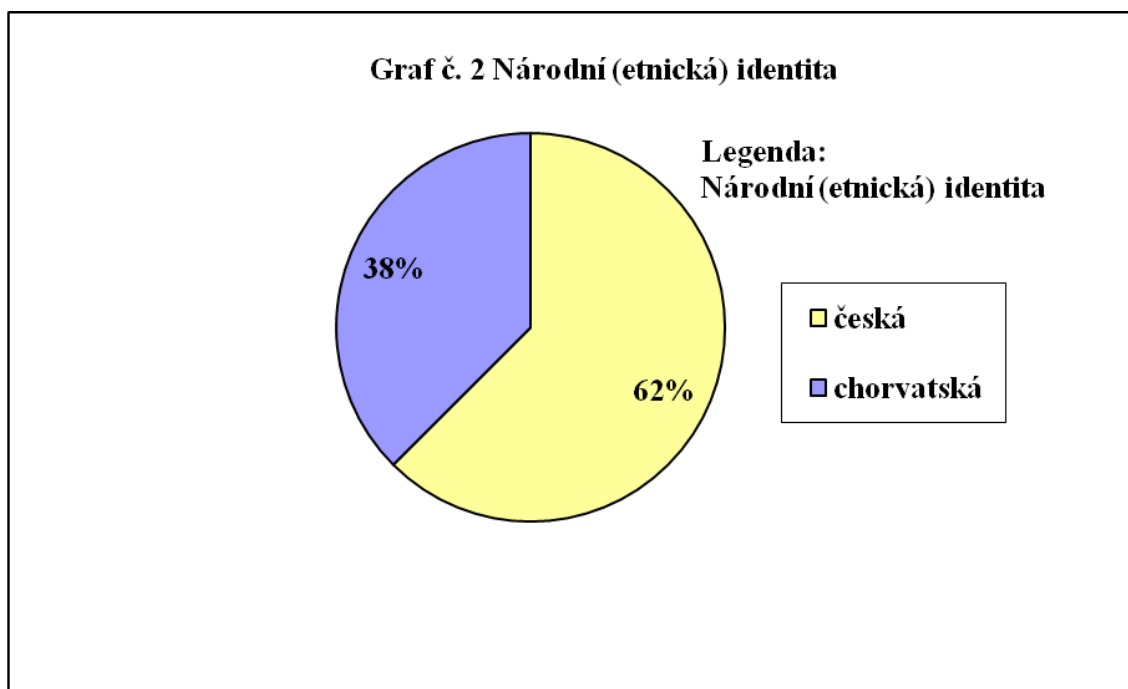
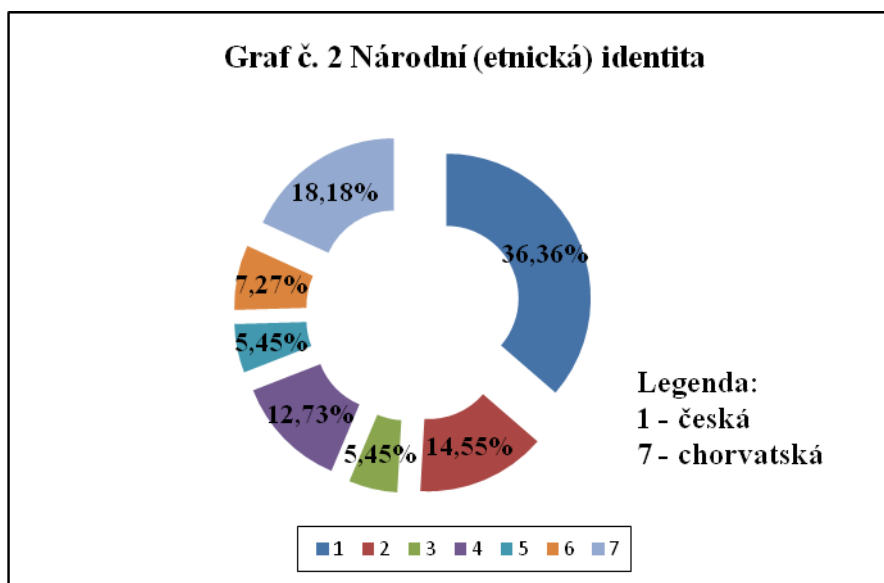
PŘÍLOHA Č. 26

Grafy k otázce č. 1 Znalost českého jazyka



PŘÍLOHA Č. 27

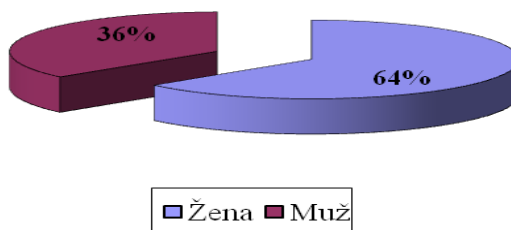
Grafy k otázce č. 2 Národní (etnická) identita



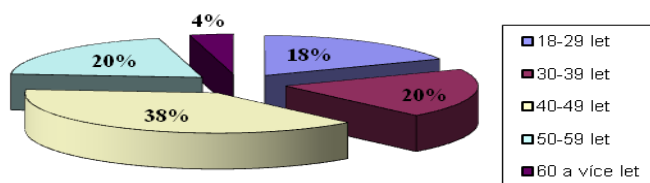
PŘÍLOHA Č. 28

Identifikační údaje respondentů zobrazeny v: Grafu č. 11 Pohlaví respondentů, Grafu č. 12 Věk respondentů, Grafu č. 13 Vzdělání respondentů, Grafu č. 14 Bydliště respondentů

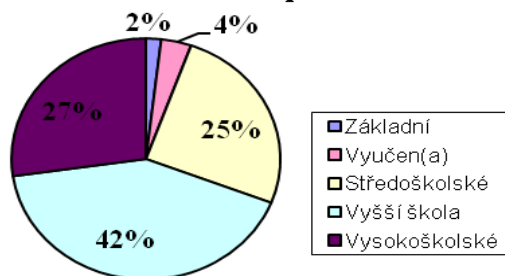
Graf č. 11 Pohlaví respondentů



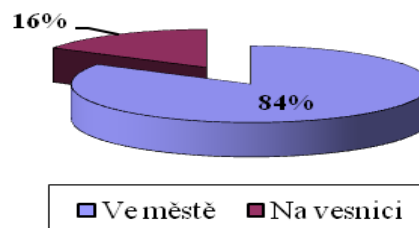
Graf č. 12 Věk respondentů



Graf č. 13 Vzdělání respondentů



Graf č. 14 Bydliště respondentů



PŘÍLOHA Č. 29
**Fotografie – český a chorvatský nápis na budově obecního
shromáždění Daruvaru v roce 1993**



Zdroj: Fotograf Tony Hnojčik, 1993 Daruvar

PŘÍLOHA Č. 30

Fotografie – chorvatský nápis na městském úřadu v Daruvaru v roce 2007



Městské zastupitelstvo města Daruvar



Městská rada města Daruvar

Problematika dvojjazyčnosti na Daruvarsku

2006
r. 61
č. 41

DARUVAR – MĚSTO PŘÍPAD, POKRAČOVÁNÍ

Žaloba ve prospěch demokratičnosti

Uprostřed minulého týdne se naše město znovu stalo středem zájmu všech možných médií. Rada pro národnostní menšiny Republiky Chorvatsko totiž 18. října jednohlasně rozhodla podat Ústavnímu soudu žalobu na město Daruvar kvůli neplnění slova zákona, konkrétně Ústavního zákona o právech národnostních menšin a Zákona o používání menšinového jazyka a písma. Vláda Republiky Chorvatska totiž stanovila lhůtu do 30. září, aby starosta Daruvaru společně s Ústředním úřadem pro státní správu, Radou pro národnostní menšiny RCH a s bjelovarsko-bilogorským županem znovu projednali otázku dvojjazyčnosti na území města Daruvaru. Když se tak nestalo, následovala žaloba, jak bylo upozorněno předem.

Připomeňme si, že problém dvojjazyčnosti a zděděných práv se Svaz Čechů pokoušel vyřešit už před několika lety, avšak bez úspěchu. Během posledních dvou let na jeho řešení a na sladěni daruvarských městských stanov s uvedenými zákony inzistuje Rada pro českou národnost města Daruvaru. Město, zejména starosta Z. Cegledi, se k požadavkům české menšiny od počátku chová odmítavě, dalo by se říci – i přezíravě. Kupodivu se takovému pohledu nedokážou vzepřít ani radní, kteří v městské radě zastupují českou menšinu.

Připomeňme si dále, že dvojjazyčnost se podle zákona může realizovat ve třech případech: 1. když příslušníci menšiny tvoří třetinu obyvatelstva, 2. když je s mateřskou zemí podepsána mezinárodní smlouva, která to stanoví, a 3. podle zděděného práva. Na základě počtu Čechů v příměstských obcích město povolilo dvojjazyčnost např. v Lipovci, Horním Daruvaru a Dolanech, ne však i v Daruvaru, kde je téměř sto let sídlo České besedy, kde víc než osmdesát let působí česká škola a kde víc než šedesát let sídlí Svaz Čechů.

Abý absurd byl větší, město svým statutem „dává“ Čechům právo mít českou školu (která je jako součást chorvatského školství financována přímo ministerstvem osvěty a město s tím nemá nic společného). Stejně tak

městský statut „dává“ Čechům právo na informování v češtině, vydavatelství Jednota však financuje Rada pro národnostní menšiny RCH, kdežto město na vydávání knih v češtině vyděluje minimální částku (letos ze 7650 kun ještě nevydalo nic). Zvláštní kapitolou je český pořad Radia Daruvar, jehož financování chce město vcelku přenechat Fondu pro rozvoj pluralismu, na což nemá ani právo ani kompetence. V poslední době eskaluje také problém české školky – město usiluje o sloučení české a chorvatské mateřské školky, a tím, že oběma školkám snížilo rozpočet o 25 %, je k tomu chce přinutit. Přitom je nutno připomenout, že česká školka dostává od republiky příspěvek na dvojjazyčnost. Město stejnou částku přispívá chorvatské školce s odůvodněním, aby zajistilo stejné podmínky v obou školkách, a to bez ohledu na to, že chorvatská školka není dvojjazyčná. Prakticky je tím česká školka diskriminována.

Věřím, že se problém dvojjazyčnosti a městského statutu bude muset vyřešit v náš prospěch. Nežádáme přece nic, co nepovoluje zákon. Vadí mi způsob, kterým se tento problém řeší. Vždycky jsme jednali klidně a s domluvou. Nesmělo se stát, aby vláda tak dlouho nereagovala a teprve teď se vyjádřila, že se problém má řešit. Měla to udělat už dávno.

Zákon je na naší straně

Děje se nám ohromná křivka. Jako stará menšina, která ve všech oblastech života přispěla k rozvoji tohoto kraje - abych ani nepřipomínala rok 1991 - jsme si takové jednání nezasloužili.

Nechápu v čem je problém, když nežádáme žádné finanční prostředky z rozpočtu, když jde jen o to, aby služební použití mateřského jazyka bylo statutem našeho města potvrzeno, už proto, že tu je sídlo všech institucí, které česká menšina má. Mám obavy, že by si v budoucnosti, pokud statut naše práva stanovená zákonem nepotvrdí, mohl kdekdo dovolit nerespektovat je.

Lenka Janotová,
předsedkyně Svazu Čechů v RCH

Ale vraťme se k žalobě. Co může přinést dobrého? Přednostu Rady pro národnostní menšiny RCH Alexandra Tolnauera se nám nepodařilo sehnat, stejně tak ani poslankyni Zdenku Čuchnilovou. Člen rady Furio Radin se vyjádřil, že neexistuje důvod, proč by Chorvatsko mělo nyní méně dvojjazyčnosti než bylo povoleno za bývalé Jugoslávie.

Jiný člen rady, Nikola Mak, tvrdí, že to není jen otázka Čechů v Daruvaru, ale že tento problém mají i jiné národnosti, čili že jde v rámci Chorvatska o globální problém. Přispěje tedy případ Daruvaru k tomu, aby se Chorvatsko stalo skutečně demokratickou a tolerantní zemí? Doufejme.

Prezident Mesić se při nedávné návštěvě italské menšiny v Ploštině vyjádřil, že jde jen o názor radikálně orientovaných jednotlivců, který je nutné překonat.

L. Stráňíková

Do roku 1993 byly na budově obecního shromáždění i na jiných institucích a firmách nápisy v chorvatštině i češtině, jak dosvědčuje fotografie Tonyho Hnojčika. Jak je to dnes, vidíte na dolním obrázku.



Jednota 5

PŘÍLOHA Č. 32

Názory kandidátů na poslance české a slovenské menšiny na otázku“ Jak si představují spolupráci se Svazem Čechů a se Svazem Slováků?”

Vladimír Bílek: „Česká menšina v RCH je nejorganizovanější na světě, proto je s oběma Svazy nutné zlepšit kontakty. Je nutné mít více sluchu k požadavkům menšiny, ctít její dlouholeté zkušenosti a činnost; působit v souladu s menšinou, protože Svazy jsou hlavními pilíři a nositeli aktivity menšiny, jak na kulturním, tak i osvětovém poli. Poslanec je spojovacím článkem, který by v politickém a hospodářském smyslu měl pomoci.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007). *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 14 s.)

Vlado Cabrnoh: „Jestliže se stanu poslancem Čechů a Slováků v chorvatském sněmu, budu kontinuálně spolupracovat s oběma svazy, jak se Svazem Čechů, tak i se Svazem Slováků, protože problémy menšin jsou přece problém všech nás. Nesmíme dovolit, aby se nám vzalo to, co jsme již měli.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 14 s.)

Zdenka Čuchnilová: „Jako i dosud budu plně spolupracovat se Svazem Čechů i Slováků, podporovat všechny krajanské spolky a jejich manifestace, spolu se Svazy řešit menšinové otázky. Od Svazů očekávám spolupráci při řešení menšinových otázek a respektování domluveného. Aby poslanec mohl bojovat o menšinová práva, musí za sebou mít menšinu.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007). *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 14 s.)

Zdenka Čuchnilová: „S oběma Svazy byla spolupráce dobrá. Svazy mají své úkoly v oblasti kultury, školství, dělají to dobře. Snažila jsem se pro tyto organizace získat co nejvíce prostředků, protože si to za svou bohatou činnost zaslouží. Svazy koordinují velký počet spolků, v kterých je hodně mladých lidí v tanečních, pěveckých, divadelních skupeninách, dechovkách...Když bylo potřeba něco vyřešit na ministerstvech, šli jsme tam vždycky spolu, protože některé dveře jsem jako poslankyně snadněji otevřela.“ (Selicharová, M. (2007). *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007. č. 39, roč. 62, 6 s.)

Jiří Fofonka: „Oba Svazy budu určovat úroveň mé spolupráce s mou politikou, to co budou ode mne žádat, budu propagovat v Parlamentu. Budu poslancem Čechů a Slováků, nikoli politických stran.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 14 s.)

Bohumil Kopecný: „Poslanec za českou a slovenskou národnost v Chorvatském sněmu musí mít mimořádně dobrou spolupráci se Svazem Čechů i Svazem Slováků. Oba Svazy, jak střešní menšinové organizace, plánují a provádějí akce, které jsou usměrněné na zachování identity příslušníků menšiny. Jedná se především o školství v mateřském jazyce a kulturní programy menšinových sdružení. Kromě toho musí Svaz Čechů a Svaz Slováků pečovat o zachování a provádění menšinových práv, která jsou stanovena ústavou. Menšinový poslanec musí být v neustálém styku s oběma Svazy a spolupracovat s nimi na všech uvedených akcích.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 15 s.)

Andrej Kuric: „Musím úprimne povedať, že pokým sme boli spolu v Zväze Čechov a Slovákov, spolupráca bola veľmi dobrá. Potrebujeme viac spolupracovať a navzájom si pomáhať. Ved' iba keď sa ľudia stretajú, kde si povedia, ale do očí, to čo možno nie je správne, to je opravdivá spolupráca a priateľstvo. Nám veľmi málo chýba, aby to bolo aj medzi našimi dvoma Zväzmi. Ústavný zákon pre národnostné menšiny Chorvatska je jeden z najkvalitnejších v Európe. Potrebujeme ho iba vedieť uplatňovať. Potrebujeme ho vysvetliť našim ľuďom. Tam, kde sa vyskytnú problémy, rozhovormi s predstaviteľmi štátnej a lokálnej moci riešavajú problémy. No, nikdy by sme nemali hladať väčšie práva, jako čo má väčšinový národ.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 15 s.)

Miloslav Malina: „Budu-li zvolen za menšinového poslance, budu podporovat všechny akce v organizaci Svazu Čechů i Svazu Slováků, spolupracovat s oběma Svazy, menšinovými radami a krajanskými spolky. V radách lokální správy by podle mne neměli být stranicky angažovaní lidé, protože ti potom nemohou vyhovět potřebám menšiny.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L. et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 15 s.)

Ivan Miler: „Jestliže se stanu menšinovým poslance, budu vždy k dispozici Svazu Čechů a Svazu Slováků, abych jejich návrhy a požadavky přednesl v Chorvatském sněmu. Postarám se také o to, aby se jednalo o diaspoře a aby se všem vystěhovaným umožnil návrat do Chorvatska. Dosavadní menšinoví poslanci této otázce nevěnovali pozornost.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 5 s.)

Jasna Vaničková Filová: „Snažila bych se spolupracovat, ale ne zasahovat do práce Svazu Čechů ani Svazu Slováků. Problémy, které se vyskytly, a největší z nich jsou úřední používání českého jazyka v Daruvaru a zrušení jesi v mateřské škole Ferda Mravenec, bych chápala za svůj hlavní úkol. Svazy jako střešní organizace Besed a Matic dokázaly, že umí a mohou velice dobře radit, ale plné uplatňování menšinových zákonů je práce nikoho jiného než poslance.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 15 s.)

PŘÍLOHA Č. 33

Názory kandidátů na poslance české a slovenské menšiny na otázku racionalizace v České školce Ferda Mravenec v Daruvaru

Vladimír Bílek: „Školka Ferda Mravenec není jenom problémem menšiny, jde o nedostatky ve starých zákonech o předškolní výchově, které se musí změnit. Šestá skupina by měla fungovat neformálním způsobem jako doposud. Později by se nedostatek prostoru měl vyřešit dostavbou školky ve spolupráci s českou vládou, chorvatským státem a majitelem školky, městem Daruvar. Fakt, že naše město poskytuje školce V. Názor na každé dítě o 75 kun měsíčně více nežli školce české, není snad třeba komentovat. Je to protiústavní a je za to zodpovědná městská rada.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 14 s.)

Vlado Cabrnoh: „Česká školka Ferda Mravenec musí pracovat tak jako doposud, proto je naší povinností umožnit do ní chodit dětem, které o ní mají zájem. Je nutné zvyšovat kapacitu školek a ne naopak, vždyť děti jsou naše budoucnost.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 14 s.)

Zdenka Čuchnilová: „Otázka šesté skupiny v české mateřské škole byla na programu jednání plných šest let. Školka byla zorganizovaná tak, aby skupina mohla fungovat. Také v této otázce městské vedení přerušilo dialog. Městská rada rozhodla o zrušení šesté skupiny právě v době, kdy ještě nebyla konstituována městská česká menšinová rada, která měla o této otázce jednat a dát své návrhy, jak problém řešit.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 14 s.)

Zdenka Čuchnilová: „Politika je kompromis možného. Často jsem měla jiné mínění, ale ze dvou špatných návrhů jsem volila ten lepší. Menšinové otázky mohly být samozřejmě řešeny kvalitněji nejen v Daruvaru – kdyby bylo více dobré vůle. Setkala jsem se s odporem jednotlivců.“ (Selicharová, M. (2007) In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 39, roč. 62, 7 s.)

Jiří Fofňka: „Jedním z mých cílů bude finanční prostředky pro činnost Čechů a Slováků získat z České republiky. Ročně by se jednalo o milión eur – z nich by se měly financovat školky, školy a české instituce. Česká školka by v budoucnu byla financována z Čech, tj. byla by bezplatná a přístupná i dětem ze smíšených manželství, tím by se znalost češtiny rozšiřovala a naše řady by zůstali... Uzavřením jeslí se totiž ztrácí jedna třída, tj. jedna generace. To nesmíme dopustit. Vždyť i tak každý rok počet Čechů klesá.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 14 s.)

Jiří Fofňka: „Daruvarský starosta nejen nedovoluje české nápisy, nýbrž diskriminuje i českou školku, protože se méně peněz z rozpočtu vydává na českou než na chorvatskou školku. Připomínám, že na dalších lokálních volbách se starostové měst a obcí budou volit přímo. Nebudou se moci skrývat za politickou stranu. Volit se bude konkrétní osoba. Daruvar je národnostně smíšené prostředí. Takovéto starostovo chování je

možné, ale dlouhodobě nepřijatelné.“ (Fofňka, J. (2007). In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007. č. 5, roč. 62, 13 s.)

Bohumi Kopecký: „Stejně tak se nesmí dovolit omezení práce a rozvoje jak české mateřské školky v Daruvaru, tak i ostatních českých a slovenských školek.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 15 s.)

Andrej Kuric: „Čo sa týka českej materskej školky, tu nevidím žiaden problém. Ak nám Ústavný zákon to umožňuje, je potrebné zmobilizovať rodičov, a potom nám nikdo toto právo nemože odmietnuť. Ak sa vyskytne problém, potrebné je rozhovormi, dialógom, spoluprácou s predstaviteľmi lokálnej a štátnej moci riešiť tieto nedorozumenia. (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 15 s.)

Miloslav Malina: „Co se týče šesté skupiny české mateřské školy, myslím, že o problému byla veřejnost pozdě informována. Město mělo tuto otázku nejdříve projednat s menšinovými institucemi a potom ji dát k jednání na svá tělesa. V případě, že by to nešlo takto řešit, pak se měl na toto téma zorganizovat kulatý stůl. V takovýchto případech se podle mne musí maximálně využívat demokratických metod, a pak musí při řešení menšinových problémů všichni být zajedno.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 15 s.)

Ivan Miler: „Město musí udělat vše pro to, aby byl vrácena i šestá skupina v české mateřské škole.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 15 s.)

Jasna Vaníčková Filová: „To co se stalo české školce je podle mě zasahování do pedagogických standardů, což si ani jeden z radních a ani jedna městská rada nemůže a nesmí dovolit, proto bych konzultovala Ministerstvo školství. Dělení dětí a vyhledávání jejich nacionality při zápisu je zároveň těžké porušování lidských práv.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007) *Kandidáti na poslanecký post odpovídají*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 15 s.)

PŘÍLOHA Č. 34

Názory a odpovědi lidí na problematiku dvojjazyčnosti v Daruvaru

Zvonko Cegledi (starosta města Daruvaru): „Současné město Daruvar není právní nástupce dřívější obce Daruvar. Zděděná práva české menšiny se respektují, nejvíc v Končenicích, kde převážné procento obyvatel činí česká menšina a částečně se oficiálně používá i český jazyk. Nemáme dostatečný procentuální počet občanů jako základ k aplikaci zákona.“ (Táborská, Z. (2006) *Zastavit platnost Statutu města Daruvaru*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006. č. 21roč. 61, 3 s.)

Jorge Fuentes (vedoucí mise OSCE pro Chorvatsko) se vyjadřuje k tzv. zděděným právům: „V legislativě města Daruvaru sice existovala, ale nyní tato práva není možno uznat. Na území města Daruvaru žije 18 % občanů české národnosti, a dvojjazyčnost se neuznává, kdežto například v Pule žije jen 5 % příslušníků italské národnostní menšiny, a dvojjazyčnost platí pro celé město Pulu. Jak u italské, tak u české menšiny nehraje roli početnost menšinového obyvatelstva, poněvadž uplatňování práv obou menšin vychází u každé z jiného základu. U italské menšiny je to mezinárodní dohoda, u české menšiny zásada o již dříve získaných právech.“ (Daňková, V. (2006) *Ke každé menšině přistupovat specificky*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006. č. 20, roč. 61, 3 s.)

Furio Radin (člen Rady pro národnostní menšiny RCH) se vyjádřil: „Neexistuje důvod, proč by Chorvatsko mělo nyní méně dvojjazyčnosti, než bylo povoleno za bývalé Jugoslávie.“ (Stráníková, L. (2006) *Žaloba ve prospěch demokratičnosti*: In Jednota. Daruvar: Jednota., 2006. č. 41, roč. 61, 5 s.)

„U Čechů je evidentní historická přítomnost v daném prostředí. Oni stavěli město, oni i v Jugoslávii měli zajištěn vyšší dvojjazyčný stupeň. My v Pule registrujeme o mnoho menší procento příslušníků italské menšiny, ale my o tom vůbec nejednáme! Je to motiv, který my v Istrii respektujeme a toto postavení by měly mít všechny menšiny!“ (Táborská, Z. (2006) *Zastavit platnost Statutu města Daruvaru*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006., č. 17, roč. 61, 3 s.)

Nikola Mak (člen Rady pro národnostní menšiny RCH) tvrdí: „To není jen otázka Čechů v Daruvaru, ale tento problém mají i jiné národnosti, čili jde v rámci Chorvatska o globální problém.“ (Stráníková, L. (2006). *Žaloba ve prospěch demokratičnosti*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006. č. 41, roč. 61, 5 s.)

Prezident Chorvatska Mesić se při nedávné návštěvě italské menšiny v Ploštině vyjádřil, že jde jen o názor radikálně orientovaných jednotlivců, který je nutné překonat. (Stráníková, L. (2006) *Žaloba ve prospěch demokratičnosti*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006, č. 41, roč. 61, 5 s.)

Zdenka Čuchnilová (poslankyně české a slovenské menšiny v Chorvatsku): „Právo na dvojjazyčnost vyplývá i z Charty o ochraně menšinových a regionálních jazyků. Komise Rady Evropy, na základě monitoringu v roce 2004, upozornila na to, že český jazyk na Daruvarsku nemá takovou pozici, jakou měl před rokem 1990.“ (Bartošová, V. (2005) *Kdo má právo na dvojjazyčnost*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2005. č. 41, roč. 60, 5 s.)

Zdenka Čuchnilová: „Rada Evropy a OSCE souhlasí s upozorněním menšinových poslanců, že na státní úrovni zákony fungují, ale na lokální se setkávají s nepochopením

a odporem. Překvapuje, že se odpor a nepochopení manifestující i vůči maďarské a české menšině, i když svůj vztah k Chorvatsku dokázaly i v domovinské válce, úsilím o rozvoj hospodářství.“ (Selicharová, M. (2007) *Zákon neznamená nic, jestliže se v praxi neuplatňuje*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 2, roč. 62, 4 s.)

Zdenka Čuchnilová: „Česká menšina přispěla k rozvoji kultury a hospodářství v tomto regionu, byla vždy loajální Chorvatsku, má právo na zděděná práva a nezaslouží si tak netolerantní vztah ke svým právům.“ (Selicharová, M. (2006) *Bude-li třeba, půjdeme na ústavní soud*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006, č. 21, roč. 61, 4 s.)

Zdenka Čuchnilová: „Dnes, i když máme kvalitní ústavní zákon i zákon o používání menšinového jazyka a písma, se uznání zděděných práv české menšiny stalo problémem. Daruvar, jako středisko české menšiny, by neměl české menšině upírat zděděná práva, nýbrž využít všechno, co zákon dovoluje, jako je tomu v případě italské menšiny v Istrii, kde se dvojjazyčnost považuje za přednost prostředí jak na kulturním, tak na hospodářském poli.“ (Selicharová, M. (2007) *Zákon neznamená nic, jestliže se v praxi neuplatňuje* In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007. č. 2, roč. 62, 4 s.)

Lenka Janotová (předsedkyně Svazu Čechů v RCH, ředitelka České základní školy v Daruvaru): „Jedná se o choulostivou otázku, a proto je potřeba k ní přistupovat opatrně...Mysleli jsme, že to bude jednoduchá záležitost, protože všechna akta na lokální úrovni se musí sladit se zákony. Nevěřili jsme, že nebudou respektována v Daruvaru, kde je sídlo české menšiny, a kde jsme s lokální správou měli dobrou spolupráci. Je to nespravedlivé jednání vůči Čechům. Zděděná práva se musí respektovat a my budeme trvat na tom, aby Ústavní zákon o právech menšin byl uplatněn.“ (Selicharová, M. (2006) *Bude-li třeba, půjdeme na ústavní soud*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006. č. 21, roč. 61, č. 21, 4 s.)

Zdenka Čuchnilová: „Problém úředního používání českého jazyka je třeba vyřešit. Potýkají se s ním i jiné národnosti a to z toho důvodu, že se nerozlišuje veřejné od úředního použití jazyka. Veřejně mluvit jakýmkoli jazykem v každodenním životě nám garantuje ústava, to není třeba regulovat zákony. Služební použití jazyka znamená moci před úřady lokální samosprávy např. u soudu, mluvit česky, mít právo na dvojjazyčný průkaz, mít názvy osad, institucí a ulic v češtině. Musíme dbát o to, aby se čeština vrátila nejen do Daruvaru, ale i do jiných osad, kde byla kdysi přítomna. V Daruvaru české názvy byly, a zákon, který to reguloval, byl platný po celou dobu až do roku 2000, kdy byly názvy v češtině protiprávně odstraněny. Tehdy jsme byli skromní, mysleli jsme si, že není vhodná chvíle žádat práva pro sebe. Nyní se zdá, že jsme čekali příliš dlouho.“ (Podsedník, Ž., Stráníková, L., Daňková, V. (2006) *Ctít minulost a zajistit budoucnost*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006. č. 26, roč. 62, 4-5 s.)

Dalibor Rohlík (místostarosta města Daruvaru): „Je škoda, že se otázka práva na rovnoprávné používání jazyka a písma (zděděné právo) dostala až k ústavnímu soudu. Jsem pro to, aby se zákonem stanovená práva menšin plnila. Myslím si však, že na příkladu české menšiny společnost neměla učit jak uplatňovat menšinová práva zajištěná ústavním zákonem. V aktech bývalé daruvarské obce jsem našel uvedena základní práva s řadou prvků dvojjazyčnosti, jaká jsou definována v současném zákoně o používání jazyka a písma menšin. Řada těchto možností však nikdy nebyla využita: existovaly nápisy na institucích, hospodářských objektech, tělesech lokální správy, ale formálně před tělesy správa a na zasedáních shromáždění obce český jazyk nebyl

používán. Město bude respektovat rozsudek ústavního soudu, ale může se stát, že ten bude na škodu české menšiny.“ (Selicharová, M. (2007) *Můj princip je tolerance a rozhovor*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007. č. 22, roč. 62, 12-13 s.)

Lenka Janotová: „Není však třeba provokovat a jednat nepromyšleně, což by se nám jednou mohlo vymstít. Podle mne je třeba jednat, domlouvat se, diskutovat, přesvědčovat. Lidským, demokratickým způsobem vrátit práva, která nám garantují zákony o menšinách. Plně souhlasím s rozhodnutím daruvarské České menšinové rady, řešit problém na ústavním soudě, jestli to nepůjde jinak.“ (Selicharová, M. (2006) *Bude-li třeba, půjdeme na ústavní soud*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006, č. 21, roč. 61, 4 s.)

Zdenka Čuchnilová: „Pokud jde o uplatňování práva na dvojjazyčnost, je k němu třeba přistoupit citlivě, a zatím ho neuplatňovat v té části, v které si vyžaduje vysoké náklady. Menšinové, městské či obecní rady se po zakotvení všech menšinových práv do stanov mohou domluvit, že například všechny materiály ze zasedání rad a zastupitelství měst a obcí nemusejí být v češtině. Mohou se ale postavit tabule s dvojjazyčnými jmény měst a osad, které vznikly s obce Daruvar. Vzdělávání v češtině už máme, všechno ostatní může počkat. Ale ve stanovách nesmí být zapsáno méně, než je zapsáno v zákonu. Podle zákona mají příslušníci české menšiny právo i na dvojjazyčný občanský průkaz: v českém a chorvatském jazyce.“ (Bartošová, V. (2005) *Kdo má právo na dvojjazyčnost*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2005, č. 41, roč. 60, 5 s.)

Lenka Janotová: „Mně osobně je to líto, že k této situaci došlo. Jsme tady více než dvě stě let a náš přínos v rozvoji hospodářství a kultury tohoto regionu je ohromný. Také to nás ospravedlňuje v našich požadavcích o zděděná práva, která jsou zahrnuta i v zákoně...Všechno je možné domluvit, je jenom třeba sednout ke stolu a tolerantně problém řešit domluvou.“ (Selicharová, M. (2006) *Bude-li třeba, půjdeme na ústavní soud*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2006, č. 21, roč. 61, 4 s.)

Jiří Fofňka (místostarosta města Orahovice): „V případě Daruvaru a našich práv, máme na tom vinu také. Tři radní české národnosti, kteří v městské radě hlasovali pro zrušení dvojjazyčných nápisů ztratili politickou věrohodnost. Každý národ má ale své poturčence.“ (Fofňka, J. (2007) *Nechceme víc než to, co přejeme Chorvatům ve Vojvodině*: In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 5, roč. 62, 13, s.)

PŘÍLOHA Č. 35

Názory a odpovědi kandidátů na poslance české a slovenské menšiny na problematiku dvojjazyčnosti v Daruvaru

Vladimír Bílek: „Do stanov města Daruvaru by mělo být zavedeno, že dvojjazyčné nápisy mají být pravidlem. Problém vězí v komunikaci. Když se eliminují osobní konflikty, problémy se mohou vyřešit komunikací.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007). In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 14 s.)

Vlado Cabrnoh: „Dvojjazyčnost v Daruvaru a okolí není jednoduchým problémem. Musíme se snažit, aby se nám již kdysi uskutečněná práva vrátila. O tom se musí vyjádřit všichni příslušníci menšiny. Každý problém se dá vyřešit, ale jediné v případě, když ke stolu usednou obě strany a obě začnou jednat. To je demokratické.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007). In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 14 s.)

Zdenka Čuchnilová: „Své mínění o zděděném právu na dvojjazyčnost v Daruvaru jsem mnohokrát veřejně vyjádřila: Daruvar má na dvojjazyčnost právo. Aby se tato otázka řešila, je důležitý dialog, ten byl ale po pětiletém jednání jednostranně přerušen. Teď podle mne zbývá jednat jenom podle zákona.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007). In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 14 s.)

Bohumi Kopecký: „Zrušení dvojjazyčnosti v Daruvaru je nepřípustné. Je to zděděné právo české menšiny, které budoucí poslanec musí znovu vybojovat.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007). In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 15 s.)

Miloslav Malina: „V uplatnění práva na dvojjazyčnost, se musí přesně vědět, co chceme a potom o to bojovat. Je třeba s tím důkladně seznámit radní v radách lokální samosprávy. S radními i členy menšinových rad zorganizovat shromáždění, na kterém se domluví strategie, kterou všichni potom musí plnit.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007). In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 15 s.)

Ivan Miler: „S problémem dvojjazyčnosti a české mateřské školy se musím důkladně seznámit, protože jsem nežil v tomto prostředí. To co je pro mě důležité, je respektování ústavního zákona se všemi právy, která jsou vněm menšinám zajištěna. Všichni v Chorvatsku musí mít stejná práva, protože mají jedinou domovinu, a tou je Chorvatsko.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007). In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 15 s.)

Jasna Vaníčková Filová: „V otázce dvojjazyčnosti v Daruvaru se doposud mluvilo jen o zděděných právech, a to byl jediný nedostatečný základ. Není využita Evropská charta o menšinových jazycích, kterou se Chorvatsko zavázalo chránit 7 jazyků, mezi nimi češtinu a slovenštinu. Ústavní zákon stanoví, že dvojjazyčnost může schválit i Bjelovarsko-bilogorské županství. S Českou republikou máme pouze mezistátní smlouvu o kulturní spolupráci, schází smlouva o ochraně menšin.“ (Raisová, A., Selicharová, M., Stráníková, L., et al. (2007). In Jednota. Daruvar: Jednota, 2007, č. 45, roč. 62, 15 s.)

Andrej Kuric a Jiří Fofňka: Na tuto otázku neodpověděli.

SEZNAM INFORMÁTORŮ

Bílek Vladimír – kandidát na poslance české a slovenské menšiny, podnikatel, člen souboru Holubička

Bláhová Ludmila – učitelka na české ZŠ J. A. K. v daruvaru

Čuchnilová Zdenka – poslankyně české a slovenské menšiny

Daňková Vlatka – redaktorka v nakladatelství Jednota v Daruvaru

Janotová Lenka – předsedkyně Svazu Čechů v Chorvatsku
a ředitelka na české ZŠ J. A. K v Daruvaru

Lalič Velimír – učitel malotřídky v Dolních Střežanech

Laličová Lenka – moderátorka českého vysílání na Rádiu Daruvar

Malina Damir – předseda České besedy v Horním Daruvaru, Předseda České menšinové rady v Daruvaru

Pejič Mato – redaktor v nakladatelství Jednota v Daruvaru

Resová Marie – členka České menšinové rady města Daruvar, jednatelka České Besedy Lipovec

Rohlík Dalibor – místopředseda obce Daruvar

Staňová-Brdarová Jitka – učitelka češtiny, osvětová rádkyně

Stráníková Libuška – předsedkyně České besedy Daruvaru, ředitelka nakl.
Jednota

Vaničková-Filová Jasna – kandidátka na poslance české a slovenské menšiny,
moderátorka pořadu PRIZMA

Vargová Božena – ředitelka Mateřské školky Ferda Mravenec

Zadro Ante – člen souboru Holubička, vedoucí firmy Charvát Daruvar